REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W RZESZOWIE

BUDŻET SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

zeszyt 27

RZESZÓW 2021

Redakcja:
dr hab. Ryszard KATA, prof. UR (dział ekonomiczny)
mgr Mirosław PACZOCHA (zastępca redaktora naczelnego)
mgr Piotr ŚWIĄTEK (sekretarz redakcji)
mgr Waldemar WITALEC (dział prawny)
dr Zbigniew K. WÓJCIK (redaktor naczelny)

Opracowanie i korekta:
Wanda TARNAWSKA

Skład komputerowy:
Agnieszka SIUZDAK

ISSN 1640-6214

Wydawca: Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie

Skład: Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie
Rzeszów, ul. Mickiewicza 10

Druk: Bonus Liber Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Urszula Anita Pisarska	Absolutorium w jednostkach samorządu terytorialnego – przed podjęciem uchwały organu stanowiącego	5
Edyta Gawrońska	Absolutorium dla organu wykonawczego z tytułu wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego	25
Waldemar Witalec	Wybrane zagadnienia dotyczące uchwały budżetowej	39
Alicja Nowosławska-Cwynar	Wieloletnia prognoza finansowa JST w roku 2020 z uwzględnieniem postanowień art. 15zoa–15zoc ustawy *COVID-19* oraz w roku 2021 z uwzględnieniem postanowień art. 78–90 ustawy *okołobudżetowej na rok 2021*	59
Piotr Świątek	Wybrane regulacje prawne dotyczące gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego wynikające z ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*	69
Magdalena Kilar	Nieprawidłowości stwierdzone w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2019 roku na terenie województwa podkarpackiego	87

ANALIZY I OPINIE

Adam Czudec	Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w latach 2019 i 2020	131

INFORMACJE PRAWNE I EKONOMICZNE

Sprawozdawczość w zakresie operacji finansowych sektora samorządowego po zmianach przepisów 211

DZIAŁALNOŚĆ RIO W RZESZOWIE

Działalność Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w latach 2019–2020 219
Działalność nadzorcza 219
Działalność opiniodawcza 255
Działalność kontrolna 269
Kontrola sprawozdawczości 276
Działalność informacyjna i szkoleniowa 278

WYJAŚNIENIA I INTERPRETACJE

Dotyczące stosowania przepisów prawa łagodzących rygory ograniczające zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego oraz wyjaśnienia w zakresie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* 283

Aktualizujące informacje o możliwościach udzielenia ulg w podatkach lokalnych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 285

W sprawie finansowania zadań finansowanych ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 287

SKŁAD OSOBOWY RIO W RZESZOWIE 291

ADRESY 293

URSZULA ANITA PISARSKA

Absolutorium w jednostkach samorządu terytorialnego – przed podjęciem uchwały organu stanowiącego

Niniejszy artykuł skierowany jest w szczególności do osób, które na co dzień nie zajmują się problematyką finansów publicznych samorządu terytorialnego, ale mogą uczestniczyć w procedurze udzielenia absolutorium w jednostce samorządu terytorialnego, np. z racji pełnionego mandatu radnego czy funkcji członka komisji rewizyjnej. Przedstawione tu zostały ogólne zagadnienia dotyczące budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zasad jego wykonywania oraz sprawozdania z wykonania budżetu – w formie krótkiego poradnika dla osób zaangażowanych w procedurę absolutorium.

Zagadnienia ogólne. Etapy procedury absolutoryjnej

Absolutorium to akt uprawnionego podmiotu, np. parlamentu (w jednostkach samorządu terytorialnego – akt organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego), uznający na podstawie sprawozdania prawidłowość wykonania przez organ wykonawczy, np. rząd (w jednostkach samorządu terytorialnego – organ wykonawczy samorządu terytorialnego: wójta, burmistrza, prezydenta miasta, zarząd powiatu, zarząd województwa, zarząd związku komunalnego), budżetu za rok poprzedni[1].

Absolutorium to instrument kontroli organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego służący do analizy i oceny działalności finansowej organu wykonującego budżet. Procedura dotycząca absolutorium w jednostkach samorządu terytorialnego jest procesem sformalizowanym. Udzielenie lub nieudzielenie absolutorium poprzedza szereg czynności o charakterze formalnoprawnym. Przeprowadzenie wszelkich czynności przewidzianych przepisami prawa, poprzedzających udzielenie absolutorium, jest bardzo istotne. Procedurę dotyczącą absolutorium można podzielić na cztery etapy:

I. etap związany z przygotowaniem przez organ wykonawczy dokumentów służących ocenie wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz ich zaopiniowaniem (czynności te wykonuje organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego i regionalna izba obrachunkowa);

II. etap związany z oceną sprawozdania finansowego jednostki samorządu terytorialnego, sprawozdania z wykonania budżetu wraz z opinią regionalnej izby obrachunkowej o tym sprawozdaniu oraz informacji o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego, sporządzonych przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego oraz ze sporządzeniem wnio-

[1] Definicja wg Wikipedii.

sku w sprawie absolutorium i jego zaopiniowaniem (wykonuje komisja rewizyjna organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego i regionalna izba obrachunkowa, biegły rewident);

III. etap związany z podjęciem przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz z podjęciem uchwały w sprawie absolutorium (wykonuje organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego i regionalna izba obrachunkowa);

IV. etap obejmujący czynności podejmowane w przypadku nieudzielenia absolutorium organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego.

Niniejszy artykuł poświęcony jest dwóm pierwszym etapom procedury absolutoryjnej, tj. do momentu podjęcia czynności przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Komu jest udzielane absolutorium?

Absolutorium dotyczy organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, co oznacza, że nie dotyczy ono konkretnej osoby. Odpowiedź na to pytanie ma w szczególności znaczenie w sytuacji udzielania absolutorium wójtowi gminy (organ jednoosobowy) tuż po wyborach na to stanowisko. Z uwagi na to, że absolutorium udzielane jest co do zasady organowi, po przeprowadzonych wyborach podjęta w sprawie absolutorium uchwała rady gminy będzie dotyczyła faktycznie organu sprawowanego często przez inną osobę niż ta, która wykonywała budżet.

Jeśli w danej jednostce samorządu terytorialnego zadania zarządu wykonuje osoba pełniąca funkcje organu wykonawczego, wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów, która odpowiada za prawidłową gospodarkę finansową analogicznie jak wójt (art. 28h w związku z art. 60 ustawy *o samorządzie gminnym*) i przysługują jej analogiczne kompetencje w zakresie zaciągania zobowiązań, wykonywania budżetu i inicjatywy w sprawie zmian uchwały budżetowej, to tym samym analogicznie do osoby tej będą miały zastosowanie przepisy dotyczące procedury udzielenia absolutorium z tytułu wykonania budżetu. Inaczej organ stanowiący byłby pozbawiony możliwości kontroli wykonania budżetu przez osobę pełniącą funkcję organu wykonawczego. Inne natomiast w stosunku do tej osoby byłyby skutki nieudzielenia absolutorium, z uwagi na odmienny sposób powierzenia jej funkcji organu wykonawczego (nieudzielenie absolutorium osobie pełniącej funkcję organu wykonawczego wyznaczonej przez Prezesa Rady Ministrów nie byłoby jednoznaczne z inicjatywą przeprowadzenia referendum w sprawie jej odwołania ze stanowiska zgodnie z art. 28 ustawy *o samorządzie gminnym*)[2].

[2] Adam Błaszko, *Absolutorium samorządowe – poradnik dla radnych i organów wykonawczych*, Kurier Prawny, „Wspólnota", nr 3/2019 z 9 lutego 2019 r.

Przepisy ustaw ustrojowych dotyczące instytucji absolutorium:

1. art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*[3], dalej w skrócie: „ustawa *Sam.Gmin.*", zgodnie z którym do wyłącznej właściwości rady gminy należy uchwalanie budżetu gminy, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu;
2. art. 12 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie powiatowym*[4], dalej w skrócie: „ustawa *Sam.Pow.*", zgodnie z którym do wyłącznej właściwości rady powiatu należy rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium dla zarządu z tego tytułu;
3. art. 18 pkt 9 i 10 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie województwa*[5], dalej w skrócie: „ustawa *Sam.Woj*.", zgodnie z którymi do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy rozpatrywanie sprawozdań z wykonania budżetu województwa, sprawozdań finansowych województwa oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium zarządowi województwa z tytułu wykonania budżetu województwa.

Z treści przywołanych wyżej przepisów można wprost wnioskować, że absolutorium jest ściśle związane z wykonaniem budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego. Stanowi ono tzw. kontrolę następczą, gdyż ma miejsce po zakończeniu wykonywania budżetu, a nie w trakcie jego realizacji. Z przepisów wynika również, że absolutorium poprzedza rozpatrzenie sprawozdań z wykonania budżetu, co oznacza, że jest dokonywane na podstawie dokumentów (tzw. dokumentalna funkcja absolutorium). Najistotniejszą rolę w absolutorium odgrywają zatem dwa rodzaje dokumentów – to jest budżet i sprawozdanie z jego wykonania.

Budżet jednostki samorządu terytorialnego, w myśl przepisu art. 211 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[6], jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki. Stanowi część uchwały budżetowej podejmowanej na dany rok budżetowy. Rokiem budżetowym jest rok kalendarzowy.

Szczegółowe omówienie budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogłoby stanowić temat odrębnego artykułu. Zdecydowana większość osób zaangażowanych w procedurę absolutoryjną w jednostce samorządu terytorialnego miała możliwość zapoznania się z dokumentem, jakim jest budżet jednostki samorządu terytorialnego. Mając jednak na względzie istotną rolę budżetu w procesie absolutorium, na końcu niniejszego artykułu zamieszczono podstawowe, ogólne informacje dotyczące budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

[3] DzU 2020, poz. 713 z późn. zm.
[4] J.t.: DzU 2020, poz. 920 z późn. zm.
[5] DzU 2020, poz. 1668 z późn. zm.
[6] J.t.: DzU 2021, poz. 305.

Zasady wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Dla właściwego dokonania oceny prawidłowości wykonania budżetu niezbędne jest poznanie zasad wykonywania budżetu.

Kompetencję do wykonywania budżetu posiada zarząd jednostki samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustrojowych. Zgodnie z art. 60 ust. 2 ustawy *Sam.Gmin*., art. 60 ust. 2 ustawy *Sam.Pow*. oraz art. 70 ust. 2 ustawy *Sam.Woj*., zarząd ma wyłączne prawo do:

1. zaciągania zobowiązań mających pokrycie w ustalonych w uchwale budżetowej kwotach wydatków, w ramach upoważnień udzielonych przez organ stanowiący,
2. emitowania papierów wartościowych, w ramach upoważnień udzielonych przez organ stanowiący,
3. dokonywania wydatków budżetowych,
4. zgłaszania propozycji zmian w budżecie jednostki samorządu terytorialnego,
5. dysponowania rezerwami budżetu,
6. blokowania środków budżetowych w przypadkach określonych ustawą.

Upoważnienia dla zarządu do zaciągania zobowiązań można podzielić na:

– ustawowe, ściśle związane z planem finansowym (art. 46 i 261 ustawy *o finansach publicznych*),
– zawarte w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego (art. 212 ustawy *o finansach publicznych*),
– zawarte w wieloletniej prognozie finansowej (art. 228 ustawy *o finansach publicznych).*

W ramach ustawowego upoważnienia zawartego w art. 46 ustawy *o finansach publicznych*, jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obligatoryjne oraz płatności wynikające ze zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich. Zgodnie z art. 261 ust. 2, kierownik samorządowej jednostki budżetowej może, w celu realizacji zadań, zaciągać zobowiązania pieniężne, w tym zobowiązania zaliczane do tytułu dłużnego inne niż kredyt i pożyczka, do wysokości kwot wydatków określonych w zatwierdzonym planie finansowym jednostki.

Z powołanych wyżej przepisów wynika ustawowe upoważnienie do zaciągania zobowiązań w ramach wydatków zaplanowanych w budżecie czy w planie finansowym danej jednostki budżetowej. Wykonując budżet, zarząd może zaciągać zobowiązania związane z realizacją wydatków zaplanowanych w tym budżecie.

Kolejne upoważnienia do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją budżetu mogą zostać określone w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego na podstawie art. 212 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*, zgodnie z którym w uchwale budżetowej organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd do zaciągania kredytów i pożyczek, emi-

towania papierów wartościowych oraz zaciągania zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego innych niż kredyty i pożyczki. Upoważnienie to dotyczy realizacji przychodów budżetu (kredyty, pożyczki, papiery wartościowe) i wydatków, które są zaliczane do tytułów dłużnych innych niż kredyty i pożyczki (np. umów z odroczonym terminem płatności lub jej rozłożeniem na raty, które pod względem obciążenia budżetu są podobne w skutkach do pożyczki lub kredytu).

Innym dokumentem, w którym mogą być zawarte upoważnienia dla zarządu do zaciągania zobowiązań, jest uchwała w sprawie uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej. Na podstawie art. 228 ustawy *o finansach publicznych*, uchwała w sprawie wieloletniej prognozy finansowej może zawierać upoważnienie dla zarządu jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań związanych z realizacją zamieszczonych w niej przedsięwzięć oraz zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki, i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy. Zaciągnięcie zobowiązań na podstawie upoważnienie zawartego w uchwale w sprawie wieloletniej prognozy finansowej dotyczy wydatków, które będą wykonywane w latach następnych (płatności wykraczają poza rok budżetowy lub dotyczą przedsięwzięć wieloletnich). Znajduje to uzasadnienie w tym, że zobowiązania dotyczące wydatków danego roku wynikają z planu wydatków zawartego w budżecie danego roku (wyżej wspomniane upoważnienie ustawowe wynikające z art. 46 i art. 261 ustawy *o finansach publicznych*).

Ogólne zasady wykonywania budżetu określone zostały w przepisach art. 42 i następnych ustawy *o finansach publicznych*. Dla potrzeb budżetu jednostki samorządu terytorialnego warto zwrócić uwagę na przepis art. 42 ust. 2, który stanowi, że środki publiczne pochodzące z poszczególnych tytułów nie mogą być przeznaczane na finansowanie imiennie wymienionych wydatków, chyba że odrębna ustawa stanowi inaczej. Zasada wyrażona w tym przepisie oznacza brak łączenia wydatków budżetu ze ściśle określonymi dochodami. Z uwagi na to, że przepisy wynikające z ustaw przewidują obowiązek przeznaczania niektórych dochodów na wskazane ustawowo cele (wydatki), w uchwale budżetowej, na podstawie art. 212 ust. 1 pkt 8 ustawy *o finansach publicznych*, powinny zostać wskazane ww. szczególne zasady wykonywania budżetu, co najczęściej następuje poprzez powołanie w uchwale budżetowej przepisów ustaw nakładających obowiązek łączenia wydatków budżetu z określonymi źródłami ich finansowania. Dodatkowo, na podstawie art. 237 ustawy *o finansach publicznych*, w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego określa się dochody i wydatki finansowane z tych dochodów, związane z ww. szczególnymi zasadami wykonywania budżetu wynikającymi z odrębnych ustaw.

Przykładem takiego łączenia dochodów z określonymi ustawowo wydatkami są:

1. dochody z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które mogą być przeznaczane wyłącznie na realizację programów profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych czy programów przeciwdziałania narkomanii (w czasie pandemii COVID-19 dopuszcza się przeznaczenie tych środków na walkę z pandemią);

2. dochody z opłat za korzystanie ze środowiska, które mogą być przeznaczane na przedsięwzięcia służące ochronie środowiska;
3. dochody z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi, które mogą być przeznaczane wyłącznie na wydatki związane z kosztami funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;
4. dochody z opłat za korzystanie z przystanków komunikacyjnych, które mogą być przeznaczane wyłącznie na utrzymanie przystanków komunikacyjnych;
5. dochody z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL), które mogą być przeznaczane wyłącznie na zadania inwestycyjne jednostki samorządu terytorialnego.

Niewykorzystane w danym roku środki ze szczególnych zasad, które pozostały na rachunku bankowym jednostki samorządu terytorialnego, mogą zostać ujęte w uchwale budżetowej w kolejnym roku jako przychody budżetu wynikające z rozliczenia szczególnych zasad z przeznaczeniem na finansowanie wskazanych ustawowo wydatków w ramach finansowania planowanego deficytu budżetu (art. 217 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*). W ten sam sposób ujmowane mogą być w uchwale budżetowej środki z niewykorzystanych w poprzednim roku środków związanych z realizacją projektów, programów lub zadań finansowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Specjalne regulacje budżetu dotyczące planowanych wydatków dotyczą także wydatków objętych funduszem sołeckim, który może zostać wyodrębniony w planie wydatków budżetu na podstawie decyzji organu stanowiącego wyrażającego zgodę na utworzenie tego funduszu, oraz wydatków objętych funduszem obywatelskim (którego utworzenie jest obowiązkowe w miastach na prawach powiatu). Wydatkowanie środków objętych wymienionymi funduszami jest wówczas zależne od woli mieszkańców, do których należy decyzja o wskazaniu rodzaju wydatków ponoszonych z danego funduszu.

Główne, podstawowe zasady gospodarowania środkami publicznymi określają, że:

1. sposób gromadzenia środków publicznych z poszczególnych tytułów określają odrębne ustawy (art. 42 ustawy *o finansach publicznych*);
2. środki publiczne pochodzące z poszczególnych tytułów nie mogą być przeznaczane na finansowanie imiennie wymienionych wydatków, chyba że odrębna ustawa stanowi inaczej (art. 42 ustawy *o finansach publicznych*);
3. jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania (art. 42 ustawy *o finansach publicznych*);
4. wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w uchwale budżetowej i planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych (art. 44 ustawy *o finansach publicznych*);
5. jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków (art. 44 ustawy *o finansach publicznych*);
6. wydatki publiczne, zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy *o finansach publicznych*, powinny być dokonywane:
   a) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:

   - uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
   - optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;
   b) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;
   c) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań;
7. jednostki sektora finansów publicznych zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej (art. 44 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*);
8. ustalanie, pobieranie i odprowadzanie dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów (art. 254 ustawy *o finansach publicznych*);
9. pełna realizacja zadań następuje w terminach określonych w przepisach (art. 254 ustawy *o finansach publicznych*);
10. dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów (art. 254 ustawy *o finansach publicznych*);
11. zlecanie zadań powinno następować na zasadzie wyboru najkorzystniejszej oferty, z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, a w odniesieniu do organizacji pozarządowych – z odpowiednim zastosowaniem art. 43 i art. 221 ustawy *o finansach publicznych* (art. 254 ustawy *o finansach publicznych*).

Osobnego omówienia wymaga zasada wykonywania budżetu określona w art. 242 ustawy *o finansach publicznych*, według którego, na koniec roku budżetowego, wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8 ustawy, z zastrzeżeniem, że:

- wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, w przypadku, gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym;
- w przypadku równoważenia wydatków bieżących środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8, ocena spełnienia zasady określonej w ust. 2 za rok poprzedzający rok budżetowy następuje po wyeliminowaniu kwot związanych z tymi środkami.

Przepis art. 242 ustawy *o finansach publicznych* w brzmieniu jak wyżej będzie miał zastosowanie po raz pierwszy do opracowania i wykonania budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego na rok 2022 (art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 roku *o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw*)[7].

[7] DzU 2018, poz. 2500.

Zgodnie natomiast z art. 242 ustawy *o finansach publicznych*, w brzmieniu stosowanym do końca 2021 roku, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki wynikające z rozliczenia kredytów i pożyczek z lat ubiegłych. Wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy *o finansach publicznych* (chodzi głównie o środki na zadania finansowane z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej), w przypadku, gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym przy założeniu wykonania wydatków.

Ocena wykonania budżetu w procedurze absolutoryjnej dokonywana jest poprzez ustalenie, czy przy realizacji budżetu przestrzegane były wymienione wyżej zasady. Dokonanie tej oceny odbywa się na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu. W tym miejscu rozpoczyna się **I etap** procedury absolutoryjnej.

Dokumenty wymagane w procedurze absolutorium

Pierwszy etap procedury absolutoryjnej w jednostce samorządu terytorialnego rozpoczyna się od przygotowania niezbędnych dokumentów, na podstawie których nastąpi dokonanie analizy i oceny wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, będące podstawą podjęcia decyzji w sprawie absolutorium.

Zakres niezbędnych dokumentów określają przepisy art. 267 i art. 270 ustawy *o finansach publicznych*:

Art. 267. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku budżetowym, organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego:

1. sprawozdanie roczne z wykonania budżetu,
2. sprawozdania, o których mowa w art. 265 pkt 2,
3. informację o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 270 ust. 1. Sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego zarząd przekazuje organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 31 maja roku następującego po roku budżetowym.

Sprawozdanie finansowe i sprawozdanie z wykonania budżetu – to różne dokumenty, sporządzane według różnych podstaw prawnych.

Zakres sprawozdania z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego określa art. 269 ustawy *o finansach publicznych*, zgodnie z którym sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego sporządza się na podstawie danych z ewidencji księgowej budżetu. Sprawozdanie powinno uwzględniać w szczególności:

1. dochody i wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego w szczegółowości określonej jak w uchwale budżetowej;
2. zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, dokonane w trakcie roku budżetowego[8];
3. stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich.

Sprawozdanie z wykonania budżetu obejmuje również wykaz samorządowych jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 roku – *Prawo oświatowe*, gromadzących na wydzielonym rachunku dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, pochodzące w szczególności ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej oraz z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu jednostki budżetowej (art. 267 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*).

Sprawozdanie z wykonania budżetu, z uwagi na wymóg zawarcia danych dotyczących wykonania dochodów i wydatków w szczegółowości jak w uchwale budżetowej, może wyglądać tak samo, jak plan dochodów i wydatków w uchwale budżetowej, gdzie obok planowanych kwot poszczególnych dochodów i wydatków zostanie ujęta dodatkowa kolumna, zawierająca dane dotyczące wysokości wykonanych dochodów i wydatków. Przepisy nie wymagają ujmowania w sprawozdaniu dodatkowych danych czy informacji odnośnie wykonania poszczególnych dochodów i wydatków. Na tym polega różnica występująca pomiędzy sprawozdaniem z wykonania budżetu za dany rok budżetowy a informacją z wykonania budżetu za I półrocze roku budżetowego, której zakres nie wynika z przepisów prawa, lecz jest określany na podstawie uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. W praktyce jednak w większości sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego, obok wymaganego przepisami zestawienia liczb określających kwoty wykonanych dochodów i wydatków, zawierają dodatkowe informacje zawarte przy podanych kwotach lub w osobnej części sprawozdania (części opisowej), obejmujące szczegółowy opis poszczególnych kwot, przyczyny braku realizacji określonych dochodów lub wydatków czy przyczyny powstania zobowiązań na koniec roku budżetowego. Z tych względów sprawozdanie z wykonania budżetu nazywane jest często „sprawozdaniem opisowym", odróżniającym je także od sprawozdań sporządzanych na formularzach statystycznych „Rb" w ramach sprawozdawczości budżetowej.

Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego jest dokumentem najważniejszym i najbardziej przydatnym w zakresie uzyskania wiedzy o sposobie realizacji budżetu w danym roku i wypracowania opinii, czy budżet został zrealizowany prawidłowo.

Wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu zarząd przedstawia organowi stanowiącemu sprawozdania, o których mowa w art. 265 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*, to jest otrzymane do dnia 28 lutego danego roku

[8] W art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 mowa o środkach pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środkach z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), a także o innych środkach pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego, sporządzone przez jednostki, o których mowa w art. 9 pkt 10 ustawy *o finansach publicznych* (zakłady opieki zdrowotnej), pkt 13 (samorządowe instytucje kultury) i pkt 14 (inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych), dla których organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego. Sprawozdania tych jednostek sporządzane są w szczegółowości nie mniejszej niż w planie finansowym danej jednostki.

Informacja o stanie mienia komunalnego powinna zawierać dane określone w art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy *o finansach publicznych*, tj.:

a) dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności;
b) dane dotyczące:
   – innych niż własność praw majątkowych, w tym w szczególności o ograniczonych prawach rzeczowych, użytkowaniu wieczystym, wierzytelnościach, udziałach w spółkach, akcjach,
   – posiadania;
c) dane o zmianach w stanie mienia komunalnego, w zakresie określonym w lit. a i b, od dnia złożenia poprzedniej informacji;
d) dane o dochodach uzyskanych z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych oraz z wykonywania posiadania;
e) inne dane i informacje o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia jednostki samorządu terytorialnego.

Wraz z przekazaniem ww. dokumentów organowi stanowiącemu, w terminie do 31 marca roku następującego po roku budżetowym, zarząd jednostki samorządu terytorialnego zobowiązany jest także przedstawić sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego – regionalnej izbie obrachunkowej.

Wypełniając jedną z fundamentalnych zasad dotyczących finansów publicznych, tj. zasadę jawności, sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego powinno zostać podane do publicznej wiadomości poprzez opublikowanie. Stanowią o tym przepisy ustaw ustrojowych, tj.:

– art. 61 ust. 2 ustawy *o samorządzie gminnym*, zgodnie z którym: „2. Wójt niezwłocznie ogłasza uchwałę budżetową i sprawozdanie z jej wykonania w trybie przewidzianym dla aktów prawa miejscowego”;
– art. 61 pkt 2 ustawy *o samorządzie powiatowym*, zgodnie z którym: „Gospodarka środkami finansowymi znajdującymi się w dyspozycji powiatu jest jawna. Wymóg jawności jest spełniany w szczególności przez opublikowanie uchwały budżetowej oraz sprawozdań z wykonania budżetu powiatu”;
– art. 72 pkt 2 ustawy *o samorządzie województwa*, zgodnie z którym: „Gospodarka środkami finansowymi znajdującymi się w dyspozycji samorządu województwa jest jawna. Wymóg jawności jest spełniany między innymi przez opublikowanie uchwały budżetowej oraz sprawozdań z wykonania budżetu województwa”.

Miejscem publikacji sprawozdań z wykonania budżetu jest dziennik urzędowy województwa, co wynika z art. 13 pkt 7 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*[9], zgodnie z którym w wojewódzkim dzienniku urzędowym ogłasza się uchwały budżetowe gminy, powiatu i województwa oraz sprawozdanie z wykonania budżetu gminy, powiatu i województwa.

Z kolei sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego jest dokumentem sporządzanym w ramach tzw. sprawozdawczości budżetowej. Podstawą sporządzenia tego sprawozdania są przepisy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku *w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej*[10]. Zgodnie z paragrafem 28 tego rozporządzenia, sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego składa się z:

1. bilansu z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
2. łącznego bilansu, obejmującego dane wynikające z bilansów samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, zawierającego informacje w zakresie ustalonym w załączniku nr 5 do rozporządzenia;
3. łącznego rachunku zysków i strat, obejmującego dane wynikające z rachunków zysków i strat samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, zawierającego informacje w zakresie ustalonym w załączniku nr 10 do rozporządzenia (formularz łącznego rachunku zysków i strat);
4. łącznego zestawienia zmian w funduszu, obejmującego dane wynikające z zestawień zmian w funduszu samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, zawierającego informacje w zakresie ustalonym w załączniku nr 11 do rozporządzenia (formularz zestawienia zmian w funduszu jednostki budżetowej lub zakładu budżetowego);
5. informacji dodatkowej, obejmującej dane wynikające z informacji dodatkowych samorządowych jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, zawierającej informacje w zakresie ustalonym w załączniku nr 12 do rozporządzenia (formularz informacji dodatkowej).

Najczęściej popełnianym błędem przy sporządzaniu sprawozdania finansowego jest pomijanie informacji dodatkowej, o której mowa wyżej w punkcie 5.

Roczne sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego, w której liczba mieszkańców, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, za który sporządzono sprawozdanie, przekracza 150 tysięcy, podlega badaniu przez biegłego rewidenta (art. 268 ustawy *o finansach publicznych*). Wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego dokonuje organ zatwierdzający spra-

[9] J.t.: DzU 2019, poz. 1461.
[10] J.t.: DzU 2020, poz. 342.

wozdanie finansowe jednostki, chyba że statut, umowa lub inne wiążące jednostkę przepisy prawa stanowią inaczej. Kierownik jednostki nie może dokonać takiego wyboru (art. 66 ustawy z dnia 29 września 1994 roku *o rachunkowości*)[11].

Rola regionalnej izby obrachunkowej w procedurze absolutoryjnej

W ramach etapów procedury absolutoryjnej w jednostkach samorządu terytorialnego przewidziano także zadania dla regionalnej izby obrachunkowej. Zadania te są wykonywane w różnych etapach procedury absolutoryjnej i przez różne organy regionalnej izby obrachunkowej. W dwóch pierwszych wspomnianych wyżej etapach procedury absolutoryjnej, zadania regionalnej izby obrachunkowej wykonują funkcjonujące w izbach składy orzekające, złożone z trzech członków Kolegium Izby (art. 19 ustawy z dnia 7 października 1992 roku *o regionalnych izbach obrachunkowych*)[12].

Do właściwości składów orzekających należy wydawanie opinii w sprawach określonych w ustawach. Są to zadania o charakterze pomocniczym. Wydawane opinie nie są wiążące, ale mogą zawierać informacje przydatne do wykonywania kolejnych czynności w procedurze absolutoryjnej przez komisję rewizyjną i organ stanowiący. Od opinii składu orzekającego regionalnej izby obrachunkowej służy, zgodnie z art. 20 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, odwołanie do Kolegium Izby w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.

Na podstawie przepisu art. 13 pkt 5 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, jednym z zadań regionalnych izb obrachunkowych jest wydawanie opinii o przedkładanych przez zarządy powiatów i województw oraz przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) sprawozdaniach z wykonania budżetu wraz z informacjami o stanie mienia jednostek samorządu terytorialnego i objaśnieniami. Należy w tym miejscu zauważyć, że przepisy ustawy *o finansach publicznych* nie przewidują obowiązku przedstawiania regionalnej izbie obrachunkowej informacji o stanie mienia komunalnego, natomiast przepisy ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych* w art. 13 pkt 5 wymieniają informację o stanie mienia komunalnego jako przedmiot zaopiniowania przez regionalną izbę obrachunkową. Jest to systemowa niekonsekwencja w ustawach, która powinna zostać wyeliminowana przez ustawodawcę przy wprowadzaniu kolejnych zmian w przepisach ustawowych.

Opinia składu orzekającego o sprawozdaniu z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego ma na celu sprawdzenie, na podstawie posiadanych przez regionalną izbę obrachunkową dokumentów, w tym uchwały budżetowej z uwzględnieniem zmian wprowadzonych w trakcie roku oraz sprawozdań budżetowych przekazywanych regionalnej izbie obrachunkowej zgodnie z przepisami dotyczącymi sprawozdawczości budżetowej (sporządzane na formularzach Rb), czy sporządzone i przedstawione przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego sprawozdanie z wykonania budżetu zawiera rzetelne dane dotyczące planu i wykonania budżetu w danym roku budżetowym. W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że regionalna izba obrachunkowa **opiniuje sprawozdanie** z wykonania budżetu, natomiast komisja rewizyjna, na podstawie sprawoz-

[11] DzU 2021, poz. 217 z późn. zm.
[12] J.t.: DzU 2019, poz. 2137.

dania i opinii regionalnej izby obrachunkowej o tym sprawozdaniu, opiniuje wykonanie budżetu. W praktyce, w treści dokumentów z czynności wykonywanych przez komisję rewizyjną (protokołach, opiniach czy wnioskach w sprawie absolutorium) znajdują się błędne sformułowania w ww. zakresie.

W myśl przepisu art. 21 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, o negatywnej opinii, wydanej w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, prezes izby informuje właściwego wojewodę i ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Z kolei negatywną opinię izby o sprawozdaniu z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego organ wykonawczy zobowiązany jest, na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, przedstawić organowi stanowiącemu jednostki wraz z odpowiedzią na zawarte w niej zarzuty nie później niż przed rozpatrzeniem absolutorium dla organu wykonawczego.

W następnym, tj. **drugim etapie** procedury absolutoryjnej najważniejsze zadania wykonuje komisja rewizyjna, która na podstawie art. 270 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych* zobowiązania jest do rozpatrzenia sprawozdania finansowego, sprawozdania z wykonania budżetu wraz z opinią regionalnej izby obrachunkowej o tym sprawozdaniu oraz informacji o stanie mienia komunalnego. W przypadku, gdy jednostka samorządu terytorialnego jest obowiązana do badania sprawozdania finansowego, przedmiotem rozpatrzenia przez komisję rewizyjną jest również sprawozdanie z tego badania.

Na podstawie ww. dokumentów komisja rewizyjna dokonuje oceny wykonania budżetu przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego. Wnikliwa analiza dokumentów oraz wyjaśnienia, składane przez osoby wchodzące w skład zarządu jednostki samorządu terytorialnego lub osoby zajmujące się gospodarką finansową danej jednostki samorządu terytorialnego, są podstawą ustalenia, w jakim zakresie budżet został zrealizowany, a w jakim nie wykonano planowanych zadań, jakie były przyczyny braku zrealizowania budżetu w pełnym zakresie, czy przy wykonaniu budżetu były przestrzegane zasady gospodarowania środkami publicznymi, czy powstały zobowiązania na koniec roku i jakie były przyczyny ich powstania oraz czy odpowiedzialność za niewykonanie budżetu można przypisać zarządowi jednostki samorządu terytorialnego. Takie ustalenia mogą stanowić podstawę sformułowania wniosku o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium. Rozpatrując sprawozdanie z wykonania budżetu, komisja rewizyjna powinna zwrócić uwagę na rozbieżności pomiędzy kwotą planu wynikającą z budżetu a kwotą wykonania dochodów czy wydatków. O ile dochody mogą być wykonane w wyższej niż planowana wysokości, to przekroczenie kwot planowanych wydatków może świadczyć o nieprawidłowościach. Stwierdzenie przekroczeń wydatków budżetu wymaga dodatkowo ustalenia przyczyn ich powstania oraz tego, czy zarządowi można przypisać odpowiedzialność z tego tytułu.

Z prac komisji rewizyjnej sporządzane są zwykle następujące dokumenty:

1. **Protokół** z posiedzenia (posiedzeń) komisji rewizyjnej, z którego powinno wynikać, że:
   a) komisja rozpatrzyła sprawozdanie finansowe (wraz z opinią z badania tego sprawozdania);

b) komisja rozpatrzyła sprawozdanie z wykonania budżetu wraz z opinią regionalnej izby obrachunkowej;
c) komisja rozpatrzyła informację o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego;
d) komisja zaopiniowała wykonanie budżetu;
e) komisja sformułowała wniosek w sprawie absolutorium.

2. **Opinia** komisji rewizyjnej dotycząca wykonania budżetu (powinna zawierać sformułowanie: „pozytywnie lub negatywnie opiniuje wykonanie budżetu").
3. **Wniosek** komisji rewizyjnej o udzielenie absolutorium lub wniosek komisji rewizyjnej o nieudzielenie absolutorium.

Wniosek komisji rewizyjnej w sprawie absolutorium podlega zaopiniowaniu przez regionalną izbę obrachunkową. Wynika to zarówno z przepisów ustaw ustrojowych, tj. art. 18a ust. 3 ustawy *Sam.Gmin*., art. 16 ust. 3 ustawy *Sam.Pow*. oraz art. 30 ust. 3 ustawy *Sam.Woj*., jak i art. 13 pkt 8 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*. Wydając opinię w sprawie przedstawionego wniosku komisji rewizyjnej o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium, skład orzekający regionalnej izby obrachunkowej powinien, poza warunkami formalnymi (skład komisji rewizyjnej, liczba oddanych głosów, zasady funkcjonowania komisji rewizyjnej ustalone w statucie jednostki samorządu terytorialnego), zwrócić uwagę na podstawy sformułowania wniosku, tj. czy wniosek znajduje odzwierciedlenie w opinii komisji rewizyjnej o wykonaniu budżetu i czy ustalenia będące podstawą wniosku wynikają z rozpatrywanych przez komisję dokumentów związanych z absolutorium.

Najczęściej występujące nieprawidłowości wykonywania czynności przez komisję rewizyjną, stwierdzane w opiniach składów orzekających regionalnych izb obrachunkowych o wnioskach komisji rewizyjnej w sprawach absolutorium, polegały na:

1. nierozpatrzeniu wszystkich wymaganych dokumentów (np. informacji o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego),
2. zajmowaniu się na posiedzeniach poświęconych kwestiom absolutoryjnym zagadnieniami niezwiązanymi z wykonaniem budżetu (np. polityką kadrową wójta),
3. zaopiniowaniu sprawozdania z wykonania budżetu zamiast wykonania budżetu,
4. braku sformułowania jednoznacznej oceny wykonania budżetu (pozytywnej, negatywnej, pozytywnej z uwagami lub zastrzeżeniami itp.),
5. sformułowaniu wniosku w sprawie absolutorium z innego tytułu niż wykonanie budżetu (np. „za całokształt działalności zarządu w roku budżetowym", „z tytułu działalności finansowej" itp.),
6. dokonaniu udzielenia (nieudzielenia) absolutorium przez komisję rewizyjną,
7. sformułowaniu wniosku o nieudzielenie absolutorium przy braku konkretnych zastrzeżeń dotyczących wykonania budżetu,
8. sformułowaniu wniosku o udzielenie absolutorium pomimo istotnych zastrzeżeń dotyczących wykonania budżetu,
9. niewłaściwym dokumentowaniu przebiegu posiedzeń (z protokołu nie wynikało, że komisja rewizyjna rozpatrzyła wszystkie konieczne dokumenty).

Przekazanie wniosku komisji rewizyjnej w sprawie absolutorium organowi stanowiącemu otwiera kolejny etap prac związanych z udzieleniem absolutorium, który jest przedmiotem odrębnego artykułu w niniejszym biuletynie.

Warto jeszcze zwrócić uwagę, że od roku 2020 wszelka działalność, w tym również dotycząca udzielania absolutorium w jednostkach samorządu terytorialnego, wykonywana jest w szczególnych warunkach związanych z pandemią COVID-19. Przystępując do podejmowania czynności związanych z procedurą absolutoryjną, należy także mieć na względzie przepisy szczególne dotyczące rozwiązań związanych z przeciwdziałaniem pandemii, w których na bieżąco, w zależności od potrzeb, wprowadzane są odmienne szczególne rozwiązania, np. w zakresie obowiązujących terminów sporządzania i rozpatrywania sprawozdań czy podjęcia uchwały w sprawie absolutorium.

Budżet jednostki samorządu terytorialnego

Omawiając procedurę absolutorium w jednostce samorządu terytorialnego, nie sposób pominąć dokumentu, którego dotyczy absolutorium. Dokumentem tym jest budżet jako roczny plan dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów jednostki samorządu terytorialnego.

Źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego, zasady ich ustalania i gromadzenia określają przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2013 roku *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*[13].

Wydatki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z przepisem art. 216 ustawy *o finansach publicznych*, są przeznaczone na realizację zadań określonych w przepisach ustawowych, a w szczególności na:

1) zadania własne jednostek samorządu terytorialnego,
2) zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego,
3) zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia,
4) zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,
5) pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego,
6) programy finansowane z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Przychodami budżetu jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z przepisem art. 5 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*, są środki publiczne pochodzące:

a) ze sprzedaży papierów wartościowych;
b) z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego;
c) ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych;
d) z otrzymanych pożyczek i kredytów;
e) z innych operacji finansowych, w tym np.:

[13] J.t.: DzU 2021, poz. 38.

- „wolnych środków" wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych,
- nadwyżki z lat ubiegłych,
- niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych, związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach,
- niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia środków określonych w ustawie *o finansach publicznych* i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

Warto zwrócić uwagę na możliwość przeznaczania określonych przychodów budżetu na finansowanie planowanego deficytu zgodnie z art. 217 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*.

Rozchodami budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w myśl przepisu art. 6 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*, są środki przeznaczane na:

1) spłaty otrzymanych pożyczek i kredytów,
2) wykup papierów wartościowych,
3) udzielone pożyczki i kredyty,
4) inne operacje finansowe związane z zarządzaniem długiem publicznym i płynnością.

Wszystkie elementy budżetu, czyli dochody, wydatki, przychody i rozchody, ujmowane są w budżecie w sposób usystematyzowany określony przepisami prawa, tj. przepisami art. 212, 235 i 236 ustawy *o finansach publicznych* oraz przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*[14]. W rozporządzeniu określono zasady klasyfikowania środków ujętych w budżecie według:

- działów (ustalonych w nawiązaniu do Polskiej Klasyfikacji Działalności) zawierających nazwy i trzycyfrowe symbole w celu określenia, w sposób bardzo ogólny, rodzaju danej działalności;
- rozdziałów określających bardziej szczegółowo rodzaj danej działalności, dla których przyjęto nazwy i pięciocyfrowe symbole, z których pierwsze trzy określają dział, w którym dany rozdział się znajduje;
- paragrafów dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów, określających dokładnie rodzaj danego środka publicznego. Dla paragrafów w klasyfikacji przyjęto nazwy oraz symbole czterocyfrowe, gdzie czwarta cyfra jest cyfrą zero lub inną cyfrą, wskazującą na pochodzenie środków z określonych źródeł wskazanych w opisie do poszczególnych cyfr od 1 do 9.

W pierwszej kolejności w planie budżetu dochody i wydatki dzielone są na „bieżące" i „majątkowe". Dochody bieżące budżetu to dochody niebędące dochodami majątkowymi (art. 235 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*). Do dochodów majątkowych zalicza się:

[14] DzU 2014, poz. 1053 z późn. zm.

1) dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
2) dochody ze sprzedaży majątku,
3) dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

W planie dochodów budżetu dochody ujmuje się w układzie działów, według ich źródeł.

Wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego ujmowane są w układzie działów i rozdziałów, z podziałem na grupy wydatków bieżących i majątkowych, określone w art. 236 ust. 3 i 4 ustawy *o finansach publicznych*.

Przychody i rozchody ujmowane są jedynie do paragrafów klasyfikacji budżetowej (z pominięciem działów i rozdziałów).

Powyższy podział jest podziałem minimalnym, który zobowiązana jest stosować każda jednostka samorządu terytorialnego. Organ stanowiący danej jednostki samorządu terytorialnego może ustalić większą szczegółowość planu dochodów i wydatków. Szczegółowość ta może wynikać z uchwały w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej, podjętej na podstawie art. 234 ustawy *o finansach publicznych*. Pełna szczegółowość budżetu obejmuje podział planowanych dochodów i wydatków z uwzględnieniem paragrafów klasyfikacji budżetowej, ustalonych w ww. rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*.

Budżet jednostki samorządu terytorialnego, jako plan dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów, jest elementem uchwały budżetowej tej jednostki (art. 211 ust. 5 ustawy *o finansach publicznych*), której zakres przedmiotowy ustalony został w art. 212 ustawy *o finansach publicznych*. W podjętej na dany rok uchwale budżetowej organ stanowiący, oprócz budżetu, zobowiązany jest określić:

– wynik budżetu, czyli deficyt (w sytuacji, gdy wydatki będą wyższe od planowanych dochodów budżetu) wraz ze źródłami jego finansowania lub nadwyżkę (w sytuacji, gdy dochody będą wyższe od wydatków) wraz z jej przeznaczeniem,
– limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych,
– limit zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, innych niż zaciągane kredyty i pożyczki czy emisja papierów wartościowych,
– kwotę wydatków przypadającą w danym roku do spłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego,
– szczególne zasady wykonywania budżetu przez jednostkę samorządu terytorialnego wynikające z odrębnych ustaw.

W planie wydatków budżetu obligatoryjnie należy ustalić kwoty rezerw wynikających z przepisów ustawowych, w tym rezerwy ogólnej w wysokości nie niższej niż 0,1% i nie wyższej niż 1% wydatków budżetu (art. 222 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*) i rezerwy celowej na realizację zadań własnych z za-

kresu zarządzania kryzysowego w wysokości ustalonej na podstawie przepisu art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku *o zarządzaniu kryzysowym*[15].

Fakultatywnie uchwała budżetowa może zawierać upoważnienie dla zarządu (odpowiednio: wójta, burmistrza, prezydenta, zarządu powiatu lub zarządu województwa) do dokonywania zmian w budżecie w zakresie określonym w przepisie art. 258 ustawy *o finansach publicznych* oraz do zaciągania zobowiązań określonych w art. 212 ust. 2 tej ustawy.

W załącznikach do uchwały budżetowej zamieszcza się, zgodnie z art. 214 ustawy *o finansach publicznych*:

1) zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
2) plan dochodów rachunku dochodów samorządowych jednostek budżetowych, prowadzących działalność określoną w ustawie – *Prawo oświatowe*, gromadzących dochody na wydzielonym rachunku oraz plan wydatków finansowanych tymi dochodami,
3) plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

Zgodnie z zasadą „zakazu obładowywania uchwały budżetowej", wynikającą z art. 213 ustawy *o finansach publicznych*, w uchwale budżetowej nie zamieszcza się przepisów niezwiązanych z wykonywaniem budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Podsumowanie

Najważniejszą rolę w procedurze absolutorium pełni komisja rewizyjna. Do niej bowiem należy wnikliwe rozpatrzenie dokumentów zawierających dane dotyczące realizacji budżetu, ustalenie ewentualnych nieprawidłowości w realizacji budżetu, opracowanie jednoznacznej opinii o wykonaniu budżetu oraz sformułowanie wniosku o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium.

Oceniając prawidłowe wykonanie budżetu, komisja rewizyjna powinna odnieść się do wszystkich elementów budżetu i zasad jego wykonywania, w tym w szczególności do:

1) sposobu realizacji dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów, w tym ustalenia, czy w trakcie realizacji budżetu:
   a) dochody objęte tzw. szczególnymi zasadami były przeznaczane na wydatki wskazane odrębnymi ustawami,
   b) wydatki objęte funduszem sołeckim były realizowane zgodnie z przeznaczeniem wynikającym z wniosków sołectw,
   c) wydatki objęte tzw. budżetem obywatelskim były przeznaczane na cele wynikające z inicjatywy mieszkańców wspólnoty samorządowej,
   d) rezerwy budżetu były prawidłowo rozdysponowywane,
   e) kredyty i pożyczki były zaciągane zgodnie z limitami określonymi w uchwale budżetowej oraz zgodnie z podjętymi uchwałami organu stanowiącego;
2) sprawdzenia terminowego regulowania zobowiązań;
3) stosowania procedur zamówień publicznych;

[15] DzU 2020, poz.1856 z późn. zm.

4) zlecania zadań do realizacji innym podmiotom (przestrzegania obowiązujących procedur dotyczących przyznawania dotacji z budżetu);
5) sposobu dokonywania zmian w budżecie przez organ wykonawczy pod względem zgodności z prawem i upoważnieniami do dokonywania tych zmian udzielonymi przez organ stanowiący;
6) przestrzegania zasad gospodarowania środkami publicznymi;
7) przestrzegania dyscypliny finansów publicznych.

Obok kryterium legalności, przy ocenie wykonania budżetu komisja rewizyjna bierze pod uwagę także gospodarność, rzetelność i celowość. Opinia komisji rewizyjnej o wykonaniu budżetu powinna być jednoznaczna i opierać się na dokonanych ustaleniach, wskazanych w dokumentach sporządzonych w trakcie prac komisji. Wniosek komisji rewizyjnej o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium musi być powiązany z ustaleniami komisji dotyczącymi wyłącznie wykonania budżetu.

Prawidłowo sporządzony przez komisję rewizyjną wniosek o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium, oparty o wnikliwą analizę realizacji budżetu i konkretne uzasadnienie wniosku, pozwala organowi stanowiącemu podjąć uchwałę w sprawie absolutorium bez konieczności przeprowadzania dodatkowych ustaleń.

EDYTA GAWROŃSKA

Absolutorium dla organu wykonawczego z tytułu wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego

Absolutorium (łac. *absolvere* – uwolnić), zgodnie ze słownikiem języka polskiego, to „akt organu przedstawicielskiego uznający na podstawie sprawozdania prawidłowość działalności finansowej organu wykonawczego”[1].

Absolutorium z tytułu wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego jest instytucją uregulowaną w ustawach ustrojowych:

- art. 18 ust. 2 pkt 4, art. 18a, art. 28a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*[2],
- art. 12 pkt 6, art. 13 ust. 2, art. 16, art. 30 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie powiatowym*[3],
- art. 18 pkt 10, art. 19 ust. 3, art. 30, art. 34 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie województwa*[4]
  oraz
- w art. 270 i 271 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[5].

Powyższe regulacje nie precyzują jednak samego pojęcia absolutorium ani kryteriów, jakimi należy kierować się przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie absolutorium. W literaturze i orzecznictwie dość jednolicie przyjmuje się, co pozostaje w zgodzie z powyższą definicją absolutorium ze słownika języka polskiego, że udzielenie absolutorium oznacza akceptację przez organ stanowiący działań podejmowanych przez organ wykonawczy JST w celu wykonania uchwalonego przez organ stanowiący budżetu[6].

Rola komisji rewizyjnej w procedurze absolutoryjnej

Komisja rewizyjna jest komisją obligatoryjną, co oznacza, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego ma obowiązek powołać taką komisję.

Rada gminy (rada powiatu, sejmik województwa) jest organem stanowiącym i kontrolnym. W celu realizacji swojej funkcji kontrolnej powołuje komisję rewizyjną.

Utrwalony jest pogląd, że komisja rewizyjna jest wewnętrznym ciałem kolegialnym organu stanowiącego, który przekazał jej swoje kompetencje kontrolne.

---

[1] *Słownik języka polskiego PWN*; www.sjp.pwn.pl.
[2] DzU 2020, poz. 713 z późn. zm.
[3] DzU 2020, poz. 920 z późn. zm.
[4] DzU 2020, poz. 1668 z późn. zm.
[5] DzU 2021, poz. 305.
[6] *Ustawa o finansach publicznych. Komentarz*, red. Misiąg, wyd. 3, Legalis, 2019.

W skład komisji rewizyjnej wchodzą radni:
– z wyłączeniem radnych pełniących funkcje przewodniczącego lub zastępcy (-ów) przewodniczącego organu stanowiącego;
– w przypadku powiatu – jeszcze z wyłączeniem radnych będących członkami zarządu,
– a w przypadku województwa – członkostwa w komisji nie można łączyć z funkcją marszałka województwa oraz radnych będących członkami zarządu województwa;
– przyjęto również zasadę, że w skład komisji mają wchodzić przedstawiciele wszystkich klubów radnych (jeżeli takie zostały utworzone).

Zasady i tryb działania komisji rewizyjnej określa Statut. Zagadnienia, które powinny być objęte materią statutową w tym zakresie, to przede wszystkim:
– określenie trybu pracy komisji,
– uregulowanie relacji komisji z radą (sejmikiem), zwłaszcza w zakresie zlecania komisji zadań,
– sposób i tryb przeprowadzania kontroli przez komisję,
– sposób dokumentowania prac komisji,
– sposób przygotowywania wniosków i przedstawiania ich radzie.

Zadania komisji rewizyjnej określone zostały w art. 18a ustawy *o samorządzie gminnym*, w art. 16 ustawy *o samorządzie powiatowym* i w art. 30 ustawy *o samorządzie wojewódzkim* oraz w art. 270 ustawy *o finansach publicznych*.

Zadania komisji rewizyjnej wynikające z ustaw ustrojowych:
1) przeprowadzanie kontroli:
   – organu wykonawczego (wójta, burmistrza, prezydenta; zarządu powiatu; zarządu województwa),
   – samorządowych jednostek organizacyjnych (gminnych, powiatowych, wojewódzkich),
   – jednostek pomocniczych gminy (sołectw, osiedli, dzielnic);
2) wykonywanie innych zadań zleconych przez radę (sejmik) w zakresie kontroli (nie narusza to uprawnień kontrolnych innych komisji stałych lub doraźnych powoływanych przez radę);
3) opiniowanie wykonania budżetu;
4) przygotowanie wniosku do rady gminy (rady powiatu, sejmiku województwa) w przedmiocie absolutorium.

W świetle powyższego komisja rewizyjna ma szerokie uprawnienia kontrolne, ale jej kompetencje w tym zakresie nie są samodzielne, nie ma ona żadnych własnych uprawnień decyzyjnych, skutkujących na zewnątrz. Rola komisji ogranicza się przede wszystkim do dokonania czynności kontrolnych i dokonania ustaleń w tym zakresie. Uprawnieniom kontrolnym nie towarzyszą kompetencje nadzorcze. Komisja może badać dokumenty, ma prawo żądać określonych danych, właściwa jest do ustalenia stanu faktycznego kontrolowanej materii. Natomiast decyzja, czy ustalenia takie są prawidłowe i ostateczne, należy do organu stanowiącego, który może sformułować zalecenia pokontrolne.

Zadania komisji rewizyjnej wynikające z ustawy *o finansach publicznych*:
1) rozpatrywanie dokumentów określonych w art. 270 ust. 2 ustawy;
2) przedstawienie organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku budżetowym, wniosku w sprawie absolutorium.

W procesie absolutoryjnym komisja rewizyjna pełni istotną i szczególną rolę. Do obowiązków komisji rewizyjnej w tym zakresie należy:
1) rozpatrzenie sprawozdania finansowego,
2) rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu wraz z opinią regionalnej izby obrachunkowej o tym sprawozdaniu,
3) rozpatrzenie informacji o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego,
4) rozpatrzenie sprawozdania z badania rocznego sprawozdania finansowego jednostki samorządu terytorialnego przez biegłego rewidenta, w przypadku, gdy liczba mieszkańców JST, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, za który sporządzono sprawozdanie finansowe, przekracza 150 tysięcy,
5) zaopiniowanie wykonania budżetu za rok ubiegły,
6) wystąpienie do organu stanowiącego JST z wnioskiem w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium organowi wykonawczemu,
7) przekazanie wniosku w przedmiocie absolutorium do regionalnej izby obrachunkowej celem zaopiniowania.

Rozpatrzenie rozumieć należy jako wnikliwe rozważenie czegoś, zaznajomienie się z tym, przeanalizowanie. Praktycznie oznacza to, że najpierw dokumenty powinno się przeczytać. Po zaznajomieniu się z treścią tych dokumentów powinna nastąpić ich szczegółowa analiza i dokonanie oceny.

Przedmiotem **opinii** jest wykonanie budżetu, a nie sprawozdanie z wykonania budżetu. Sprawozdanie oczywiście jest jednym z istotnych dokumentów, na podstawie którego komisja dokonuje oceny realizacji budżetu. Ocena ta jednak nie może opierać się wyłącznie na tym sprawozdaniu. Komisja powinna dokonać własnych ustaleń. Wykonanie budżetu winno być oceniane przez pryzmat danych i informacji, którymi dysponuje komisja, chociażby na podstawie wyników własnych kontroli, analizy sprawozdań Rb, kontroli dokonywanych przez inne podmioty (NIK, RIO). Wynikiem oceny wykonania budżetu, która powinna być możliwie szeroka i odnosić się do wszelkich aspektów wykonania budżetu, jest sformułowanie opinii odnoszącej się w szczególności do: realizacji planowanych dochodów, wydatków, przychodów, rozchodów, wyniku budżetu i zadłużenia na koniec roku, prawidłowości dysponowania rezerwami budżetowymi, prawidłowości wykonywania uprawnień do zmian w budżecie, przestrzegania zasad gospodarki finansowej obowiązujących w toku wykonywania budżetu, zaciągania zobowiązań. Przy opiniowaniu komisja rewizyjna nie jest związana wyłącznie kryterium legalności (zgodności z prawem) wykonania budżetu, może brać pod uwagę również: gospodarność, celowość, rzetelność, efektywność przy wykonywaniu budżetu. Opinia powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny – powinno z niej wynikać wprost, czy wykonanie budżetu opiniuje się pozytywnie, czy negatywnie[7].

[7] *Budżet samorządowy i wieloletnia prognoza finansowa*, red. J.M. Salachna, Gdańsk 2014.

Kolejnym obowiązkiem komisji rewizyjnej po zaopiniowaniu wykonania budżetu jest sporządzenie i przedstawienie organowi stanowiącemu do dnia 15 czerwca **wniosku** w sprawie udzielenia lub nieudzielenia organowi wykonawczemu absolutorium z tytułu wykonania budżetu. Wniosek jest pochodną w stosunku do opinii z wykonania budżetu. Dokumenty te powinny być ze sobą spójne. Przyjąć należy, że jeżeli komisja rewizyjna wydała opinię pozytywną w przedmiocie wykonania budżetu, właściwe jest sformułowanie wniosku o udzielenie absolutorium, zaś w przypadku opinii negatywnej należy sformułować wniosek o nieudzielenie absolutorium. Wniosek komisji rewizyjnej w przedmiocie absolutorium powinien umożliwić w szczególności uzyskanie odpowiedzi na podstawowe pytania:

- jaki jest stan realizacji planowanych dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów,
- jakie są przyczyny rozbieżności między planem i wykonaniem budżetu,
- czy winą za te rozbieżności można obciążyć organ wykonawczy, czy są one wynikiem obiektywnych uwarunkowań.

W toku prac nad absolutorium komisja rewizyjna powinna sporządzić następujące dokumenty:

1) **protokół** z posiedzenia (posiedzeń) komisji, z którego będzie wynikać, jakie czynności kolejno podejmowała, a w szczególności, że komisja:
   - rozpatrzyła sprawozdanie finansowe,
   - rozpatrzyła sprawozdanie z wykonania budżetu wraz z opinią regionalnej izby obrachunkowej o tym sprawozdaniu,
   - rozpatrzyła informację o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego,
   - rozpatrzyła sprawozdanie z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
   - zaopiniowała wykonanie budżetu,
   - sformułowała wniosek w przedmiocie absolutorium;
2) **opinia** komisji rewizyjnej dotycząca wykonania budżetu;
3) **wniosek** komisji rewizyjnej o udzielenie absolutorium lub wniosek komisji rewizyjnej o nieudzielenie absolutorium.

Wszystkie czynności komisji powinny być rzetelnie odzwierciedlone w protokołach z posiedzeń, z których powinno wynikać, że komisja właściwie wypełniła swoje obowiązki[8].

Spotykane nieprawidłowości w powyższym zakresie:

- nierozpatrzenie wszystkich dokumentów, o których mowa w art. 270 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych* (np. informacji o stanie mienia czy sprawozdania finansowego),
- zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu, a nie wykonania budżetu,
- niesformułowanie jednoznacznej oceny wykonania budżetu (pozytywnej, negatywnej),
- sformułowanie wniosku w przedmiocie absolutorium w powiązaniu z kwestiami niezwiązanymi z wykonaniem budżetu za rok ubiegły,

[8] M. Paczocha, *Postępowanie absolutoryjne*, „Budżet Samorządu Terytorialnego", rocznik Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie, Zeszyt 19, Rzeszów 2012.

- negatywne zaopiniowanie wykonania budżetu bez wskazania, jakimi przesłankami kierowała się komisja i bez wykazania, że takie a nie inne wykonanie budżetu nastąpiło z winy organu wykonawczego,
- błędne formułowanie wniosku w sprawie absolutorium, np. za całokształt działalności wójta w roku budżetowym, wniosek w sprawie udzielenia absolutorium wójtowi „Szczepanowi Wójtowskiemu",
- nieprawidłowe dokumentowanie czynności dokonanych przez komisję rewizyjną – brak dokumentu formułującego opinię o wykonaniu budżetu czy sformułowanie wniosku w protokole, a nie w formie odrębnego dokumentu.

Obowiązki organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego w postępowaniu absolutoryjnym

1. Obowiązki odnoszące się do przedłożonych przez organ wykonawczy sprawozdań

W świetle ustaw: *o samorządzie gminnym* (art. 18 ust. 2 pkt 4) i *o samorządzie powiatowym* (art. 12 pkt 6), do wyłącznej właściwości rady gminy i rady powiatu należy rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu. Natomiast zgodnie z ustawą *o samorządzie województwa* (art. 18 pkt 9), do wyłącznej właściwości sejmiku województwa należy rozpatrywanie sprawozdań z wykonania budżetu województwa i sprawozdań finansowych województwa.

Z kolei stosownie do postanowień art. 270 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie finansowe JST wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu, w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym.

Rozpatrzenie sprawozdań powinno polegać na zapoznaniu się z ich treścią, przeanalizowaniu i podjęciu dyskusji. Jest ono warunkiem podjęcia decyzji w przedmiocie ich zatwierdzenia. W praktyce organ wykonawczy, sam albo przez swojego przedstawiciela (najczęściej skarbnika), dokonuje prezentacji sprawozdań podczas sesji. Rozpatrzenie sprawozdań jest czynnością faktyczną i zakłada pewną aktywność, polegającą, co najmniej, na omówieniu sprawozdania i umożliwieniu radnym zabrania głosu w dyskusji. Zatwierdzenie sprawozdań nie jest równoznaczne z pozytywną oceną zdarzeń opisanych w tych sprawozdaniach. Oznacza ono uznanie ich rzetelności (zgodności danych sprawozdawczych ze stanem faktycznym), a nie merytoryczną pozytywną ocenę procesów będących przedmiotem sprawozdań.

Zatwierdzenie sprawozdań następuje przez podjęcie przez organ stanowiący stosownej uchwały, w głosowaniu jawnym, większością głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady.

2. Obowiązki w zakresie absolutorium

Organ stanowiący przed podjęciem uchwały w sprawie absolutorium dla zarządu powinien zapoznać się z:

a) sprawozdaniem z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego,
b) sprawozdaniem finansowym,

c) sprawozdaniem z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta, o którym mowa w art. 268 ustawy *o finansach publicznych*,
d) opinią regionalnej izby obrachunkowej o sprawozdaniu z wykonania budżetu,
e) informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego,
f) stanowiskiem komisji rewizyjnej (w przedmiocie rozpatrzenia stosownych dokumentów), wyrażonym w opinii o wykonaniu budżetu i wniosku w przedmiocie absolutorium,
g) opinią regionalnej izby obrachunkowej w przedmiocie wniosku komisji rewizyjnej o udzielenie bądź nieudzielenie absolutorium – wyraźny obowiązek w tym zakresie wynika jedynie z ustawy *o samorządzie gminnym* (art. 28a ust. 1 zdanie drugie), jednakże dla prawidłowej oceny przedmiotu absolutorium organ stanowiący powiatu i województwa winien również zapoznać się z opinią RIO.

3. Spotykane nieprawidłowości

– nierozpatrzenie sprawozdań,
– rozpatrzenie sprawozdań i ich przyjęcie, a niezatwierdzenie,
– zatwierdzenie sprawozdań bez ich rozpatrzenia; przyjęcie za rozpatrzenie fakt, że sprawozdania były analizowane przez wszystkie komisje rady,
– niezapoznanie się ze wszystkimi wymaganymi dokumentami wynikającymi z art. 271 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*,
– nieudzielenie absolutorium z innych przyczyn niż wykonanie budżetu,
– niewłaściwe udokumentowanie przebiegu sesji absolutoryjnej,
– brak zapoznania się z opinią RIO w sprawie wniosku komisji rewizyjnej.

Uchwała w sprawie absolutorium

1. Przedmiot głosowania

Szczególna rola komisji rewizyjnej w postępowaniu absolutoryjnym przejawia się ostatecznie w tym, że to właśnie ta komisja określa przedmiot głosowania absolutoryjnego. Treść wniosku komisji rewizyjnej przesądza o tym, jaka uchwała zostanie poddana pod głosowanie przez organ stanowiący. Przedmiotem głosowania na sesji absolutoryjnej powinien być projekt uchwały odpowiadający w swej treści wnioskowi komisji rewizyjnej w przedmiocie absolutorium. Jeżeli komisja wnosi o udzielenie absolutorium, taki projekt uchwały powinien zostać poddany pod głosowanie. Również w przypadku wniosku o nieudzielenie absolutorium, pod głosowanie należy poddać projekt uchwały w przedmiocie nieudzielenia absolutorium.

2. Tryb głosowania

W świetle ustaw ustrojowych (art. 14 ustawy *o samorządzie gminnym*, art. 13 ust. 1 ustawy *o samorządzie powiatowym*, art. 19 ust. 1 ustawy *o samorządzie województwa*) ogólną zasadą jest, że uchwały organu stanowiącego zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawo-

wego składu odpowiednio: rady gminy, rady powiatu czy sejmiku województwa, w głosowaniu jawnym (w przypadku uchwał sejmiku województwa może być także głosowanie jawne imienne), chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

Uchwała w sprawie absolutorium jest podejmowana przez radę gminy, powiatu czy sejmik województwa bezwzględną większością ustawowego składu organu stanowiącego (art. 28a ust. 2 ustawy *o samorządzie gminnym*, art. 30 ust. 1a ustawy *o samorządzie powiatowym*, art. 34 ust. 1a ustawy *o samorządzie województwa*).

Mając na uwadze powyższe regulacje ustawowe, uchwały w sprawie absolutorium podejmowane są bezwzględną większością głosów ustawowego składu organu stanowiącego, w głosowaniu jawnym (w przypadku organu stanowiącego województwa możliwe jest też głosowanie jawne imienne).

Bezwzględna większość ustawowego składu rady to liczba całkowita głosów oddanych za wnioskiem, przewyższająca połowę ustawowego składu rady, a zarazem tej połowie najbliższa[9].

Ustawowy skład organu stanowiącego to skład ustalony dla danej jednostki samorządu terytorialnego zgodnie z art. 17 ustawy *o samorządzie gminnym*, art. 9 ust. 4 ustawy *o samorządzie powiatowym*, art. 16 ust. 3 ustawy *o samorządzie województwa*.

Jeżeli ustawowy skład rady wynosi 15 radnych, to wymóg bezwzględnej większości ustawowego składu rady jest spełniony, o ile za uchwałą zostało oddanych co najmniej 8 ważnych głosów (przy 21 radnych – bezwzględna większość to 11 radnych; przy 23 – 12; przy 25 – 13).

3. Ustalenie rezultatu głosowania

- **w gminie**

Uchwała w sprawie udzielenia absolutorium
- uzyskała bezwzględną większość głosów – udzielono absolutorium;
- nie uzyskała bezwzględnej większości głosów (została odrzucona) – sprawa absolutorium nie została rozstrzygnięta.

W efekcie braku bezwzględnej większości głosów dochodzi do sytuacji, w której uchwała w przedmiocie absolutorium nie zostaje podjęta. Przepisy ustawy *o samorządzie gminnym* nie pozwalają na przyjęcie, że w takiej sytuacji została podjęta uchwała o nieudzieleniu absolutorium.

Uchwała w sprawie nieudzielenia absolutorium
- uzyskała bezwzględną większość głosów – nie udzielono absolutorium;
- nie uzyskała bezwzględnej większości głosów (została odrzucona) – sprawa absolutorium nie została rozstrzygnięta.

- **w powiecie i województwie**

Uchwała w sprawie udzielenia absolutorium
- uzyskała bezwzględną większość głosów – udzielono absolutorium;

[9] Uchwała Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 września 1995 r., W. 18/94, Orzecznictwo TK, Zbiór urzędowy z 1995 r., Nr 1, poz. 7.

– nie uzyskała bezwzględnej większości głosów (została odrzucona) – nie udzielono absolutorium.

W myśl art. 13 ust. 2 ustawy *o samorządzie powiatowym* oraz art. 19 ust. 3 ustawy *o samorządzie województwa* – odrzucenie w głosowaniu uchwały o udzieleniu absolutorium jest równoznaczne z przyjęciem uchwały o nieudzieleniu absolutorium.

Uchwała w sprawie nieudzielenia absolutorium
– uzyskała bezwzględną większość głosów – nie udzielono absolutorium;
– nie uzyskała bezwzględnej większości głosów (została odrzucona) – sprawa absolutorium nie została rozstrzygnięta.

Następstwa nieudzielenia absolutorium[10]

1. Uchwała rady gminy w sprawie nieudzielenia absolutorium jest równoznaczna z podjęciem inicjatywy przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta) – dotyczy to uchwały podjętej po upływie 9 miesięcy od dnia wyboru wójta (burmistrza, prezydenta) i nie później niż na 9 miesięcy przed zakończeniem kadencji. Rada gminy może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta) z powodu nieudzielenia absolutorium na sesji zwołanej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia podjęcia uchwały w sprawie nieudzielenia absolutorium. Przed podjęciem tej uchwały rada gminy zapoznaje się z opinią regionalnej izby obrachunkowej w sprawie uchwały rady gminy o nieudzieleniu organowi wykonawczemu absolutorium oraz wysłuchuje wyjaśnień wójta (burmistrza, prezydenta). Uchwałę o przeprowadzeniu referendum rada gminy podejmuje bezwzględną większością ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym.

2. Uchwała rady powiatu w sprawie nieudzielenia zarządowi absolutorium jest równoznaczna ze złożeniem wniosku o odwołanie zarządu, chyba że po zakończeniu roku budżetowego zarząd został odwołany z innej przyczyny. Rada powiatu rozpoznaje sprawę odwołania zarządu z powodu nieudzielenia absolutorium na sesji zwołanej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od podjęcia uchwały w sprawie nieudzielenia absolutorium. Po zapoznaniu się z opiniami: komisji rewizyjnej o wykonaniu budżetu powiatu, regionalnej izby obrachunkowej o wniosku komisji rewizyjnej w sprawie absolutorium oraz uchwałą regionalnej izby obrachunkowej w sprawie uchwały rady powiatu o nieudzieleniu zarządowi absolutorium, rada powiatu może odwołać zarząd większością co najmniej 3/5 głosów ustawowego składu rady, w głosowaniu tajnym.

3. Uchwała sejmiku województwa w sprawie nieudzielenia zarządowi województwa absolutorium jest równoznaczna ze złożeniem wniosku o odwołanie zarządu województwa, chyba że po zakończeniu roku budżetowego zarząd został odwołany z innej przyczyny. Sejmik województwa rozpoznaje

[10] Art. 28 ust. 1, 3–5 ustawy *o samorządzie gminnym*; art. 30 ust. 1 i 2 ustawy *o samorządzie powiatowym*; art. 34 ust. 1, 2 i 3 ustawy *o samorządzie województwa.*

sprawę odwołania zarządu województwa z powodu nieudzielenia absolutorium na sesji zwołanej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od podjęcia uchwały o nieudzieleniu zarządowi absolutorium. Sejmik województwa, po zapoznaniu się z wnioskiem komisji rewizyjnej i opinią regionalnej izby obrachunkowej w sprawie uchwały sejmiku województwa o nieudzieleniu zarządowi województwa absolutorium, może odwołać zarząd województwa większością co najmniej 3/5 głosów ustawowego składu sejmiku, w głosowaniu tajnym.

Absolutorium a raport o stanie gminy, powiatu, województwa oraz wotum zaufania

W roku 2018 w ustawach samorządowych pojawiły się nowe instytucje: raport o stanie gminy (powiatu, województwa) oraz wotum zaufania[11].

Organ wykonawczy co roku do dnia 31 maja przedstawia organowi stanowiącemu raport o stanie jednostki samorządu terytorialnego. Raport obejmuje podsumowanie działalności organu wykonawczego w roku poprzednim, w szczególności polityk, programów i strategii, uchwał rady (sejmiku) i budżetu obywatelskiego. Raport ten rada gminy rozpatruje podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała organu stanowiącego w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium. Raport rozpatrywany jest w pierwszej kolejności. Nad przedstawionym raportem przeprowadza się debatę. Po zakończeniu debaty nad raportem organ stanowiący przeprowadza głosowanie nad udzieleniem organowi wykonawczemu wotum zaufania.

Z powyższego wynika, że rozpatrywanie raportu i głosowanie nad wotum zaufania odbywa się na sesji absolutoryjnej, i to przed podjęciem uchwały w przedmiocie absolutorium.

Nieprawidłowości, które mogą pojawić się podczas zajmowania się przez organ stanowiący sprawami raportu czy wotum zaufania, nie będą miały wpływu na ocenę absolutorium udzielanego z tytułu wykonania budżetu, dokonywaną przez regionalną izbę obrachunkową. Również nie powinny one rzutować na ocenę wykonania budżetu przez organ stanowiący i podjęcie uchwały w sprawie absolutorium.

Raport wraz z wotum zaufania i absolutorium to odrębne instytucje i choć powiązane w pewnym stopniu ze sobą proceduralnie, są to instytucje oceniające inne płaszczyzny działalności organu wykonawczego w roku poprzednim. Absolutorium nie można więc łączyć z inną oceną niż ocena działalności organu wykonawczego związana bezpośrednio z wykonaniem budżetu.

Przegląd orzecznictwa sądów administracyjnych w sprawie absolutorium

Wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 16 marca 2021 roku, sygn. akt I SA/Rz 146/21

1. W zakresie kontroli uchwały o nieudzieleniu burmistrzowi absolutorium z uwagi na wykonanie budżetu regionalna izba obrachunkowa z jednej strony władna jest kontrolować tryb postępowania, czyli zachowanie

[11] Art. 28aa ustawy *o samorządzie gminnym*; art. 30a ustawy *o samorządzie powiatowym*, art. 34a ustawy *o samorządzie województwa*.

wszelkich przewidzianych przez prawo wymogów do podjęcia takiej uchwały, a po drugie, samą treść uchwały – w zakresie zasadności nieudzielenia absolutorium z uwzględnieniem merytorycznych podstaw podjęcia takiej decyzji.
2. RIO może kwestionować uchwałę o nieudzieleniu absolutorium podjętą w sytuacji, gdy nie ma żadnych zarzutów co do wykonania budżetu, czy w sytuacji, gdy zarzuty te są oczywiście nieprawdziwe.
3. RIO nie może ingerować w takich sytuacjach, gdy to radni oceniają, czy zaistniałe uchybienia są na tyle poważne, by nie udzielić burmistrzowi absolutorium, czy też mają charakter błahy, nieuzasadniający takiego rozstrzygnięcia. To bowiem radzie gminy ustawa powierzyła uchwalanie budżetu, a więc podstawowego aktu przewidującego finansowanie zadań gminy, i to ten organ jest władny decydować, czy sposób jego niewykonania (jeżeli rzeczywiście wystąpił) uzasadnia nieudzielenie absolutorium.
4. Przepisy ustawy o samorządzie gminnym nie tylko nie definiują sposobu odbycia dyskusji przed głosowaniem w sprawie wniosku o nieudzielenie absolutorium, ale wręcz nie stawiają takiego wymogu, a przewidują jedynie obowiązek przedstawienia samego wniosku i opinii RIO. Tryb procedowania był prawidłowy, a brak intensywnego udziału w dyskusji nie narusza przepisów ustawy *o samorządzie gminnym*.
5. Motywy, przyczyny i merytoryczne przesłanki podjęcia uchwały o nieudzieleniu absolutorium wynikają z należycie uzasadnionego wniosku o nieudzielenie absolutorium.

Wyrok WSA w Warszawie z dnia 8 maja 2018 roku, sygn. akt V SA/Wa 1531/17

1. Instytucja absolutorium stanowi podsumowanie wykonania budżetu. Stanowi element zamykający gospodarkę finansową gminy i środek kontroli rady nad działalnością organu wykonawczego. Przedmiotem absolutorium jest ocena gospodarki finansowej gminy, za prawidłowość której wójt – jako organ wykonawczy – ponosi odpowiedzialność.
2. Odmowa udzielenia absolutorium stanowi negatywną ocenę wykonania budżetu przez wójta pod względem zgodności z prawem, celowości, rzetelności, gospodarności, oszczędności (ekonomiczności), zgodności dokumentacji ze stanem faktycznym.
3. W procesie udzielania absolutorium konieczne jest ustalenie, jak wykonano planowany budżet, czyli jaki jest stan zrealizowanych wydatków oraz dochodów budżetowych w stosunku do zaplanowanych, jakie są przyczyny ewentualnych rozbieżności w tym zakresie i czy winą za nie można obciążyć organ wykonawczy, czy też były one wynikiem obiektywnych uwarunkowań.
4. Organ stanowiący zachowuje pewną niezależność oceny wykonania budżetu obejmującą także prawo do zastosowania kryteriów wartościujących, ocena ta nie może wykraczać poza realizację budżetu.
5. Dokonując oceny wykonania budżetu, rada jednostki samorządu terytorialnego powinna czynić to w sposób kompleksowy, odnosząc się do całości wykonania planu finansowego, jakim jest budżet, nie zaś koncentrować się jedynie na wybranych elementach czy też kwestiach wręcz z nim niezwiązanych, a dotyczących innych sfer działania organu wykonawczego. Nie-

udzielenie absolutorium z przyczyn innych niż dotyczące wykonania budżetu stanowi zatem istotne naruszenie prawa.

6. Brak wykazania i uzasadnienia przez organ stanowiący, że w związku z niewykonaniem zadań istotnych dla społeczności gminy określonych w uchwale budżetowej doszło do kwotowego naruszenia granic wydatków, i to z winy organu wykonawczego, skutkuje niemożliwością podjęcia uchwały w przedmiocie nieudzielenia absolutorium.
7. Choć przepisy ustawy *o samorządzie gminnym* ani ustawy *o finansach publicznych*, normujące zagadnienia związane z podejmowaniem uchwał w sprawie absolutorium, *expressis verbis* nie nakładają na radę gminy prawnego obowiązku uzasadniania tego rodzaju uchwał, nie może to oznaczać, że rada w swoich działaniach jest nieskrępowana i absolutorium może być wykorzystywane wyłącznie jako instrument *stricte* polityczny.
8. Brak uzasadnienia uchwały w przedmiocie absolutorium (która ogranicza się do stwierdzenia w § 1, że nie udziela się Wójtowi Gminy […] absolutorium z tytułu wykonania budżetu), skutkuje tym, że ustalenie rzeczywistego motywu podjęcia przez radę gminy uchwały o nieudzieleniu absolutorium staje się niemożliwe.
9. Skoro przedmiotem absolutorium jest ocena gospodarki finansowej gminy, za której prawidłowość ponosi odpowiedzialność organ wykonawczy, to konieczne jest, aby zasadniczy motyw nieudzielenia absolutorium był możliwy do ustalenia oraz skontrolowania w toku postępowania administracyjnego i sądowo-administracyjnego.
10. Komisja rewizyjna rady gminy ograniczyła się do lakonicznego i formalnego jedynie stwierdzenia, że analizowała wykonanie budżetu, kierując się kryteriami: legalności, rzetelności, gospodarności, celowości, zwracając w szczególności uwagę na przestrzeganie dyscypliny finansów publicznych. Opinię podsumowała stwierdzeniem o wyrażeniu negatywnej oceny wykonania budżetu i wystąpieniu do rady gminy z wnioskiem w sprawie nieudzielenia absolutorium. Przedmiotowa opinia stanowi w istocie przedstawienie danych finansowych zawartych w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu. Zaprezentowany został również w opinii wniosek o negatywnej ocenie wykonania budżetu przez wójta, natomiast brak jest w niej odniesienia się do merytorycznych przesłanek negatywnej oceny wykonania budżetu.

Wyrok WSA w Krakowie z dnia 19 grudnia 2014 roku, sygn. akt I SA/Kr 1690/14

1. Kontrola absolutoryjna sprowadza się do badania wykonania budżetu, a nie jego konstrukcji. Fakt, że w pierwotnej jego wersji, czy też we wprowadzanych w ciągu roku zmianach w budżecie, nie doszło do precyzyjnego wyszacowania wydatków na przewidywane inwestycje, nie może przesądzać o uznaniu wykonania budżetu za nieprawidłowe. Skoro budżet, poprzez podjęcie uchwały przez radę gminy, stał się obowiązującym aktem prawa miejscowego, kontroli na obecnym etapie podlegać może wyłącznie jego wykonanie, to jest ocena stopnia realizacji dochodów i wydatków.
2. Rada gminy przy ocenie wykonania budżetu, wbrew zasadom, nie oceniała wykonania budżetu kompleksowo, a jedynie wykonanie poszczególnych

zadań; zarzuty dotyczyły niezrealizowania wyszczególnionych zadań, które stanowiły 0,5% planu wydatków i 3,4% planu wydatków inwestycyjnych.
3. Dokonując oceny wykonania budżetu, rada winna to czynić w sposób kompleksowy, odnosząc się do budżetu jako całości; nie może natomiast przy ocenie wykonania budżetu koncentrować się jedynie na wybranych elementach czy też kwestiach wręcz z nim niezwiązanych, a dotyczących innych sfer działania organu wykonawczego.
4. Oceniając stan zrealizowanych dochodów i wydatków w stosunku do planowanych, radni skoncentrowali się tylko na niektórych wydatkach inwestycyjnych. Nie dokonali też oceny, w przypadku niewykonania części zadań inwestycyjnych, przyczyn ich niewykonania, jak również ewentualnej odpowiedzialności organu wykonawczego za ten stan.

Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 6 lutego 2014 roku, sygn. akt I SA/Po 941/13

Regionalna Izba Obrachunkowa nie dokonała prawidłowego ustalenia stanu faktycznego sprawy. Nie zbadała bowiem, czy głosowanie w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu poprzedziła w tym zakresie rzeczywista, merytoryczna dyskusja.

Wyrok WSA w Kielcach z dnia 30 października 2013 roku, sygn. akt I SA/Ke 554/13

1. Ustawa *o samorządzie gminnym* nie wskazuje kryteriów prawidłowej gospodarki finansami komunalnymi. Prawidłową jest taka gospodarka, która jest zgodna z prawem i zasadami ekonomii, celowa i rzetelna. Biorąc pod uwagę, że o celach gospodarki finansowej w decydującym stopniu przesądza rada gminy w uchwale budżetowej, należy uznać, iż wójt gminy odpowiada głównie za zgodne z prawem, oszczędne, celowe i rzetelne wydatkowanie. Należy też mieć na uwadze, że na etapie podejmowania uchwały budżetowej nie są możliwymi do przewidzenia wszelkie stany wymagające sfinansowania z budżetu, jak również wszystkie okoliczności związane z realizacją przewidzianych w budżecie zadań.
2. Jakkolwiek opinia regionalnej izby obrachunkowej, zarówno pozytywnie opiniująca sprawozdanie z wykonania budżetu, jak i dotycząca wniosku komisji rewizyjnej, może mieć wpływ na ocenę absolutoryjną, to podkreślić należy, że opinie te nie mają charakteru opinii wiążących i nie zwalniają organu stanowiącego gminy od przeprowadzenia ustaleń w zakresie przyczyn rozbieżności pomiędzy budżetem zaplanowanym a wykonanym oraz oceny, czy rozbieżnościami tymi można obciążyć organ wykonujący budżet.

Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 14 grudnia 2012 roku, sygn. akt I SA/Po 878/12

Rozpatrywaniu sprawozdań powinna towarzyszyć dyskusja, której przedmiotem są kwestie związane z wykonaniem budżetu. Minimalne wymogi „rozpatrzenia sprawozdań" to omówienie i umożliwienie radnym zabrania głosu w dyskusji nad tymi sprawozdaniami. Zatwierdzenie zaś sprawozdań oznacza co najmniej potwierdzenie ich rzetelności i zgodności z prawem.

Wyrok WSA w Gdańsku z dnia 4 grudnia 2012 roku, sygn. akt I SA/Gd 984/12

1. Prowadząc wykładnię językową dyspozycji art. 13 ust. 2 ustawy *o samorządzie powiatowym*, dochodzi się do wniosku, że celem tego przepisu jest jednorazowe rozstrzygnięcie kwestii absolutorium, ale w zakresie sytuacji objętej wolą ustawodawcy.
2. Nieuprawnione jest twierdzenie, że głosuje się „w sprawie absolutorium", a treść uchwały powstaje dopiero w wyniku głosowania; treść uchwał powinna być sformułowana jeszcze przed samym aktem głosowania, radni muszą bowiem wiedzieć, jakiej treści uchwałę głosują.

Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 17 lutego 2011 roku, sygn. akt I SA/Po 921/10

1. Do wyłącznej kompetencji komisji rewizyjnej należy opiniowanie całościowego wykonania budżetu i występowania z formalnym wnioskiem do rady w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium, a rada gminy, podejmując uchwałę w sprawie udzielenia absolutorium, nie może nie wziąć pod uwagę stanowiska komisji. To jednak właśnie rada gminy ma prawo decydować o treści uchwały.
2. Poddana pod głosowanie uchwała powinna mieć treść pozytywną, tj. brzmienie: „w sprawie udzielenia absolutorium". Tylko bowiem poddanie pod głosowanie takiej uchwały zawsze doprowadzi do definitywnego rozstrzygnięcia kwestii absolutorium. Oddanie bezwzględnej większości głosów „za" uchwałą „w sprawie udzielenia absolutorium" prowadzi do jego udzielenia. Nieuzyskanie tej większości należy rozumieć jako nieudzielenie absolutorium. W sytuacji poddawania pod głosowanie uchwały „w sprawie nieudzielenia absolutorium", nieuzyskania przez nią bezwzględnej większości głosów, w przypadku np. „wstrzymania się" od głosu wszystkich radnych, nie można zakwalifikować jako udzielenia absolutorium. Brak rozstrzygnięcia w przedmiocie absolutorium, a tym samym koniec procedury absolutoryjnej, gdy w wyniku głosowania uchwały „o nieudzieleniu absolutorium" nie uzyskano bezwzględnej większości głosów, mógłby pociągnąć niekorzystne następstwa dla wspólnoty samorządowej – mieszkańców gminy.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II GSK 225/08

1. Wniosek komisji rewizyjnej w przedmiocie udzielenia albo nieudzielenia absolutorium ma walor niewiążącej radę propozycji w sprawie absolutorium, nie zaś dyspozycji.
2. Uchwała absolutoryjna to suwerenna uchwała rady gminy, wchodząca w zakres jej ustawowych kompetencji i żaden organ nie może narzucić radzie gminy treści podejmowanej przez nią uchwały.

Wyrok NSA oz. w Poznaniu z dnia 7 listopada 1996 roku, sygn. akt I SA/Po 1091/96

Zgodnie z art. 18a ust. 3 znowelizowanej ustawy *o samorządzie terytorialnym*, tylko i wyłącznie komisja rewizyjna opiniująca wykonanie budżetu jest uprawniona do wystąpienia do rady gminy z wnioskiem o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium zarządowi. Istotnym naruszeniem obowiązującego prawa jest to, że rada gminy nie głosowała nad wnioskiem w sprawie absolutorium, zgłoszonym przez jej własną komisję rewizyjną, lecz nad odmiennym wnioskiem, zgłoszonym przez przewodniczącą rady gminy.

WALDEMAR WITALEC

Wybrane zagadnienia dotyczące uchwały budżetowej

1. Złożoność regulacji prawnej procedury uchwalania budżetu JST

Problematyka podejmowania czynności mających wpływ na przyjęcie budżetu JST na dany rok została uregulowana w wielu aktach prawnych. W praktyce sprawia to szereg trudności podmiotom uczestniczącym w różny sposób oraz na różnym etapie prac nad budżetem. Polegają one przede wszystkim na konieczności rozwiązywania zawiłości dotyczących obowiązków lub uprawnień danego uczestnika procedury tworzenia budżetu JST oraz czasu, w którym powinien lub może spełnić swą rolę w tej procedurze. W pierwszej kolejności w omawianym zakresie w grę wchodzą regulacje zawarte w przepisach rozdziału trzeciego w dziale piątym ustawy *o finansach publicznych*[1], zatytułowanego „Uchwała budżetowa". Najogólniej rzecz biorąc, w tych przepisach ustalono obowiązki i prawa do podejmowania określonych czynności dla organów JST (wykonawczego i stanowiącego), a także podstawowy termin do podjęcia zasadniczej czynności przez każdy z tych organów w procedurze tworzenia budżetu JST, tj. termin do dnia:

– 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy dla organu wykonawczego JST (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, zarządu powiatu, zarządu województwa) do sporządzenia i przedłożenia projektu uchwały budżetowej organowi stanowiącemu oraz regionalnej izbie obrachunkowej – celem zaopiniowania;
– 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach – 31 stycznia roku budżetowego dla organu stanowiącego JST (rady gminy, rady powiatu, sejmiku województwa) do podjęcia uchwały budżetowej.

Uzupełnieniem obowiązku organu wykonawczego, polegającego na sporządzeniu i przedłożeniu do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy projektu uchwały budżetowej regionalnej izbie obrachunkowej – celem zaopiniowania, jest konieczność przedstawienia organowi stanowiącemu, przed uchwaleniem budżetu, opinii regionalnej izby obrachunkowej o projekcie uchwały budżetowej. Poza tym określono termin do końca lutego roku budżetowego dla regionalnej izby obrachunkowej do ustalenia budżetu JST w zakresie zadań własnych oraz zadań zleconych, w przypadku niepodjęcia przez organ stanowiący JST uchwały budżetowej w terminie do dnia 31 stycznia roku budżetowego.

[1] Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (DzU 2021, poz. 305), zwana dalej u.f.p.

Na podstawie art. 234 u.f.p. organ stanowiący JST ma obowiązek określić w drodze uchwały tryb prac nad projektem uchwały budżetowej. Uchwała ta powinna regulować co najmniej:

– wymaganą szczegółowość projektu budżetu JST;
– terminy obowiązujące w toku prac nad projektem uchwały budżetowej;
– wymogi dotyczące uzasadnienia i materiały informacyjne, które organ wykonawczy przedłoży organowi stanowiącemu JST wraz z projektem uchwały budżetowej.

Organ stanowiący ma zatem wpływ na to, jakie wymagania powinien spełniać projekt budżetu JST w zakresie jego szczegółowości, w jakich terminach należy wykonać określone prace nad projektem uchwały budżetowej, a także, jakie wymogi będą dotyczyć uzasadnienia projektu uchwały budżetowej oraz materiałów informacyjnych, które organ wykonawczy przedłoży organowi stanowiącemu wraz z projektem uchwały budżetowej. Uchwała organu stanowiącego w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej stanowi zatem, obok przepisów u.f.p., drugi akt prawny, który doprecyzowuje określone w tej ustawie czynności organów JST podejmowane w toku tworzenia budżetu JST, a jednocześnie ustala dodatkowe terminy dla prac nad projektem uchwały budżetowej, niewymienionych wprost w u.f.p. W praktyce powstaje więc głównie problem, czy organ stanowiący może określać terminy dla określonych czynności podejmowanych przez organ wykonawczy, a także dla podległych temu organowi jednostek organizacyjnych JST w toku tworzenia budżetu JST, lub dla podmiotów spoza struktury organizacyjnej JST, czy też wyłącznie dla organów wewnętrznych (komisji). Na pierwszy rzut oka wydaje się, że na gruncie przepisów u.f.p. istnieje jednoznaczne rozwiązanie tego problemu, polegające na tym, że określone przez organ stanowiący terminy, obowiązujące w toku prac nad projektem uchwały budżetowej, nie mogą dotyczyć organu wykonawczego ani też podległych mu jednostek organizacyjnych JST, gdyż stoi temu na przeszkodzie szczególna kompetencja organu wykonawczego, polegająca na wyłącznej inicjatywie sporządzenia projektu uchwały budżetowej. Ten argument osłabia jednak przepis art. 53 ustawy *o samorządzie powiatowym*[2], nakładający na radę powiatu obowiązek uwzględnienia przy określaniu trybu prac nad projektem uchwały budżetowej, w szczególności obowiązków powiatowych służb, inspekcji i straży w toku prac nad tym projektem, podejmowanych przed przedłożeniem tego projektu organowi stanowiącemu. Nie mogą też dotyczyć podmiotów spoza struktury organizacyjnej JST, z uwagi na to, że przepisy u.f.p. w procedurze tworzenia budżetu JST nie określają praw i obowiązków dla innych podmiotów spoza struktury JST poza regionalną izbą obrachunkową. Przyjmuje się więc na ogół, że uchwała organu stanowiącego w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej stanowi akt prawny o charakterze wewnętrznym[3].

[2] Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie powiatowym* (DzU 2020, poz. 920), zwana dalej u.s.p.

[3] Jednak na gruncie stanu prawnego obowiązującego do czasu wejścia przepisów u.f.p. wyrażono w orzecznictwie sądowym również pogląd, że uchwała w sprawie procedury uchwalania budżetu, jako akt o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, ma wszelkie przymioty aktu normatywnego, warunkiem jednak uznania go za akt prawa miejscowego, a zatem powszechnie obowiązującego, jest jego prawidłowa promulgacja (por. wyrok WSA w Gliwicach z 3.07.2006 r. I SA/Gl 704/06, Legalis).

W ustawie *o regionalnych izbach obrachunkowych*[4] zawarto przepisy doprecyzowujące kompetencje regionalnej izby obrachunkowej w zakresie wydawania opinii o przedkładanych przez organy wykonawcze JST projektach uchwał budżetowych. Przyjęto, że organem uprawnionym do wydawania opinii w tej sprawie jest skład orzekający, a organem właściwym do rozpatrywania odwołania od opinii wydanej przez skład orzekający – Kolegium Izby. W tej ustawie nie ustalono jednak dla składu orzekającego terminu do wydania opinii w sprawie przedłożonego projektu uchwały budżetowej. Natomiast ustanowiono dla Kolegium Izby czternastodniowy termin do rozpatrzenia odwołania od opinii wydanej przez skład orzekający, liczony od daty jego wniesienia. Oprócz tego nałożono na organ wykonawczy obowiązek przedstawienia organowi stanowiącemu, przed uchwaleniem budżetu JST, negatywnej opinii regionalnej izby obrachunkowej o projekcie tego budżetu wraz z odpowiedzią na zawarte w niej zarzuty. Z uwagi na to, że z przepisów u.f.p. oraz u.r.i.o. nie wynikają konkretne terminy, zarówno do wydania przez regionalną izbę obrachunkową opinii o przedłożonym przez organ wykonawczy projekcie uchwały budżetowej, jak i do przedstawienia organowi stanowiącemu przez organ wykonawczy opinii w tej sprawie, a w przypadku negatywnej opinii – wraz z odpowiedzią na zawarte w niej zarzuty, w praktyce istnieje konieczność dostosowywania, z jednej strony terminów pracy regionalnej izby obrachunkowej w zakresie wydawania opinii o przedkładanych przez organy wykonawcze projektach uchwał budżetowych do przyjętego w danej JST trybu prac nad projektem uchwały budżetowej, z drugiej zaś terminów podejmowania przez organy stanowiące uchwał budżetowych do faktycznych postępów prac regionalnej izby obrachunkowej związanych z wydawaniem opinii w sprawach przedłożonych projektów uchwał budżetowych.

Podstawowy schemat procedury tworzenia budżetu JST, który wynika z przepisów zamieszczonych w u.f.p. oraz u.r.i.o., uległ modyfikacji w następstwie wprowadzenia regulacji odnoszących się do kwestii tzw. budżetów partycypacyjnych. Jako pierwsze unormowanie odnoszące się do tego zagadnienia można zaliczyć przepisy zawarte w ustawie *o funduszu sołeckim*[5], pomimo tego, że przyczyna wprowadzenia instytucji funduszu sołeckiego nie wiąże się z problemem zapewnienia bezpośredniego uczestnictwa społeczności lokalnej w podejmowaniu decyzji o tym, co powinno się znaleźć w budżecie gminy, lecz z potrzebą zapobieżenia praktyce stosowanej przed 2009 rokiem przez niektóre gminy, sprzecznej z postanowieniami ustawy *o samorządzie gminnym*[6], polegającej na przekazywaniu na wyodrębnione rachunki bankowe jednostkom pomocniczym (głównie sołectwom) środków na realizację powierzonych zadań oraz gromadzeniu w formie gotówkowej dochodów z mienia zarządzanego przez sołectwa[7]. W u.f.s. określono prawa i obowiązki do podejmowania określonych czynności w procedurze tworzenia budżetu JST, zarówno dla organów

[4] Ustawa z dnia 7 października 1992 r. *o regionalnych izbach obrachunkowych* (DzU 2019, poz. 2137), zwana dalej u.r.i.o.

[5] Najpierw była to ustawa z dnia 20 lutego 2009 r. *o funduszu sołeckim* (DzU Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010, Nr 217, poz. 1427), a obecnie jest to ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. *o funduszu sołeckim* (DzU 2014, poz. 301), zwana dalej u.f.s.

[6] Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (DzU 2020, poz. 713 i 1378), zwana dalej u.s.g.

[7] Zob. A. Ostrowska [w:] B. Dziedziak, A. Ostrowska, W. Witalec, *Uchwała budżetowa jednostki samorządu terytorialnego*, Warszawa 2020, s. 203.

gminy (wykonawczego i stanowiącego), jak i dla organów sołectwa (sołtysa i zebrania wiejskiego), a także terminy do podjęcia tych czynności, tj. termin:

– do dnia 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy dla rady gminy do podjęcia uchwały o wyrażeniu zgody albo o niewyrażeniu zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki;
– do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok budżetowy dla rady gminy do możliwości podjęcia uchwały określającej zasady zwiększania środków funduszu sołeckiego przypadających na poszczególne sołectwa ponad wysokość obliczoną według ustawowego wzoru;
– do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy dla organu wykonawczego gminy (wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) do przekazania sołtysom informacji o wysokości przypadających danemu sołectwu środków, obliczonych według określonego wzoru oraz środków określonych na podstawie uchwały rady gminy określającej zasady zwiększania środków funduszu przypadających na poszczególne sołectwa;
– do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy dla sołtysa do przekazania organowi wykonawczemu gminy wniosku danego sołectwa, uchwalonego przez zebranie wiejskie z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa, zawierającego wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach środków określonych dla danego sołectwa na podstawie informacji organu wykonawczego gminy o wysokości przypadających danemu sołectwu środków, celem uwzględnienia tego wniosku w projekcie budżetu gminy;
– siedmiodniowy, liczony od dnia otrzymania wniosku danego sołectwa, dla organu wykonawczego gminy do odrzucenia tego wniosku niespełniającego wymagań formalnych lub przekazanego po terminie oraz do poinformowania o tym sołtysa;
– siedmiodniowy, liczony od dnia otrzymania informacji organu wykonawczego gminy o odrzuceniu wniosku danego sołectwa niespełniającego wymagań formalnych lub przekazanego po terminie, dla sołtysa do możliwości podtrzymania tego wniosku i skierowania go do rady gminy, za pośrednictwem organu wykonawczego gminy;
– trzydziestodniowy, liczony od dnia otrzymania podtrzymanego wniosku danego sołectwa, odrzuconego przez organ wykonawczy gminy, a podtrzymanego przez sołtysa, dla organu stanowiącego gminy do rozpatrzenia tego wniosku i odrzucenia go z przyczyn formalnych;
– siedmiodniowy, liczony od dnia otrzymania informacji organu wykonawczego gminy o odrzuceniu wniosku danego sołectwa niespełniającego wymagań formalnych, dla zebrania wiejskiego do możliwości ponownego uchwalenia wniosku oraz dla sołtysa do przekazania radzie gminy, za pośrednictwem wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wniosku ponownie uchwalonego przez zebranie wiejskie;
– trzydziestodniowy, liczony od dnia otrzymania wniosku danego sołectwa, ponownie uchwalonego przez zebranie wiejskie, dla organu stanowiącego gminy do rozpatrzenia tego wniosku i uwzględnienia go w razie spełnienia wymogów formalnych lub odrzucenia w przypadku niespełnienia tych wymogów;

– do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach – do dnia 31 stycznia roku budżetowego, dla organu stanowiącego gminy do podjęcia uchwały budżetowej i odrzucenia wniosku danego sołectwa, w przypadku, gdy zamierzone przedsięwzięcia nie stanowią zadań własnych gminy, służących poprawie warunków życia mieszkańców oraz zgodnych ze strategią rozwoju gminy lub działań zmierzających do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 roku *o stanie klęski żywiołowej*.

Czynności wymienione w u.f.s., które dotyczą tworzenia funduszu sołeckiego, w zdecydowanej większości mają charakter warunkowy. Od podjęcia przez radę gminy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy, uchwały o wyrażaniu zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki, uzależniona jest bowiem realizacja pozostałych czynności przewidzianych zarówno dla organów gminy (wykonawczego i stanowiącego), jak i dla organów sołectwa (sołtysa i zebrania wiejskiego), w terminach wskazanych w tej ustawie. W przypadku podjęcia tego rodzaju uchwały przez organ stanowiący gminy w terminie do dnia 31 marca roku poprzedzającego, część czynności przedsiębranych w ramach procedury tworzenia funduszu sołeckiego będzie mieć charakter obowiązkowy, część zaś fakultatywny. Do czynności obligatoryjnych należy zaliczyć:

– przekazanie sołtysom przez organ wykonawczy gminy, w terminie do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy, informacji o wysokości przypadających danemu sołectwu środków obliczonych według określonego wzoru oraz środków określonych na podstawie uchwały rady gminy, określającej zasady zwiększania środków funduszu przypadających na poszczególne sołectwa;
– przekazanie przez sołtysa, w terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, organowi wykonawczemu gminy wniosku danego sołectwa, uchwalonego przez zebranie wiejskie, celem uwzględnienia tego wniosku w projekcie budżetu gminy;
– przekazanie przez sołtysa, w terminie 7 dni liczonym od dnia otrzymania informacji organu wykonawczego gminy o odrzuceniu wniosku danego sołectwa niespełniającego wymagań formalnych, radzie gminy, za pośrednictwem wójta (burmistrza, prezydenta miasta), wniosku ponownie uchwalonego przez zebranie wiejskie;
– rozpatrzenie przez organ stanowiący gminy, w terminie 30 dni liczonym od dnia otrzymania wniosku danego sołectwa podtrzymanego przez sołtysa, tego wniosku i odrzucenie go z przyczyn formalnych;
– rozpatrzenie przez organ stanowiący gminy, w terminie 30 dni liczonym od dnia otrzymania wniosku danego sołectwa ponownie uchwalonego przez zebranie wiejskie i uwzględnienie go w razie spełnienia wymogów formalnych lub odrzucenie w przypadku niespełnienia tych wymogów;
– podjęcie uchwały budżetowej przez organ stanowiący gminy, w terminie do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok budżetowy, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach – do dnia 31 stycznia roku budżetowego, i odrzucenie w tym terminie wniosku danego sołectwa, w przypadku, gdy zamierzone przedsięwzięcia nie stanowią zadań własnych gminy, służących

poprawie warunków życia mieszkańców oraz zgodnych ze strategią rozwoju gminy lub działań zmierzających do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 roku *o stanie klęski żywiołowej*.

Pozostałe czynności wymienione w u.f.s., które dotyczą tworzenia funduszu sołeckiego, mają charakter nieobowiązkowy. Zakres funduszu sołeckiego, jaki może być utworzony w ramach budżetu gminy, zależy nie tylko od wielkości środków przypadających na poszczególne sołectwa, obliczonych według określonego wzoru lub zwiększonych uchwałą organu stanowiącego gminy, lecz przede wszystkim od aktywności organów sołectwa. W przypadku, gdy organy sołectwa nie skorzystają z prawa do wskazania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach środków określonych dla danego sołectwa na podstawie informacji organu wykonawczego gminy o wysokości przypadających danemu sołectwu środków, celem uwzględnienia tego wniosku w projekcie budżetu gminy, lub uczynią to w sposób sprzeczny z wymaganiami określonymi w u.f.s., wówczas fundusz sołecki albo w ogóle nie będzie utworzony w ramach budżetu gminy, albo będzie utworzony w zakresie mniejszym niż wielkość środków przypadających na poszczególne sołectwa, obliczona według określonego wzoru lub zwiększona uchwałą organu stanowiącego gminy. Niezależnie od tego, jaki będzie zakres funduszu sołeckiego, utworzonego w ramach budżetu gminy, nie powinno to mieć wpływu na rodzaj zadań finansowanych ze środków tego budżetu, gdyż wskazane przez poszczególne sołectwa przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze danego sołectwa w ramach środków funduszu sołeckiego mogą stanowić jedynie zadania własne gminy. Formalnym wyrazem utworzenia funduszu sołeckiego w ramach budżetu gminy będzie wyodrębnienie w uchwale budżetowej gminy wydatków przeznaczonych na przedsięwzięcia wskazane przez poszczególne sołectwa do realizacji na obszarze danego sołectwa w ramach środków funduszu sołeckiego.

Kolejne unormowania odnoszące się do zagadnienia tzw. budżetów partycypacyjnych zawarte są w tych przepisach ustaw ustrojowych[8], które regulują szczególną formę konsultacji społecznych w postaci budżetu obywatelskiego. Określają one ogólne zasady tworzenia budżetu obywatelskiego w ramach budżetu danej JST. Według u.s.g., utworzenie budżetu obywatelskiego jest obowiązkowe w gminach będących miastami na prawach powiatu. Równocześnie określa się minimalną wysokość tego budżetu, wynoszącą 0,5% wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu. W przypadku pozostałych JST, zarówno szczebla gminnego, jak i powiatowego oraz wojewódzkiego, przepisy ustaw ustrojowych (u.s.g., u.s.p. oraz u.s.w.) nie wypowiadają się na temat tego, czy utworzenie budżetu obywatelskiego jest obowiązkowe lub fakultatywne oraz w jakiej wysokości powinien być utworzony ten budżet. W związku z tym decyzja w tym zakresie należy do kompetencji organów JST. Ustawy ustrojowe wskazują w sposób przykładowy czynności, jakie powinny być podejmowane w toku prac nad utworzeniem budżetu obywatelskiego. Są to:

[8] Art. 5a ust. 3–7 u.s.g; art. 3d ust. 3–6 u.s.p.; art. 10a ust. 3–6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (DzU 2020, poz. 1668 i 1378), zwanej dalej u.s.w.

- zgłaszanie projektów przewidzianych do realizacji w roku budżetowym w ramach budżetu obywatelskiego przez określoną liczbę mieszkańców danej JST;
- ocena zgłoszonych projektów co do ich zgodności z prawem, wykonalności technicznej oraz spełniania przez nie wymogów formalnych;
- możliwość składania odwołania od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania;
- przeprowadzanie bezpośredniego głosowania przez mieszkańców danej JST, z zachowaniem jego równości, zgłoszonych projektów ocenionych pozytywnie co do ich zgodności z prawem, wykonalności technicznej oraz spełniania przez nie wymogów formalnych;
- ustalanie wyników głosowania zgłoszonych projektów i podawanie ich do publicznej wiadomości;
- uwzględnianie zadań wybranych w ramach budżetu obywatelskiego w uchwale budżetowej.

Ustawy ustrojowe nie regulują terminów podejmowania tych czynności. Ich ustalenie należy do organów JST, w tym zwłaszcza organu stanowiącego, który może to uczynić w uchwale w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego, stanowiącej akt prawa miejscowego. Wydaje się, że ustalone przez organ stanowiący terminy poszczególnych czynności podejmowanych w toku procedury tworzenia budżetu obywatelskiego powinny uwzględniać konieczność ujęcia przez organ wykonawczy projektów wybranych przez mieszkańców w drodze bezpośredniego głosowania w projekcie uchwały budżetowej, przedłożonym organowi stanowiącemu oraz regionalnej izbie obrachunkowej w terminie do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy. Faktyczna wielkość budżetu obywatelskiego zależeć będzie zwłaszcza od tego, w jaki sposób mieszkańcy danej JST wykorzystają możliwość zgłaszania zadań przewidzianych do realizacji w roku budżetowym w ramach ustalonej puli środków budżetu obywatelskiego. Podobnie, jak w przypadku funduszu sołeckiego, formalnym przejawem utworzenia budżetu obywatelskiego w ramach budżetu określonej JST będzie wyodrębnienie w uchwale budżetowej wydatków przeznaczonych na projekty wybrane przez mieszkańców.

Pewien wpływ na kształt procedury uchwalania budżetu JST mają również przepisy statutu danej JST, które regulują organizację wewnętrzną oraz tryb pracy organu stanowiącego. Chodzi tutaj zwłaszcza o przepisy określające zadania i tryb pracy organów wewnętrznych (komisji rady gminy, rady powiatu lub sejmiku województwa), a także zasady podejmowania uchwał przez organ stanowiący.

2. Wybrane obligatoryjne oraz fakultatywne elementy uchwały budżetowej

Treść uchwały budżetowej JST jest wyznaczona przede wszystkim przez przepisy u.f.p. Tworzą ją zarówno składniki o charakterze obowiązkowym, jak i fakultatywnym. W praktyce powstają problemy związane ze sposobem określenia niektórych składników treści uchwały budżetowej. Wynikają one w dużej mierze ze zbyt ogólnego sformułowania w przepisach u.f.p. zagadnień, które

powinny lub mogą być zawarte w uchwale budżetowej. Do tego rodzaju elementów uchwały budżetowej można zaliczyć określenie:
- limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, a także innych zobowiązań wywołujących skutki ekonomiczne podobne do skutków wynikających z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek;
- upoważnienia organu wykonawczego do zaciągania kredytów i pożyczek oraz emitowania papierów wartościowych, a także innych zobowiązań wywołujących skutki ekonomiczne podobne do skutków wynikających z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek;
- szczególnych zasad wykonywania budżetu JST w roku budżetowym, wynikających z odrębnych w stosunku do u.f.p. ustaw;
- uprawnień jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy;
- postanowień, których obowiązek zamieszczenia w uchwale budżetowej wynika z decyzji organu stanowiącego JST;
- upoważnienia organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie JST.

2.1. Limit zobowiązań oraz upoważnienie organu wykonawczego do ich zaciągania

W praktyce problemy związane z określeniem w uchwale budżetowej limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, a także innych zobowiązań wywołujących skutki ekonomiczne podobne do skutków wynikających z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, a także upoważnień organu wykonawczego do zaciągania tego rodzaju zobowiązań wynikają z tego, że przepisy u.f.p. nie wskazują, jakie znaczenie prawne posiadają ustalone w uchwale budżetowej limity zobowiązań ze wskazanych wyżej tytułów oraz upoważnienia organu wykonawczego do zaciągania tego rodzaju zobowiązań. Zaciąganie zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych ma przełożenie na wielkość przychodów budżetu JST z tych tytułów. Ujęte w budżetach JST przychody, w tym z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, nie stanowią jednak nieprzekraczalnego limitu, lecz prognozę ich wielkości. Z przekroczeniem wielkości tej prognozy w trakcie wykonywania budżetu JST nie są związane konkretne sankcje prawne. Naruszenie prawa należy więc wiązać, jak się wydaje, z przekroczeniem limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych. Pomimo tego, że w u.f.p. jest mowa ogólnie o jednym limicie zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych na cele wskazane w tej ustawie, w uchwale budżetowej należy jednak wyspecyfikować części tego limitu w powiązaniu z danym przeznaczeniem tych zobowiązań, to jest z:
- pokryciem występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu JST;
- finansowaniem planowanego deficytu budżetu JST;
- spłatą wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów;

– wyprzedzającym finansowaniem działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej;
– finansowaniem wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym ujęte w ramach przedsięwzięć określonych w załączniku do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej.

Określenie w uchwale budżetowej limitu tego rodzaju zobowiązań nie pociąga za sobą konieczności ustalenia upoważnienia dla organu wykonawczego do zaciągania tych zobowiązań. W przypadku jednak, gdy zostanie podjęta decyzja o ujęciu w uchwale budżetowej upoważnienia dla organu wykonawczego do zaciągania zobowiązań ze wskazanych tytułów, wówczas upoważnienie to musi ściśle korespondować z treścią ustalonego uprzednio limitu zobowiązań. Poza tym treść udzielonego w uchwale budżetowej upoważnienia dla organu wykonawczego do zaciągania zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych powinna uwzględniać postanowienia ustaw ustrojowych, które regulują kompetencje organów JST w sprawach zaciągania zobowiązań. Ma to przede wszystkim znaczenie dla treści upoważnienia dla organu wykonawczego do zaciągania zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych przeznczonych na:
– finansowanie planowanego deficytu budżetu JST;
– spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów;
– finansowanie wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym ujęte w ramach przedsięwzięć określonych w załączniku do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej.

W ustawach ustrojowych (u.s.g., u.s.p. oraz u.s.w.) podejmowanie decyzji w sprawie zaciągnięcia tego rodzaju zobowiązań zostało zastrzeżone dla organu stanowiącego, zatem ewentualne upoważnienie dla organu wykonawczego do zaciągania tych zobowiązań, określone w uchwale budżetowej, powinno być tak skonstruowane, aby nie stało w sprzeczności z kompetencją organu stanowiącego określoną w przepisach tych ustaw. Od sposobu określenia w uchwale budżetowej limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych przeznaczonych na cele wskazane w u.f.p., z wyjątkiem przeznaczenia na finansowanie planowanego deficytu budżetu JST, a także ewentualnie upoważnienia dla organu wykonawczego do zaciągania związanych z tym limitem zobowiązań, zależeć będzie możliwość dokonania prawidłowej oceny spełnienia przez JST wskaźnika spłaty zobowiązań z art. 243 ust. 1 u.f.p. W praktyce najłatwiej jest określić w uchwale budżetowej upoważnienie organu wykonawczego do zaciągania zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych przeznczonych na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu JST. Na podstawie przepisów ustaw ustrojowych podejmowanie decyzji o zaciągnięciu tego rodzaju zobowiązań należy do organu wykonawczego, w oparciu o upoważnienie udzielone przez organ stanowiący. W tym zakresie regulacje ustaw ustrojowych są zbieżne z unormowaniami u.f.p.

Jeśli chodzi o określenie w uchwale budżetowej limitu zaciąganych zobowiązań wywołujących skutki ekonomiczne podobne do skutków wynikających z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, to praktyczne znaczenie ma wyspecyfikowanie w tej uchwale zobowiązań spłacanych w trakcie roku budżetowego, w którym są zaciągane, oraz zobowiązań spłacanych w latach następnych. W przypadku zobowiązań spłacanych w trakcie roku budżetowego limit tych zobowiązań powinien być odpowiedni do wysokości wydatków, ujętych również w tej uchwale budżetowej, z których pokryte będą te zobowiązania. W stosunku do zobowiązań spłacanych w latach następnych limit tych zobowiązań powinien korespondować z wielkością wydatków, określoną w wieloletniej prognozie finansowej w poszczególnych latach ich spłaty. Do rozstrzygnięcia problemu sposobu określenia w uchwale budżetowej upoważnienia organu wykonawczego do zaciągania zobowiązań wywołujących skutki ekonomiczne podobne do skutków wynikających z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek należy podejść podobnie, jak to miało miejsce wobec określenia w uchwale budżetowej limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych. Decydujące znaczenie ma bowiem to, na jaki okres jest zaciągane zobowiązanie. W ustawach ustrojowych podejmowanie decyzji zostało zastrzeżone dla organu stanowiącego w sprawie zaciągnięcia zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy, zaś dla organu wykonawczego w sprawie zaciągnięcia zobowiązań spłacanych w trakcie roku budżetowego, w którym zostały zaciągnięte. Jeśli zostanie podjęta decyzja o określeniu w uchwale budżetowej upoważnienia organu wykonawczego do zaciągania zobowiązań wywołujących skutki ekonomiczne podobne do skutków wynikających z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek o okresie spłaty dłuższym niż rok budżetowy, wówczas upoważnienie to powinno być tak skonstruowane, aby nie stało w sprzeczności z kompetencją organu stanowiącego określoną w przepisach ustaw ustrojowych (u.s.g., u.s.p. oraz u.s.w.).

2.2. Szczególne zasady wykonywania budżetu JST w roku budżetowym wynikające z odrębnych ustaw

Przepisy u.f.p. nie wskazują, jak należy określić w uchwale budżetowej szczególne zasady wykonywania budżetu JST w roku budżetowym, wynikające z odrębnych ustaw. W praktyce przyjmuje się, że szczególne zasady wykonywania w roku budżetowym budżetu:

1) gminy wynikają z:
   - ustawy *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*[9],
   - ustawy – *Prawo ochrony środowiska*[10],
   - ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*[11],
   - ustawy *o publicznym transporcie zbiorowym*[12];

[9] Ustawa z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (DzU 2019, poz. 2277, z 2020, poz. 1492 i 1818 oraz z 2021, poz. 41 i 694).

[10] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska* (DzU 2020, poz. 1219, 1378, 1565 i 2338).

[11] Ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (DzU 2020, poz. 1439 i 2361).

[12] Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. *o publicznym transporcie zbiorowym* (DzU 2020, poz. 1944, 1378 i 2400).

2) powiatu wynikają z:
   – ustawy – *Prawo ochrony środowiska*;
3) województwa wynikają z:
   – ustawy *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*[13],
   – ustawy *o Funduszu Kolejowym*[14],
   – ustawy *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*,
   – ustawy – *Prawo ochrony środowiska*,
   – ustawy *o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami oraz o opłacie produktowej*[15],
   – ustawy *o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji*[16],
   – ustawy *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi*[17],
   – ustawy *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym*[18],
   – ustawy *o bateriach i akumulatorach*[19],
   – ustawy *o odpadach*[20].

Wspólną zasadą gospodarki finansowej, która wynika z tych ustaw, a jednocześnie mającą wpływ na szczególny sposób wykonywania budżetów tych JST, których dotyczą te ustawy, jest obowiązek wykorzystania dochodów pozyskiwanych z określonych źródeł na realizację zadań ustalonych w tych ustawach. Stanowi ona wyjątek od zakazu, określonego w u.f.p., przeznaczania środków publicznych pochodzących z poszczególnych tytułów na finansowanie imiennie wymienionych wydatków. W przypadku ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* zasada przeznaczania dochodów publicznych pochodzących z określonych tytułów na finansowanie wydatków związanych z realizacją imiennie wymienionych zadań doznaje dodatkowego uściślenia poprzez to, że dochody z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie tylko nie mogą być przeznaczone na finansowanie innych zadań niż pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie, lecz również koszty funkcjonowania tego systemu nie powinny być pokrywane z innych dochodów niż z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Formalnym wyrazem spełnienia obowiązku określenia w uchwale budżetowej szczególnych zasad wykonywania budżetu JST w roku budżetowym, wynikających z odrębnych ustaw, będzie wyodrębnienie w tej uchwale dochodów budżetu JST pozyskiwanych z określonych źródeł wskazanych w odrębnej ustawie oraz wydatków na realizację imiennie wymienionych w tej ustawie zadań.

[13] Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (DzU 2017, poz. 1161 oraz z 2020, poz. 471).
[14] Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. *o Funduszu Kolejowym* (DzU 2017, poz. 510 oraz z 2020, poz. 462 i 1747).
[15] Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. *o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami oraz o opłacie produktowej* (DzU 2020, poz. 1903).
[16] Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. *o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji* (DzU 2020, poz. 2056).
[17] Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. *o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi* (DzU 2020, poz. 1114).
[18] Ustawa z dnia 11 września 2015 r. *o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* (DzU 2020, poz. 1839).
[19] Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. *o bateriach i akumulatorach* (DzU 2020, poz. 1850).
[20] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (DzU 2021, poz. 779).

2.3. Uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy

W uchwale budżetowej gminy należy określić uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu tej JST. W praktyce powstaje jednak problem zidentyfikowania tego rodzaju uprawnień jednostki pomocniczej. Wynika on przede wszystkim stąd, że w tym zakresie obowiązują różne regulacje prawne, które mogłyby stanowić wyznacznik do ustalenia tych uprawnień. Z jednej strony przepisy u.s.g. stanowią, że uprawnienia jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu gminy powinien określać statut gminy. Z drugiej strony, przepisy u.f.s. określają uprawnienia jednostki pomocniczej gminy pod nazwą sołectwa do uczestnictwa w gospodarce finansowej gminy w ramach instytucji funduszu sołeckiego. Wydaje się, że wypełnieniu obowiązku określenia w uchwale budżetowej gminy uprawnień jednostki pomocniczej do prowadzenia gospodarki finansowej w ramach budżetu tej JST służyć będzie przede wszystkim wyodrębnienie w tej uchwale wydatków przeznaczonych na przedsięwzięcia wskazane przez poszczególne sołectwa do realizacji na obszarze danego sołectwa w ramach środków funduszu sołeckiego, w przypadku, gdy organ stanowiący gminy podejmie w terminie do dnia 31 marca roku poprzedzającego rok budżetowy uchwałę o wyrażeniu zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki. Obowiązek ten powinien być również zrealizowany poprzez wyodrębnienie w uchwale budżetowej gminy innych wydatków przeznaczonych na realizację zadań na obszarze danego sołectwa w ramach środków budżetowych na realizację tych zadań, które zostały określone w statucie gminy.

2.4. Postanowienia, których obowiązek zamieszczenia w uchwale budżetowej wynika z decyzji organu stanowiącego JST

W praktyce najwięcej trudności sprawia realizacja obowiązku określenia w uchwale budżetowej postanowień, których obowiązek zamieszczenia w uchwale budżetowej wynika z decyzji organu stanowiącego JST. Główną przyczyną tych problemów jest, jak się wydaje, blankietowy charakter przepisu u.f.p. regulującego ten obowiązek. Brakuje w nim bowiem jakiejkolwiek wskazówki odnośnie do przedmiotu postanowień, które powinny znaleźć się w uchwale budżetowej, jeśli tak postanowi organ stanowiący. Z art. 213 tej ustawy można wysnuć wniosek, że istnieje ogólny zakaz zamieszczania w uchwale budżetowej przepisów niezwiązanych z wykonywaniem budżetu JST. Organ stanowiący może zatem zadecydować o obowiązku ujęcia w tej uchwale tylko takich postanowień, o których można powiedzieć, że są w jakiś sposób związane z realizacją budżetu JST. Nie chodzi tutaj o postanowienia dotyczące określenia upoważnień organu wykonawczego do zaciągania zobowiązań lub dokonywania zmian w budżecie. Wprawdzie tego rodzaju postanowienia są związane z wykonywaniem budżetu JST, jednakże mogą być one zamieszczone w uchwale budżetowej jako odrębny od omawianych element tej uchwały. Postanowienia, których obowiązek zamieszczenia w uchwale budżetowej wynika z decyzji organu stanowiącego JST, powinny być kierowane do

organu wykonawczego odpowiedzialnego za wykonanie budżetu, a nie do samorządowych jednostek budżetowych. Nie mogą one uzupełniać zasad wykonywania budżetu JST określonych w u.f.p., gdyż organ stanowiący nie ma kompetencji w tym zakresie. Organ ten nie ma również uprawnienia do określania postanowień, które wkraczałyby w politykę rachunkowości stosowaną w samorządowych jednostkach organizacyjnych. W oparciu o przepisy tej ustawy organ stanowiący może jednak zadecydować o zamieszczeniu w uchwale budżetowej postanowienia o upoważnieniu organu wykonawczego do lokowania wolnych środków budżetowych na rachunkach w innych bankach lub w formie depozytu u Ministra Finansów, z uwagi na to, że podstawa do wydania takiego upoważnienia przez organ stanowiący znajduje się wprost wśród przepisów dotyczących wykonania budżetu JST.

2.5. Upoważnienie organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie JST

Postanowienie o określeniu w uchwale budżetowej upoważnienia organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie JST, w zakresie określonym w u.f.p., ma fakultatywny charakter. Ich zamieszczenie w tej uchwale zależy od decyzji organów JST, w tym zwłaszcza organu stanowiącego. W praktyce tego rodzaju postanowienie zazwyczaj jest ujmowane w tej uchwale. Poszczególne uchwały budżetowe różnią się jedynie zakresem udzielonego upoważnienia. Przepisy u.f.p. dają bowiem organowi stanowiącemu podstawę do udzielenia organowi wykonawczemu upoważnienia do dokonywania zmian w budżecie JST, obejmującego:

- dokonywanie zmian w planie wydatków innych niż określone w u.f.p., z wyłączeniem przeniesień wydatków między działami;
- przekazanie niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym JST;
- przekazanie innym jednostkom organizacyjnym JST uprawnień do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki, i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy;
- dokonywanie zmian w planie dochodów i wydatków związanych ze:
  - zmianą kwot lub uzyskaniem płatności przekazywanych z budżetu środków europejskich, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,
  - zmianami w realizacji przedsięwzięcia finansowanego z udziałem środków europejskich albo innych niepodlegających zwrotowi środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,
  - zwrotem płatności otrzymanych z budżetu środków europejskich.

W przypadku samorządu województwa sejmik może dodatkowo zamieścić w uchwale budżetowej tej JST upoważnienie udzielone zarządowi województwa do dokonywania zmian w tym budżecie, polegających na dokonywaniu przeniesień w planie wydatków między działami, wynikających z rozstrzygniętych konkursów, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy *o zasadach realizacji pro-*

gramów, w zakresie zadań związanych z realizacją regionalnego programu operacyjnego, dla których zarząd województwa jest instytucją zarządzającą.

Postanowienie o określeniu w uchwale budżetowej upoważnienia organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie JST może obejmować wszystkie z wymienionych rodzajów zmian, do których może być udzielone upoważnienie, albo tylko wybrane elementy tych zmian. Powinno być ono sformułowane w taki sposób, aby zakres udzielonego organowi wykonawczemu upoważnienia nie budził wątpliwości. Oznacza to, że nie może ograniczać się jedynie do powtórzenia przepisu u.f.p., w którym zawarta jest podstawa do zamieszczenia w uchwale budżetowej postanowienia o upoważnieniu organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie JST. W przypadku udzielenia organowi wykonawczemu upoważnienia do dokonywania zmian w budżecie JST, polegających na dokonywaniu zmian w planie wydatków innych niż określone w u.f.p., z wyłączeniem przeniesień wydatków między działami, organ stanowiący powinien wskazać w uchwale budżetowej zakres tych dodatkowych zmian w planie wydatków.

W praktyce istnieje problem z ujęciem w postanowieniu o określeniu w uchwale budżetowej upoważnienia organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie JST pełnomocnictwa, polegającego na przekazaniu uprawnień innym jednostkom organizacyjnym JST do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki, i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy. W u.f.p. brakuje bowiem określenia kompetencji organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie JST, polegających na zaciąganiu przez ten organ zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki, i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy. Poza tym upoważnienie organu wykonawczego, polegające na przekazaniu uprawnień innym jednostkom organizacyjnym JST do zaciągania tego rodzaju zobowiązań, na co wskazuje jego treść, dotyczy umów, z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy. Trudno je zatem zaliczyć do upoważnienia organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie JST. Tego rodzaju ustawowego upoważnienia dla organu wykonawczego nie zawierają również przepisy u.f.p., które dotyczą uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej. Przepisy te dają zaś podstawę do określenia w uchwale w sprawie wieloletniej prognozy finansowej upoważnienia dla organu wykonawczego do:

– zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki, i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy;
– przekazania uprawnień kierownikom jednostek organizacyjnych JST do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki, i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy.

Wydaje się więc, że postanowienie o określeniu w uchwale budżetowej upoważnienia organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie JST

nie powinno zawierać pełnomocnictwa, polegającego na możliwości przekazania uprawnień (organu wykonawczego) innym jednostkom organizacyjnym JST do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki, i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy.

3. Problem równoważenia budżetu JST w części dotyczącej dochodów i wydatków bieżących

Część budżetu JST obejmująca dochody bieżące oraz wydatki bieżące powinna być określona w uchwale budżetowej, co do zasady w taki sposób, aby planowane wydatki bieżące nie były wyższe niż planowane dochody bieżące. Ma to generalnie na celu zapobieżenie powstaniu sytuacji, w której wydatki bieżące byłyby finansowane ze środków publicznych pochodzących z innych źródeł niż dochody bieżące, w tym zwłaszcza ze środków publicznych uzyskanych przez JST w następstwie zaciągnięcia zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych. Poza tym relacja pomiędzy wielkością, z jednej strony dochodów bieżących, z drugiej zaś wydatków bieżących, ma istotny wpływ na zdolność JST do zaciągania zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych, służących zaspokojeniu dopuszczalnych prawnie potrzeb pożyczkowych ich budżetu.

Przepisy regulujące kwestię równoważenia budżetu JST w części dotyczącej dochodów i wydatków bieżących wprowadzają wyjątek od zasady, że planowane wydatki bieżące nie powinny być wyższe niż planowane dochody bieżące. W u.f.p. dopuszczono bowiem możliwość planowania wydatków bieżących wyższych niż planowane dochody bieżące o wielkość:

– nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych oraz
– wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu JST, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

Także na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące, co do zasady, nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące. Od tej zasady wprowadzono wyjątek, polegający na tym, że wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące o kwotę:

– nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych oraz
– wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu JST, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych,

związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, w przypadku, gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

Rozwiązanie to obowiązuje, zgodnie z nowelizacją u.f.p. z 2018 roku[21], aż do opracowania i wykonania budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej JST

[21] Ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. *o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw* (DzU 2018, poz. 2500).

na rok 2021. W tej nowelizacji u.f.p. przyjęto równocześnie nowe rozwiązanie, dotyczące problemu równoważenia budżetu JST w części dotyczącej dochodów i wydatków bieżących, polegające na tym, że planowane wydatki bieżące mogą być wyższe niż planowane dochody bieżące o wielkość przychodów:

– z nadwyżki budżetu JST z lat ubiegłych pomniejszonej o niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych, związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków pochodzących z budżetu UE, a także niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków;
– ze spłaty pożyczek udzielonych w latach ubiegłych;
– z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych, związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące, co do zasady, nie mogą być również wyższe niż wykonane dochody bieżące. Od tej zasady wprowadzono jednak wyjątek, polegający na tym, że wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące o kwotę przychodów:

– z nadwyżki budżetu JST z lat ubiegłych pomniejszonej o niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych, związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków pochodzących z budżetu UE, a także niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków, związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, w przypadku, gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym;
– ze spłaty pożyczek udzielonych w latach ubiegłych;
– z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych, związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków pochodzących z budżetu UE, a także niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

Dodatkowo, w przypadku równoważenia wydatków bieżących niewykorzystanymi środkami pieniężnymi na rachunku bieżącym budżetu, wynikającymi z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych, związanych ze szcze-

gólnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikającymi z rozliczenia środków pochodzących z budżetu UE, a także niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków, do oceny, czy na koniec roku budżetowego poprzedzającego rok budżetowy zachowano regułę, że wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o kwotę przychodów z ww. tytułów, nie uwzględnia się kwot związanych z tymi środkami.

Rozwiązanie dotyczące problemu równoważenia budżetu JST w części dotyczącej dochodów i wydatków bieżących, które wprowadzono nowelizacją u.f.p. z 2018 roku, należy zastosować po raz pierwszy do opracowania i wykonania budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej JST na rok 2022.

4. Postanowienia uchwały budżetowej wynikające z regulacji prawnych dotyczących zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19

W związku z zaistnieniem pandemii COVID-19 wprowadzono szczególne regulacje prawne, zawarte głównie w ustawie *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[22], które mają również wpływ na gospodarkę finansową JST. Spośród rozwiązań przyjętych w tej ustawie można wskazać uregulowania rzutujące na treść uchwały budżetowej. W szczególności są to przepisy odnoszące się do utworzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, służącego finansowaniu lub dofinansowaniu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, tj. wszelkich czynności związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych, choroby COVID-19. Środki tego Funduszu, przeznaczane m.in. na finansowanie lub dofinansowanie lub zwrot wydatków poniesionych na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, mogą otrzymywać również JST, które gromadzą je na wydzielonym rachunku dochodów i przeznaczają na wydatki związane z przeciwdziałaniem COVID-19 w ramach planu finansowego tego rachunku. Organ wykonawczy JST jest obowiązany opracować plan finansowy dla wydzielonego rachunku. Jest on równocześnie dysponentem tych środków. Po zakończeniu roku budżetowego ma obowiązek przedłożyć organowi stanowiącemu JST informację o wykonaniu planu finansowego wydzielonego rachunku. Wprawdzie przepisy ustawy *COVID-19* nie wskazują relacji, w jakiej pozostaje plan finansowy dla wydzielonego rachunku dla środków otrzymanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 do uchwały budżetowej, jednakże należy przyjąć w oparciu o przepisy ustaw ustrojowych (u.s.g., u.s.p. i u.s.w.) oraz u.f.p., że podstawą wydatkowania środków pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, gromadzonych na wydzielonym rachunku, w danym roku kalendarzowym, jest uchwała budżetowa przyjęta na ten rok. Zatem od tego, w którym

[22] Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* (DzU 2020, poz. 1842, 2112, 2123, 2157, 2275, 2255, 2320, 2327, 2338, 2361 i 2401 oraz z 2021, poz. 11, 159, 180 i 649), zwana dalej ustawą *COVID-19*.

roku JST otrzyma środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, zależy ujęcie dochodów z tytułu otrzymania tych środków w uchwale budżetowej podjętej na ten rok. Z kolei od treści planu finansowego opracowanego przez organ wykonawczy zależeć będzie, czy w roku otrzymania przez JST środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 należy również określić w uchwale budżetowej podjętej na ten rok wydatki, przewidziane do finansowania z tych środków. Będzie to postanowienie tej uchwały odnoszące się do określonego w u.f.p. obowiązku ujęcia w uchwale budżetowej szczególnych zasad wykonywania budżetu JST w roku budżetowym, wynikających z odrębnych ustaw, wyrażone w formie wyodrębnienia w tej uchwale dochodów budżetu JST pozyskiwanych ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz wydatków na realizację imiennie wymienionych zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. W przypadku, gdy otrzymane w danym roku środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 nie zostaną wykorzystane na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, wówczas powinny być ujęte w uchwale budżetowej podjętej na ten rok, w którym, zgodnie z opracowanym przez organ wykonawczy planem finansowym dla wydzielonego rachunku, przewiduje się ich wykorzystanie na realizację tych zadań. Formalnym wyrazem spełnienia tego obowiązku będzie określenie w tej uchwale wydatków na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz przychodów z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych, związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach.

Kolejne szczególne rozwiązanie związane z pojawieniem się pandemii COVID-19, które ma wpływ na treść uchwały budżetowej, dotyczy problemu równoważenia budżetu JST w części dotyczącej dochodów i wydatków bieżących. W ustawie *COVID-19* wprowadzono możliwość dokonywania w 2020 roku przez JST zmian budżetu, z dodatkowym w stosunku do przepisów u.f.p. wyjątkiem od zasady, że planowane wydatki bieżące nie powinny być wyższe niż planowane dochody bieżące. Wyjątek ten polegał na tym, że w wyniku dokonanych zmian budżetu planowane wydatki bieżące mogły być wyższe niż planowane dochody bieżące jeszcze o kwotę:

– planowanych wydatków bieżących ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w części, w jakiej zostały sfinansowane dochodami majątkowymi lub przychodami z tytułu: sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez JST, kredytów, pożyczek, prywatyzacji majątku JST oraz spłaty pożyczek udzielonych w latach ubiegłych;
– planowanego ubytku w dochodach podatkowych, o których mowa w art. 20 ust. 3, art. 22 ust. 3 i art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, powiększonych o opłatę miejscową i uzdrowiskową, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19, stanowiącego zmniejszenie dochodów, obliczone jako różnica między dochodami jednostki planowanymi w zmianie budżetu a planowanymi dochodami wykazanymi przez jednostkę w sprawozdaniu budżetowym za pierwszy kwartał 2020 roku.

Na koniec roku budżetowego 2020 wykonane wydatki bieżące mogły być wyższe niż wykonane dochody bieżące dodatkowo o kwotę:

– wykonanych wydatków bieżących ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz
– ubytku w wykonanych dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19.

Powyższe rozwiązanie, nieco zmodyfikowane, zostało wprowadzone na kolejny rok w ustawie *o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021*[23]. Polega ono na tym, że planowane na 2021 rok wydatki bieżące mogą być wyższe niż planowane dochody bieżące, dodatkowo, w stosunku do tego, co wynika z przepisów u.f.p., o kwotę:

– planowanych wydatków bieżących ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, w rozumieniu ustawy *COVID-19*, w części, w jakiej zostały sfinansowane dochodami majątkowymi lub przychodami z tytułu: sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez JST, kredytów, pożyczek, prywatyzacji majątku JST oraz spłaty pożyczek udzielonych w latach ubiegłych;
– planowanego ubytku w dochodach bieżących, pomniejszonych o dochody z tytułu subwencji ogólnej oraz dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące, stanowiącego zmniejszenie tych dochodów, obliczone jako różnica między dochodami jednostki planowanymi w uchwale budżetowej na rok 2021 a prognozami dochodów na rok 2021, wykazanymi przez jednostkę w wieloletniej prognozie finansowej obowiązującej na dzień 31 marca 2020 roku, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19.

Na koniec roku budżetowego 2021 wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące dodatkowo o kwotę:

– wykonanych wydatków bieżących ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz
– ubytku w wykonanych dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19.

Ponadto należy wskazać, że w ustawie *COVID-19* zmieniono terminy dotyczące podjęcia uchwały budżetowej na rok budżetowy 2021, określone w przepisach u.f.p., poprzez ich wydłużenie, tj. ustalono termin:

– nie później niż do dnia 31 marca 2021 roku – podjęcia przez organ stanowiący JST uchwały budżetowej na rok budżetowy 2021, w szczególnie uzasadnionych przypadkach;
– do czasu podjęcia uchwały budżetowej na rok budżetowy 2021, jednak nie później niż do dnia 31 marca 2021 roku – obowiązywania projektu uchwały budżetowej, przedstawionego organowi stanowiącemu jako podstawy gospodarki finansowej JST;
– do dnia 30 kwietnia 2021 roku – ustalenia budżetu JST w zakresie zadań własnych oraz zadań zleconych przez regionalną izbę obrachunkową, w przypadku niepodjęcia uchwały budżetowej w terminie do dnia 31 marca 2021 roku.

[23] Ustawa z dnia 19 listopada 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021* (DzU 2020, poz. 2400).

ALICJA NOWOSŁAWSKA-CWYNAR

Wieloletnia prognoza finansowa JST w roku 2020 z uwzględnieniem postanowień art. 15zoa–15zoc ustawy *COVID-19* oraz w roku 2021 z uwzględnieniem postanowień art. 78–90 ustawy *okołobudżetowej* na rok 2021

Wprowadzenie

W związku z pandemią choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej dalej „COVID-19", sytuacja finansowa JST w 2020 roku uległa pogorszeniu: spowolnienie ekonomiczne, wprowadzanie przez niektóre JST ulg i zwolnień w podatkach lokalnych oraz konieczność ponoszenia wydatków na przeciwdziałanie COVID-19, przez które rozumie się wszelkie czynności związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych COVID-19[1], wywołały skutek w postaci utraty części dochodów z podatków i opłat lokalnych, a także udziałów w podatkach dochodowych. Okoliczności powyższe powodowały w 2020 roku zwiększanie deficytu w części bieżącej budżetów JST, a niekiedy konieczność zaciągania zobowiązań zwrotnych na jego finansowanie. W wyniku tej sytuacji, w ustawie z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[2], zwanej dalej „ustawą *COVID-19*", w wyniku jej nowelizacji, wprowadzono przepisy art. 15zoa–15zoc[3], a także w ślad za nimi dokonano stosownych zmian we wzorze wieloletniej prognozy finansowej JST[4] oraz zmian w metodologii jej opracowania.

Na rok 2021 wprowadzono szczególne rozwiązania na mocy przepisów art. 78–80 ustawy z dnia 19 listopada 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej* [5], zwanej dalej „ustawą *okołobudżetową*".

---

[1] Art. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* (DzU 2020, poz. 1842 ze zm).

[2] DzU 2020, poz. 1842 ze zm.

[3] Art. 77 pkt 31 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. *o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19* (DzU 2020, poz. 1086).

[4] Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 sierpnia 2020 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego* (DzU 2020, poz. 1381).

[5] DzU 2020, poz. 2400.

Zasada określona w art. 242 ustawy *o finansach publicznych*

Wieloletnia prognoza finansowa uchwalana przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz każda jej zmiana dokonana w drodze uchwały organu stanowiącego, uchwały bądź zarządzenia organu wykonawczego, musi spełniać zasadę określoną w art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[6], zwanej dalej „ustawą *o finansach publicznych*", zgodnie z którą w latach 2020–2021[7] organ stanowiący JST nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, jako nadwyżkę środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu JST, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, przy czym przewidziano wyjątek od tej zasady, zgodnie z którym wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 (wyszczególnione środki unijne, m.in. fundusze strukturalne, Fundusz Spójności, środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, środki na realizację wspólnej polityki rolnej), w przypadku, gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy *o finansach publicznych*, ujęta jest w formularzu wieloletniej prognozy finansowej w pozycji: „7.1. Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi", w której wykazuje się różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. W systemie jest ona automatycznie wyliczana jako różnica kwot wykazanych w pozycjach: „1.1. Dochody bieżące" i „2.1. Wydatki bieżące". W pozycji: „7.2. Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki a wydatkami bieżącymi" wykazuje się różnicę między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o przychody wykazane w art. 217 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*, odpowiednio dla roku prognozy, a wydatkami bieżącymi. Do końca roku 2021 dochody bieżące mogą być powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy.

W 2020 roku przepis art. 15zoa ustawy *COVID-19* umożliwiał niezachowanie relacji dochodów bieżących do wydatków bieżących w granicach wyznaczonych przez ten przepis prawa.

W oparciu o art. 15zoa ust. 1 pkt 1 ustawy *COVID-19* relacja mogła zostać przekroczona o kwotę planowanych wydatków bieżących ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w części, w jakiej zostały sfinansowane:

[6] DzU 2021, poz. 305.

[7] Art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. *o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw* (DzU 2018, poz. 2500).

1. dochodami majątkowymi lub
2. przychodami:
   a) ze sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego,
   b) z kredytów,
   c) z pożyczek,
   d) z prywatyzacji majątku,
   e) ze spłaty pożyczek udzielonych w latach ubiegłych.

Przepis znajdował zastosowanie, jeżeli zmniejszenie dochodów bieżących i zwiększenie wydatków bieżących nie mogło zostać zbilansowane przychodami z lat poprzednich: nadwyżką z lat ubiegłych lub wolnymi środkami, a deficyt powstały w części bieżącej budżetu (Db<Wb) pokrywany był dochodami majątkowymi oraz wyszczególnionymi przychodami.

Przez wydatki bieżące poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 należy rozumieć wydatki o charakterze bieżącym, które zostały uruchomione (np. z rezerwy na zarządzanie kryzysowe lub z rezerwy ogólnej) bezpośrednio w efekcie wystąpienia pandemii. Należy uwzględnić tylko te wydatki bieżące, które nie były wcześniej planowane do zrealizowania przez jednostkę lub zostały przyspieszone z uwagi na pandemię.

W formularzu wieloletniej prognozy finansowej, w nowej pozycji: „10.11. Wydatki bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań" należało wykazywać kwoty wydatków bieżących, o które pomniejszano wydatki bieżące budżetu przy wyliczaniu limitu spłaty zobowiązań określonego po prawej stronie wzoru, o którym mowa w art. 243 ustawy *o finansach publicznych*, na podstawie odrębnych ustaw, bez wydatków bieżących na obsługę długu. W szczególności należało tu ująć wydatki poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. W pozycji tej – w celu właściwego ustalenia potencjału finansowego JST – nie ujmowało się wydatków bieżących sfinansowanych otrzymanymi na ten cel dotacjami i środkami bieżącymi ujmowanymi w pozycji: 1.1.4., a w szczególności wydatków bieżących na realizację zadań zleconych oraz wydatków bieżących na realizację zadań z udziałem środków UE dotyczących przeciwdziałania COVID-19, ujmowanych w pozycji: 9.3.1. „Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy".

Relacja z art. 242 ustawy *o finansach publicznych* mogła również zostać przekroczona w 2020 roku na podstawie art. 15zoa ust. 1 pkt 2 ustawy *COVID-19* o kwotę planowanego ubytku w dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19.

Zgodnie z art. 15zoa ust. 2 ustawy *COVID-19*, ubytek to zmniejszenie dochodów, obliczone jako różnica między dochodami jednostki planowanymi w zmianie budżetu dokonywanej w 2020 roku a planowanymi dochodami wykazanymi przez jednostkę w sprawozdaniu budżetowym Rb-27S za pierwszy kwartał 2020 roku.

Przez dochody rozumieć należało dochody podatkowe gmin z tytułu:

- podatku od nieruchomości (§ 031);
- podatku rolnego (§ 032);

- podatku leśnego (§ 033);
- podatku od środków transportowych (§ 034);
- podatku od czynności cywilnoprawnych (§ 050);
- podatku od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej (§ 035);
- wpływów z opłaty skarbowej (§ 041);
- wpływów z opłaty eksploatacyjnej (§ 046) – powiększone o opłatę miejscową (§ 044) i uzdrowiskową (§ 039);

jak również dochody podatkowe gmin, powiatów oraz województwa z tytułu:

- udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (§ 001);
- udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (§ 002).

Ubytek w dochodach JST, będący skutkiem wystąpienia COVID-19, dla 2020 roku należało wyliczyć zgodnie z art. 15zoa ust. 2 i 3 ustawy *COVID-19* oraz opisać w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej. Ubytek ten był brany pod uwagę przy ocenie spełniania zasady określonej w art. 242 ustawy *o finansach publicznych*, jak również przy określaniu wysokości wykupów papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych w 2020 roku, podlegającej wyłączeniu z ograniczenia określonego w art. 243 ustawy *o finansach publicznych*.

Ubytkiem w dochodach, będącym skutkiem wystąpienia COVID-19, była różnica między wykazanymi w sprawozdaniu budżetowym za I kwartał 2020 roku planowanymi dochodami a zmianami budżetu JST w zakresie wskazanych tytułów dochodów, wprowadzonymi po I kwartale 2020 roku. Ubytek dochodów ustalało się poprzez porównanie planowanych dochodów bieżących z dnia 31 marca 2020 roku (na dzień wykazania danych w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania dochodów JST za pierwszy kwartał 2020 roku) z dochodami bieżącymi z dnia, w którym dokonywano zmiany budżetu, w wyniku której następowało przekroczenie relacji z art. 242 ustawy *o finansach publicznych*, według poniższego wzoru:

dochody ogółem planowane na dzień 31.03.2020 r.	–	dochody ogółem planowane po dokonaniu zmian	=	kwota ubytku w dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19

W świetle art. 15zoa ust. 4 ustawy *COVID-19*, na koniec roku budżetowego 2020 ocena spełnienia zasady określonej w art. 242 ustawy *o finansach publicznych* następowała z uwzględnieniem wykonanych wydatków bieżących, ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz ubytku w wykonanych dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19.

Ocena relacji z art. 242 ustawy *o finansach publicznych* w roku 2020 dokonywana była poprzez sprawdzenie, czy wykonane wydatki bieżące są wyższe niż wykonane dochody bieżące. W przypadku odpowiedzi twierdzącej, należało sprawdzić, czy wykonane wydatki bieżące przewyższają wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych oraz wolne środki. Wykonane wydatki bieżące mogły być wyższe od dochodów bieżących powiększonych o nadwyżkę budżetową oraz wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*, w przypadku, gdy środki te nie zostały przekazane w roku budżetowym 2020. Jeżeli po uwzględnieniu opisanych wyłączeń wydatki bieżące nadal były wyższe, zastosować należało wyłączenie z art. 15zoa ust. 4 ustawy *COVID-19*, czyli uwzględnić należało wykonane wydatki bieżące, poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz ubytek w wykonanych dochodach, będący skutkiem wystąpienia COVID-19.

Rozwiązania wprowadzone przepisami art. 15zoa–15zoc ustawy *COVID-19* obowiązywały w 2020 roku. Przepisami art. 78–80 ustawy *okołobudżetowej* wprowadzono dla roku 2021 podobne rozwiązania, i tak:

Ustalana przez jednostkę samorządu terytorialnego na rok 2021 relacja, o której mowa w art. 242 ustawy *o finansach publicznych*, może zostać przekroczona o kwotę:

1. planowanych wydatków bieżących, ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w rozumieniu ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[8], zwanym dalej „COVID-19”, w części, w jakiej zostały sfinansowane:
   a) dochodami majątkowymi lub
   b) przychodami:
      – ze sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego,
      – z kredytów,
      – z pożyczek,
      – z prywatyzacji majątku,
      – ze spłaty pożyczek udzielonych w latach ubiegłych;
2. planowanego ubytku w dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19.

Ubytkiem w dochodach JST, będącym skutkiem wystąpienia COVID-19, jest zmniejszenie dochodów, obliczone jako różnica między dochodami jednostki planowanymi w uchwale budżetowej na rok 2021 a prognozami dochodów na rok 2021, wykazanymi przez jednostkę w wieloletniej prognozie finansowej obowiązującej na dzień 31 marca 2020 roku, według poniższego wzoru:

[8] DzU 2020, poz. 1842 ze zm.

dochody planowane w uchwale budżetowej	—	dochody prognozowane na 2021 rok w wpf na 31.03.2020 r.	=	kwota ubytku w dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19

Analiza ubytku dochodów jest dokonywana w oparciu o inne dokumenty niż w roku 2020 – co wynika z faktu, że w rok 2021 wkroczyliśmy w pandemicznej rzeczywistości. Dla ustalenia ubytku porównaniu podlegać będą: plan dochodów wynikający z uchwały budżetowej na rok 2021 oraz prognoza tych dochodów na rok 2021, którą JST wykazała w wieloletniej prognozie finansowej obowiązującej na dzień 31 marca 2020 roku.

W porównaniu z rokiem ubiegłym zmianie uległa również definicja dochodów, przez które rozumie się dochody bieżące (ujmowane w formularzu wieloletniej prognozy finansowej w pozycji 1.1.), pomniejszone o dochody z tytułu subwencji ogólnej (pozycja 1.1.3.) oraz z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące (pozycja 1.1.4.).

Na koniec roku budżetowego 2021 ocena spełnienia zasady określonej w art. 242 ustawy *o finansach publicznych* następować będzie z uwzględnieniem wykonanych wydatków bieżących ponoszonych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz ubytku w wykonanych dochodach, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19.

W trakcie roku budżetowego – kiedy JST znają jedynie dochody planowane – ocena spełnienia zasady dokonywana będzie w oparciu o wartości planowane. Po zakończeniu roku budżetowego kwoty ujęte w wieloletniej prognozie finansowej powinny zostać zweryfikowane poprzez wprowadzenie danych dotyczących dochodów wykonanych z uwzględnieniem realnego ubytku, jak również kwoty poniesionych faktycznie wydatków na przeciwdziałanie COVID-19. Uwzględnienie wartości wykonanych ma na celu zapewnienie realistyczności wieloletniej prognozy finansowej.

Zasada określona w art. 243 ustawy *o finansach publicznych*

Wieloletnia prognoza finansowa uchwalana przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz każda jej zmiana, dokonana w drodze uchwały organu stanowiącego, uchwały bądź zarządzenia organu wykonawczego, musi również spełniać zasadę określoną w art. 243 ustawy *o finansach publicznych*, dotyczącym relacji spłaty zobowiązań, obliczanej według podanego wzoru. W celu sprawdzenia, czy JST spełnia indywidualny wskaźnik spłaty zobowiązań, należy porównać roczny wskaźnik spłaty (lewa strona wzoru, pozycja 8.1. wieloletniej prognozy finansowej) z maksymalnym wskaźnikiem spłaty (prawa strona wzoru, pozycja 8.3., 8.3.1. wieloletniej prognozy finansowej). Ustawa *o finansach publicznych* przewiduje wyłączenia ze wskaźnika, które zawarto w przepisach art. 243 ust. 3, 3a, 3b. Ponadto w art. 15zob ust. 1 ustawy *COVID-19* wprowadzone zostało nowe wyłączenie ze wskaźnika spłaty zobowiązań, które dotyczyło roku

2020. Zgodnie z tym przepisem, prawa ograniczenia określonego w art. 243 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych* w zakresie spłaty zobowiązań JST nie stosowało się do wykupów papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych w 2020 roku do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19. Przepisy art. 15zoa ust. 2–4 ustawy *COVID-19* stosowało się odpowiednio, a więc zastosowanie znajdowała definicja ubytku w wykonanych dochodach, definicja dochodów, a także zasada uwzględnienia na koniec 2020 roku wartości wykonanych dochodów oraz wykonanych wydatków. W wieloletniej prognozie finansowej wyłączenie z art. 15zob ust. 1 ustawy *COVID-19* należało wykazywać odpowiednio w pozycjach 5.1.1.4. oraz 2.1.3.3.

Zgodnie z metodologią opracowania wieloletniej prognozy finansowej, w pozycji: „5.1.1.4. Rozchody budżetu, z tego łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, z tego kwota przypadających na dany rok kwot pozostałych ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań" wykazywało się:

1. kwoty spłat zobowiązań z tytułu pożyczki, kredytu i emisji obligacji zaciągniętych w 2020 roku, wyłączonych z limitu spłaty zobowiązań – na podstawie art. 15zob ust. 1 ustawy *COVID-19*;
2. środki na zaspokajanie roszczeń obligatariuszy uprawnionych z obligacji przychodowych, wyłączone z limitu spłaty zobowiązań – na podstawie art. 243a ustawy *o finansach publicznych*.

Natomiast w pozycji: „2.1.3.3. Wydatki ogółem, z tego wydatki bieżące, w tym wydatki na obsługę długu, w tym pozostałe odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy *o finansach publicznych*", zgodnie z metodologią wykazywało się wydatki z tytułu odsetek i dyskonta podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań:

1. na podstawie art. 15zob ust. 1 ustawy *COVID-19*;
2. wydatki bieżące z tytułu świadczenia emitenta należnego obligatariuszom uprawnionym z obligacji przychodowych, nieuwzględniane w limicie spłaty zobowiązań – na podstawie art. 243a ustawy *o finansach publicznych*.

W przypadku JST, które nie emitują obligacji przychodowych, suma pozycji 5.1.1.4. oraz 2.1.3.3. winna być równa pozycji 10.10., w której ująć należy wykup papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach JST, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19.

W wieloletniej prognozie finansowej w pozycji: „10.11. Wydatki bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań" wykazuje się kwoty wydatków bieżących, o które zostają pomniejszone wydatki bieżące budżetu przy wyliczaniu limitu spłaty zobowiązań określonego po prawej stronie wzoru, o którym mowa w art. 243 ustawy, na podstawie odrębnych ustaw, bez wydatków bieżących na obsługę długu.

W 2020 roku należało ująć wydatki bieżące, poniesione w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, o które – na podstawie art. 15zob ust. 2 pkt 2 ustawy *COVID-19* – pomniejszane były wydatki bieżące

budżetu przy ustalaniu relacji ograniczającej wysokość spłaty długu jednostki. W pozycji tej – w celu właściwego ustalenia potencjału finansowego JST – nie ujmowało się wydatków bieżących sfinansowanych otrzymanymi na ten cel dotacjami i środkami bieżącymi ujmowanymi w pozycji „1.1.4. Dochody bieżące, z tego z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące", a w szczególności:

1. wydatków bieżących na realizację zadań zleconych,
2. wydatków bieżących na realizację zadań z udziałem środków UE dotyczących przeciwdziałania COVID-19, ujmowanych w pozycji: „9.3.1. Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy".

Zgodnie z przepisem art. 15zob ust. 2 ustawy *COVID-19*, ustalając relację ograniczającą wysokość spłaty długu JST:

1. na lata 2020–2025 wydatki bieżące budżetu tej jednostki podlegały pomniejszeniu o wydatki bieżące na obsługę długu (w tym zakresie nie miał zastosowania art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 roku *o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw*);
2. na rok 2021 i lata kolejne wydatki bieżące budżetu tej jednostki podlegały pomniejszeniu o wydatki bieżące poniesione w 2020 roku w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 (kwota wydatków bieżących poniesionych w 2020 roku w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 wpływa na wskaźnik w latach 2021–2023 oraz w latach 2026–2027).

Przepisem art. 15zob ust. 3 ustawy *COVID-19* ustawodawca wprowadził warunek, zgodnie z którym zaciągnięcie zobowiązań (emisja obligacji, kredyt, pożyczka, odpowiednio emitowane lub zaciągnięte w 2020 roku do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19) nie mogło zagrażać realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego w roku budżetowym i latach następnych. Wpływ planowanych zobowiązań na realizację zadań publicznych oceniany był między innymi przez regionalne izby obrachunkowe podczas wydawania opinii o możliwości spłaty tych zobowiązań.

W roku 2021 obowiązują podobne rozwiązania, wprowadzone art. 79 ustawy *okołobudżetowej*, zgodnie z którymi ograniczenia określonego w art. 243 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych* w zakresie spłaty zobowiązań JST nie stosuje się do wykupów papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych w roku 2021 do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19. Odpowiednio stosowane będą przepisy art. 78 ust. 2–4, dotyczące definicji ubytku w dochodach będącego skutkiem wystąpienia COVID-19, definicji dochodów oraz oceny spełnienia zasady określonej w art. 242 ustawy *o finansach publicznych* na koniec roku budżetowego 2021.

Przy ustalaniu relacji ograniczającej wysokość spłaty długu JST na rok 2022 i lata kolejne, wydatki bieżące budżetu tej jednostki podlegają pomniej-

szeniu o wydatki bieżące poniesione w roku 2021 w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. Kwota wydatków bieżących poniesionych w 2021 roku w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 wpływa na wskaźnik w latach 2022–2024 oraz w latach 2026–2028.

Przepisy art. 79 ust. 3 i 4 ustawy *okołobudżetowej* powielają rozwiązania przyjęte w art. 15zob ust. 3 ustawy *COVID-19*. Również w 2021 roku obowiązuje zasada, że zaciągnięcie zobowiązań zaciąganych do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19, nie może zagrażać realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego w roku budżetowym i latach następnych. Regionalna izba obrachunkowa, wydając opinię o możliwości ich spłaty, ocenia w szczególności wpływ planowanych zobowiązań na realizację zadań publicznych.

Art. 79 ustawy *okołobudżetowej* nie stanowi samodzielnej podstawy do zaciągnięcia zobowiązania. Zastosowanie znajdują tutaj przepisy art. 89 i 90 ustawy *o finansach publicznych*.

Zaciągnięcie zobowiązania z zastosowaniem wyłączenia, o którym mowa w art. 79 ustawy *okołobudżetowej*, możliwe będzie przy spełnieniu następujących warunków: zaciągnięcie zobowiązania spowodowane jest wystąpieniem ubytku dochodów bieżących, a ubytek ten skutkuje powstaniem albo zwiększeniem deficytu. Samo wystąpienie ubytku dochodów bieżących nie jest warunkiem wystarczającym do zastosowania wyłączenia, chyba że zobowiązanie jest zaciągane na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań, które miały być finansowane z dochodów budżetu.

W związku z tym, że zaplanowanie zobowiązań zaciąganych do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19, może nastąpić dopiero po podjęciu uchwały budżetowej wraz z wieloletnią prognozą finansową (nie było przewidziane w prognozie kwoty długu uchwalonej przez jednostkę samorządu terytorialnego w pierwotnej wieloletniej prognozie finansowej, a co za tym idzie, nie było objęte pozytywną opinią o prognozie długu), zachodzi konieczność uzyskania opinii składu orzekającego regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty takiego zobowiązania. Nie znajdzie tu zastosowania art. 15zo pkt 2 ustawy COVID-19, zgodnie z którym w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii i związanego z tym ryzyka istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań JST zaciągnięcie lub wyemitowanie przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań, o których mowa w art. 91 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*, nie wymaga uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty zobowiązań, o ile zobowiązania te były przewidziane w prognozie kwoty długu i jednostka uzyskała pozytywną opinię regionalnej izby obrachunkowej o tej prognozie – do odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

W trakcie roku budżetowego – na etapie zaciągania zobowiązania – ocena spełnienia wskaźnika dokonywana będzie w oparciu o wartości planowane. Po zakończeniu roku budżetowego kwoty ujęte w wieloletniej prognozie finansowej powinny zostać zweryfikowane poprzez wprowadzenie danych dotyczących dochodów wykonanych z uwzględnieniem realnego ubytku, jak również kwoty

poniesionych faktycznie wydatków na przeciwdziałanie COVID-19. Uwzględnienie wartości wykonanych ma na celu zapewnienie realistyczności wieloletniej prognozy finansowej oraz oszacowanie wysokości wyłączeń wynikających z zaciągniętych zobowiązań.

Kwota długu JST na koniec roku budżetowego

Na mocy postanowień art. 15zoc ustawy *COVID-19*, na koniec roku budżetowego 2020 łączna kwota długu JST nie mogła przekroczyć 80% wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym. W trakcie roku budżetowego 2020 łączna kwota długu JST na koniec kwartału nie mogła przekraczać 80% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki, a relacje powyższe mogły być niezachowane jedynie w przypadku, gdy JST spełnia ograniczenie w zakresie spłaty zobowiązań JST, określone w art. 243 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych* bez zastosowania wyłączenia wynikającego z postanowień art. 15zob ust. 1 ustawy *COVID-19*.

Z danych, uzyskanych ze sprawozdań za czwarty kwartał 2020 roku, sporządzonych przez JST z terenu województwa podkarpackiego wg stanu na dzień 10 marca 2021 roku, wynika, że na koniec czwartego kwartału 2020 roku łączna kwota długu w żadnej z JST nie przekroczyła limitu zadłużenia wynikającego z art. 15zoc ustawy *COVID-19*. W dwóch jednostkach samorządu terytorialnego wskaźnik zadłużenia przekroczył poziom 60%, natomiast średni wskaźnik zadłużenia JST województwa podkarpackiego liczony jako udział zobowiązań ogółem w wykonanych dochodach uzyskał poziom 24,5% (podane wskaźniki zadłużenia nie uwzględniają ustawowych wyłączeń)[9].

Zgodnie z wprowadzoną postanowieniami art. 80 ustawy *okołobudżetowej* zasadą, analogicznie do postanowień obowiązującego w 2020 roku przepisu art. 15zoc ustawy *COVID-19*, w trakcie roku budżetowego 2021 łączna kwota długu JST na koniec kwartału nie może przekraczać 80% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki; na koniec roku budżetowego 2021 łączna kwota długu JST nie może przekroczyć 80% wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym. Podane relacje mogą być niezachowane jedynie w przypadku, gdy JST spełnia ograniczenie w zakresie spłaty zobowiązań JST, określone w art. 243 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*, bez zastosowania wyłączenia określonego w art. 79 ust. 1 ustawy *okołobudżetowej*.

[9] Dane na podstawie opracowania Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie.

PIOTR ŚWIĄTEK

Wybrane regulacje prawne dotyczące gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego wynikające z ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*

Wstęp

W związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2 zaistniała konieczność wprowadzenia szczególnych rozwiązań, umożliwiających podejmowanie działań minimalizujących zagrożenie dla zdrowia publicznego, wspierających funkcjonowanie podmiotów gospodarczych oraz regulujących funkcjonowanie organów administracji publicznej. Przedmiotowe zagadnienia zostały uregulowane w ustawie z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[1] (dalej: *UKoronawirus*). Zasadniczy cel wprowadzonych rozwiązań dotyczył pierwotnie niezbędnych działań o charakterze prewencyjnym, mających na względzie minimalizację rozprzestrzeniania się COVID-19 i obejmował m.in. rozwiązania dotyczące kwarantanny osób mających kontakt z zakażonymi, zamykanie placówek, odwoływanie wydarzeń i imprez masowych.

Nowelizacja *UKoronawirus* z dnia 31 marca 2020 roku[2] zmieniła treść art. 2 ust. 2, definiując pojęcie przeciwdziałania COVID-19 jako „wszelkie czynności związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych" choroby wywoływanej wirusem SARS-CoV-2. Cel nowelizacji był zatem szerszy, gdyż: „Zwrócono uwagę na społeczno-ekonomiczne skutki trwającej pandemii, to jest przede wszystkim wstrzymania produkcji i świadczenia usług, a w efekcie do trudności finansowych poszczególnych firm. W efekcie koniecznym stało się przygotowanie pakietu osłonowego dla firm, głównie wobec zakładanego ryzyka utraty płynności i zaburzenia łańcucha płatności (…). Ponadto środki zapobiegawcze podejmowane w celu zahamowania rozprzestrzeniania się COVID-19 wpływają na zachowania konsumentów, w szczególności

[1] DzU 2020, poz. 1842 z późn. zm.
[2] DzU 2020, poz. 568.

w branżach takich jak: hotelarstwo, turystyka, transport, usługi rozrywkowe i kulturalne”[3].

Problemy wywołane rozprzestrzenianiem się COVID-19 w bardzo istotny sposób wpłynęły również na możliwość realizacji zadań wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Konieczność zorganizowania zdalnego nauczania w jednostkach oświatowych prowadzonych przez samorządy, ograniczenia w realizacji zadań instytucji kultury i jednostek realizujących zadania w zakresie sportu (hale sportowe, kryte pływalnie, lodowiska), zmusiły jednostki samorządu terytorialnego do wprowadzania nowych rozwiązań organizacyjnych. Zaistniała sytuacja stanowiła przyczynę podjęcia przez ustawodawcę działań, mających na celu wprowadzenie rozwiązań umożliwiających realizację przez jednostki samorządu terytorialnego przypisanych im zadań. Przyjęte regulacje m.in. wprowadziły możliwość odbywania posiedzeń organów stanowiących w formie zdalnej, jednocześnie rozszerzając uprawnienia organów wykonawczych do prowadzenia gospodarki finansowej. Wprowadzone rozwiązania stworzyły również możliwość podejmowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom COVID-19 na szczeblu lokalnym, polegających w szczególności na możliwości wprowadzania zwolnień i wydłużeniu terminów płatności rat podatku od nieruchomości dla podmiotów, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych wywołanych przez COVID-19.

Uprawnienia organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego

Konieczność zapewnienia prowadzenia płynnej gospodarki finansowej przez jednostki samorządu terytorialnego stanowiła podstawę do upoważnienia organów wykonawczych tych jednostek do wykonywania szeregu uprawnień, dotychczas zastrzeżonych co do zasady dla organów stanowiących. Nowelizacja *UKoronawirus* z 31 marca 2020 roku wprowadziła dwie normy prawne – art. 15zn oraz art. 15zo, ustanawiające szczególne rozwiązania.

Zgodnie z art. 15zn, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa może:

1. dokonać zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonać przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej;
2. dokonać czynności, o których mowa w art. 258 ust. 1 pkt 2–4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*;
3. dokonać zmian w wieloletniej prognozie finansowej oraz w planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki;
4. dokonać zmiany przeznaczenia rezerwy celowej utworzonej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego bez uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki. Przepisu art. 259

[3] K. Szmid (red.), *Ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Komentarz*, Warszawa 2020.

ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych* nie stosuje się;

5. tworzyć nową rezerwę celową bez uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki, przenosząc do niej zablokowane kwoty wydatków na podstawie art. 260 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*. Przepisów art. 259 ust. 3 i art. 260 ust. 4 tej ustawy nie stosuje się;
6. dokonać zmian limitu zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*, polegających na zwiększeniu limitu zobowiązań, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

Przywołana norma prawna upoważniła organ wykonawczy do dokonywania wskazanych w nim czynności wyłącznie w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. Oznacza to, że organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego nie może korzystać z przyznanych uprawnień, jeżeli nie będą związane z zapewnieniem prawidłowej realizacji tych zadań. Oczywiście, pojęcie „przeciwdziałania COVID-19" należy rozpatrywać w odniesieniu do jego definicji zawartej w art. 2 ust. 2 *UKoronawirus*. Ze względu na dużą ogólność zawartych w nim pojęć, każda z czynności organu wykonawczego powinna natomiast podlegać indywidualnej ocenie.

Ad. 1.

Dokonywanie zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonywanie przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej

Na podstawie przyznanej kompetencji wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa mogą dokonywać w budżecie zmian odnoszących się do wszelkiego rodzaju dochodów i wydatków. Oczywiście, w zakresie dochodów przyznane uprawnienie dotyczy wyłącznie dochodów właściwych dla danej jednostki samorządu terytorialnego. Organ wykonawczy, podobnie jak organ stanowiący, nie posiada kompetencji do zmiany przeznaczenia kwot dochodów z tytułu dotacji celowych, otrzymanych zarówno z budżetu państwa, jak i od innych jednostek należących do sektora finansów publicznych. Zgodzić się należy ze stanowiskiem, że organ wykonawczy może natomiast dokonać zmiany kwot dochodów z tytułu dotacji, otrzymanych z budżetu państwa na podstawie odrębnych przepisów, stanowiących zwrot poniesionych wydatków na realizację zadań określonych w tych przepisach oraz dotacji z tytułu rekompensaty utraconych dochodów własnych, o których mowa w art. 50a ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*[4]. Powołana ustawa zastrzega wprawdzie prawo do podejmowania decyzji o przeznaczeniu dotacji dla organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, jednakże *UKoronawirus* należy traktować jako zawierającą

[4] DzU 2021, poz. 38.

przepisy szczególne wobec ustawy *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*[5].

Ad. 2.

Dokonywanie czynności, o których mowa w art. 258 ust. 1 pkt 2–4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[6] (dalej: ufp)

Przepisem tym uregulowano prawo do dokonywania zmian budżetu, które organ wykonawczy może fakultatywnie otrzymać od organu stanowiącego na podstawie art. 258 ust. 1 pkt 2–4 ufp. Zgodnie z jego brzmieniem, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może upoważnić zarząd do:

– przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego;
– przekazania innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego uprawnień do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki, i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy;
– dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków związanych ze:
  a) zmianą kwot lub uzyskaniem płatności przekazywanych z budżetu środków europejskich, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,
  b) zmianami w realizacji przedsięwzięcia finansowanego z udziałem środków europejskich albo środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 ufp, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu,
  c) zwrotem płatności otrzymanych z budżetu środków europejskich.

Wprowadzona regulacja uprawnia organ wykonawczy do dokonywania tych czynności bez odrębnego upoważnienia organu stanowiącego.

Ad. 3.

Dokonywanie zmian w wieloletniej prognozie finansowej oraz w planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki

Organ wykonawczy może wprowadzić do planu wydatków budżetu nowe zadania inwestycyjne lub zakupy inwestycyjne, pod warunkiem, że służą one przeciwdziałaniu COVID-19. Wprowadzenie takich zmian jest dopuszczalne, jeżeli nie spowoduje pogorszenia wyniku budżetu jednostki, co należy interpretować jako brak możliwości zwiększenia deficytu budżetowego w wyniku wprowadzonych zmian. Zbilansowanie budżetu wymaga zatem jednoczesnego zmniejszenia planu w zakresie innych wydatków, bieżących lub majątkowych. W świetle przywołanego przepisu, w przypadku wprowadzenia nowych wydatków inwestycyjnych służących przeciwdziałaniu COVID-19 zarząd może jedno-

[5] W. Witalec, *Szczególny zakres kompetencji organu wykonawczego do dokonywania zmian w budżecie* [w:] P. Walczak (red.), *Dokumentacja wewnętrzna w jednostkach sektora finansów publicznych*, wyd. 7, Warszawa 2020.

[6] DzU 2021, poz. 305.

cześnie zmniejszyć wydatki zaplanowane na realizację przedsięwzięć wieloletnich ujętych w wykazie do wieloletniej prognozy finansowej.

Ad. 4.

Dokonywanie zmiany przeznaczenia rezerwy celowej utworzonej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego bez uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki. Przepisu art. 259 ust. 3 ufp nie stosuje się.

Przyjęta regulacja umożliwia dokonanie przez organ wykonawczy zmiany przeznaczenia rezerwy celowej, utworzonej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, bez konieczności uzyskania opinii komisji właściwej ds. budżetu organu stanowiącego. Przepis stanowi jednocześnie o niestosowaniu w tym przypadku art. 259 ust. 3 ufp, który formułuje zakaz zwiększania, z wydatków przenoszonych z rezerwy ogólnej, planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Przyznanie organowi wykonawczemu prawa do samodzielnego decydowania w sprawie zmiany przeznaczenia rezerwy celowej, utworzonej w budżecie danej jednostki samorządu terytorialnego, jest w pełni uzasadnione ze względu na konieczność podejmowania często przez ten organ pilnych i doraźnych działań. W literaturze zwrócono natomiast uwagę na trudność w znalezieniu związku pomiędzy określeniem prawa dla organu wykonawczego do samodzielnego decydowania w sprawie zmiany przeznaczenia rezerwy celowej utworzonej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego a postanowieniem o niestosowaniu zakazu zwiększania, z wydatków przenoszonych z rezerwy ogólnej, planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej[7].

Ad. 5.

Tworzenie nowej rezerwy celowej bez uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki, przenosząc do niej zablokowane kwoty wydatków na podstawie art. 260 ust. 1 ufp. Przepisów art. 259 ust. 3 i art. 260 ust. 4 ufp nie stosuje się.

Przepis zwalnia organ wykonawczy z obowiązku uzyskania zgody komisji ds. budżetu organu stanowiącego tej jednostki w sytuacji utworzenia nowej rezerwy celowej, tworzonej z zablokowanych kwot wydatków na podstawie art. 260 ust. 1 ufp. Stosownie do brzmienia przywołanego przepisu, w przypadkach stwierdzenia:

a) niegospodarności w określonych jednostkach,
b) opóźnień w realizacji zadań,
c) nadmiaru posiadanych środków,
d) naruszenia zasad gospodarki finansowej, o których mowa w art. 254 –

zarząd jednostki samorządu terytorialnego może podjąć decyzję o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych. Jednocześnie przepis wyłącza stosowanie w tym przypadku regulacji zakazującej przeznaczenia utworzonej rezerwy na wynagrodzenia.

[7] Tak W. Witalec, *op. cit*.

Ad. 6.

Dokonywanie zmian limitu zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 ufp, polegających na zwiększeniu limitu zobowiązań, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

Przepis formułuje upoważnienie dla organu wykonawczego do zwiększenia limitu zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, z przeznaczeniem na przejściowy deficyt. Organ wykonawczy może skorzystać z przedmiotowego rozwiązania tylko w przypadku, gdy organ stanowiący ustalił limity zobowiązań w uchwale budżetowej. Upoważnienie dotyczy bowiem wyłącznie prawa do zwiększenia limitów zobowiązań, a nie ich ustalania w uchwale budżetowej.

Druga grupa uprawnień przypisanych organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego wprowadzona została przepisem art. 15zo *UKoronawirus*, zgodnie z którym w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii i związanego z tym ryzyka istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego:

1) wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa może dokonać zmian i czynności, o których mowa w art. 15zn pkt 1 i 2,
2) zaciągnięcie lub wyemitowanie przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań, o których mowa w art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*, nie wymaga uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty zobowiązań, o ile zobowiązania te były przewidziane w prognozie kwoty długu i jednostka uzyskała pozytywną opinię regionalnej izby obrachunkowej o tej prognozie – do odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Powołana norma prawna wskazuje dwie przesłanki rozstrzygające o możliwości jej zastosowania. Przesłanki te muszą być spełnione łącznie, co oznacza wykluczenie jego zastosowania w sytuacji spełnienia tylko jednej z nich. Przepis art. 15zo *UKoronawirus* może być stosowany:

a) wyłącznie w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii[8],
b) w związku z tym stanem musi istnieć ryzyko istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Przy czym chodzi tu o wszystkie zadania jednostek samorządu terytorialnego, a nie tylko związane z przeciwdziałaniem COVID-19. Ponieważ określona w przepisie przesłanka, dotycząca „ryzyka istotnego naruszenia terminów i warunków" realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego, nie została zdefiniowana przez ustawodawcę, to w konsekwencji fakt jej zaistnienia musi być oceniany każdorazowo przez organ wykonawczy. Wykładnia językowa wskazuje, że chodzi tu o sytuacje, w których nie uda się zrealizować przez jednostkę samorządu terytorialnego przypisanego jej zadania bez istotnego naruszenia

[8] Stan epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej został ogłoszony rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. – DzU 2020, poz. 491.

terminu (wynikającego np. z treści zawartej umowy) oraz warunków właściwych do realizacji tego zadania.

Z konstrukcji art. 15zo pkt 1 *UKoronawirus* wynika, że wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa może dokonać zmian i czynności, o których mowa w art. 15zn pkt 1 i 2. W przypadku ziszczenia się wskazanych w przywołanym przepisie przesłanek, organ wykonawczy jest zatem uprawniony do dokonania zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonania przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej oraz dokonania czynności, o których mowa w art. 258 ust. 1 pkt 2–4 ufp.

Z treści art. 15zo pkt 2 *UKoronawirus* wynika natomiast upoważnienie do zaciągania przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa zobowiązań z tytułu pożyczek i kredytów na rynku krajowym i zagranicznym, emitowania papierów wartościowych oraz zawierania umów o skutkach ekonomicznych podobnych do pożyczek i kredytów, bez konieczności uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty tych zobowiązań. Należy podkreślić, że organ wykonawczy może skorzystać z tego rozwiązania, o ile spełnione zostaną dwie przesłanki – po pierwsze, zobowiązania były przewidziane w prognozie kwoty długu oraz, po drugie, gdy jednostka samorządu terytorialnego uzyskała pozytywną opinię regionalnej izby obrachunkowej o tej prognozie. Należy podkreślić, że przywołany przepis nie może być zastosowany do zaciągania zobowiązań, które nie były przewidziane w „pierwotnej" prognozie kwoty długu, opiniowanej przez regionalną izbę obrachunkową.

Podobnie jak w przypadku uprawnienia do dokonywania zmian w budżecie, określonych w art. 15zo pkt 1, prawo organu wykonawczego do odstąpienia od obowiązku uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej zależy od przesłanek zawierających elementy ocenne, tj. od wystąpienia ryzyka istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań, związanego ze stanem zagrożenia epidemicznego albo stanem epidemii. Nie można zatem wskazać skonkretyzowanego katalogu sytuacji, w których przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie będzie miało zastosowanie. „Mimo to wydaje się, że możliwość skorzystania z kompetencji z art. 15zo pkt 2 *UKoronawirus* należy odnieść przede wszystkim do czynników wystąpienia ryzyka istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań inwestycyjnych JST, przewidzianych w WPF oraz w uchwale budżetowej do sfinansowania z udziałem środków pochodzących z zaciągnięcia zobowiązań, o których mowa w art. 91 ust. 2 FinPubU"[9].

Stosownie do brzmienia art. 36 ust. 2 *UKoronawirus*, przepis art. 15zn utracił moc z dniem 1 stycznia 2021 roku. Organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego z tym dniem utraciły zatem uprawnienia do dokonywania czynności wynikających z tej normy prawnej. Natomiast kwestią problematyczną pozostaje możliwość zastosowania w 2021 roku rozwiązań wynikających z brzmienia art. 15zo pkt 1 *UKoronawirus*. Zgodnie z jego brzmieniem, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii i związanego z tym ryzyka istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa może dokonać zmian i czynności, o których

[9] W. Witalec, *op. cit*.

mowa w art. 15zn pkt 1 i 2. W konstrukcji przyjętej regulacji zastosowano zatem rozwiązanie, zgodnie z którym wskazanie uprawnień przysługujących organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego odbywa się poprzez odesłanie do zapisów innej normy prawnej, która to norma utraciła moc obowiązującą. Należy wskazać, że przepis art. 15zo ma charakter normy kompetencyjnej (upoważniającej). W judykaturze prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym „Zakres upoważnienia musi być zawsze ustalony przez pryzmat zasad demokratycznego państwa prawnego, działania w granicach i na podstawie prawa. Realizując kompetencję, organ musi uwzględniać treść normy ustawowej. Odstąpienie od tej zasady z reguły stanowi istotne naruszenia prawa. Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, ugruntował się pogląd dotyczący dyrektyw wykładni norm o charakterze kompetencyjnym. Naczelną zasadą prawa administracyjnego jest zakaz domniemania kompetencji. Ponadto należy podkreślić, że normy upoważniające powinny być interpretowane w sposób ścisły, literalny. Jednocześnie zakazuje się dokonywania wykładni rozszerzającej przepisów kompetencyjnych oraz wyprowadzania kompetencji w drodze analogii”[10]. W związku z wątpliwościami interpretacyjnymi dotyczącymi możliwości stosowania w takiej sytuacji art. 15zo pkt 1, wydaje się zasadne podjęcie działań legislacyjnych, które jednoznacznie rozwiążą zaistniałe w tym zakresie problemy[11].

Uprawnienia gmin w zakresie podatków i opłat lokalnych

W celu zmniejszenia obciążeń podatkowych dla niektórych grup podatników *UKoronawirus* wprowadziła rozwiązania umożliwiające gminom wprowadzenie zwolnień z podatku od nieruchomości oraz przedłużenie terminów płatności rat tego podatku.

1. Zwolnienia od podatku od nieruchomości

Zgodnie z brzmieniem art. 15p ust. 1 *UKoronawirus*, rada gminy może wprowadzić, w drodze uchwały, za część roku 2020 oraz za wybrane miesiące pierwszego półrocza 2021 roku, zwolnienia z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. Nowelizacja *UKoronawirus* z dnia 16 kwietnia 2020 roku[12] rozszerzyła katalog podmiotów uprawnionych do objęcia zwolnieniem. W myśl bowiem art. 15p ust. 2 *UKoronawirus* w uchwale, o której mowa

[10] Tak WSA w Bydgoszczy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. akt II SA/Bd 829/19 – zob. www.orzeczenia.nsa.gov.pl.

[11] Ministerstwo Finansów prezentuje pogląd, zgodnie z którym, pomimo wygaśnięcia z dniem 1 stycznia 2021 r. art. 15zn ustawy, przepis art.15zo ustawy obowiązuje w pełnym zakresie, bowiem inny jest zakres regulacji tych przepisów. W świetle art. 15zo ustawy nie ma znaczenia rodzaj realizowanych zadań w okresie występowania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, nie muszą one być związane bezpośrednio z przeciwdziałaniem COVID-19. Należy bowiem zauważyć, że między tymi przepisami nie ma zależności powodującej, że utrata mocy obowiązującej przez jeden z przepisów powoduje niemożność stosowania drugiego (pismo z dnia 7.04.2021 r., znak: ST9.4701.4.2021).

[12] DzU 2020, poz. 695.

w ust. 1, rada gminy może wprowadzić również zwolnienia od podatku od nieruchomości gruntów, budynków i budowli zajętych na prowadzenie działalności przez:

a) organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*,
oraz
b) podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, o której mowa w pkt 1 –

których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Analizując przywołane normy prawne, należy wskazać, że uprawnienie przyznane organowi stanowiącemu gminy ma charakter fakultatywny. Rada „może" bowiem w drodze uchwały wprowadzić zwolnienia z podatku od nieruchomości określonych kategorii przedmiotów opodatkowania, nie ma natomiast takiego obowiązku.

Zwolnieniu z podatku od nieruchomości podlegają grunty, budynki i budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej wskazanych grup przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. *UKoronawirus* nie zawiera definicji przedsiębiorcy, zatem pojęcie to należy rozumieć w odniesieniu do treści art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 roku – *Prawo przedsiębiorców*[13], zgodnie z którym przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Z przedmiotowego zwolnienia korzystać mogą zatem tylko podmioty wskazane w tym przepisie, czyli przedsiębiorcy, którzy są jednocześnie podatnikami podatku od nieruchomości. Nie jest w związku z tym możliwa taka interpretacja przepisu, która dopuszczałaby, aby zwolnienie mogło zostać wprowadzone dla podmiotów wydzierżawiających swoje nieruchomości przedsiębiorcom na prowadzenie działalności gospodarczej. W takim przypadku nie są oni bowiem podmiotami określonymi w ustawie, tj. przedsiębiorcami, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z COVID-19. Tym samym wprowadzenie zwolnienia z podatku od nieruchomości dla właścicieli nieruchomości wynajmujących nieruchomości przedsiębiorcom wykracza poza zakres przytoczonej powyżej delegacji[14].

Decyzję dotyczącą określenia grup przedsiębiorców objętych zwolnieniem ustawodawca pozostawił organowi stanowiącemu gminy. Jedynym kryterium, stanowiącym podstawę skorzystania ze zwolnienia, jest to, aby byli to przedsiębiorcy, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. Za zasadne należy przyjąć stanowisko, zgodnie z którym zwolnieniem można objąć wszystkich przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. Rada gminy w ramach swojego uprawnienia może jednak określić skonkretyzowane grupy przedsiębiorców, które zostaną objęte zwolnieniem.

[13] DzU 2021, poz. 162.

[14] Tak Kolegium RIO w Lublinie w uchwale Nr 244/2020 z dnia 26.06.2020 r. – Legalis 2392459.

Może to uczynić poprzez np. wskazanie określonej kategorii prowadzonej działalności gospodarczej (usługi hotelarskie, usługi fryzjerskie itp.) lub poprzez odwołanie się do zapisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 roku *w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii*[15], w którym określono czasowe ograniczenie prowadzenia przez przedsiębiorców określonych zakresów działalności.

Ustawodawca nie zdefiniował natomiast na gruncie *UKoronawirus* pojęcia „pogorszenia płynności finansowej". Należy zwrócić uwagę, że istota pojęcia „płynności finansowej" jest w ekonomii różnorodnie definiowana[16]. Najczęściej termin ten oznacza zdolność przedsiębiorstwa do terminowego regulowania swoich zobowiązań. Mając powyższe na względzie, doprecyzowanie tego pojęcia w podjętej przez organ stanowiący gminy uchwale jest zbędne, gdy regulacje prawne dotyczą tych przedsiębiorców, których działalność została zawieszona w związku z rozprzestrzenianiem się COVID-19 (np. sklepy w galeriach handlowych, hotele, restauracje i inne punkty gastronomiczne itp.). Wydaje się bowiem oczywiste, że zakaz prowadzenia określonej działalności wpływa na pogorszenie się płynności finansowej podatnika. W przypadku, gdy zwolnienie będzie natomiast dotyczyło przedsiębiorców, w odniesieniu do których spełnienie warunku „pogorszenia płynności finansowej" nie będzie już tak oczywiste, rada gminy może w podjętej uchwale dookreślić rozumienie tego pojęcia. W takiej sytuacji gmina może wprowadzić rozwiązania przyjęte w *UKoronawirus*, w której zdefiniowano pojęcie spadku obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 (art. 15g ust. 9). Nie budzi bowiem wątpliwości, że spadek obrotów gospodarczych w istotny sposób wpływa na pogorszenie się płynności finansowej podatników. Ustawodawca nie wymaga też, by przedsiębiorcy dokumentowali fakt pogorszenia się ich płynności finansowej. Należy zatem przyjąć, że wystarczającym będzie złożenie oświadczenia w tym zakresie. Zaznaczyć natomiast należy, że brak jest podstaw prawnych do wprowadzania w podjętej uchwale zapisów uzależniających możliwości skorzystania ze zwolnienia od złożenia przez przedsiębiorcę wniosku. Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wskazało, że uchwała rady gminy w sprawie zwolnień podatkowych stanowi akt prawa miejscowego, zawiera normy o charakterze generalnym i abstrakcyjnym. Oznacza to, że każdy podmiot, spełniający przesłanki określone przez radę gminy, ma prawo skorzystania ze zwolnienia w oparciu o normy prawne zawarte w uchwale, bez konieczności ubiegania się o przyznanie prawa do zwolnienia, w szczególności poprzez złożenie wniosku i uzyskanie decyzji o zwolnieniu[17]. Tożsame stanowisko wyraził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 22 października 2008 roku, sygn. akt. I SA/Kr 177/08, podkreślając, że „skoro zwolnienie podatkowe oznacza definitywne, ostateczne wyłączenie określonej kategorii podatników lub przedmiotu opodatkowania spod obowiązku podatkowego, to nie jest dopuszczalne ustanawianie w aktach prawa miejscowego zwolnień warunkowych, tak jak w zaskarżonej uchwale, gdzie uzależniono je od wniosku podatnika. Zamy-

[15] DzU 2021, poz. 367.

[16] Płynność finansową można definiować w trzech aspektach: majątkowym, majątkowo-kapitałowym, przepływów pieniężnych (tak J. Kosińska, T. Cicirko, *Płynność finansowa – zagadnienia wstępne*, [w:] *Podstawy zarządzania płynnością finansową przedsiębiorstwa*, red. T. Cicirko, Oficyna Wydawnicza Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2010, s. 11–15).

[17] Uchwała Kolegium Nr XIII/1227/2020 z dnia 19.05.2020 r. – bip.rzeszow.rio.gov.pl.

słem ustawodawcy było bowiem, by zwolnienie podatkowe wynikało bezpośrednio z wprowadzającego go aktu prawnego organu stanowiącego gminy. Nie ma w tej sferze miejsca na pozostawienie jakiegokolwiek stanu niepewności co do faktu przysługiwania zwolnienia (w niniejszej sprawie byłaby to niepewność co do uwzględnienia wniosku)"[18].

Korzystanie ze zwolnienia z podatku od nieruchomości, wprowadzonego przez radę gminy na podstawie art. 15p *UKoronawirus*, należy uznać za zdarzenie mające wpływ na wysokość opodatkowania w danym roku. Należy zatem w tym miejscu zwrócić uwagę, że przepisy ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*[19] (dalej: u.p.o.l.) nakładają na osoby fizyczne obowiązek złożenia informacji, a w przypadku osób prawnych lub jednostek organizacyjnych – obowiązek złożenia korekty deklaracji w przypadku zaistnienia zdarzenia mającego wpływ na wysokość opodatkowania w tym roku (art. 6 ust. 6 i ust. 9 pkt 2 w związku z ust. 3).

Ustawa określa też ramy czasowe obowiązywania zwolnienia, gdyż organ stanowiący gminy może wprowadzić zwolnienie za część roku 2020 oraz za wybrane miesiące pierwszego półrocza 2021 roku. Zwolnienie nie mogło zatem objąć całego roku 2020 oraz pierwszego półrocza 2021 roku.

Rozwiązanie przyjęte w art. 15p ust. 2 *UKoronawirus* wprowadza możliwość fakultatywnego zwolnienia od podatku od nieruchomości gruntów, budynków i budowli zajętych na prowadzenie działalności przez wskazane w tym przepisie podmioty. Ustawodawca przyjął rozwiązanie, zgodnie z którym organ stanowiący wprowadza to zwolnienie w uchwale podjętej na podstawie art. 15p ust. 1 *UKoronawirus*. W konsekwencji wydaje się, że brak jest podstaw do wprowadzenia tego zwolnienia w odrębnej uchwale.

Ustawodawca wskazał dwie grupy podmiotów uprawnionych do korzystania ze zwolnienia. Pierwszą stanowią organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*[20] (dalej: u.d.p.p.w.), tj. osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, które łącznie spełniają dwa warunki: nie są jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy *o finansach publicznych* lub przedsiębiorstwami, instytutami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi i niedziałającymi w celu osiągnięcia zysku. Do drugiej należą podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 u.d.p.p.w., tj. osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; spółdzielnie socjalne oraz spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku *o sporcie*[21], które

[18] www.orzeczenia.nas.gov.pl.
[19] DzU 2019, poz. 1170 z późn. zm.
[20] DzU 2020, poz. 1057.
[21] DzU 2020, poz. 1133.

nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Podobnie jak w przypadku przedsiębiorców, jedynym kryterium, od którego ustawa uzależnia prawo do korzystania ze zwolnienia, jest pogorszenie płynności finansowej w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Wprowadzone zwolnienia mają charakter mieszany przedmiotowo-podmiotowy. Art. 15p *UKoronawirus* jest zatem przepisem szczególnym w stosunku do przepisu art. 7 ust. 3 u.p.o.l., który upoważnia organ stanowiący gminy jedynie do wprowadzenia w drodze uchwały zwolnień przedmiotowych.

2. Przedłużenie terminu płatności rat podatku od nieruchomości

Innym rozwiązaniem wprowadzonym przez *UKoronawirus* jest możliwość przedłużenia terminu płatności rat podatku od nieruchomości. Przyjęte rozwiązanie nie pozbawia zatem budżetu gminy wpływów z tytułu podatku od nieruchomości, a tylko przesuwa płatność poszczególnych rat w czasie. Stosownie do brzmienia art. 15q ust. 1 *UKoronawirus*, rada gminy może przedłużyć, w drodze uchwały, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19, terminy płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w kwietniu, maju i czerwcu 2020 roku, nie dłużej niż do dnia 30 września 2020 roku, oraz płatnych w wybranych miesiącach pierwszego półrocza 2021 roku, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2021 roku. W myśl natomiast postanowień ust. 2 powołanej normy prawnej, w uchwale, o której mowa w ust. 1, rada gminy może przedłużyć terminy płatności rat, o których mowa w ust. 1, również: organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy, o której mowa w pkt 1, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Powołany przepis w swojej konstrukcji jest bardzo zbliżony do art. 15p *UKoronawirus*. Po pierwsze, ma charakter fakultatywny, gdyż uprawnia organ stanowiący do określonego nim działania, a nie nakłada takiego obowiązku. Po drugie, dotyczy dokładnie tych samych grup podatników, tj. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz podmiotów wskazanych w art. 3 ust. 3 u.d.p.p.w., po trzecie, jedynym kryterium stanowiącym podstawę skorzystania z wprowadzonej regulacji jest to, aby były to podmioty, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. Najistotniejsza różnica pomiędzy art. 15p i 15q *UKoronawirus* sprowadza się do formy możliwej do udzielenia pomocy. Przepis 15q *UKoronawirus* uprawnia bowiem radę gminy do odroczenia terminu płatności rat podatku od nieruchomości.

Określony w uchwale rady gminy nowy termin płatności rat podatku od nieruchomości obowiązuje z mocy prawa, co oznacza, że podmioty uprawnione do korzystania z tej formy pomocy nie muszą składać wniosku o przedłużenie terminu płatności rat tego podatku.

Raty podatku od nieruchomości należne od podatników objętych uchwałą, płatne w kwietniu, maju i czerwcu 2020 roku, mogły zostać zapłacone w terminie późniejszym, określonym uchwałą rady gminy, ale nie dłuższym niż do 30 września 2020 roku. Natomiast raty podatku od nieruchomości płatne w wybranych miesiącach pierwszego półrocza 2021 roku mogą być zapłacone w terminie nie dłuższym niż do dnia 31 grudnia 2021 roku. Stosownie do przyjętego rozwiązania, w 2021 roku to organ stanowiący gminy został uprawniony do wskazania, za jakie miesiące płatność rat podatku od nieruchomości zostanie przedłużona.

W praktyce pojawiła się wątpliwość dotycząca możliwości przedłużenia, w drodze uchwały, terminu płatności rat podatku od nieruchomości w sytuacji, gdy termin ten już upłynął. Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie wskazała na brak podstaw do objęcia treścią podjętej uchwały rat podatków, w stosunku do których upłynął już termin ich płatności[22]. Takie stanowisko znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie sądów administracyjnych, w których wskazano, że „nie może budzić żadnej wątpliwości konstatacja, iż odroczenie (a więc wydłużenie) terminu do dokonania określonej czynności może odnosić się tylko do takiego terminu, który jeszcze nie upłynął, bowiem termin, który już ekspirował, nie może podlegać jakimkolwiek modyfikacjom, a więc nie może być ani przedłużony, ani skrócony”[23]. W sytuacji, gdy termin płatności raty podatku już upłynął, podatnik będzie mógł natomiast wystąpić o odroczenie lub rozłożenie na raty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, stosownie do brzmienia art. 67a § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – *Ordynacja podatkowa*[24].

3. Pomoc publiczna

Stosownie do brzmienia art. 15zzzh *UKoronawirus*, wsparcie, o którym mowa w art. 15p i 15q *UKoronawirus*, udzielone zgodne z warunkami zawartymi w Komunikacie Komisji – *Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19*[25], stanowi pomoc publiczną mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce. Pomoc pub-liczna mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce została notyfikowana przez polskie władze Komisji Europejskiej jako program pomocowy, w związku z czym pomoc udzielana przez jednostki samorządu terytorialnego (zarówno w formie uchwał, jak też indywidualnych rozstrzygnięć) nie będzie wymagała zgłaszania do UOKiK ani tym bardziej Komisji Europejskiej[26]. Pomoc publiczna, udzielana w oparciu o *Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19* na podstawie *UKoronawirus*, nie stanowi pomocy *de minimis* ani regionalnej pomocy inwestycyjnej. W związku z tym nie podlega kumulacji z innymi formami pomocy. Wartość otrzymanej wcześniej przez przedsiębiorcę pomocy *de minimis* nie ma zatem znaczenia dla możliwości

[22] Uchwały Kolegium: Nr XIV/1297/2020 z dnia 2.06.2020 r., Nr XIV/1300/2020 z dnia 2.06.2020 r., Nr XIV/1302/2020 z dnia 2.06.2020 r. oraz Nr XV/1375/2020 z dnia 16.06.2020 r.

[23] Wyrok NSA z dnia 12.07.2017 r., sygn. akt II FSK 1671/16 – www.orzeczenia.nsa.gov.pl.

[24] DzU 2020, poz. 1325 z późn. zm.

[25] Dz. Urz. UE C 91I z dnia 20.03.2020 r., str. 1.

[26] Pismo Prezesa UOKiK z dnia 1.04.2020 r.; DMP-1.52.29.2020.MMach/RZ.

uzyskania pomocy mającej na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce[27]. Pomoc udzielona na podstawie podjętych przez organy stanowiące gmin uchwał podlega natomiast obo-wiązkom sprawozdawczym stosownie do brzmienia art. 32 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku *o postępowaniach w sprawach dotyczących pomocy publicznej*[28].

4. Zawieszenie poboru opłaty targowej

Przyjęte w *UKoronawirus* rozwiązania dotyczące podatków i opłat lokalnych nie uprawniały organów stanowiących gmin do podejmowania uchwał wykraczających poza zakres delegacji wynikającej z brzmienia art. 15p i 15q. W szczególności, zarówno *UKoronawirus*, jak i u.p.o.l. nie stanowiły podstawy do podejmowania uchwał stanowiących o zawieszeniu pobierania niektórych danin, np. opłaty targowej[29].

Kwestia zawieszenia poboru opłaty targowej została uregulowana ustawą z dnia 9 grudnia 2020 roku *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*[30], w której wprowadzone zostało rozwiązanie polegające na zawieszeniu poboru opłaty targowej w 2021 roku. Zgodnie z art. 31zzm ust. 1 *UKoronawirus*, od dnia 1 stycznia 2021 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku nie pobiera się opłaty targowej, o której mowa w art. 15 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*. Należy podkreślić, że przyjęta regulacja z mocy prawa zawiesza zatem pobieranie opłaty targowej w 2021 roku. W związku z zawieszeniem poboru opłaty targowej wprowadzony został natomiast mechanizm rekompensowania gminom utraconych dochodów z tej opłaty. Z tytułu niepobierania opłaty targowej jednostkom samorządu terytorialnego przysługuje rekompensata wypłacana ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 65 *UKoronawirus*. Jako podstawę do wyliczenia rekompensaty wskazano dochody z tytułu opłaty targowej wykazane za rok 2019 w sprawozdaniach jednostek samorządu terytorialnego, których obowiązek sporządzania wynika z przepisów u.f.p., po uwzględnieniu korekt sprawozdań złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia 30 czerwca 2020 roku. Rekompensata jest przekazywana w terminie do dnia 31 marca 2021 roku. Środki przekazywane są na rachunek bankowy jednostek samorządu terytorialnego i stanowią dochód budżetów tych jednostek. Do dochodów otrzymanych z tytułu rekompensaty nie mają zastosowania przepisy art. 65 ust. 11–13 *UKoronawirus*, dotyczące: gromadzenia środków na wyodrębnionym rachunku i przeznaczania ich na wydatki związane z przeciwdziałaniem COVID-19, obowiązku opracowania przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) odrębnego planu finansowego dla tych środków oraz obowiązku przedkładania po zakończeniu roku budżetowego przez wójta (burmistrza, pre-

[27] R. Cieślak, A. Głębski, G.P. Kubalski, *Zmiany w funkcjonowaniu JST w związku z COVID-19*, Warszawa 2020.

[28] DzU 2021, poz. 743.

[29] Tak uchwała Kolegium RIO w Rzeszowie Nr XIX/1707/2020 z dnia 10.08.2020 r.

[30] DzU 2020, poz. 2255.

zydenta miasta) organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informacji o wykonaniu planu finansowego tego rachunku.

Inne wybrane regulacje prawne

Oprócz omówionych powyżej regulacji prawnych *UKoronawirus* wprowadziła również inne rozwiązania dotyczące prowadzenia gospodarki finansowej przez jednostki samorządu terytorialnego.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*[31] (dalej: u.s.g.) określa w art. 28g zasady kierowania gminą w przypadku zaistnienia jednej z enumeratywnie wymienionych w tym przepisie, przemijających przeszkód w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Zadania i kompetencje wójta przejmuje wówczas jego zastępca, zaś w razie niepowołania zastępcy – osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów. Ustawodawca do przemijających przeszkód w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta zaliczył niezdolność do pracy z powodu choroby trwającej powyżej 30 dni. Praktyczne problemy wywoływały sytuacje, gdy niezdolność do pracy trwała przez krótszy okres. Rozwiązanie tej kwestii stanowi art. 15zzz *UKoronawirus*, zgodnie z którym w przypadku przemijającej przeszkody w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, spowodowanej niezdolnością do pracy z powodu choroby trwającej do 30 dni, jego zadania i kompetencje, w okresie tej niezdolności do pracy, przejmuje zastępca, a w gminach, w których powołano więcej niż jednego zastępcę – pierwszy zastępca. Przepis ten ma zastosowanie w sytuacji niezdolności do pracy wójta z powodu choroby trwającej do 30 dni. Jest to istotne ograniczenie, gdyż nie będzie miał on zastosowania w sytuacji przebywania osoby pełniącej funkcję organu wykonawczego gminy np. na kwarantannie. W takiej sytuacji niezdolność do pracy nie wynika bowiem z choroby tej osoby.

Istotne rozwiązanie z punktu widzenia działalności organizacji pozarządowych stanowi natomiast przepis art. 15zzm *UKoronawirus*, wprowadzający możliwość zlecania organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wskazanym w art. 3 ust. 3 u.d.p.p.w. realizację zadania publicznego w celu przeciwdziałania COVID-19 z pominięciem otwartego konkursu ofert. Należy jednak podkreślić, że odpowiednie zastosowanie będą miały w takiej sytuacji przepisy art. 43, art. 47, art. 151 oraz art. 221 ust. 1–3 u.f.p. Ponadto tryb postępowania o udzielenie dotacji na zadania określone w art. 221 ust. 2 u.f.p., sposób jej rozliczania oraz sposób kontroli wykonywania zleconego zadania określa, w drodze zarządzenia lub uchwały, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, mając na względzie zapewnienie jawności postępowania o udzielenie dotacji i jej rozliczenia.

Z kolei przepisem art. 27 ustawy z dnia 7 października 2020 roku *o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom COVID-19*[32], wprowadzono rozwiązania mające na celu ułatwienie realizacji zadań w ramach funduszu sołeckiego. Zgodnie z jego brzmieniem, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszo-

[31] DzU 2020, poz. 713 z późn. zm.
[32] DzU 2020, poz. 1747.

nego z powodu COVID-19, oraz w okresie 3 miesięcy po ich odwołaniu, kompetencje zebrania wiejskiego dotyczące uchwalania wniosku w sprawie przyznania środków z funduszu sołeckiego, o którym mowa w art. 5 ust. 2 i 7 ustawy z dnia 21 lutego 2014 roku *o funduszu sołeckim*[33], lub wniosku o zmianę przedsięwzięć lub ich zakresu przewidzianych do realizacji w ramach funduszu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy *o funduszu sołeckim*, może wykonywać rada sołecka na wniosek sołtysa. Przepis przekazuje zatem uprawnienie przysługujące zebraniu wiejskiemu radzie sołeckiej, która działa w tym zakresie na wniosek sołtysa. Przywołana norma prawna ma jednak charakter fakultatywny, gdyż nie wyklucza możliwości zwoływania zebrania wiejskiego we wskazanym w ustawie okresie.

Ograniczenia wynikające ze stanu epidemii w istotny sposób dotyczyły możliwości realizacji zadań przez samorządowe zakłady budżetowe. W związku z tym ustawodawca wprowadził rozwiązanie, zgodnie z którym samorządowy zakład budżetowy, który realizuje zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19, może otrzymać dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego przekraczające 50% kosztów jego działalności. Regulacja powyższa obowiązywała tylko w 2020 roku. Takie rozwiązanie stanowiło wyjątek od zasady wynikającej z art. 16 ust. 6 u.f.p., zgodnie z którą dotacje przedmiotowe dla samorządowego zakładu budżetowego nie mogą przekraczać 50% kosztów jego działalności. Warunkiem umożliwiającym udzielenie dotacji powyżej tego limitu jest realizacja przez zakład zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. Wydaje się, że powyższe rozwiązanie nie dotyczy zatem dotacji udzielanej z budżetu jednostki samorządu terytorialnego na dofinansowanie usług związanych z podstawową działalnością zakładu.

W 2020 roku ustawodawca wprowadził również szczególne rozwiązania dotyczące dysponowania dochodami pochodzącymi z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Stosownie do brzmienia art. 15qc *UKoronawirus*, do dnia 31 grudnia 2020 roku wójt (burmistrz, prezydent miasta) może wykorzystać dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*[34] oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ tej ustawy również na działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19. Podobnie, do dnia 31 grudnia 2020 roku zarządy województwa mogą wykorzystać środki z opłat, o których mowa w art. 9² ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, również na działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19 (art. 15qb *UKoronawirus*).

Podsumowanie

Sytuacja wywołana rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 spowodowała konieczność wprowadzenia regulacji prawnych, mających na celu uelastycznienie prowadzenia gospodarki finansowej przez jednostki samorządu terytorialnego. W szczególności istotne znaczenie w tym zakresie mają rozwiązania przyznające organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego

[33] DzU 2014, poz. 301.
[34] DzU 2019, poz. 2277 z późn. zm.

uprawnienia, dotyczące wprowadzania zmian w planie dochodów i wydatków budżetowych oraz zmian w wieloletniej prognozie finansowej. Biorąc pod uwagę czas trwania pandemii, niezrozumiałym wydaje się natomiast ograniczenie czasowe niektórych z przyjętych regulacji wyłącznie do 2020 roku. Pozytywnie należy również ocenić rozwiązania dotyczące możliwości wprowadzenia zwolnień od podatku od nieruchomości i przedłużenia terminów płatności rat tego podatku. Umożliwiają one bowiem udzielenie wsparcia dla określonych grup podmiotów z uwzględnieniem uwarunkowań panujących na szczeblu lokalnym. Przyjęte w *UKoronawirus* rozwiązanie, umożliwiające wykonywanie zadań wójta, burmistrza, prezydenta miasta w okresie ich niezdolności do pracy przez ich zastępcę, powinno natomiast stanowić podstawę do podjęcia dalszych niezbędnych działań legislacyjnych. Wydaje się bowiem konieczne przyjęcie regulacji wprowadzających możliwość upoważnienia zastępcy wójta, burmistrza, prezydenta miasta do dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków budżetu również w sytuacjach innych niż wskazane w art. 28g u.s.g. Należy wskazać, że postulat powyższy był również przedmiotem wniosków *de lege ferenda,* formułowanych przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych[35].

[35] Sprawozdanie z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2019 roku – zob. www.rio.gov.pl.

MAGDALENA KILAR

Nieprawidłowości stwierdzone w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2019 roku na terenie województwa podkarpackiego

Zgodnie z artykułem 1 ustawy z dnia 7 października 1992 roku *o regionalnych izbach obrachunkowych*[1] – regionalne izby obrachunkowe są państwowymi organami nadzoru i kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Jak wynika z art. 1 ust. 2 w/w ustawy, regionalna izba obrachunkowa co najmniej raz na 4 lata przeprowadza kompleksową kontrolę gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego, która obejmuje całokształt działalności jednostki w zakresie gospodarki finansowej i zamówień publicznych w kontrolowanym czasie (art. 7 ustawy *o RIO*)[2].

Ramowy zakres kontroli kompleksowej jednostek samorządu terytorialnego został określony Uchwałą Nr 2/2011 z dnia 17 marca 2011 roku Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych[3] i obejmuje następujące zagadnienia:

1. ustalenia ogólnoorganizacyjne, w tym wewnętrzne regulacje organizacyjnoprawne;
2. księgowość i sprawozdawczość, w tym gospodarkę pieniężną i kontrolę kasy oraz inwentaryzację;
3. budżet jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności:
   – dochody budżetowe, w tym subwencje i dotacje, dochody z tytułu podatków i opłat, dochody z majątku,
   – wydatki budżetowe z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych, w tym wydatki bieżące i majątkowe oraz rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji,
   – dług publiczny, przychody i rozchody budżetu;
4. gospodarkę mieniem komunalnym oraz Skarbu Państwa;
5. rozliczenia jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi.

Ponadto regionalna izba obrachunkowa przeprowadza także kontrole problemowe, obejmujące wybrane zagadnienia w jednej bądź kilku kontrolowanych

[1] J.t.: DzU 2019, poz. 2137.
[2] Zob. www.rio.gov.pl/modules.php.
[3] Uchwała Nr 2/2011 Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 17 marca 2011 r. *w sprawie ramowego zakresu kontroli kompleksowej gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego*.

jednostkach, a także kontrole doraźne, które realizowane są na podstawie decyzji Prezesa Izby[4].

Przyczyną prowadzenia kontroli doraźnej może być:
– uzyskanie informacji z zewnątrz o wystąpieniu nieprawidłowości w gospodarce finansowej danej jednostki,
– uzyskanie niezbędnych informacji w związku z nadzorczą działalnością izby lub prowadzonym postępowaniem w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
– złożenie wniosku w sprawie przeprowadzenia kontroli przez uprawnione organa i instytucje[5].

Prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej może również zarządzić przeprowadzenie odrębnej kontroli, której głównym celem będzie sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych, które zostały wydane po przeprowadzonych uprzednio kontrolach.

W artykule przedstawiono wyniki kontroli przeprowadzonych w 2019 roku przez inspektorów kontroli gospodarki finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w jednostkach samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego.

Materiał do analizy stanowiły „Wykazy nieprawidłowości stwierdzonych w 2019 roku w trakcie realizowanych czynności kontrolnych", które zostały sporządzone przez koordynatorów zespołów kontrolnych po skierowaniu wystąpienia pokontrolnego do jednostki samorządu terytorialnego, w której przeprowadzono kontrolę.

Analizę stwierdzonych nieprawidłowości ujęto w sposób syntetyczny dla wszystkich kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego, a także w rozróżnieniu na poszczególne ich rodzaje, czyli powiaty ziemskie, miasta na prawach powiatu, gminy miejskie, gminy miejsko-wiejskie i gminy wiejskie. Otrzymane wyniki umożliwiły wskazanie tych obszarów gospodarki finansowej, w których wskazano najczęściej występujące nieprawidłowości.

W 2019 roku na terenie województwa podkarpackiego Regionalna Izba Obrachunkowa przeprowadziła 50 kontroli, w tym 44 kontrole kompleksowe, co stanowiło 88% wszystkich zrealizowanych kontroli. Podczas czynności kontrolnych w ramach kontroli kompleksowych dokonywano także weryfikacji sposobu wykonania wniosków pokontrolnych, które zostały wydane po kontrolach przeprowadzonych w poszczególnych jednostkach. Ponadto, w formie odrębnych kontroli sprawdzających, zweryfikowano wykonanie wniosków pokontrolnych w 2 jednostkach samorządu terytorialnego (4%). Dodatkowo w roku 2019 kontrole problemowe przeprowadzono w 3 jednostkach (6%), natomiast kontrolę doraźną tylko w jednej jednostce samorządu terytorialnego (2%).

Rodzaje kontroli przeprowadzonych w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego w 2019 roku przedstawiono w **tabeli 1**.

[4] Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2004 r. *w sprawie siedzib i zasięgu terytorialnego regionalnych izb obrachunkowych oraz szczegółowej organizacji izb, liczby członków kolegium i trybu postępowania* (DzU 2004, Nr 167, poz. 1747).

[5] Zob. www.rio.gov.pl/modules.php.

Jak wynika z danych zwartych w **tabeli 1**, Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie w 2019 roku przeprowadziła kontrolę gospodarki finansowej w 27 gminach wiejskich, co stanowiło 54% badanych jednostek, w 15 gminach miejsko-wiejskich (30%), w 3 gminach o charakterze miejskim (6%), 3 miastach na prawach powiatu (6%), a także w dwóch powiatach ziemskich (4%).

Z analizy poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego pod kątem rodzaju przeprowadzonych kontroli wynika, że kontrole kompleksowe zostały zrealizowane w 25 gminach wiejskich (56,81% kontrolowanych jednostek), 13 gminach miejsko-wiejskich (29,54%) oraz w dwóch: powiatach ziemskich, miastach na prawach powiatu i gminach miejskich (po 4,55%).

Kontrole problemowe przeprowadzono w jednej gminie miejskiej, jednej gminie miejsko-wiejskiej i jednym mieście na prawach powiatu. Kontrola doraźna odbyła się tylko w jednej gminie wiejskiej, natomiast kontrola, której celem była weryfikacja wykonania wniosków pokontrolnych, została zrealizowana w jednej gminie miejsko-wiejskiej i jednej gminie wiejskiej. Ponadto w 2019 roku stwierdzono w czasie czynności kontrolnych 637 nieprawidłowości w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Najwięcej z nich, bo aż 63,58% wystąpiło w gminach wiejskich (405 nieprawidłowości). W kontrolowanych gminach miejsko-wiejskich odnotowano 28,73% ogółu nieprawidłowości (183 przypadków), natomiast w gminach miejskich 4,55% (29 przypadków). Najmniej, bo zaledwie 1,73% wszystkich nieprawidłowości zidentyfikowano w miastach na prawach powiatu (11 przypadków) oraz 1,41% w powiatach ziemskich (9 nieprawidłowości).

Liczbę oraz strukturę kategorii nieprawidłowości stwierdzonych w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego zestawiono w **tabeli 2**.

W wyniku przeprowadzanych w 2019 roku czynności kontrolnych w jednostkach samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego ujawniono 637 nieprawidłowości. Największy udział wśród stwierdzonych nieprawidłowości stanowiły nieprawidłowości w zakresie wykonania budżetu JST, a ich odsetek kształtował się na poziomie 38,30%. Ponad 21% nieprawidłowości zidentyfikowano w kategorii zagadnień dotyczących księgowości i sprawozdawczości, natomiast blisko 17% wystąpiło w zakresie zamówień publicznych. Z kolei najmniejszy udział wśród ogółu stwierdzonych nieprawidłowości dotyczył rozliczenia jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi i kształtował się na poziomie 0,94%.

Z analizy nieprawidłowości stwierdzonych w ramach wykonania budżetu wynika, że najwięcej, bo aż ponad 74% z nich dotyczyło dochodów budżetowych. Ponad 20% wskazano w ramach wydatków budżetowych. Tylko ponad 5% nieprawidłowości dotyczyło ogólnych zagadnień związanych z planowaniem i wykonaniem budżetu.

Przeanalizowano także strukturę poszczególnych kategorii nieprawidłowości z uwzględnieniem rodzajów jednostek samorządu terytorialnego.

W kontrolowanych gminach miejskich, wiejskich i miejsko-wiejskich największy udział nieprawidłowości dotyczył kryterium wykonania budżetu i wyniósł on odpowiednio: 44,83%, 40,25% oraz 34,97%. W gminach miejskich oraz miejsko-wiejskich ponad 24% z nich stwierdzono w ramach zagadnień dotyczą-

cych księgowości i sprawozdawczości, natomiast w gminach wiejskich 20% – w zakresie zamówień publicznych.

W miastach na prawach powiatu ponad 36% wskazanych nieprawidłowości dotyczyło zamówień publicznych, natomiast w powiatach ziemskich ponad 33% – księgowości i sprawozdawczości. W gminach wiejskich najmniej nieprawidłowości zidentyfikowano w zakresie zagadnień dotyczących długu publicznego (0,25%), natomiast w gminach miejsko-wiejskich – rozliczeń jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi (1,09%). Zarówno w gminach miejskich, miastach na prawach powiatu oraz powiatach ziemskich nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie długu publicznego, a także rozliczeń jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi.

Analizując nieprawidłowości wykazane w zakresie wykonania budżetu, stwierdzono, że:

– w gminach wiejskich, miejskich i miejsko-wiejskich najwięcej nieprawidłowości dotyczyło dochodów budżetowych, a udział ich wyniósł odpowiednio: 79,75%, 76,92% oraz 60,94% ogółu nieprawidłowości stwierdzonych w zakresie wykonania budżetu;
– w miastach na prawach powiatu wszystkie stwierdzone nieprawidłowości wystąpiły w grupie dochodów budżetowych, natomiast w powiatach ziemskich w kategorii wydatków budżetowych.

Zarówno w powiatach ziemskich, miastach na prawach powiatu oraz gminach miejskich nie wykazano nieprawidłowości w ramach ogólnych zagadnień planowania i wykonania budżetu.

Przeprowadzona analiza obejmowała ponadto poszczególne grupy zagadnień, które były przedmiotem prowadzonych przez inspektorów Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie kontroli w zakresie gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego w 2019 roku.

W ramach realizowanych kontroli przeprowadzono ocenę między innymi zagadnień dotyczących organizacji jednostek samorządu terytorialnego. Zestawienie nieprawidłowości stwierdzonych w ramach ustaleń ogólnoorganizacyjnych zawarto w **tabeli 3**.

W 2019 roku w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim zidentyfikowano 68 nieprawidłowości, które dotyczyły zagadnień ogólnoorganizacyjnych – stanowiły one 10,68% ogółu stwierdzonych nieprawidłowości. Z danych zawartych w **tabeli 3** wynika, że najwięcej nieprawidłowości, bo aż 57,35% wystąpiło w gminach wiejskich, najmniej zaś w miastach na prawach powiatu oraz powiatach ziemskich (po 1,47%). Analizując poszczególne kategorie jednostek samorządu terytorialnego, stwierdzono, że:

– w powiatach ziemskich oraz w miastach na prawach powiatu wystąpiła tylko jedna nieprawidłowość i była ona wynikiem braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej;
– w gminach miejskich wykazano nieprawidłowości, które dotyczyły braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej (1 przypadek), zaniechania bądź nieprawidłowego prowadzenia audytu w jednostce do tego

zobowiązanej (1 przypadek) oraz zatrudniania pracowników samorządowych (1 przypadek);
– w gminach miejsko-wiejskich – 41,67% stanowiły nieprawidłowości dotyczące braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej, natomiast po 12,50% – nieprawidłowości związane z brakiem lub niewłaściwym opracowaniem dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości, niewykonaniem wniosków pokontrolnych, a także zaniechaniem bądź nieprawidłowym prowadzeniem audytu w jednostce do tego zobowiązanej;
– w gminach wiejskich najwięcej, bo aż 43,59% nieprawidłowości dotyczyło braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej, 25,64% stanowiło niewykonanie przez jednostkę wniosków pokontrolnych, natomiast 15,39% dotyczyło braku lub niewłaściwego opracowania dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości.

Podsumowując kategorię nieprawidłowości dotyczących ustaleń ogólnoorganizacyjnych, stwierdzono, że najwięcej nieprawidłowości we wszystkich kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego dotyczyło braku lub nieprzestrzegania mechanizmów kontroli zarządczej (44,12%), zaś 19,12% nieprawidłowości wynikało z niewykonania wniosków pokontrolnych, a 13,24% – z braku lub niewłaściwego opracowania dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości.

Należy zaznaczyć, że w żadnej jednostce samorządu terytorialnego nie wystąpiły nieprawidłowości w postaci nieokreślenia formy organizacyjno-prawnej jednostek organizacyjnych, nieudzielenia kierownikom jednostek organizacyjnych pełnomocnictw do jednoosobowego działania, a także zatrudnienia na stanowisku skarbnika (głównego księgowego) osoby niespełniającej wymagań wynikających z ustawy *o finansach publicznych*.

Czynności kontrolne prowadzone w jednostkach samorządu terytorialnego obejmowały również prawidłowość ewidencjonowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych, sporządzania sprawozdań, a także gromadzenia dokumentacji.

Zestawienie stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie księgowości i sprawozdawczości zawiera **tabela 4**.

W 2019 roku w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego na obszarze województwa podkarpackiego stwierdzono 134 przypadki naruszenia przepisów powszechnie obowiązujących oraz przepisów wewnętrznych, co stanowiło 21,04% ogółu nieprawidłowości.

W miastach na prawach powiatu stwierdzono w tej kategorii tylko jedną nieprawidłowość i wynikała ona z niewłaściwego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Tylko 3 przypadki nieprawidłowości wystąpiły w powiatach ziemskich, a dotyczyły one nieprawidłowego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków, nierozliczania lub niewłaściwego rozliczania kosztów inwestycji, nieprzeniesienia na stan środków trwałych zrealizowanych inwestycji oraz nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji. Natomiast w kontrolowanych gminach miejskich wskazano po jednym przypadku nieprawidłowości w postaci: nieprawidłowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, niezgodności sald kont analitycz-

nych z kontami syntetycznymi, nieprawidłowego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków, nieprawidłowego sporządzania sprawozdań, nierzetelnego lub nieprawidłowego ewidencjonowania operacji gotówkowych, wypłaty gotówki osobom nieupoważnionym lub bez pokwitowania, a także nieprawidłowej wyceny aktywów lub pasywów.

W kontrolowanych gminach miejsko-wiejskich wystąpiło 32,84% wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie księgowości i sprawozdawczości. Najwięcej z nich dotyczyło nieprawidłowego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków (18,18%) oraz nieprawidłowego sporządzania sprawozdań (11,36%) i nieprawidłowo przeprowadzonej inwentaryzacji (11,36%).

Natomiast w gminach wiejskich najwięcej nieprawidłowości w tej kategorii dotyczyło niewłaściwie przeprowadzonej inwentaryzacji (17,72%), nieprawidłowego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków (13,92%), a także nieprawidłowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań (po 11,39%).

Należy zaznaczyć, że najwięcej nieprawidłowości w kategorii księgowości i sprawozdawczości, bo aż 79 przypadków (blisko 59%) wskazano właśnie w gminach wiejskich.

Podsumowując nieprawidłowości, które zostały stwierdzone podczas czynności kontrolnych w zakresie prawidłowości ewidencjonowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych, sporządzania sprawozdań i gromadzenia dokumentacji, we wszystkich kontrolowanych w 2019 roku jednostkach samorządu terytorialnego najwięcej, bo blisko 16% nieprawidłowości dotyczyło nieprawidłowego stosowania klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków, prawie 15% dotyczyło nieprawidłowo przeprowadzonej inwentaryzacji, natomiast 11,19% – nieprawidłowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań.

Ponadto wart podkreślenia jest fakt, że w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego nie wystąpiły nieprawidłowości dotyczące: niesprawdzalnego prowadzenia ksiąg rachunkowych, ewidencjonowania operacji gospodarczych bez zachowania systematyki oraz chronologii zapisów, nieprawidłowej archiwizacji, ochrony dokumentów księgowych, programów komputerowych, nieprowadzenia lub nieprawidłowego prowadzenia ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych, poprawiania błędów w dowodach lub zapisów w księgach rachunkowych niezgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, nieujmowania w ewidencji wszystkich zobowiązań oraz należności jednostki, a także niezgodności rzeczywistego stanu gotówki z ewidencyjnym.

Kontrolą objęto również zagadnienia dotyczące wykonania budżetu jednostek samorządu terytorialnego. Podczas przeprowadzonych kontroli w tym obszarze wykazano aż 244 przypadków nieprawidłowości, co stanowiło 38,30% ich ogólnej liczby.

W **tabeli 5** zestawiono nieprawidłowości stwierdzone w zakresie ogólnych zagadnień dotyczących planowania i wykonania budżetu w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego w 2019 roku.

Z danych zawartych w **tabeli 5** wynika, że spośród wszystkich nieprawidłowości, które wystąpiły w tej kategorii, aż 61,54% dotyczyło gmin miejsko-wiejskich, natomiast 38,46% – gmin wiejskich.

W gminach miejsko-wiejskich połowa nieprawidłowości dotyczyła nieterminowego regulowania zobowiązań. W jednostkach tych ponadto wystąpił jeden przypadek niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia planów finansowych lub nieaktualizowania tych planów, nieprzekazywania jednostkom organizacyjnym informacji niezbędnych do opracowania ich planów finansowych oraz informacji o zmianach planów dochodów i wydatków wprowadzanych w toku wykonywania budżetu, dokonania zmian w planie finansowym bez upoważnienia lub z przekroczeniem zakresu upoważnienia oraz niedozwolonego finansowania budżetu danego roku. Natomiast w gminach wiejskich 80% nieprawidłowości wynikało z nieterminowego regulowania zobowiązań, pozostałe 20% – z nieprzekazywania jednostkom organizacyjnym informacji niezbędnych do opracowania ich planów finansowych oraz informacji o zmianach planu dochodów i wydatków wprowadzanych w toku wykonywania budżetu.

Analizując rodzaje nieprawidłowości ujawnione w 2019 roku, w kategorii ogólnych zagadnień dotyczących planowania oraz wykonania budżetu stwierdzono we wszystkich kontrolowanych jednostkach, że blisko 62% wynikało z nieterminowego regulowania zobowiązań, natomiast ponad 15% – z nieprzekazywania jednostkom organizacyjnym informacji niezbędnych do opracowania ich planów finansowych oraz informacji o zmianach planu dochodów i wydatków wprowadzanych w toku wykonywania budżetu. Należy podkreślić, że w żadnej z jednostek samorządu terytorialnego nie odnotowano nieprawidłowości (uchybień) w zakresie pokrywania wydatków bezpośrednio z uzyskanych dochodów.

Czynności kontrolne obejmowały także kategorię dochodów budżetowych. W trakcie kontroli stwierdzono 181 przypadków nieprawidłowości. Rodzaje stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących realizacji dochodów i przychodów zawiera **tabela 6**.

Jak wynika z danych zawartych w **tabeli 6**, nieprawidłowości w zakresie dochodów budżetowych wystąpiły we wszystkich typach kontrolowanych jednostek z wyjątkiem powiatów ziemskich. Jednak najwięcej, bo aż blisko 72% nieprawidłowości wystąpiło w gminach wiejskich, a 21,55% – w miejsko-wiejskich.

W miastach na prawach powiatu jeden przypadek nieprawidłowości wynikał z nieweryfikowania lub nierzetelnego weryfikowania deklaracji podatkowych podatników podatku od nieruchomości oraz jeden przypadek – z nieprowadzenia postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji przez podatnika podatku od nieruchomości.

W gminach miejskich po dwa przypadki nieprawidłowości związane były z niewłaściwym podejmowaniem lub zaniechaniem czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych dotyczących zaległych podatków i opłat, z nieprawidłowym rozliczaniem nadpłat oraz niepobieraniem lub pobieraniem w nieprawidłowej wysokości odsetek od nieterminowych wpłat należności budżetowych. W jednostkach tych ponadto wskazano po jednym przypadku nieprawidłowości, które związane były z ustalaniem lub określaniem wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy w zakresie podatku od nieruchomości, nieprowadzeniem

postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji na podatek od środków transportowych, a także nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

W gminach miejsko-wiejskich 17,95% nieprawidłowości dotyczyło niewłaściwego podejmowania lub zaniechania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (zaległości z tytułu podatków i opłat), 12,83% (5 przypadków) – w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi oraz 7,70% (3 przypadki) – wykazywania w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych.

Natomiast w gminach wiejskich 15 przypadków (11,54%) nieprawidłowości stwierdzono w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, a 12 przypadków (9,23%) wynikało z niewłaściwego podejmowania lub zaniechania czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych.

Reasumując nieprawidłowości, jakie zostały wykazane we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego w kategorii dochodów budżetowych, stwierdzono, że najwięcej z nich było związane z niewłaściwym podejmowaniem lub zaniechaniem czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (11,61%), nieprawidłowościami w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi (11,61%) oraz nieweryfikowaniem lub nierzetelnym weryfikowaniem deklaracji podatkowych – podatek od nieruchomości (6,63%). Należy podkreślić, że w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego nie wykazano uchybień w zakresie:

– nieujęcia w budżecie wszystkich źródeł dochodów (w tym dotacji);
– niezachowania zasady powszechności opodatkowania podatkiem leśnym oraz podatkiem od środków transportowych;
– nieweryfikowania lub nierzetelnego weryfikowania deklaracji podatkowych dotyczących podatku leśnego;
– ustalania lub określania wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy (podatek leśny);
– nieprowadzenia postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji na podatek leśny;
– nieprawidłowego udzielania ulg i zwolnień w podatku rolnym, leśnym i od środków transportowych.

Obok zagadnień dotyczących dochodów budżetowych kontrolą objęto również wydatki budżetowe. W 2019 roku inspektorzy kontroli gospodarki finansowej stwierdzili 50 przypadków nieprawidłowości dotyczących wydatków i rozchodów, co stanowiło 7,85% wszystkich wykazanych nieprawidłowości.

W **tabeli 7** zestawiono nieprawidłowości stwierdzone w 2019 roku w województwie podkarpackim w zakresie wydatków budżetowych.

Z analizy danych zawartych w **tabeli 7** wynika, że zarówno liczba, jak i rodzaj stwierdzonych nieprawidłowości były zróżnicowane w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. W badanych miastach na prawach powiatu nie wykazano żadnych nieprawidłowości w tej kategorii. W powiatach

ziemskich zidentyfikowano tylko dwa przypadki i dotyczyły one uchybień podczas rozliczania kosztów podróży służbowych, natomiast stwierdzone w gminach miejskich 3 przypadki związane były z: przekroczeniem upoważnienia do dokonywania wydatków, niezgodnym z obowiązującymi przepisami ustalaniem i wypłacaniem wynagrodzeń pracowników oraz nieprawidłowym rozliczaniem kosztów podróży służbowych. W gminach miejsko-wiejskich najwięcej nieprawidłowości dotyczyło niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracownikom (29,42%) oraz rozliczania kosztów podróży służbowych (23,53%).

Natomiast w gminach wiejskich najwięcej, bo 25,01% to nieprawidłowości przy rozliczaniu podróży służbowych oraz niezgodne z obowiązującymi przepisami ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń pracowników, a kolejne 10,71% wynikało z przekroczenia upoważnienia do dokonywania wydatków, braku kontrasygnaty skarbnika na zawieranych umowach, a także nieterminowego opłacania składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy, zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych.

Podsumowując ogół nieprawidłowości stwierdzonych wśród grupy wydatków budżetowych w stosunku do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, które zostały poddane kontroli w 2019 roku, zauważono, że najwięcej uchybień dotyczyło rozliczania kosztów podróży służbowych, a także niezgodnego z obowiązującymi przepisami ustalania i wypłacania wynagrodzeń pracowników, co stanowiło odpowiednio 28% i 26% ogółu nieprawidłowości w kategorii wydatków budżetowych, które zostały wskazane podczas zrealizowanych kontroli. Należy także zaznaczyć, że w żadnej z jednostek samorządu terytorialnego nie stwierdzono nieprawidłowości przy naliczaniu lub terminowym przekazywaniu odpisów na ZFŚS, naliczaniu i wypłacaniu dodatków mieszkaniowych oraz przy wydatkowaniu środków pochodzących z dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów.

Kontrolą objęto również zagadnienia dotyczące zamówień publicznych. W 2019 roku na terenie województwa podkarpackiego w wydatkowaniu środków publicznych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – *Prawo zamówień publicznych* stwierdzono 107 przypadków nieprawidłowości, co stanowiło 16,80% wszystkich stwierdzonych przypadków. Nieprawidłowości, które zostały wskazane podczas czynności kontrolnych, wystąpiły w trakcie przygotowania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, jak również podczas ich udzielania. Nieprawidłowości, jakie zidentyfikowano wśród zagadnień dotyczących zamówień publicznych, zostały zestawione w **tabeli 8**.

Z analizy danych zawartych w **tabeli 8** wynika, że ze względu na rodzaj jednostki samorządu terytorialnego występuje znaczne zróżnicowanie nieprawidłowości. W powiatach ziemskich nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w tej kategorii, natomiast w gminach miejskich tylko dwa przypadki, które wynikały z naruszenia obowiązku zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu i o zawarciu umowy oraz nieterminowego zawiadomienia nadzoru budowalnego o terminie zaplanowanych robót.

W miastach na prawach powiatu pojedyncze przypadki dotyczyły: nieustalenia lub niewłaściwego ustalenia wartości zamówienia, naruszenia obowiązku zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu i o zawarciu umowy, niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia protokołu postępowania oraz niewłaściwego zawiadomienia Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

Natomiast w gminach miejsko-wiejskich 15% wszystkich nieprawidłowości dotyczących zamówień publicznych było związanych z nieprawidłowym określaniem przedmiotu zamówienia oraz niesporządzeniem lub nieprawidłowym sporządzeniem protokołu postępowania. Ponadto 10% z nich wynikało z nieustalenia lub niewłaściwego ustalenia wartości zamówienia, a także braku lub niewłaściwej specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Z analizy danych zawartych w **tabeli 8** wynika, że w gminach wiejskich zidentyfikowano aż 81 przypadków nieprawidłowości w tej grupie, co stanowiło 75,70% wszystkich nieprawidłowości wśród kategorii: zamówienia publiczne. Blisko 10% z nich to nieprawidłowości w zakresie zwrotu i zatrzymania wadium i nieprawidłowego określenia zasad wnoszenia wadium, zaś 8,64% to nieprawidłowości, które powstały przy ustalaniu, pobieraniu lub zwrocie zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Natomiast blisko 7,5% nieprawidłowości dotyczyło niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia protokołu postępowania, a także nieustalenia lub niewłaściwego ustalenia wartości zamówienia.

Podsumowując nieprawidłowości, jakie zostały wskazane przez inspektorów kontroli we wszystkich jednostkach samorządu terytorialnego w ramach zamówień publicznych, najwięcej nieprawidłowości zidentyfikowano w zakresie niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia protokołu postępowania (9,36%), a także nieprawidłowego określenia zasad wnoszenia wadium lub w zakresie zwrotu i zatrzymywania wadium oraz nieustalenia lub nieprawidłowego ustalenia wartości zamówienia (po 8,42%). Należy także podkreślić, iż w żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego nie wskazano uchybień dotyczących nieprawidłowości w zakresie terminu składania ofert, dokumentów potwierdzających spełnienie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego, prowadzenia negocjacji z oferentem po złożeniu oferty ostatecznej, nieuzasadnionego unieważnienia lub unieważnienia postępowania w przypadkach przewidzianych ustawą, zawarcia umowy niezgodnej ze specyfikacją i z treścią oferty wybranej w postępowaniu, nieuzasadnionego zawarcia umowy na czas dłuższy niż dopuszczony ustawą, niestosowania się do wyroku Krajowej Izby Odwoławczej, wypłacania wykonawcom robót, dostaw lub usług wynagrodzeń niezgodnie z umową, nieprzestrzegania zasady pisemności postępowania, a także w zakresie dokonywania poprawek w ofercie na zasadach wynikających z art. 87 ustawy.

W 2019 roku nieprzestrzeganie przepisów regulujących otrzymywanie, jak również udzielanie dotacji przez jednostki samorządu terytorialnego oraz ich rozliczanie na terenie województwa podkarpackiego miało miejsce w 41 przypadkach.

Zestawienie nieprawidłowości stwierdzonych w zakresie rozliczenia otrzymywanych, jak i udzielanych dotacji zawiera **tabela 9**.

W 2019 roku, zarówno w powiatach ziemskich, jak i w miastach na prawach powiatu zidentyfikowano po dwa przypadki nieprawidłowości i dotyczyły one odpowiednio: udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym oraz zaliczanym do sektora finansów publicznych (powiat ziemski) oraz udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych i nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych (miasta na prawach powiatu).

W gminach miejskich stwierdzono trzy przypadki nieprawidłowości i powstały one podczas udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania dotacji udzielonych podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych, a także nierozliczenia lub nieprawidłowego rozliczenia otrzymanych dotacji.

W gminach miejsko-wiejskich blisko 43% nieprawidłowości dotyczyło udzielania dotacji podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych, a prawie 29% – nierozliczenia lub nieprawidłowego rozliczenia dotacji udzielonych podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych.

Natomiast w gminach wiejskich 60% nieprawidłowości powstało podczas udzielania dotacji podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych, zaś 20% – przy udzielaniu dotacji podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych.

Z analizy nieprawidłowości wskazanych we wszystkich kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego w kategorii: rozliczenia otrzymywanych i udzielanych dotacji wynika, że ponad 51% z nich dotyczyło zagadnień związanych z udzielaniem dotacji podmiotom, które nie są zaliczane do sektora finansów publicznych, a blisko 22% – nierozliczania lub nieprawidłowego rozliczania dotacji udzielonych tym podmiotom. Należy podkreślić, że w żadnej z jednostek samorządu terytorialnego nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie rozliczania dotacji udzielonych podmiotom niezaliczonym do sektora finansów publicznych, wykorzystywania dotacji celowych niezgodnie z przeznaczeniem oraz zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

W 2019 roku inspektorzy kontroli sprawdzali również możliwości zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego, a także obsługę tego zadłużenia.

W **tabeli 10** przedstawiono rodzaje nieprawidłowości stwierdzonych w tej kategorii.

Stwierdzono 7 przypadków nieprawidłowości w tej kategorii, z których blisko 86% wystąpiło w gminach miejsko-wiejskich, a połowa z nich dotyczyła nieprawidłowości przy Wieloletniej Prognozie Finansowej. W gminach wiejskich wystąpił tylko jeden przypadek i był związany z zaciągnięciem kredytu, pożyczki lub brakiem wymaganej opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych. W żadnej z kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego nie wystąpiły uchybienia

w zakresie przekroczenia planu rozchodów, przekroczenia wskaźnika dopuszczalnych spłat zadłużenia w roku budżetowym oraz w zakresie poręczeń.

Ponadto zakres kontroli obejmował również kwestie dotyczące gospodarki mieniem komunalnym. W grupie tej zidentyfikowano 30 przypadków nieprawidłowości i wynikały one z nieprzestrzegania zasad gospodarowania nieruchomościami, które są własnością jednostki samorządu terytorialnego bądź Skarbu Państwa, a zostały określone w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 roku *o gospodarce nieruchomościami*.

Nieprawidłowości stwierdzone w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego w zakresie gospodarki mieniem zestawiono w **tabeli 11**.

Z analizy danych zawartych w **tabeli 11** wynika, że w powiatach ziemskich, miastach na prawach powiatu oraz gminach miejskich stwierdzono po jednym przypadku nieprawidłowości w tej grupie kontrolowanych zagadnień. W powiatach ziemskich oraz w miastach na prawach powiatu dotyczyło to nieprzestrzegania przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego, zaś w gminach miejskich wynikało z nieprzestrzegania przepisów przy sprzedaży nieruchomości. W gminach miejsko-wiejskich 44,45% stwierdzonych nieprawidłowości dotyczyło nieprzestrzegania przepisów przy sprzedaży nieruchomości, a 33,33% – nieprzestrzegania przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego.

Najwięcej nieprawidłowości, bo aż 60% w tej grupie zagadnień wskazano w gminach wiejskich, przy czym 55,56% z nich było związanych z nieprzestrzeganiem przepisów przy sprzedaży nieruchomości, a 44,44% z nieprzestrzeganiem przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego.

Podsumowując ogół nieprawidłowości stwierdzonych we wszystkich kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego w grupie zagadnień dotyczących gospodarki mieniem – połowa przypadków nieprawidłowości dotyczyła nieprzestrzegania przepisów przy sprzedaży nieruchomości, a 43,34% – nieprzestrzegania przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego. W żadnej z jednostek objętych kontrolą nie wystąpiły nieprawidłowości w formie nieprzestrzegania przepisów dotyczących nieruchomości oddawanych w użytkowanie wieczyste, niesporządzenia lub nieprawidłowego sporządzenia planu wykorzystania zasobu nieruchomości, niepodjęcia uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym oraz nieprawidłowego sporządzenia informacji o stanie mienia komunalnego.

Czynności kontrolne prowadzone w jednostkach samorządu terytorialnego obejmowały także rozliczenia jednostek samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi (**tabela 12**). W 2019 roku we wszystkich sprawdzanych jednostkach wystąpiło tylko 6 przypadków nieprawidłowości w tej kategorii i stanowiły one 0,94% ogólnej ich liczby.

W powiatach ziemskich, miastach na prawach powiatu oraz gminach miejskich nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w tej grupie. W gminach miejsko-wiejskich wszystkie stwierdzone nieprawidłowości, a w gminach wiejskich połowa stwierdzonych nieprawidłowości była związana z nieegzekwowaniem od kierowników jednostek organizacyjnych obowiązku przedkładania sprawozdań lub ustawowo wymaganych informacji o przebiegu wykonania planu finansowego.

Oprócz analizy stwierdzonych nieprawidłowości w kontrolowanych jednostkach samorządu terytorialnego podjęto próbę ustalenia wpływu typu kontrolowanej gminy na liczbę zidentyfikowanych nieprawidłowości. Celem sprawdzenia, czy liczba nieprawidłowości różniła się w zależności od typu kontrolowanej gminy, zastosowano metodę polegającą na weryfikacji istotności różnic pomiędzy dwoma wskaźnikami struktury. W metodzie tej sformułowano hipotezę zerową o równości obu wskaźników struktury w populacjach generalnych, którą następnie zweryfikowano za pomocą charakterystyki „u". Wartość obliczoną tej charakterystyki porównano z wartością graniczną wynoszącą 1,96 (przy poziomie istotności α=0,05). Hipotezę zerową odrzuca się, jeżeli uobl>1,96, co oznacza, iż ujęty w modelu czynnik wpływa istotnie na zmienną zależną. Wnioskowanie prowadzono w oparciu o wartości prawdopodobieństwa testowego „p"[6]. Analizę tę wykonano z wykorzystaniem procedury *Statystyki podstawowe i tabele pakietu Statistica 13.3.*

W **tabeli 13** zestawiono liczebność stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych typach gmin.

Tabela 14 zawiera obliczone wskaźniki struktury w poszczególnych typach kontrolowanych gmin w 2019 roku w województwie podkarpackim (gdzie wskaźnik struktury = liczba nieprawidłowości w danej kategorii / liczba nieprawidłowości „razem").

W **tabeli 15** przedstawiono wyniki testu różnic pomiędzy dwoma wskaźnikami struktury w porównywanych typach gmin. Jak wynika z analizy – wszystkie wartości „p" są wyższe od przyjętego poziomu istotności α=0,05. Oznacza to, że nie ma podstaw do odrzucenia hipotezy o równości obu porównywanych wskaźników struktury w populacjach generalnych. Należy więc stwierdzić, że typ gminy nie jest czynnikiem różnicującym liczbę nieprawidłowości danej kategorii.

Podsumowanie

Inspektorzy kontroli gospodarki finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie przeprowadzili w 2019 roku w jednostkach samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego 50 kontroli, w tym 44 kontrole kompleksowe, 3 kontrole problemowe, 2 kontrole sprawdzające i 1 kontrolę doraźną. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono 637 przypadków nieprawidłowości w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Najwięcej z nich dotyczyło wykonania budżetu (38,30% ogółu wskazanych nieprawidłowości), ponad 21% – księgowości i sprawozdawczości, a blisko 17% – zamówień

[6] A. Iwasiewicz, Z. Paszek, *Statystyka z elementami statystycznych metod sterowania jakością*, Wydawnictwo AE, Kraków 2000.

publicznych. Ponadto stwierdzono, że typ kontrolowanej gminy nie determinował liczby stwierdzonych w niej nieprawidłowości.

dr inż. MAGDALENA KILAR – starszy inspektor w Wydziale Kontroli Gospodarki Finansowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie

Tabela 1
Rodzaje kontroli przeprowadzonych w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego w województwie podkarpackim w 2019 roku

Jednostka samorządu terytorialnego	Ogółem		Stwierdzone nieprawidłowości		Rodzaje kontroli							
					Kompleksowe		Problemowe		Doraźne		Sprawdzające	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Powiat ziemski	2	4,00	9	1,41	2	4,55	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Miasto na prawach powiatu	3	6,00	11	1,73	2	4,55	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Gmina miejska	3	6,00	29	4,55	2	4,55	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Gmina miejsko-wiejska	15	30,00	183	28,73	13	29,54	1	33,33	0	0,00	1	50,00
Gmina wiejska	27	54,00	405	63,58	25	56,81	0	0,00	1	100,00	1	50,00
Ogółem	**50**	**100,00**	**637**	**100,00**	**44**	**100,00**	**3**	**≈100,00**	**1**	**100,00**	**2**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 2
Rodzaje oraz struktura nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku przeprowadzonych w 2019 roku kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie

Wyszczególnienie	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Razem	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ustalenia ogólnoorganizacyjne	1	11,11	1	9,09	3	10,34	24	13,12	39	9,63	68	10,68
Księgowość i sprawozdawczość	3	33,34	1	9,09	7	24,14	44	24,04	79	19,50	134	21,04
Wykonanie budżetu	2	22,22	2	18,18	13	44,83	64	34,97	163	40,25	244	38,30
Zamówienia publiczne	0	0,00	4	36,37	2	6,90	20	10,93	81	20,00	107	16,80
Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji	2	22,22	2	18,18	3	10,34	14	7,65	20	4,94	41	6,44
Dług publiczny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	3,28	1	0,25	7	1,10
Gospodarka mieniem	1	11,11	1	9,09	1	3,45	9	4,92	18	4,44	30	4,70
Rozliczenia JST z jednostkami organizacyjnymi	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,09	4	0,99	6	0,94
Ogółem	**9**	**100,00**	**11**	**100,00**	**29**	**100,00**	**183**	**100,00**	**405**	**100,00**	**637**	**100,00**
Wykonanie budżetu	**2**	**100,00**	**2**	**100,00**	**13**	**100,00**	**64**	**100,00**	**163**	**100,00**	**244**	**100,00**
Ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonania budżetu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	8	12,50	5	3,07	13	5,33
Dochody budżetowe	0	0,00	2	100,00	10	76,92	39	60,94	130	79,75	181	74,18
Wydatki budżetowe	2	100,00	0	0,00	3	23,08	17	26,56	28	17,18	50	20,49

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 3
Ustalenia ogólnoorganizacyjne – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	brak lub niewłaściwe opracowanie dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	12,50	6	15,39	9	13,24
2.	brak lub nieprzestrzeganie mechanizmów kontroli zarządczej	1	100,00	1,00	100,00	1	33,33	10	41,67	17	43,59	30	44,12
3.	niewykonanie wniosków pokontrolnych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	12,50	10	25,64	13	19,12
4.	nieokreślenie formy organizacyjno-prawnej jednostek organizacyjnych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	nieprawidłowe zorganizowanie wspólnej obsługi finansowo-księgowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,17	0	0,00	1	1,47
6.	nieudzielenie kierownikom jednostek organizacyjnych pełnomocnictw do jednoosobowego działania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	nieprawidłowości organizacyjne dot. instytucji kultury (np. nieprawidłowe prowadzenie rejestru, forma gospodarki finansowej)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,17	0	0,00	1	1,47
8.	zaniechanie bądź nieprawidłowe prowadzenie audytu w jednostce do tego zobowiązanej	0	0,00	0	0,00	1	33,33	3	12,50	1	2,56	5	7,35

9.	zatrudnienie na stanowisku skarbnika/głównego księgowego osoby niespełniającej wymagań wynikających z ustawy *o finansach publicznych*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	nieprawidłowości przy zatrudnianiu pracowników samorządowych (np. pełniących funkcje Kierownicze, m.in. sekretarza, głównego księgowego)	0	0,00	0	0,00	1	33,33	0	0,00	1	2,56	2	2,94
11.	nieprzestrzeganie instrukcji kancelaryjnej (np. brak daty wpływu)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	4,17	3	7,70	4	5,88
12.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	8,32	1	2,56	3	4,41
	Razem	**1**	**100,00**	**1**	**100,00**	**3**	**100,00**	**24**	**100,00**	**39**	**100,00**	**68**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 4
Księgowość i sprawozdawczość – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	nieprowadzenie wszystkich wymaganych ksiąg rachunkowych (w tym np. dziennika, kont ksiąg pomocniczych, zestawień obrotów i sald itp.)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,26	1	1,27	2	1,49
2.	nieprawidłowe prowadzenie ksiąg rachunkowych (w tym np. dziennika, kont ksiąg pomocniczych, zestawień obrotów i sald)	0	0,00	1,00	100,00	1	14,29	4	9,08	9	11,39	15	11,19
3.	nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych (w tym np. wykazanie należności albo zobowiązań nieistniejących lub przedawnionych) – istotne (zawiadomienia – art. 77 u.o.r.)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,26	2	2,53	3	2,24
4.	nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych – nieistotne (nie kierowano zawiadomień – art. 77 u.o.r.)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	6,82	8	10,12	11	8,21
5.	niebieżące prowadzenie ksiąg rachunkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	4,55	4	5,06	6	4,48
6.	niesprawdzalne prowadzenie ksiąg rachunkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	księgowanie dowodów niespełniających wymogów ustawy *o rachunkowości*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,26	0	0,00	1	0,75

8.	niezgodność sald kont analitycznych z syntetycznymi	0	0,00	0	0,00	1	14,29	1	2,26	2	2,53	4	2,99
9.	ewidencjonowanie operacji gospodarczych bez zachowania systematyki	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
10.	ewidencjonowanie operacji gospodarczych bez zachowania chronologii zapisów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
11.	ewidencjonowanie operacji gospodarczych na kontach nieprzewidzianych w zakładowym planie kont	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,26	1	1,27	2	1,49
12.	nieprawidłowa archiwizacja, ochrona dokumentów księgowych, programów komputerowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13.	nieprowadzenie lub nieprawidłowe prowadzenie ewidencji prawnego zaangażo-wania wydatków budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
14.	poprawianie błędów w dowodach lub zapisów w księgach rachunkowych niezgodnie z przepisami ustawy *o rachunkowości*	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
15.	nieprawidłowe stosowanie klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków	1	33,33	0	0,00	1	14,29	8	18,18	11	13,92	21	15,67
16.	niesporządzanie wszystkich wymaganych sprawozdań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	4,55	3	3,80	5	3,73
17.	nieterminowe przekazanie sprawozdań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

18.	nieprawidłowe sporządzanie sprawozdań	0	0,00	0	0,00	1	14,29	5	11,36	9	11,39	15	11,19
19.	nieujmowanie w ewidencji wszystkich zobowiązań jednostki	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
20.	nieujmowanie w ewidencji wszystkich należności jednostki	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
21.	nierzetelne lub nieprawidłowe ewidencjonowanie operacji gotówkowych (niebieżące, nierzetelne, niesprawdzalne prowadzenie raportów kasowych), niesporządzanie raportów mimo występowania obrotu gotówką	0	0,00	0	0,00	1	14,29	1	2,26	4	5,06	6	4,48
22.	realizowanie zapłaty na podstawie dowodów niespełniających wymogów prawidłowego dowodu księgowego, niesprawdzonych merytorycznie, rachunkowo, niezatwierdzonych do wypłaty	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	2,53	2	1,49
23.	wypłata gotówki osobom nieupoważnionym lub bez pokwitowania	0	0,00	0	0,00	1	14,29	1	2,26	1	1,27	3	2,24
24.	nieprzeprowadzanie kontroli gospodarki kasowej (np. niesprawdzanie raportów)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	4,55	1	1,27	3	2,24
25.	niezgodność rzeczywistego stanu gotówki z ewidencyjnym (niedo-bór lub nadwyżka gotówki w kasie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

26.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie kosztów inwestycji, nieprzeniesienie na stan środków trwałych zrealizowanych inwestycji	1	33,33	0	0,00	0	0,00	3	6,82	3	3,80	7	5,22
27.	nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji	1	33,33	0	0,00	0	0,00	5	11,36	14	17,72	20	14,93
28.	nieprawidłowa wycena aktywów lub pasywów (np. nieuprawniona aktualizacja, nieprawidłowe umorzenia)	0	0,00	0	0,00	1	14,29	2	4,55	3	3,80	6	4,48
29.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,2	1	1,27	2	1,49
	Razem	**3**	**100,00**	**1**	**100,00**	**7**	**100,00**	**44**	**100,00**	**79**	**100,00**	**134**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 5
Ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonania budżetu – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	niesporządzanie lub nieprawidłowe sporządzanie planów finansowych, nieaktualizowanie tych planów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	12,50	0	0,00	1	7,69
2.	nieprzekazywanie jednostkom organizacyjnym informacji niezbędnych do opracowania ich planów finansowych oraz informacji o zmianach planu dochodów i wydatków wprowadzanych w toku wykonywania budżetu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	12,50	1	20,00	2	15,38
3.	dokonanie zmian w planie finansowym bez upoważnienia lub z przekroczeniem zakresu upoważnienia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	12,50	0	0,00	1	7,69
4.	niedozwolone finansowanie budżetu danego roku (np. ratą części oświatowej subwencji na rok następny, środkami ZFŚS, depozytowymi)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	12,50	0	0,00	1	7,69
5.	pokrywanie wydatków bezpośrednio z uzyskanych dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6.	nieterminowe regulowanie zobowiązań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	4	50,00	4	80,00	8	61,55
7.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**8**	**100,00**	**5**	**100,00**	**13**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 6
Dochody budżetowe – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	Liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	nieujęcie w budżecie wszystkich źródeł dochodów, w tym dotacji	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	niezachowanie zasady powszechności opodatkowania – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	5	3,85	5	2,76
3.	niezachowanie zasady powszechności opodatkowania – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,77	1	0,55
4.	niezachowanie zasady powszechności opodatkowania – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	niezachowanie zasady powszechności opodatkowania – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6.	nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek od nieruchomości	0	0,00	1	50,00	0	0,00	2	5,13	9	6,92	12	6,63
7.	nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,56	2	1,54	3	1,66
8.	nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

9.	nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,56	7	5,38	8	4,42
10.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	1	10,00	3	7,70	6	4,62	10	5,52
11.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	5,13	2	1,54	4	2,21
12.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13.	ustalanie lub określanie wysokości zobowiązania podatkowego niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub uchwałami rady gminy – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	2,31	3	1,66
14.	dokonywanie przypisu podatków mimo niedoręczenia decyzji wymiarowych lub niezłożenia deklaracji podatkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,56	3	2,31	4	2,21
15.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek od nieruchomości	0	0,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00	3	2,31	4	2,21

16.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,77	1	0,55
17.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
18.	nieprowadzenie postępowania podatkowego w przypadku niezłożenia deklaracji – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	1	10,00	1	2,56	1	0,77	3	1,66
19.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,54	2	1,10
20.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku rolnym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
21.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku leśnym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
22.	nieprawidłowe udzielanie ulg i zwolnień w podatku od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
23.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek od nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,56	8	6,15	9	4,97
24.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek rolny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,56	7	5,38	8	4,42

25.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek leśny	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	2,31	3	1,66
26.	nieprzestrzeganie przepisów *Ordynacji podatkowej* przy udzielaniu ulg w zapłacie podatków – podatek od środków transportowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	2,31	3	1,66
27.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie inkasentów z pobranych dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6	4,62	6	3,31
28.	niewłaściwe podejmowanie lub zaniechanie czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (zaległości z tytułu podatków i opłat)	0	0,00	0	0,00	2	20,00	7	17,95	12	9,23	21	11,61
29.	nieprawidłowości przy rozliczaniu nadpłat (*Ordynacja podatkowa*)	0	0,00	0	0,00	2	20,00	2	5,13	0	0,00	4	2,21
30.	niepobieranie lub pobieranie w nieprawidłowej wysokości odsetek od nieterminowych wpłat należności budżetowych (w tym nieprzerachowywanie dokonanych bez odsetek wpłat zaległości podatkowych na należność główną i odsetki za zwłokę)	0	0,00	0	0,00	2	20,00	2	5,13	6	4,62	10	5,52
31.	nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0,00	0	0,00	1	10,00	1	2,56	9	6,92	11	6,08

32.	niewydawanie decyzji o wygaśnięciu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadkach ustawowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	1,54	2	1,10
33.	nieustalanie, albo ustalanie lub pobieranie dochodów z majątku w sposób niezgodny z przepisami prawa lub zawartymi umowami	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	5,13	2	1,54	4	2,21
34.	niepodejmowanie czynności zmierzających do wyegzekwowania dochodów niepodatkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
35.	nieprawidłowe umarzanie, odraczanie i rozkładanie na raty niepodatkowych należności budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
36.	dopuszczenie do przedawnienia podatkowych dochodów budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,56	2	1,54	3	1,66
37.	dopuszczenie do przedawnienia niepodatkowych dochodów budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
38.	wykazywanie w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	7,70	8	6,15	11	6,08
39.	nieprawidłowości przy pobieraniu opłat lokalnych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	5,13	1	0,77	3	1,66
40.	nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty skarbowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

41.	nieprawidłowości przy pobieraniu innych opłat (np. renty planistycznej, opłaty adiacenckiej) lub ich niepobieranie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	2,56	1	0,77	2	1,10
42.	nieprawidłowości dotyczące dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
43.	nieprawidłowości przy ustalaniu cen za usługi użyteczności publicznej (dostawa wody, ciepła)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
44.	nieegzekwowanie kar umownych za niedotrzymanie terminów realizacji robót, dostaw lub usług	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
45.	nieprzestrzeganie tajemnicy skarbowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
46.	nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi	0	0,00	0	0,00	1	10,00	5	12,83	15	11,54	21	11,61
47.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**2**	**100,00**	**10**	**100,00**	**39**	**100,00**	**130**	**100,00**	**181**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 7
Wydatki budżetowe – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	przekroczenie upoważnienia do zaciągania zobowiązań	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,57	1	2,00
2.	przekroczenie upoważnienia do dokonywania wydatków (w tym dokonanie ich bez podstawy prawnej z przekroczeniem planu)	0	0,00	0	0,00	1	33,33	0	0,00	3	10,71	4	8,00
3.	niezgodne z obowiązującymi przepisami ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń pracowników	0	0,00	0	0,00	1	33,33	5	29,42	7	25,01	13	26,00
4.	wypłacanie diet radnym lub sołtysom niezgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym wypłacanie ich, mimo niezłożenia wymaganych oświadczeń	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,88	1	3,57	2	4,00
5.	nieterminowe opłacanie składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy, zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,88	3	10,71	4	8,00
6.	nieopracowanie programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	17,65	2	7,14	5	10,00
7.	nieprawidłowości przy rozliczaniu kosztów podróży służbowych	2	100,00	0	0,00	1	33,33	4	23,53	7	25,01	14	28,00

8.	nieprawidłowe naliczanie lub nieterminowe przekazywanie odpisów na ZFŚS	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	wykorzystanie środków ZFŚS niezgodnie z przepisami ustawy lub regulaminem	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	11,76	0	0,00	2	4,00
10.	brak kontrasygnaty skarbnika na zawieranych umowach	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	10,71	3	6,00
11.	nieprawidłowości przy naliczaniu i wypłacaniu dodatków mieszkaniowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
12.	nieprawidłowości przy wydatkowaniu środków pochodzących z dochodów gromadzonych przez jednostki oświatowe na wydzielonym rachunku dochodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
13.	nieprawidłowości w zakresie ustalania i wypłaty jednorazowych dodatków uzupełniających dla nauczycieli	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,88	0	0,00	1	2,00
14.	nieprawidłowości związane z funduszem sołeckim	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,57	1	2,00
15.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**2**	**100,00**	**0**	**0,00**	**3**	**100,00**	**17**	**100,00**	**28**	**100,00**	**50**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 8
Zamówienia publiczne – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	nieprzestrzeganie zasady powszechności stosowania ustawy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	3,71	3	2,80
2.	nieustalenie lub niewłaściwe ustalenie wartości zamówienia	0	0,00	1	25,00	0	0,00	2	10,00	6	7,41	9	8,42
3.	nieprzestrzeganie zasady zakazującej dzielenia zamówienia na części lub zaniżenia jego wartości, w celu uniknięcia stosowania ustawy lub procedur	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	3,71	3	2,80
4.	niewłaściwe zastosowanie trybu innego niż przetarg nieograniczony i ograniczony	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	2,47	2	1,87
5.	nieprawidłowe określenie przedmiotu zamówienia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	15,00	4	4,94	7	6,54
6.	niezłożenie oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności powodujących wyłączenie osoby wykonującej czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub niewyłączenie z postępowania osoby podlegającej wyłączeniu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,23	1	0,93
7.	naruszenie obowiązku zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu i o zawarciu umowy	0	0,00	1	25,00	1	50,00	1	5,00	5	6,17	8	7,48

8.	nieprawidłowe sporządzenie ogłoszenia (np. niekompletna treść, różnice pomiędzy treścią ogłoszeń zamieszczonych w różnych miejscach)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,00	5	6,17	6	5,61
9.	nieprawidłowości w zakresie zmian specyfikacji lub ogłoszenia (np. nieprzedłużenie terminu składania ofert, dokonanie zmian jedynie w specyfikacji)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,00	1	1,23	2	1,87
10.	niezamieszczenie specyfikacji na stronie internetowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,23	1	0,93
11.	nieprawidłowości w zakresie terminu składania ofert (wyznaczenie krótszego niż minimalny, nieprzedłużenie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
12.	brak lub niewłaściwa specyfikacja istotnych warunków zamówienia (np. treść niekompletna lub niezgodna z przepisami ustawy)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	10,00	5	6,17	7	6,54
13.	nieprawidłowości w zakresie warunków udziału w postępowaniu (np. niezamieszczenie w ogłoszeniu i specyfikacji warunków, opisu sposobu dokonywania oceny ich spełniania, warunki nieproporcjonalne lub niezwiązane z przedmiotem zamówienia)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,00	1	1,23	2	1,87
14.	nieprawidłowości w zakresie dokumentów żądanych na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu (np. nieżądanie dokumentów, bezpodstawne żądanie dokumentów)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,00	3	3,71	4	3,74

15.	nieprawidłowości w zakresie dokumentów potwierdzających spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego (np. żądanie dokumentów bez opisania wymogów)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
16.	niewzywanie wykonawców do uzupełnienia dokumentów i pełnomocnictw na zasadach wynikających z art. 26 ust. 3 ustawy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	3,71	3	2,80
17.	nieprawidłowe określenie kryteriów oceny oferty	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,00	1	1,23	2	1,87
18.	nieprawidłowe określenie zasad wnoszenia wadium lub nieprawidłowości w zakresie zwrotu i zatrzymywania wadium (np. nieterminowy zwrot, niezatrzymanie lub bezpodstawne zatrzymanie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,00	8	9,88	9	8,42
19.	nieprawidłowości w zakresie stosowania przesłanek wykluczenia wykonawcy (niewykluczenie, bezpodstawne wykluczenie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	3,71	3	2,80
20.	nieprawidłowości w zakresie stosowania przesłanek odrzuce-nia oferty (nieodrzucenie, bezpodstawne odrzucenie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	3,71	3	2,80
21.	nieprawidłowości w zakresie informowania o wynikach postępowania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,23	1	0,93

22.	niesporządzenie lub nieprawidłowe sporządzenie protokołu postępowania	0	0,00	1	25,00	0	0,00	3	15,00	6	7,41	10	9,36
23.	prowadzenie negocjacji z oferentem po złożeniu oferty ostatecznej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
24.	nieprawidłowości w zakresie dokonywania poprawek w ofercie na zasadach wynikających z art. 87 ust. 2 (niedokonanie, bezpodstawne dokonanie, nieprawidłowe dokonanie)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
25.	nieuzasadnione unieważnienie lub nieunieważnienie postępowania w przypadkach przewidzianych ustawą	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
26.	nieprzestrzeganie terminu zawarcia umowy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	2,47	2	1,87
27.	zawarcie umowy niezgodnej ze specyfikacją i z treścią oferty wybranej w postępowaniu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
28.	dokonanie zmiany zawartej umowy z naruszeniem przepisów prawa	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,23	1	0,93
29.	nieuzasadnione zawarcie umowy na czas dłuższy niż dopuszczony ustawą	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
30.	nieprawidłowości przy ustalaniu, pobieraniu lub zwrocie zabezpieczenia należytego wykonania umowy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,00	7	8,64	8	7,48
31.	nieprawidłowości przy ustalaniu lub wypłacaniu zaliczek	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

32.	nieprawidłowości w zakresie zawiadamiania Prezesa UZP	0	0,00	1	25,00	0	0,00	1	5,00	1	1,23	3	2,80
33.	niezastosowanie się do postanowień wyroku KIO	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
34.	wypłacanie wynagrodzenia za roboty, dostawy lub usługi bez potwierdzenia ich wykonania, protokołu odbioru	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	1,23	1	0,93
35.	wypłacanie wykonawcom robót, dostaw lub usług wynagrodzeń niezgodnie z umową	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
36.	nieprzestrzeganie zasady pisemności postępowania	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
37	inne	0	0,00	0	0,00	1	50,00	1	5,00	4	4,94	6	5,61
	Razem	**0**	**0,00**	**4**	**100,00**	**2**	**100,00**	**20**	**100,00**	**81**	**100,00**	**107**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 9
Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych (np. niestosowanie wymaganych trybów itp.)	1	50,00	1	50,00	1	33,33	6	42,86	12	60,00	21	51,22
2.	nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych	1	50,00	0	0,00	0	0,00	2	14,29	4	20,00	7	17,07
3.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie dotacji udzielonych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	0	0,00	1	50,00	1	33,33	4	28,57	3	15,00	9	21,95
4.	nierozliczanie lub nieprawidłowe rozliczanie dotacji udzielonych podmiotom zaliczanym do sektora finansów publicznych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	wykorzystywanie dotacji celowych niezgodnie z przeznaczeniem	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
6.	nierozliczenie lub nieprawidłowe rozliczenie otrzymanych dotacji	0	0,00	0	0,00	1	33,33	1	7,14	0	0,00	2	4,88

7.	nieodprowadzenie, nieterminowe odprowadzenie lub odprowadzenie w nieprawidłowej wysokości dochodów związanych z realizacją zadań zleconych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	7,14	1	5,00	2	4,88
8.	nieprawidłowości w zakresie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**2**	**100,00**	**2**	**100,00**	**3**	**100,00**	**14**	**100,00**	**20**	**100,00**	**41**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 10
Dług publiczny – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	przekroczenie planu rozchodów	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
2.	przekroczenie limitu zadłużenia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	16,67	0	0,00	1	14,29
3.	przekroczenie wskaźnika dopuszczalnych spłat zadłużenia w roku budżetowym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	zaciągnięcie kredytu lub pożyczki bądź wyemitowanie papierów wartościowych bez wymaganej opinii RIO o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki, lub wykupu papierów wartościowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	100,00	1	14,29
5.	nieprawidłowości dotyczące WPF	0	0,00	0	0,00	0	0,00	3	49,99	0	0,00	3	42,84
6.	udzielenie pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym JST.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	16,67	0	0,00	1	14,29
7.	nieprawidłowości dot. niestandardowych operacji finansowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	16,67	0	0,00	1	14,29
8.	nieprawidłowości w zakresie poręczeń	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
9.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
	Razem	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**6**	**100,00**	**1**	**100,00**	**7**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 11
Gospodarka mieniem komunalnym – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	nieprzestrzeganie przepisów przy sprzedaży nieruchomości	0	0,00	0	0,00	1	100,00	4	44,45	10	55,56	15	50,00
2.	nieprzestrzeganie przepisów dotyczących nieruchomości oddawanych w użytkowanie wieczyste	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
3.	nieprzestrzeganie przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego (najem, dzierżawa, trwały zarząd itp.)	1	100,00	1	100,00	0	0,00	3	33,33	8	44,44	13	43,34
4.	niesporządzenie lub nieprawidłowe sporządzenie planu wykorzystania zasobu nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
5.	nieprowadzenie lub nieprawidłowe prowadzenie ewidencji zasobu nieruchomości	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	11,11	0	0,00	1	3,33
6.	niepodjęcie uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
7.	nieprawidłowe sporządzenie informacji o stanie mienia komunalnego	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
8.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	11,11	0	0,00	1	3,33
	Razem	**1**	**100,00**	**1**	**100,00**	**1**	**100,00**	**9**	**100,00**	**18**	**100,00**	**30**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 12
Rozliczenia jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi – nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli RIO w Rzeszowie w 2019 roku

Lp.	Nieprawidłowości	Powiat ziemski		Miasto na prawach powiatu		Gmina miejska		Gmina miejsko-wiejska		Gmina wiejska		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	nieegzekwowanie od kierowników jednostek organizacyjnych obowiązku przedkładania sprawozdań lub ustawowo wymaganych informacji o przebiegu wykonania planu finansowego	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	100,00	2	50,00	4	66,66
2.	niedokonywanie lub nieterminowe dokonywanie wpłaty do budżetu nadwyżek środków obrotowych zakładów budżetowych	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	25,00	1	16,67
3.	niezwracanie środków finanso-wych pozostających na wyodręb-nionym rachunku dochodów jednostki budżetowej	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
4.	inne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	25,00	1	16,67
	Razem	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**2**	**100,00**	**4**	**100,00**	**6**	**100,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 13
Rodzaje oraz liczba stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych typach gmin w 2019 roku w województwie podkarpackim

Kategorie nieprawidłowości	Gminy miejskie oraz miasta na prawach powiatu	Gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie
	liczba stwierdzonych nieprawidłowości		
Ustalenia ogólnoorganizacyjne	4	24	39
Księgowość i sprawozdawczość	8	44	79
Budżet – ogólne zagadnienia + dochody budżetowe	12	47	135
Wydatki budżetowe	3	17	28
Zamówienia publiczne	6	20	81
Rozliczenie dotacji	5	14	20
Dług publiczny	0	6	1
Gospodarka mieniem	2	9	18
Rozliczenia z jednostkami organizacyjnymi	0	2	4
Razem	**40**	**183**	**405**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 14
Wskaźniki struktury stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych typach gmin w 2019 roku w województwie podkarpackim

Kategorie nieprawidłowości	Gminy miejskie oraz miasta na prawach powiatu	Gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie
Ustalenia ogólnoorganizacyjne	0,10	0,13	0,10
Księgowość i sprawozdawczość	0,20	0,24	0,20
Budżet – ogólne zagadnienia + dochody budżetowe	0,30	0,26	0,33
Wydatki budżetowe	0,08	0,09	0,07
Zamówienia publiczne	0,15	0,11	0,20
Rozliczenie dotacji	0,13	0,08	0,05
Dług publiczny	0,00	0,03	0,00
Gospodarka mieniem	0,05	0,05	0,04
Rozliczenia z jednostkami organizacyjnymi	0,00	0,01	0,01
Razem	**1,00**	**1,00**	**1,00**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

Tabela 15
Wyniki testu różnic pomiędzy dwoma wskaźnikami struktury stwierdzonych nieprawidłowości w poszczególnych typach gmin w 2019 roku w województwie podkarpackim

Kategorie nieprawidłowości	Porównywane gminy		
	Miejskie oraz miasta na prawach powiatu – Miejsko-wiejskie	Miejskie – Wiejskie	Miejsko-wiejskie – Wiejskie
	prawdopodobieństwo		
Ustalenia ogólnoorganizacyjne	0,867	1,000	0,713
Księgowość i sprawozdawczość	0,806	1,000	0,604
Budżet – ogólne zagadnienia + dochody budżetowe	0,780	0,832	0,372
Wydatki budżetowe	0,955	0,949	0,808
Zamówienia publiczne	0,791	0,766	0,350
Rozliczenie dotacji	0,741	0,519	0,722
Dług publiczny	–	–	–
Gospodarka mieniem	1,000	0,946	0,904
Rozliczenia z jednostkami organizacyjnymi	–	–	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych RIO w Rzeszowie, 2020 r.

ADAM CZUDEC

Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w latach 2019 i 2020

W związku z pandemią koronawirusa w 2020 roku pojawiła się w Polsce recesja gospodarcza, której miarą było zmniejszenie się produktu krajowego brutto o 2,8% w porównaniu z rokiem wcześniejszym, kiedy to tempo wzrostu gospodarczego wynosiło 4,5%. Ponadto w ostatnim roku zwiększyła się liczba osób bezrobotnych, o czym świadczy wzrost stopy bezrobocia do 6,2% (w 2019 roku – 5,2%). W 2020 roku znacząco zwiększyło się także zadłużenie sektora publicznego w Polsce, co miało związek z transferowaniem dużych kwot środków publicznych do instytucji i podmiotów gospodarczych, w celu zmniejszenia negatywnych skutków ekonomicznych i społecznych recesji gospodarczej. Zwiększonym wydatkom publicznym towarzyszyła rosnąca inflacja, o czym świadczy blisko czteroprocentowy wzrost cen towarów i usług w 2020 roku.

Recesja gospodarcza, niezależnie od jej głównych przyczyn, wywołuje na ogół negatywne skutki nie tylko w przypadku działalności podmiotów gospodarczych (zmniejszenie zysków, a nawet bankructwa przedsiębiorstw), ale oddziałuje także na sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego. Oddziaływanie to przejawia się najczęściej przez zmniejszenie dochodów podatkowych pochodzących od mieszkańców i podmiotów gospodarczych, przy jednoczesnym zwiększaniu wydatków bieżących, głównie związanych z finansowaniem opieki społecznej, co ma rekompensować ubytek dochodów rodzin dotkniętych skutkami rosnącego bezrobocia. W 2020 roku pojawiły się także wydatki na zwalczanie skutków pandemii.

W poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie o skalę zmian sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu wywołanych recesją i skutkami pandemii przeprowadzono ocenę poziomu dochodów i wydatków budżetowych samorządów w latach 2019 i 2020.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego

W latach 2019 i 2020 kontynuowana była tendencja do zwiększania dochodów budżetowych przez każdy z typów jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu. W 2020 roku w największym stopniu wzrosły dochody budżetowe samorządów powiatów (o 17%), a następnie samorządów gmin wiejskich (11,3%), samorządu województwa (10,8%), miast na prawach powiatu (10%) i miast-gmin (9,7%). Najniższy przyrost dochodów w 2020 roku miały samorządy podkarpackich miast, gdzie dochody budżetowe wzrosły przeciętnie o 7,1%

(szczegółowe dane na temat poziomu dochodów są prezentowane w **tabelach A1** i **A2**)[1].

Dla porównania, w 2019 roku dochody samorządów powiatów były o 6,2% wyższe niż w roku poprzednim, a samorządu województwa – o 3,3% niższe. W przypadku pozostałych typów jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu dynamika przyrostu dochodów z 2019 roku została zachowana w roku 2020.

Na podstawie przytoczonych tu wielkości można stwierdzić, że stagnacja gospodarcza i zwiększone bezrobocie w 2020 roku nie miały negatywnego wpływu na kształtowanie się dochodów budżetowych jednostek samorządu terytorialnego. W takich okolicznościach uzasadnione jest pytanie o powody, dla których pogarszająca się sytuacja makroekonomiczna polskiej gospodarki nie tylko nie spowodowała zmniejszenia dochodów samorządowych, ale możliwe było zachowanie dość wysokiej dynamiki ich przyrostu, charakterystycznej dla okresu dobrej koniunktury gospodarczej z lat 2019 i 2018.

W poszukiwaniu odpowiedzi konieczne jest przeprowadzenie analizy struktury dochodów budżetowych samorządów, aby na tej podstawie ocenić, które z głównych ich komponentów (dochody własne, subwencja ogólna, dotacje celowe) mogły mieć największy wpływ na znaczące zwiększenie dochodów w 2020 roku.

Dane liczbowe ilustrujące strukturę dochodów jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w latach 2019 i 2020 przedstawiono w **tabelach B1** i **B2**. Na podstawie analizy tych danych można stwierdzić, że struktura dochodów budżetowych samorządów w 2020 roku była nieco odmienna od stanu w roku poprzednim, przy zachowaniu dość znaczących odmienności między poszczególnymi typami jednostek samorządowych. W przypadku samorządu województwa, a także miast-gmin i gmin wiejskich nastąpiło zwiększenie znaczenia dochodów własnych, natomiast trzy pozostałe typy jednostek samorządowych charakteryzowały się niewielkim zmniejszeniem udziału takich dochodów w ogólnej kwocie dochodów budżetowych (wskaźniki procentowe dla 2020 roku były tu porównywalne z rokiem 2018). Z kolei przyrosty udziału dochodów własnych w przypadku miast-gmin i gmin wiejskich były na tyle nieduże, że nie miały większego wpływu na zmianę proporcji między tą grupą dochodów a subwencją ogólną i dotacjami celowymi, w porównaniu z poprzednimi latami. Z porównania danych liczbowych przedstawionych w **tabelach B1** i **B2** wynika, że w 2020 roku zmniejszył się udział dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) w strukturze dochodów własnych samorządów. W przypadku samorządu województwa i samorządów powiatów było to zmniejszenie o około 7 punktów procentowych, natomiast w pozostałych typach jednostek samorządowych skala ubytku tego źródła dochodów była nieco mniejsza. Z kolei w przypadku podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) znaczące zmniejszenie udziału w strukturze dochodów własnych było wyraźnie widoczne w budżecie samorządu województwa (spadek o 10 punktów procentowych). Natomiast gdy chodzi o pozostałe typy jednostek samorządowych, to zmiany w 2020 roku były mało znaczące, a sam udział tego źródła w docho-

[1] Wszystkie dane liczbowe prezentowane w tabelach zostały opracowane przez pracowników Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie.

dach własnych samorządów był niewielki, bo nie przekraczał 4% w każdym z analizowanych lat w dochodach własnych miast i 2% w dochodach własnych samorządów powiatów, miast-gmin i gmin wiejskich.

Zmniejszenie znaczenia dochodów podatkowych od osób fizycznych i prawnych w strukturze dochodów własnych samorządów można traktować jako skutek recesji gospodarczej i wzrostu stopy bezrobocia w 2020 roku. Ubytek ten został jednak zrekompensowany innymi źródłami dochodów, o czym świadczy wspomniany wcześniej dość znaczący ich wzrost w każdym z typów jednostek samorządowych.

Jak wynika z porównania danych liczbowych zaprezentowanych w **tabelach C1** i **C2**, niewielki wpływ na zwiększenie dochodów samorządowych mogły mieć dochody majątkowe osiągnięte w 2020 roku przez samorządy powiatów (wzrost ich udziału w dochodach ogółem z 11,7% w 2019 roku do 15,5% w 2020 roku) i miast na prawach powiatu (z 9,3% do 11,5%). W przypadku pozostałych typów jednostek samorządowych udział tego źródła dochodów w ogólnej ich kwocie w każdym z analizowanych lat był bardzo podobny. Wskaźniki podane w **tabelach C1** i **C2** dowodzą także, że sprzedaż majątku samorządowego miała – w przypadku zdecydowanej większości samorządów – niewielki wpływ na ogólną kwotę dochodów majątkowych w 2020 roku.

Do wzrostu dochodów jednostek samorządu terytorialnego nie przyczyniły się także środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, bo – jak wynika z **tabel D1** i **D2** – udział takich środków w ogólnej kwocie dochodów w 2020 roku był przeciętnie niższy w porównaniu z rokiem wcześniejszym (z wyjątkiem miast na prawach powiatu). Generalnie, znaczenie tej grupy funduszy zasilających budżety samorządowe miało tendencję spadkową już w 2019 roku, co może mieć związek z kończącym się okresem finansowania zadań samorządowych środkami Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej 2013–2020.

W takich okolicznościach można przyjąć, że głównym źródłem zwiększonych dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2020 roku były transfery z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL), w ramach którego przewidziano wsparcie finansowania inwestycji samorządowych w Polsce kwotą 12 mld złotych (Uchwała Rady Ministrów nr 102 z 23 lipca 2020 roku). Ze sprawozdania z realizacji Uchwały wynika, że do końca 2020 roku samorządy otrzymały 10,35 mld złotych z przeznaczeniem na zadania inwestycyjne, które mogą być realizowane w następnym roku, ale środki z RFIL przekazane samorządom powinny być ujęte w budżecie na 2020 rok. Część Funduszu niedysponowana do końca ubiegłego roku będzie przekazana jednostkom samorządu terytorialnego w 2021 roku. W związku z tym, że Uchwała Rady Ministrów zaczęła obowiązywać w drugiej połowie roku, samorządy miały niewielkie możliwości zaplanowania nowych inwestycji, które byłyby realizowane w 2020 roku i finansowane w ramach RFIL. Takimi okolicznościami można tłumaczyć fakt, że zdecydowana większość samorządów wykazała na koniec 2020 roku nadwyżkę budżetową (**tabela A2**). Są tam w dużej części środki, które będą musiały być przeznaczone na zrealizowanie inwestycji zgłoszonych przez samorządy do finansowania z RFIL. Do końca 2020 roku podkarpackie samorządy otrzymały 735,9 mln zł z tego Funduszu. Środki te zasiliły w największym stopniu dochody budżetowe samorządu województwa (o 120 mln zł, co stanowiło 9,3% ogólnej kwoty dochodów). Do budżetów samorządów powiatów wpłynęło łącz-

nie 139,6 mln zł (5,8% dochodów), co w przeliczeniu na jeden powiat dawało wsparcie w wysokości 6,6 mln zł. Z kolei budżety miast na prawach powiatu powiększyły swoje dochody z tego tytułu przeciętnie o 12,7 mln zł, miasta – o 6,4 mln zł, miasta-gminy – o około 3 mln zł, a gminy wiejskie – o 2,2 mln zł. Wielkości przeciętne różnią się jednak istotnie od rzeczywistych wpływów do budżetów poszczególnych jednostek samorządowych. Przykładowo, wśród samorządów powiatów są takie, które otrzymały ponad 10 mln zł (rzeszowski – 26,3 mln zł; przeworski – 12,4 mln zł; dębicki – 11,1 mln zł; łańcucki – 10,9 mln zł), ale są również samorządy, które niewiele zwiększyły swoje dochody, korzystając z RFIL (tarnobrzeski – 0,1 mln zł; strzyżowski – 1,1 mln zł; kolbuszowski – 1,2 mln zł). Podobne różnice były między gminnymi jednostkami samorządowymi.

Bardziej szczegółowa analiza danych liczbowych ilustrujących sytuację dochodową samorządów na Podkarpaciu pozwala zauważyć, że nie wszystkie jednostki samorządowe zwiększyły poziom dochodów w 2020 roku, ale spośród 182 samorządów tylko 24 jednostki osiągnęły dochody niższe niż w roku wcześniejszym. Były to na ogół te samorządy, które w 2019 roku bardzo mocno korzystały z funduszy pochodzących ze źródeł zagranicznych (w niektórych budżetach takie środki miały nawet 30-procentowy udział w dochodach ogółem), natomiast w 2020 roku udział takich środków w ich dochodach zmniejszył się do 1–3%. Nie można w takich przypadkach mówić o drastycznym pogorszeniu sytuacji finansowej w 2020 roku, bo to raczej dochody w roku wcześniejszym odbiegały od stabilnego poziomu.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

Dynamika przyrostu wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego w 2020 roku była znacznie mniejsza w porównaniu z dochodami. Wprawdzie w ujęciu globalnym wydatki każdego z typów jednostek samorządowych przewyższały kwotę z 2019 roku, ale wskaźniki wzrostu wydatków były niższe od dynamiki przyrostu dochodów. Ponadto aż 51 jednostek samorządowych miało w 2020 roku niższe wydatki budżetowe w porównaniu z rokiem wcześniejszym (28% spośród wszystkich samorządów na Podkarpaciu). Jak wynika z **tabel A1** i **A2**, blisko 33% samorządów wykazywało na koniec 2019 roku deficyt budżetowy, natomiast w następnym roku było już tylko 14,8% takich jednostek samorządowych. Jeśli jednak porównać takie wskaźniki dla wcześniejszych lat, to okazuje się, że w latach 2017 i 2018 większość samorządów miała na koniec roku deficyt budżetowy. Wszystko to oznacza, że w ostatnich dwóch latach uwidoczniła się tendencja nie tylko do zmniejszania deficytu, ale wręcz do gromadzenia nadwyżki budżetowej, która – wprawdzie w nielicznej grupie samorządów – stanowiła nawet ponad 10% dochodów budżetowych. Trzeba jednak zauważyć, że w pewnym stopniu może to być efekt zasilenia budżetów samorządowych środkami RFIL, które nie mogły być wykorzystane w 2020 roku i będą służyć finansowaniu inwestycji w roku 2021.

Charakterystyczną cechą wydatków budżetowych jest stabilność ich struktury i to nie tylko w ostatnich dwóch latach (**tabele E1** i **E2**), ale także we wcześniejszym okresie. Największy udział niezmiennie mają tu wydatki na oświatę

i wychowanie, a następnie na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (samorządy gmin) oraz transport i łączność (samorządy powiatów).

Z kolei dość dużą niestabilnością charakteryzuje się udział wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków samorządów. Z danych prezentowanych w **tabelach F1** i **F2** wynika, że dość duża grupa samorządów ograniczyła w 2020 roku aktywność inwestycyjną. Świadczą o tym mniejsze kwoty przeznaczane na inwestycje w ubiegłym roku (w porównaniu z 2019 rokiem) wśród samorządów powiatów, miast, miast-gmin, a także gmin wiejskich. Podobna tendencja wystąpiła w latach 2018 i 2019 (**tabela F1**). W rezultacie rosnących dochodów budżetowych i ograniczania wydatków majątkowych dość wyraźnie zmniejszył się udział tej grupy wydatków w ogólnej kwocie wydatków w budżetach większości jednostek samorządu terytorialnego. Były jednak takie samorządy (Baranów Sandomierski, Krzeszów, Solina), które bardzo aktywnie inwestowały na stabilnym poziomie (ponad 30% wydatków majątkowych) w całym ostatnim trzyletnim okresie. Trzeba też podkreślić, że relatywnie mało było takich samorządów, które dłużej niż przez jeden rok przeznaczały na inwestycje mniej niż 10% swoich rocznych wydatków.

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego

Jedną z ważnych miar oceny gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego jest poziom zadłużenia. Istotne jest tu nie tyle zadłużenie w jakimś jednym wybranym roku, ale dynamika i kierunki jego zmian w ostatnich kilku latach. Na podstawie takiej analizy można bowiem wnioskować o możliwościach podejmowania przez samorządy nowych zadań, których realizacja ma poprawiać jakość życia mieszkańców.

Poziom zadłużenia, mierzony relacją zobowiązań do dochodów każdej jednostki samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w latach 2019 i 2020, podano w **tabelach G1** i **G2**, natomiast przeciętne wielkości wskaźników procentowych dla każdego z typów jednostek samorządowych w latach 2015–2020 zaprezentowano poniżej:

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Samorząd województwa	23,8	35,5	24,3	16,4	18,3	21,1
Samorządy powiatów	22,1	20,4	20,1	19,6	17,6	14,0
Miasta na prawach powiatu	59,0	54,1	54,2	52,8	49,5	49,1
Miasta	24,7	21,0	22,0	27,6	28,4	29,0
Miasta-gminy	28,6	23,1	22,3	25,4	26,0	24,6
Gminy wiejskie	23,9	18,1	16,9	18,2	16,9	15,1

W latach 2019 i 2020 zachowana została lekka tendencja spadkowa pod względem poziomu zadłużenia samorządów powiatów, miast na prawach powiatu i gmin wiejskich. Natomiast w przypadku samorządu województwa, a także samorządów miast nastąpiło niewielkie pogorszenie relacji między kwotą zobowiązań i wielkością dochodów budżetowych. Jeśli jednak jako miarę zadłużenia potraktować jego ogólną kwotę, to okazuje się, że w 2020 roku większe przeciętne zobowiązania niż w roku poprzednim miały: samorząd województwa (o 27,5%), miasta na prawach powiatu (o 9,1%), miasta (o 9,6%) i miasta-gminy (o 3,8%). Natomiast samorządy powiatów zmniejszyły w tym roku ogólną kwotę zobowiązań o 7,1%, a gminy wiejskie o 0,8%.

Jak wynika z **tabel G1** i **G2**, relacje zobowiązań do dochodów budżetowych dużej grupy jednostek samorządowych nie odbiegają bardzo znacząco od wielkości przeciętnych, ale są również takie samorządy, których zadłużenie w każdym z analizowanych lat przekraczało 40% ich dochodów. Są również samorządy, które miały na koniec roku zadłużenie nieprzekraczające 5% dochodów.

Podsumowanie

W ostatnich dwóch latach uwidoczniły się nowe tendencje w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego, w tym zwłaszcza:

– zmniejszenie udziału dochodów podatkowych z tytułu PIT i CIT w zdecydowanej większości budżetów samorządowych w 2020 roku, co miało związek z recesją gospodarczą;
– zmniejszenie udziału dochodów ze źródeł zagranicznych w przypadku każdego z typów jednostek samorządowych;
– mniejsza aktywność inwestycyjna większości samorządów mierzona udziałem wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków;
– ustabilizowany poziom zadłużenia mierzony relacją zobowiązań do dochodów budżetowych, przy, rosnących najczęściej, ogólnych kwotach zobowiązań samorządów.

Natomiast wspólną cechą sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w ostatnich dwóch latach i w latach wcześniejszych był dość znaczący wzrost dochodów budżetowych, spowodowany jednak odmiennymi przyczynami. O ile we wcześniejszym okresie głównym źródłem wzrostu dochodów był rosnący udział dochodów podatkowych i aktywność w pozyskiwaniu środków ze źródeł zagranicznych, to w 2020 roku przyrost dochodów wynikał w znacznym stopniu z transferów pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

prof. dr hab. ADAM CZUDEC – Katedra Polityki Gospodarczej w Instytucie Ekonomii i Finansów Uniwersytetu Rzeszowskiego

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2019 roku **Tabela A1**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Samorząd województwa	**1 158 329 662**	**545**	**100,08%**	**1 056 835 285**	**497**	**101 494 376**	
	POWIATY							
1	bieszczadzki	45 225 300	2 096	101,05%	40 911 255	1 896	4 314 044	1
2	brzozowski	68 309 856	1 043	100,65%	64 157 553	979	4 152 303	15
3	dębicki	163 128 267	1 206	101,09%	163 458 317	1 208	-330 050	8
4	jarosławski	177 944 894	1 482	100,19%	170 766 277	1 422	7 178 617	4
5	jasielski	138 055 877	1 219	101,11%	134 505 320	1 188	3 550 557	7
6	kolbuszowski	57 173 300	919	94,99%	55 374 275	890	1 799 026	19
7	krośnieński	89 740 167	800	107,00%	79 669 607	710	10 070 561	21
8	leski	31 431 247	1 190	100,94%	31 159 949	1 180	271 297	11
9	leżajski	108 689 689	1 570	107,66%	96 624 502	1 396	12 065 187	2
10	lubaczowski	84 441 587	1 536	100,17%	83 236 097	1 514	1 205 490	3
11	łańcucki	90 176 607	1 111	100,37%	82 113 243	1 012	8 063 365	13
12	mielecki	164 410 035	1 203	106,86%	149 092 840	1 091	15 317 195	9
13	niżański	79 669 692	1 199	106,99%	70 448 944	1 060	9 220 748	10
14	przemyski	60 067 956	812	104,49%	57 622 246	779	2 445 710	20
15	przeworski	77 751 320	994	88,91%	74 592 831	954	3 158 489	16
16	ropczycko-sędziszowski	98 122 216	1 316	97,68%	94 300 793	1 264	3 821 424	5
17	rzeszowski	163 943 080	964	103,73%	160 659 321	945	3 283 760	17
18	sanocki	103 949 741	1 104	97,18%	98 417 636	1 045	5 532 105	14
19	stalowowolski	121 454 427	1 147	98,77%	129 444 732	1 223	-7 990 305	12
20	strzyżowski	80 449 643	1 312	100,96%	91 075 927	1 486	-10 626 284	6
21	tarnobrzeski	49 340 966	933	98,28%	46 984 635	889	2 356 330	18
	Powiaty razem	**2 053 475 868**	**1 156**	**101,16%**	**1 974 616 301**	**1 112**	**78 859 567**	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
1	Krosno	417 024 757	9 038	97,40%	387 861 649	8 406	29 163 109	1
2	Przemyśl	407 619 018	6 744	97,87%	390 973 638	6 469	16 645 380	3
3	Rzeszów	1 468 104 248	7 459	100,84%	1 532 645 846	7 787	-64 541 598	2
4	Tarnobrzeg	292 432 270	6 277	99,89%	290 069 312	6 226	2 362 957	4
	Miasta na prawach powiatu razem	**2 585 180 292**	**7 386**	**99,69%**	**2 601 550 444**	**7 433**	**-16 370 152**	
	MIASTA							
1	Dębica	238 634 026	5 258	93,52%	246 873 234	5 440	-8 239 208	6
2	Dynów	33 725 707	5 509	89,81%	34 256 707	5 596	-531 000	3
3	Jarosław	181 597 718	4 859	96,70%	182 962 894	4 895	-1 365 176	11
4	Jasło	171 777 068	4 947	100,62%	175 782 759	5 063	-4 005 691	10
5	Leżajsk	64 259 899	4 685	100,49%	66 056 212	4 816	-1 796 313	12
6	Lubaczów	62 307 569	5 245	97,72%	62 532 309	5 264	-224 740	7
7	Łańcut	93 776 611	5 302	101,75%	83 932 118	4 746	9 844 493	5
8	Mielec	326 352 407	5 419	102,25%	313 855 073	5 211	12 497 334	4
9	Przeworsk	75 932 306	4 988	95,85%	74 761 789	4 911	1 170 517	9
10	Radymno	30 118 501	5 748	99,04%	25 444 712	4 856	4 673 789	1
11	Sanok	191 972 106	5 159	97,10%	200 574 873	5 390	-8 602 767	8
12	Stalowa Wola	336 899 230	5 598	97,22%	366 766 856	6 095	-29 867 626	2
	Miasta razem	**1 807 353 150**	**5 239**	**98,00%**	**1 833 799 537**	**5 316**	**-26 446 387**	
	MIASTA-GMINY							
1	Baranów Sandomierski	68 594 173	5 813	88,12%	72 547 021	6 148	-3 952 848	4
2	Błażowa	52 349 343	4 826	100,14%	52 531 178	4 842	-181 836	24
3	Boguchwała	105 254 589	5 056	99,06%	102 165 208	4 908	3 089 381	18
4	Brzostek	71 631 266	5 512	100,57%	72 527 471	5 581	-896 204	10
5	Brzozów	122 699 086	4 611	95,34%	117 724 036	4 424	4 975 050	29
6	Cieszanów	37 988 915	5 337	76,50%	37 069 742	5 208	919 173	13
7	Dukla	72 975 978	5 023	96,75%	72 266 667	4 974	709 311	19
8	Głogów Małopolski	117 869 550	5 954	103,75%	123 386 492	6 233	-5 516 942	1
9	Iwonicz-Zdrój	52 212 624	4 814	98,17%	54 534 211	5 028	-2 321 587	25
10	Jedlicze	67 838 054	4 397	96,01%	65 353 016	4 236	2 485 037	34

1	2	3	4	5	6	7	8	9
11	Kańczuga	55 711 321	4 535	99,76%	57 774 326	4 702	-2 063 006	31
12	Kolbuszowa	114 535 820	4 638	99,30%	123 450 573	4 999	-8 914 753	28
13	Kołaczyce	44 156 659	4 941	98,72%	41 147 824	4 604	3 008 836	21
14	Lesko	51 864 191	4 595	97,48%	53 435 709	4 734	-1 571 518	30
15	Narol	46 474 959	5 861	91,29%	49 209 218	6 205	-2 734 259	2
16	Nisko	103 483 622	4 645	90,28%	112 537 140	5 051	-9 053 518	27
17	Nowa Dęba	80 830 039	4 497	99,21%	80 013 802	4 452	816 237	33
18	Nowa Sarzyna	109 042 929	5 062	100,12%	110 477 237	5 128	-1 434 308	17
19	Oleszyce	36 227 028	5 732	100,44%	38 692 673	6 122	-2 465 645	5
20	Pilzno	88 378 817	4 843	102,44%	89 289 316	4 893	-910 499	23
21	Pruchnik	53 407 328	5 530	98,96%	51 274 955	5 310	2 132 373	9
22	Przecław	62 918 576	5 234	99,47%	59 459 454	4 946	3 459 122	16
23	Radomyśl Wielki	78 555 898	5 490	98,07%	81 511 603	5 697	-2 955 705	11
24	Ropczyce	136 961 828	4 972	97,16%	153 107 246	5 558	-16 145 418	20
25	Rudnik nad Sanem	43 341 983	4 272	100,00%	41 259 274	4 067	2 082 709	35
26	Rymanów	90 211 012	5 670	100,15%	96 450 013	6 062	-6 239 001	7
27	Sędziszów Małopolski	107 388 587	4 510	99,33%	110 132 570	4 625	-2 743 982	32
28	Sieniawa	36 862 592	5 251	95,05%	36 387 690	5 183	474 902	15
29	Sokołów Małopolski	100 871 254	5 841	97,65%	107 748 606	6 239	-6 877 352	3
30	Strzyżów	97 080 632	4 709	90,61%	94 331 302	4 576	2 749 331	26
31	Tyczyn	51 722 697	4 898	102,60%	55 857 955	5 290	-4 135 258	22
32	Ulanów	43 937 549	5 331	100,45%	41 724 612	5 062	2 212 937	14
33	Ustrzyki Dolne	92 736 785	5 410	95,29%	98 954 419	5 772	-6 217 634	12
34	Zagórz	73 162 023	5 576	95,90%	75 428 648	5 749	-2 266 625	8
35	Zaklików	48 510 737	5 701	101,39%	40 356 888	4 743	8 153 849	6
	Miasta-gminy razem	**2 617 788 441**	**5 052**	**97,28%**	**2 670 118 092**	**5 153**	**-52 329 651**	
	GMINY WIEJSKIE							
1	Adamówka	28 093 537	6 971	88,49%	26 917 862	6 679	1 175 675	7
2	Baligród	16 956 591	5 346	90,85%	15 505 324	4 888	1 451 267	34
3	Besko	23 584 483	5 231	99,96%	22 880 638	5 074	703 845	42
4	Białobrzegi	40 602 047	4 643	100,31%	38 717 162	4 427	1 884 885	93
5	Bircza	33 081 448	5 095	95,96%	32 667 824	5 031	413 624	52
6	Bojanów	39 867 390	5 237	100,18%	38 161 892	5 013	1 705 498	40

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	Borowa	27 712 305	5 030	93,90%	28 008 208	5 084	-295 903	54
8	Brzyska	30 541 545	4 686	99,52%	28 398 149	4 357	2 143 396	88
9	Bukowsko	30 223 280	5 515	98,53%	30 086 073	5 490	137 207	29
10	Chłopice	24 913 044	4 504	97,83%	22 802 497	4 123	2 110 547	99
11	Chmielnik	38 200 203	5 493	101,87%	32 932 924	4 736	5 267 279	30
12	Chorkówka	68 796 881	5 109	100,49%	77 963 278	5 790	-9 166 398	50
13	Cisna	15 270 118	8 746	91,76%	15 878 140	9 094	-608 022	2
14	Cmolas	37 517 211	4 640	100,51%	35 951 098	4 446	1 566 113	95
15	Czarna (Bieszczadzka)	12 000 050	5 055	95,21%	12 911 314	5 439	-911 264	53
16	Czarna (Dębicka)	64 792 945	4 923	99,08%	60 399 569	4 589	4 393 376	70
17	Czarna (Łańcucka)	62 217 713	5 251	101,48%	61 278 975	5 172	938 738	38
18	Czermin	44 153 731	6 239	91,43%	49 345 723	6 973	-5 191 993	12
19	Czudec	57 433 817	4 860	96,78%	58 132 741	4 919	-698 924	77
20	Dębica	121 284 904	4 685	102,42%	118 815 325	4 589	2 469 579	89
21	Dębowiec	43 256 096	4 887	101,60%	40 648 316	4 592	2 607 780	72
22	Domaradz	30 283 956	4 983	101,44%	28 426 769	4 678	1 857 186	60
23	Dubiecko	47 121 004	5 154	100,62%	45 666 487	4 995	1 454 517	47
24	Dydnia	41 171 691	5 205	97,60%	40 256 444	5 089	915 247	45
25	Dynów	32 032 499	4 676	96,81%	32 054 727	4 679	-22 228	91
26	Dzikowiec	32 375 080	4 989	99,06%	31 621 507	4 873	753 573	59
27	Fredropol	25 776 026	4 730	89,53%	24 561 774	4 507	1 214 252	85
28	Frysztak	49 472 952	4 779	99,02%	51 098 043	4 936	-1 625 092	81
29	Gać	22 901 987	4 963	98,22%	25 078 903	5 434	-2 176 915	64
30	Gawłuszowice	13 463 968	4 946	98,26%	13 463 581	4 946	387	65
31	Gorzyce	64 268 519	4 913	100,43%	62 345 189	4 766	1 923 330	71
32	Grębów	52 452 536	5 236	98,90%	56 492 931	5 640	-4 040 395	41
33	Grodzisko Dolne	45 691 854	5 695	99,87%	44 256 096	5 516	1 435 758	24
34	Haczów	40 378 118	4 426	101,30%	41 864 679	4 589	-1 486 561	101
35	Harasiuki	31 624 591	5 211	100,07%	31 115 568	5 127	509 023	44
36	Horyniec-Zdrój	29 897 702	6 480	104,98%	33 940 856	7 356	-4 043 154	10
37	Hyżne	36 821 132	5 214	103,11%	33 110 557	4 689	3 710 575	43

1	2	3	4	5	6	7	8	9
38	Iwierzyce	37 662 463	4 862	101,42%	37 351 643	4 821	310 820	76
39	Jarocin	25 084 633	4 688	66,79%	24 355 930	4 552	728 702	87
40	Jarosław	55 389 979	4 182	99,75%	56 822 036	4 290	-1 432 058	105
41	Jasienica Rosielna	48 421 136	6 164	98,29%	51 939 761	6 611	-3 518 625	14
42	Jasło	64 159 807	3 929	102,20%	61 214 936	3 749	2 944 871	109
43	Jaśliska	12 605 831	5 790	86,67%	13 338 011	6 127	-732 180	21
44	Jawornik Polski	28 664 135	6 456	103,84%	28 187 896	6 349	476 239	11
45	Jeżowe	60 306 526	5 973	102,50%	69 006 458	6 834	-8 699 931	17
46	Jodłowa	39 461 707	7 371	98,77%	39 320 252	7 344	141 456	4
47	Kamień	38 521 630	5 615	99,71%	35 545 113	5 182	2 976 518	28
48	Komańcza	18 737 763	4 165	95,98%	17 875 919	3 973	861 844	107
49	Korczyna	53 175 268	4 757	103,78%	52 468 104	4 694	707 164	84
50	Krasiczyn	25 466 132	4 924	103,49%	24 971 313	4 828	494 818	69
51	Krasne	59 711 139	5 111	95,05%	57 185 295	4 895	2 525 843	49
52	Krempna	10 713 069	5 769	98,23%	8 754 001	4 714	1 959 068	22
53	Krościenko Wyżne	23 420 355	4 176	99,70%	23 394 365	4 172	25 990	106
54	Krzeszów	24 927 209	5 871	100,71%	29 205 163	6 878	-4 277 955	18
55	Krzywcza	26 211 990	5 444	93,38%	22 947 437	4 766	3 264 552	31
56	Kuryłówka	28 321 980	4 972	101,98%	26 631 961	4 676	1 690 019	62
57	Laszki	33 745 655	4 874	95,75%	31 654 346	4 572	2 091 309	73
58	Leżajsk	101 853 753	5 028	99,81%	104 354 911	5 152	-2 501 159	55
59	Lubaczów	56 361 426	6 130	95,45%	58 340 401	6 345	-1 978 975	16
60	Lubenia	30 826 185	4 786	102,20%	29 647 283	4 603	1 178 902	79
61	Lutowiska	11 849 493	5 755	97,11%	12 222 685	5 936	-373 192	23
62	Łańcut	104 676 833	4 759	98,81%	100 105 092	4 551	4 571 740	83
63	Majdan Królewski	47 439 407	4 840	105,11%	42 742 664	4 361	4 696 743	78
64	Markowa	31 996 582	4 935	98,24%	31 344 216	4 835	652 366	67
65	Medyka	31 799 241	4 868	101,52%	29 608 998	4 533	2 190 243	75
66	Miejsce Piastowe	68 345 207	4 991	95,23%	71 367 570	5 211	-3 022 363	58
67	Mielec	59 410 886	4 422	98,99%	61 504 042	4 578	-2 093 156	102
68	Niebylec	56 700 623	5 382	99,13%	61 067 976	5 797	-4 367 353	33

1	2	3	4	5	6	7	8	9
69	Niwiska	32 364 007	5 326	99,42%	32 346 997	5 323	17 011	35
70	Nowy Żmigród	41 810 773	4 647	100,58%	40 658 609	4 519	1 152 164	92
71	Nozdrzec	37 217 985	4 682	100,49%	35 196 116	4 427	2 021 869	90
72	Olszanica	31 801 857	6 507	92,74%	35 324 660	7 228	-3 522 802	8
73	Orły	44 114 651	4 963	100,28%	42 412 243	4 771	1 702 408	63
74	Osiek Jasielski	24 879 926	4 640	101,58%	23 035 744	4 296	1 844 182	94
75	Ostrów	71 610 296	9 732	95,14%	70 812 574	9 624	797 722	1
76	Padew Narodowa	38 425 549	7 134	97,83%	36 923 054	6 855	1 502 494	5
77	Pawłosiów	34 314 673	4 069	96,02%	32 897 133	3 901	1 417 540	108
78	Przemyśl	50 124 578	4 701	100,79%	48 504 178	4 549	1 620 399	86
79	Przeworsk	67 510 913	4 541	99,77%	67 455 192	4 537	55 721	97
80	Pysznica	47 264 964	4 201	101,22%	47 070 114	4 184	194 849	104
81	Radomyśl nad Sanem	32 096 147	4 388	98,84%	32 041 284	4 380	54 864	103
82	Radymno	54 435 090	4 773	99,58%	57 023 238	5 000	-2 588 148	82
83	Rakszawa	37 924 699	5 146	102,27%	38 347 724	5 203	-423 026	48
84	Raniżów	34 748 480	4 932	98,59%	32 935 165	4 675	1 813 315	68
85	Rokietnica	24 329 868	5 618	102,69%	23 071 579	5 327	1 258 290	27
86	Roźwienica	30 433 014	4 873	97,44%	30 341 813	4 859	91 201	74
87	Sanok	86 505 814	4 783	99,51%	88 631 354	4 900	-2 125 540	80
88	Skołyszyn	62 461 234	4 995	100,84%	55 341 283	4 426	7 119 950	57
89	Solina	39 341 446	7 395	98,22%	44 410 126	8 348	-5 068 680	3
90	Stary Dzików	23 306 173	5 649	103,43%	21 216 828	5 142	2 089 345	26
91	Stubno	22 484 346	5 823	99,74%	19 352 443	5 012	3 131 904	20
92	Świlcza	80 297 362	4 937	93,57%	77 937 701	4 792	2 359 661	66
93	Tarnowiec	46 670 911	5 102	101,98%	40 583 876	4 437	6 087 034	51
94	Tryńcza	43 963 243	5 168	97,62%	41 667 273	4 898	2 295 970	46
95	Trzebownisko	126 925 104	5 651	101,71%	133 286 536	5 934	-6 361 433	25
96	Tuszów Narodowy	43 415 867	5 266	77,21%	41 122 602	4 988	2 293 265	37
97	Tyrawa Wołoska	11 604 020	5 870	98,40%	11 256 918	5 694	347 102	19
98	Wadowice Górne	40 537 534	5 238	91,68%	47 445 528	6 131	-6 907 994	39

1	2	3	4	5	6	7	8	9
99	Wiązownica	52 009 469	4 441	96,27%	50 766 238	4 335	1 243 231	100
100	Wielkie Oczy	18 973 678	4 997	100,77%	18 971 272	4 996	2 406	56
101	Wielopole Skrzyńskie	57 393 236	7 072	98,34%	57 444 718	7 078	-51 482	6
102	Wiśniowa	49 054 161	6 150	98,88%	51 538 058	6 462	-2 483 897	15
103	Wojaszówka	49 833 781	5 325	107,72%	48 907 633	5 226	926 148	36
104	Zaleszany	71 179 710	6 480	101,40%	74 447 765	6 778	-3 268 055	9
105	Zarszyn	42 851 339	4 616	99,53%	42 063 128	4 531	788 211	96
106	Zarzecze	44 661 104	6 170	97,02%	43 459 451	6 004	1 201 653	13
107	Żołynia	34 936 083	4 979	97,92%	34 679 677	4 942	256 406	61
108	Żurawica	58 670 138	4 530	98,33%	57 439 480	4 435	1 230 657	98
109	Żyraków	76 754 771	5 387	96,90%	81 541 206	5 723	-4 786 434	32
	Gminy wiejskie razem	**4 691 438 981**	**5 140**	**98,54%**	**4 668 141 428**	**5 114**	**23 297 552**	

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2019 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B1**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	udział 500+ w dochodach ogółem	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	6	7	8
	Samorząd województwa	**27,87%**	**24,10%**	**48,03%**		**20,79%**	**58,34%**
	POWIATY						
1	bieszczadzki	37,08%	31,92%	31,00%		21,98%	0,46%
2	brzozowski	27,25%	51,71%	21,04%		52,74%	0,97%
3	dębicki	33,20%	37,36%	29,44%		54,04%	2,38%
4	jarosławski	28,96%	50,12%	20,91%		39,39%	1,51%
5	jasielski	28,61%	48,05%	23,33%		50,07%	2,07%
6	kolbuszowski	33,70%	39,66%	26,63%		46,85%	1,69%
7	krośnieński	42,21%	40,68%	17,12%		50,67%	0,84%
8	leski	23,16%	49,66%	27,17%		56,66%	1,06%
9	leżajski	27,47%	49,78%	22,75%		35,48%	1,72%
10	lubaczowski	22,20%	43,79%	34,01%		37,45%	0,69%
11	łańcucki	37,38%	40,06%	22,56%		48,36%	1,51%
12	mielecki	40,63%	42,66%	16,71%		49,10%	2,18%
13	niżański	31,98%	51,25%	16,78%		41,97%	0,32%
14	przemyski	38,43%	40,19%	21,38%		47,66%	0,66%
15	przeworski	28,87%	43,68%	27,45%		56,09%	1,14%
16	ropczycko-sędziszowski	30,37%	44,02%	25,61%		43,09%	0,83%
17	rzeszowski	43,24%	27,25%	29,51%		49,76%	1,67%
18	sanocki	31,44%	46,08%	22,48%		54,28%	1,40%
19	stalowowolski	38,52%	41,43%	20,05%		49,51%	3,06%
20	strzyżowski	28,97%	49,19%	21,83%		45,28%	0,53%
21	tarnobrzeski	37,00%	39,41%	23,58%		51,98%	2,67%
	Powiaty razem	**33,45%**	**42,97%**	**23,58%**		**47,35%**	**1,59%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
1	Krosno	36,94%	32,57%	30,50%	8,11%	39,30%	3,86%
2	Przemyśl	37,80%	31,76%	30,44%	10,43%	42,16%	1,58%
3	Rzeszów	49,09%	23,82%	27,09%	10,75%	43,72%	4,22%
4	Tarnobrzeg	40,37%	33,05%	26,57%	10,57%	45,84%	1,47%
	Miasta na prawach powiatu razem	**44,36%**	**27,53%**	**28,11%**	**10,25%**	**43,13%**	**3,54%**

1	2	3	4	5	6	7	8
	MIASTA						
1	Dębica	48,13%	16,53%	35,34%	14,18%	42,08%	2,57%
2	Dynów	29,93%	27,96%	42,11%	15,34%	32,04%	1,41%
3	Jarosław	51,20%	17,49%	31,31%	14,38%	36,83%	3,05%
4	Jasło	52,07%	17,92%	30,01%	13,85%	36,85%	3,70%
5	Leżajsk	48,27%	14,31%	37,42%	14,43%	39,42%	2,45%
6	Lubaczów	49,82%	21,77%	28,41%	13,92%	27,32%	1,12%
7	Łańcut	55,07%	15,06%	29,87%	14,92%	38,36%	1,76%
8	Mielec	58,20%	14,37%	27,43%	13,64%	36,60%	3,38%
9	Przeworsk	45,74%	18,75%	35,51%	15,94%	42,38%	2,22%
10	Radymno	44,80%	19,18%	36,03%	12,31%	23,77%	1,08%
11	Sanok	56,62%	17,05%	26,33%	12,61%	30,51%	1,79%
12	Stalowa Wola	54,46%	13,78%	31,76%	12,12%	30,23%	3,66%
	Miasta razem	**52,64%**	**16,29%**	**31,07%**	**13,62%**	**35,25%**	**2,86%**
	MIASTA-GMINY						
1	Baranów Sandomierski	22,47%	25,37%	52,16%	13,08%	48,56%	0,31%
2	Błażowa	23,72%	39,48%	36,80%	17,93%	44,00%	0,40%
3	Boguchwała	36,90%	22,74%	40,37%	19,00%	55,55%	0,60%
4	Brzostek	23,37%	34,86%	41,76%	17,32%	31,98%	0,42%
5	Brzozów	33,78%	31,35%	34,88%	18,87%	42,50%	1,96%
6	Cieszanów	31,98%	32,22%	35,80%	13,23%	24,84%	0,23%
7	Dukla	29,83%	32,87%	37,29%	17,46%	34,36%	0,83%
8	Głogów Małopolski	41,35%	15,05%	43,60%	16,77%	38,07%	3,28%
9	Iwonicz-Zdrój	28,08%	33,99%	37,93%	18,04%	41,74%	0,18%
10	Jedlicze	45,09%	20,61%	34,30%	18,89%	38,66%	2,11%
11	Kańczuga	26,55%	37,28%	36,17%	18,33%	42,13%	1,18%
12	Kolbuszowa	39,67%	23,17%	37,15%	16,97%	39,75%	3,24%
13	Kołaczyce	20,17%	37,84%	41,99%	17,86%	46,85%	0,59%
14	Lesko	41,87%	26,90%	31,23%	15,52%	32,95%	0,90%
15	Narol	23,35%	31,87%	44,77%	13,53%	27,22%	0,34%
16	Nisko	46,76%	18,47%	34,77%	15,86%	43,22%	0,46%
17	Nowa Dęba	52,66%	16,74%	30,60%	14,86%	28,47%	3,95%
18	Nowa Sarzyna	30,89%	27,83%	41,28%	17,35%	28,81%	4,41%
19	Oleszyce	29,28%	29,22%	41,49%	14,78%	35,31%	0,73%
20	Pilzno	31,01%	26,73%	42,25%	19,48%	41,49%	2,60%

1	2	3	4	5	6	7	8
21	Pruchnik	29,89%	34,60%	35,52%	16,83%	25,32%	0,98%
22	Przecław	22,95%	32,27%	44,78%	19,13%	51,75%	0,30%
23	Radomyśl Wielki	21,63%	33,80%	44,57%	18,22%	47,13%	1,36%
24	Ropczyce	36,30%	22,60%	41,10%	19,71%	39,66%	1,06%
25	Rudnik nad Sanem	31,50%	28,56%	39,94%	17,23%	37,47%	0,39%
26	Rymanów	28,23%	32,37%	39,40%	14,86%	36,87%	0,60%
27	Sędziszów Małopolski	33,37%	27,96%	38,67%	21,32%	42,74%	1,76%
28	Sieniawa	30,17%	32,91%	36,92%	16,04%	28,91%	0,48%
29	Sokołów Małopolski	25,55%	31,06%	43,39%	17,24%	37,30%	0,27%
30	Strzyżów	32,15%	30,53%	37,33%	16,75%	42,59%	1,16%
31	Tyczyn	34,58%	27,42%	38,00%	20,87%	53,75%	1,01%
32	Ulanów	26,36%	32,37%	41,28%	12,86%	32,50%	0,46%
33	Ustrzyki Dolne	40,35%	26,95%	32,69%	14,01%	29,02%	0,86%
34	Zagórz	32,15%	24,52%	43,33%	14,84%	36,68%	0,36%
35	Zaklików	25,26%	28,34%	46,40%	12,95%	37,45%	0,91%
	Miasta-gminy razem	**32,85%**	**27,78%**	**39,37%**	**17,10%**	**38,79%**	**1,49%**
	GMINY WIEJSKIE						
1	Adamówka	18,57%	27,34%	54,09%	13,86%	29,23%	0,27%
2	Baligród	35,64%	31,60%	32,76%	13,58%	23,90%	0,35%
3	Besko	21,78%	34,03%	44,19%	17,69%	40,13%	0,59%
4	Białobrzegi	30,74%	30,36%	38,89%	22,03%	45,36%	0,98%
5	Bircza	24,10%	35,87%	40,03%	16,03%	39,90%	0,79%
6	Bojanów	21,54%	36,38%	42,08%	16,77%	38,39%	0,09%
7	Borowa	25,21%	29,41%	45,38%	16,91%	47,01%	0,47%
8	Brzyska	17,10%	38,63%	44,26%	19,58%	55,54%	0,02%
9	Bukowsko	24,18%	36,69%	39,13%	18,74%	39,49%	0,00%
10	Chłopice	30,17%	34,94%	34,88%	16,50%	31,35%	0,93%
11	Chmielnik	32,94%	28,08%	38,98%	18,01%	41,88%	0,14%
12	Chorkówka	29,26%	33,32%	37,42%	17,11%	39,88%	1,38%
13	Cisna	66,45%	13,75%	19,80%	7,79%	12,54%	0,24%
14	Cmolas	17,76%	41,38%	40,86%	19,51%	51,42%	0,14%
15	Czarna (Bieszczadzka)	40,01%	27,78%	32,21%	15,58%	27,92%	0,22%
16	Czarna (Dębicka)	21,98%	31,01%	47,01%	19,19%	55,53%	0,05%
17	Czarna (Łańcucka)	38,09%	26,13%	35,78%	18,87%	35,76%	1,86%
18	Czermin	20,46%	26,05%	53,49%	14,47%	49,13%	0,16%

1	2	3	4	5	6	7	8
19	Czudec	29,45%	32,22%	38,34%	18,64%	61,10%	0,92%
20	Dębica	39,53%	22,15%	38,32%	19,74%	42,15%	4,62%
21	Dębowiec	20,31%	38,17%	41,52%	18,84%	44,85%	0,47%
22	Domaradz	22,42%	39,63%	37,96%	18,37%	41,99%	0,54%
23	Dubiecko	20,40%	39,78%	39,83%	16,50%	36,83%	0,10%
24	Dydnia	21,61%	39,79%	38,60%	16,80%	42,77%	0,01%
25	Dynów	19,92%	41,80%	38,28%	18,91%	40,33%	0,16%
26	Dzikowiec	14,60%	42,74%	42,66%	17,61%	37,27%	0,18%
27	Fredropol	26,99%	37,83%	35,18%	17,26%	33,52%	0,41%
28	Frysztak	23,51%	34,00%	42,49%	17,48%	45,23%	0,34%
29	Gać	26,39%	34,22%	39,39%	19,16%	35,19%	0,03%
30	Gawłuszowice	26,46%	29,33%	44,20%	18,55%	37,05%	0,04%
31	Gorzyce	38,16%	24,85%	36,99%	15,92%	40,13%	2,31%
32	Grębów	30,27%	28,87%	40,86%	16,42%	36,63%	0,26%
33	Grodzisko Dolne	24,40%	26,40%	49,19%	14,95%	51,92%	0,02%
34	Haczów	26,75%	36,98%	36,26%	20,45%	45,33%	0,01%
35	Harasiuki	18,22%	40,12%	41,65%	15,09%	38,98%	0,25%
36	Horyniec-Zdrój	24,74%	26,04%	49,22%	10,59%	28,34%	0,18%
37	Hyżne	20,23%	36,69%	43,08%	18,44%	45,99%	0,05%
38	Iwierzyce	30,07%	31,95%	37,98%	19,60%	47,32%	0,62%
39	Jarocin	19,33%	39,61%	41,06%	14,96%	46,01%	0,39%
40	Jarosław	33,24%	28,76%	38,00%	20,70%	45,52%	0,63%
41	Jasienica Rosielna	26,75%	29,00%	44,25%	16,48%	30,83%	0,04%
42	Jasło	30,59%	31,00%	38,40%	20,54%	52,84%	0,35%
43	Jaśliska	23,38%	31,63%	44,99%	15,02%	24,95%	0,01%
44	Jawornik Polski	19,75%	30,51%	49,75%	12,50%	34,77%	0,05%
45	Jeżowe	15,79%	36,36%	47,85%	16,50%	40,67%	0,19%
46	Jodłowa	17,24%	26,44%	56,32%	13,22%	31,50%	0,15%
47	Kamień	15,50%	41,94%	42,55%	15,84%	56,36%	0,99%
48	Komańcza	38,99%	33,28%	27,73%	15,15%	31,80%	0,63%
49	Korczyna	34,07%	31,73%	34,21%	19,15%	43,05%	0,78%
50	Krasiczyn	38,68%	25,93%	35,39%	17,49%	54,03%	0,04%
51	Krasne	41,36%	19,30%	39,35%	19,73%	45,98%	1,35%
52	Krempna	22,67%	29,47%	47,86%	12,88%	23,88%	0,00%
53	Krościenko Wyżne	35,96%	25,76%	38,28%	21,21%	53,69%	0,08%

1	2	3	4	5	6	7	8
54	Krzeszów	26,56%	27,21%	46,24%	12,62%	23,89%	0,18%
55	Krzywcza	25,43%	38,11%	36,46%	15,45%	25,76%	0,00%
56	Kuryłówka	20,73%	37,22%	42,06%	18,58%	34,65%	0,13%
57	Laszki	22,23%	36,96%	40,81%	17,39%	32,51%	0,19%
58	Leżajsk	27,86%	28,71%	43,44%	18,29%	33,87%	0,49%
59	Lubaczów	21,15%	28,15%	50,69%	13,83%	27,80%	0,88%
60	Lubenia	32,83%	30,85%	36,32%	19,09%	41,76%	0,05%
61	Lutowiska	50,62%	22,19%	27,19%	12,79%	24,84%	0,58%
62	Łańcut	32,24%	31,87%	35,89%	20,76%	45,45%	2,18%
63	Majdan Królewski	24,46%	41,58%	33,96%	18,03%	33,31%	0,07%
64	Markowa	30,20%	30,01%	39,79%	19,11%	33,29%	0,81%
65	Medyka	40,41%	25,42%	34,17%	17,08%	26,32%	0,68%
66	Miejsce Piastowe	29,96%	27,94%	42,10%	15,52%	44,55%	0,42%
67	Mielec	40,98%	26,83%	32,19%	19,44%	55,90%	0,36%
68	Niebylec	20,69%	33,39%	45,92%	16,76%	52,91%	0,14%
69	Niwiska	18,24%	39,73%	42,02%	17,31%	49,30%	0,07%
70	Nowy Żmigród	20,12%	40,93%	38,94%	17,39%	46,03%	0,28%
71	Nozdrzec	19,80%	44,11%	36,09%	17,84%	45,01%	0,13%
72	Olszanica	23,06%	25,66%	51,28%	10,65%	33,12%	0,03%
73	Orły	27,48%	34,70%	37,82%	18,31%	39,46%	0,40%
74	Osiek Jasielski	20,30%	39,71%	39,99%	18,28%	40,59%	0,26%
75	Ostrów	63,71%	15,04%	21,25%	9,76%	9,16%	0,10%
76	Padew Narodowa	21,02%	25,13%	53,85%	11,69%	33,09%	0,03%
77	Pawłosiów	37,61%	27,33%	35,06%	20,87%	45,11%	0,23%
78	Przemyśl	34,18%	25,10%	40,72%	17,69%	41,61%	0,34%
79	Przeworsk	24,98%	33,88%	41,14%	20,14%	49,84%	0,13%
80	Pysznica	37,56%	28,47%	33,96%	18,87%	55,97%	0,08%
81	Radomyśl nad Sanem	30,62%	33,07%	36,31%	16,54%	44,32%	0,09%
82	Radymno	27,78%	34,81%	37,40%	17,53%	31,44%	0,91%
83	Rakszawa	24,78%	34,51%	40,72%	18,81%	39,73%	0,92%
84	Raniżów	22,42%	35,35%	42,23%	18,86%	45,07%	0,80%
85	Rokietnica	26,60%	27,62%	45,78%	15,71%	23,67%	0,65%
86	Roźwienica	24,61%	38,27%	37,11%	18,45%	36,59%	1,78%
87	Sanok	30,86%	28,22%	40,92%	19,80%	39,15%	0,29%
88	Skołyszyn	24,30%	32,09%	43,61%	16,27%	47,65%	2,15%

1	2	3	4	5	6	7	8
89	Solina	66,55%	12,69%	20,76%	10,47%	11,56%	0,47%
90	Stary Dzików	43,28%	23,92%	32,80%	14,55%	11,68%	0,05%
91	Stubno	34,32%	32,20%	33,48%	14,61%	17,50%	0,03%
92	Świlcza	35,36%	27,69%	36,96%	18,15%	43,98%	1,87%
93	Tarnowiec	23,90%	32,15%	43,94%	16,89%	48,39%	0,59%
94	Tryńcza	30,01%	25,56%	44,42%	18,66%	40,12%	0,93%
95	Trzebownisko	49,73%	17,95%	32,33%	17,33%	31,57%	3,86%
96	Tuszów Narodowy	33,13%	25,66%	41,21%	16,82%	43,83%	0,98%
97	Tyrawa Wołoska	22,38%	38,25%	39,37%	17,06%	35,36%	-0,01%
98	Wadowice Górne	26,09%	29,03%	44,88%	18,09%	49,24%	-0,08%
99	Wiązownica	25,81%	35,82%	38,37%	21,60%	43,99%	0,28%
100	Wielkie Oczy	26,27%	38,97%	34,76%	16,91%	26,12%	0,06%
101	Wielopole Skrzyńskie	20,68%	28,80%	50,51%	14,52%	26,34%	0,25%
102	Wiśniowa	20,77%	31,04%	48,19%	14,52%	40,44%	0,12%
103	Wojaszówka	32,23%	28,27%	39,49%	16,17%	39,09%	0,06%
104	Zaleszany	29,49%	19,82%	50,69%	12,93%	40,02%	0,09%
105	Zarszyn	24,81%	36,03%	39,16%	18,21%	51,57%	0,05%
106	Zarzecze	19,00%	29,65%	51,34%	14,81%	38,72%	0,62%
107	Żołynia	29,18%	32,41%	38,41%	19,61%	42,43%	0,66%
108	Żurawica	36,71%	25,00%	38,29%	18,27%	37,79%	1,98%
109	Żyraków	37,83%	21,27%	40,90%	17,57%	46,17%	0,54%
	Gminy wiejskie razem	**29,39%**	**30,34%**	**40,27%**	**17,27%**	**39,10%**	**0,87%**

Dochody majątkowe w 2019 roku (w %) **Tabela C1**

Lp.	Nazwa jednostki	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem	Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych	Relacja dochodów majątkowych wykonanych do planowanych
1	2	3	4	5
	Samorząd województwa	**27,76%**	**0,24%**	**100,04%**
	POWIATY			
1	bieszczadzki	12,93%	0,27%	170,46%
2	brzozowski	5,95%	0,43%	101,51%
3	dębicki	20,77%	0,26%	93,88%
4	jarosławski	7,32%	0,20%	99,03%
5	jasielski	10,36%	0,39%	103,75%
6	kolbuszowski	10,85%	11,92%	65,26%
7	krośnieński	13,34%	1,10%	177,51%
8	leski	0,84%	81,02%	128,83%
9	leżajski	12,70%	0,12%	197,76%
10	lubaczowski	12,00%	2,12%	99,77%
11	łańcucki	11,04%	0,45%	92,95%
12	mielecki	9,34%	0,22%	213,60%
13	niżański	17,88%	0,61%	145,82%
14	przemyski	13,63%	2,00%	107,18%
15	przeworski	8,09%	1,57%	39,97%
16	ropczycko-sędziszowski	9,18%	0,80%	74,36%
17	rzeszowski	17,85%	29,43%	104,16%
18	sanocki	10,40%	0,12%	88,07%
19	stalowowolski	11,12%	15,75%	89,16%
20	strzyżowski	8,98%	0,41%	102,23%
21	tarnobrzeski	7,73%	0,17%	83,54%
	Powiaty razem	**11,74%**	**5,31%**	**102,90%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU			
1	Krosno	18,68%	6,33%	90,64%
2	Przemyśl	2,47%	27,15%	68,48%
3	Rzeszów	9,40%	5,06%	98,94%
4	Tarnobrzeg	4,59%	17,11%	99,41%
	Miasta na prawach powiatu razem	**9,26%**	**7,08%**	**94,38%**
	MIASTA			
1	Dębica	12,27%	4,24%	63,29%
2	Dynów	12,82%	7,98%	53,34%
3	Jarosław	4,65%	35,42%	52,75%
4	Jasło	2,59%	6,15%	77,45%
5	Leżajsk	11,93%	9,68%	94,46%
6	Lubaczów	13,62%	12,89%	92,50%
7	Łańcut	10,75%	49,48%	104,89%
8	Mielec	9,81%	16,07%	113,30%
9	Przeworsk	6,92%	7,54%	76,72%
10	Radymno	22,71%	38,72%	102,98%
11	Sanok	16,57%	3,88%	90,60%
12	Stalowa Wola	12,22%	31,07%	92,23%
	Miasta razem	**10,50%**	**17,85%**	**84,54%**
	MIASTA-GMINY			
1	Baranów Sandomierski	28,74%	0,68%	67,88%
2	Błażowa	8,09%	0,31%	101,12%
3	Boguchwała	12,03%	0,74%	92,91%
4	Brzostek	13,58%	4,63%	104,04%
5	Brzozów	2,78%	16,44%	55,84%
6	Cieszanów	13,50%	7,77%	30,49%
7	Dukla	3,15%	20,03%	40,16%
8	Głogów Małopolski	15,47%	0,62%	113,40%
9	Iwonicz-Zdrój	3,97%	0,80%	100,16%
10	Jedlicze	4,48%	3,17%	43,11%
11	Kańczuga	0,42%	18,68%	79,74%
12	Kolbuszowa	6,38%	18,14%	100,86%
13	Kołaczyce	6,61%	0,79%	82,67%
14	Lesko	8,05%	31,89%	83,06%
15	Narol	18,72%	8,77%	62,92%
16	Nisko	12,74%	3,21%	52,62%
17	Nowa Dęba	5,70%	7,03%	78,33%

1	2	3	4	5
18	Nowa Sarzyna	11,97%	4,44%	100,54%
19	Oleszyce	14,83%	10,12%	102,02%
20	Pilzno	9,37%	1,77%	105,84%
21	Pruchnik	9,42%	0,53%	91,95%
22	Przecław	11,69%	3,60%	100,32%
23	Radomyśl Wielki	11,74%	0,68%	83,01%
24	Ropczyce	9,90%	2,41%	81,69%
25	Rudnik nad Sanem	10,69%	2,09%	98,50%
26	Rymanów	16,08%	6,75%	97,68%
27	Sędziszów Małopolski	4,94%	14,09%	96,31%
28	Sieniawa	7,55%	34,92%	61,48%
29	Sokołów Małopolski	17,33%	3,50%	84,92%
30	Strzyżów	7,63%	26,23%	50,58%
31	Tyczyn	6,85%	3,53%	125,66%
32	Ulanów	15,84%	2,80%	100,55%
33	Ustrzyki Dolne	12,60%	5,94%	83,07%
34	Zagórz	21,12%	11,00%	86,60%
35	Zaklików	22,05%	0,09%	98,94%
	Miasta-gminy razem	**10,85%**	**5,84%**	**80,04%**
	GMINY WIEJSKIE			
1	Adamówka	29,00%	9,32%	67,94%
2	Baligród	10,67%	29,48%	48,81%
3	Besko	11,27%	7,13%	100,16%
4	Białobrzegi	1,26%	62,64%	100,28%
5	Bircza	3,86%	58,39%	53,31%
6	Bojanów	6,53%	10,96%	100,52%
7	Borowa	16,73%	0,26%	73,34%
8	Brzyska	6,46%	2,01%	98,90%
9	Bukowsko	3,34%	14,42%	87,21%
10	Chłopice	3,03%	7,67%	71,56%
11	Chmielnik	14,25%	0,17%	115,18%
12	Chorkówka	11,65%	0,87%	94,70%
13	Cisna	25,14%	7,19%	76,42%
14	Cmolas	3,86%	0,00%	92,17%
15	Czarna (Bieszczadzka)	11,12%	6,67%	68,02%
16	Czarna (Dębicka)	13,67%	0,85%	99,96%
17	Czarna (Łańcucka)	11,24%	31,29%	101,26%
18	Czermin	28,45%	2,02%	73,15%
19	Czudec	4,13%	0,02%	56,19%
20	Dębica	8,40%	7,84%	93,33%
21	Dębowiec	7,44%	3,48%	106,20%
22	Domaradz	2,55%	4,11%	217,64%
23	Dubiecko	5,30%	11,24%	101,29%
24	Dydnia	5,97%	6,76%	70,93%
25	Dynów	4,13%	21,74%	68,15%
26	Dzikowiec	6,47%	0,03%	87,61%
27	Fredropol	2,28%	50,36%	24,42%
28	Frysztak	11,41%	1,62%	90,21%
29	Gać	5,81%	0,00%	80,20%
30	Gawłuszowice	12,70%	1,91%	94,51%
31	Gorzyce	13,58%	17,22%	100,55%
32	Grębów	17,52%	9,63%	93,97%
33	Grodzisko Dolne	21,00%	0,01%	91,17%
34	Haczów	4,04%	0,97%	100,50%
35	Harasiuki	7,06%	4,49%	100,19%
36	Horyniec-Zdrój	26,67%	6,85%	124,39%
37	Hyżne	13,94%	1,40%	115,35%
38	Iwierzyce	6,17%	0,10%	125,92%
39	Jarocin	6,27%	0,00%	11,18%
40	Jarosław	1,56%	29,39%	100,00%
41	Jasienica Rosielna	15,78%	0,54%	91,51%
42	Jasło	2,18%	3,96%	168,61%
43	Jaśliska	5,42%	15,28%	44,49%
44	Jawornik Polski	23,20%	1,73%	122,75%
45	Jeżowe	15,29%	1,51%	108,46%
46	Jodłowa	32,79%	0,00%	99,71%
47	Kamień	4,38%	0,58%	97,46%
48	Komańcza	1,42%	91,74%	99,60%
49	Korczyna	7,72%	8,58%	207,95%
50	Krasiczyn	3,19%	47,01%	104,74%

1	2	3	4	5
51	Krasne	9,27%	0,55%	71,30%
52	Krempna	20,81%	6,02%	96,44%
53	Krościenko Wyżne	2,85%	5,42%	84,29%
54	Krzeszów	19,11%	2,75%	107,93%
55	Krzywcza	10,29%	6,41%	57,84%
56	Kuryłówka	3,97%	67,56%	117,77%
57	Laszki	6,34%	7,54%	74,34%
58	Leżajsk	13,49%	3,02%	98,36%
59	Lubaczów	26,34%	7,48%	99,46%
60	Lubenia	5,57%	1,91%	106,07%
61	Lutowiska	3,89%	12,73%	76,51%
62	Łańcut	6,19%	3,04%	86,31%
63	Majdan Królewski	8,66%	1,46%	183,15%
64	Markowa	7,71%	2,67%	80,00%
65	Medyka	7,19%	16,90%	122,18%
66	Miejsce Piastowe	15,01%	0,47%	82,89%
67	Mielec	3,41%	2,44%	55,07%
68	Niebylec	18,99%	0,54%	96,49%
69	Niwiska	9,84%	1,47%	91,11%
70	Nowy Żmigród	5,51%	4,19%	116,59%
71	Nozdrzec	0,51%	15,39%	67,71%
72	Olszanica	30,77%	4,10%	84,13%
73	Orły	4,33%	47,82%	97,13%
74	Osiek Jasielski	5,58%	15,14%	98,60%
75	Ostrów	5,01%	0,00%	66,89%
76	Padew Narodowa	33,91%	1,56%	97,57%
77	Pawłosiów	1,63%	10,65%	33,62%
78	Przemyśl	7,28%	5,01%	84,45%
79	Przeworsk	3,32%	4,57%	59,03%
80	Pysznica	4,66%	8,46%	102,22%
81	Radomyśl nad Sanem	5,43%	35,76%	96,31%
82	Radymno	6,74%	5,15%	115,20%
83	Rakszawa	8,32%	6,98%	109,41%
84	Raniżów	6,51%	5,51%	83,31%
85	Rokietnica	17,25%	0,13%	116,83%
86	Roźwienica	1,21%	55,12%	46,74%
87	Sanok	6,17%	20,58%	94,60%
88	Skołyszyn	12,33%	0,66%	110,78%
89	Solina	17,56%	11,99%	100,02%
90	Stary Dzików	17,22%	70,48%	122,88%
91	Stubno	9,67%	64,29%	92,07%
92	Świlcza	10,11%	7,36%	56,27%
93	Tarnowiec	14,17%	1,15%	117,93%
94	Tryńcza	9,32%	6,54%	84,20%
95	Trzebownisko	16,77%	53,29%	98,84%
96	Tuszów Narodowy	11,90%	5,67%	32,13%
97	Tyrawa Wołoska	6,80%	49,65%	87,47%
98	Wadowice Górne	11,65%	2,03%	55,40%
99	Wiązownica	2,98%	48,35%	40,92%
100	Wielkie Oczy	4,02%	48,03%	108,98%
101	Wielopole Skrzyńskie	30,71%	0,61%	95,26%
102	Wiśniowa	25,36%	0,00%	96,81%
103	Wojaszówka	21,56%	0,08%	142,02%
104	Zaleszany	30,24%	5,60%	99,38%
105	Zarszyn	5,41%	7,02%	102,02%
106	Zarzecze	19,49%	0,19%	87,18%
107	Żołynia	5,32%	13,27%	78,34%
108	Żurawica	5,14%	10,86%	96,49%
109	Żyraków	18,39%	11,30%	86,22%
	Gminy wiejskie razem	**11,13%**	**8,57%**	**88,14%**

Udział środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w dochodach ogółem (w %) **Tabela D**

Lp.	Nazwa jednostki	Lata	
		2018	2019
1	2	3	4
	Samorząd województwa	**33,91%**	**31,31%**
	POWIATY		
1	bieszczadzki	10,42%	11,47%
2	brzozowski	0,70%	1,59%
3	dębicki	11,80%	15,68%
4	jarosławski	6,88%	4,36%
5	jasielski	4,20%	1,38%
6	kolbuszowski	10,28%	10,06%
7	krośnieński	5,27%	1,30%
8	leski	3,12%	2,55%
9	leżajski	7,60%	3,73%
10	lubaczowski	5,82%	3,19%
11	łańcucki	9,75%	5,32%
12	mielecki	6,56%	3,68%
13	niżański	10,31%	1,85%
14	przemyski	16,74%	9,75%
15	przeworski	16,24%	7,89%
16	ropczycko-sędziszowski	14,07%	8,81%
17	rzeszowski	3,77%	6,96%
18	sanocki	5,63%	4,57%
19	stalowowolski	3,82%	3,21%
20	strzyżowski	5,86%	3,60%
21	tarnobrzeski	2,70%	4,74%
	Powiaty razem	**7,62%**	**5,56%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU		
1	Krosno	6,86%	10,18%
2	Przemyśl	6,48%	1,95%
3	Rzeszów	13,33%	8,16%
4	Tarnobrzeg	4,87%	2,70%
	Miasta na prawach powiatu razem	**10,28%**	**6,89%**
	MIASTA		
1	Dębica	5,32%	5,47%
2	Dynów	15,91%	8,95%
3	Jarosław	5,44%	2,45%
4	Jasło	3,88%	2,03%
5	Leżajsk	1,54%	5,62%
6	Lubaczów	6,06%	4,05%
7	Łańcut	7,32%	4,55%
8	Mielec	6,81%	4,85%
9	Przeworsk	6,23%	2,56%
10	Radymno	28,38%	10,23%
11	Sanok	1,98%	9,18%
12	Stalowa Wola	12,70%	5,00%
	Miasta razem	**7,33%**	**4,96%**
	MIASTA-GMINY		
1	Baranów Sandomierski	10,34%	26,17%
2	Błażowa	10,96%	5,78%
3	Boguchwała	6,93%	9,74%
4	Brzostek	1,05%	7,85%
5	Brzozów	2,94%	0,98%
6	Cieszanów	8,94%	0,00%
7	Dukla	4,04%	2,62%
8	Głogów Małopolski	16,29%	16,10%
9	Iwonicz-Zdrój	4,22%	3,93%
10	Jedlicze	9,81%	2,03%
11	Kańczuga	2,31%	0,82%
12	Kolbuszowa	5,27%	3,52%
13	Kołaczyce	4,09%	6,18%
14	Lesko	0,70%	3,62%
15	Narol	3,89%	13,19%
16	Nisko	5,67%	5,09%
17	Nowa Dęba	3,77%	2,79%
18	Nowa Sarzyna	3,87%	6,83%
19	Oleszyce	12,04%	12,68%
20	Pilzno	9,42%	8,24%
21	Pruchnik	18,64%	0,00%

1	2	3	4
22	Przecław	8,65%	9,96%
23	Radomyśl Wielki	7,49%	11,57%
24	Ropczyce	4,53%	6,81%
25	Rudnik nad Sanem	15,84%	3,16%
26	Rymanów	2,68%	12,15%
27	Sędziszów Małopolski	3,43%	2,38%
28	Sieniawa	11,62%	5,58%
29	Sokołów Małopolski	7,93%	11,74%
30	Strzyżów	7,78%	5,90%
31	Tyczyn	6,08%	2,48%
32	Ulanów	15,48%	11,28%
33	Ustrzyki Dolne	2,45%	4,54%
34	Zagórz	8,49%	15,54%
35	Zaklików	14,85%	16,84%
	Miasta-gminy razem	**7,05%**	**7,40%**
	GMINY WIEJSKIE		
1	Adamówka	13,14%	27,81%
2	Baligród	0,52%	3,30%
3	Besko	9,16%	10,80%
4	Białobrzegi	5,12%	2,63%
5	Bircza	5,35%	1,66%
6	Bojanów	6,06%	5,83%
7	Borowa	0,19%	15,98%
8	Brzyska	7,76%	5,18%
9	Bukowsko	0,00%	0,32%
10	Chłopice	0,00%	1,24%
11	Chmielnik	11,60%	7,20%
12	Chorkówka	4,72%	7,14%
13	Cisna	0,00%	15,78%
14	Cmolas	4,93%	2,41%
15	Czarna (Bieszczadzka)	0,36%	2,14%
16	Czarna (Dębicka)	4,71%	13,16%
17	Czarna (Łańcucka)	9,91%	6,28%
18	Czermin	0,00%	28,78%
19	Czudec	12,80%	2,43%
20	Dębica	12,18%	4,86%
21	Dębowiec	2,12%	6,31%
22	Domaradz	1,42%	0,62%
23	Dubiecko	4,63%	1,74%
24	Dydnia	10,97%	4,63%
25	Dynów	0,18%	0,39%
26	Dzikowiec	10,99%	4,36%
27	Fredropol	1,65%	0,21%
28	Frysztak	8,20%	9,48%
29	Gać	20,65%	3,97%
30	Gawłuszowice	0,00%	11,42%
31	Gorzyce	4,17%	10,13%
32	Grębów	3,55%	12,05%
33	Grodzisko Dolne	20,02%	18,87%
34	Haczów	2,55%	2,51%
35	Harasiuki	0,00%	2,24%
36	Horyniec-Zdrój	9,42%	21,58%
37	Hyżne	10,86%	10,49%
38	Iwierzyce	5,27%	1,31%
39	Jarocin	6,59%	3,23%
40	Jarosław	7,22%	1,03%
41	Jasienica Rosielna	29,07%	9,34%
42	Jasło	5,83%	1,04%
43	Jaśliska	5,95%	4,49%
44	Jawornik Polski	27,05%	22,11%
45	Jeżowe	1,45%	11,15%
46	Jodłowa	0,06%	32,69%
47	Kamień	25,01%	7,74%
48	Komańcza	0,18%	0,00%
49	Korczyna	2,54%	0,52%
50	Krasiczyn	0,46%	0,37%
51	Krasne	11,99%	9,88%
52	Krempna	5,27%	16,57%
53	Krościenko Wyżne	6,65%	2,30%

1	2	3	4
54	Krzeszów	7,23%	19,22%
55	Krzywcza	3,11%	3,79%
56	Kuryłówka	5,08%	4,20%
57	Laszki	15,54%	5,26%
58	Leżajsk	6,96%	6,48%
59	Lubaczów	14,35%	21,78%
60	Lubenia	7,55%	4,68%
61	Lutowiska	0,28%	0,86%
62	Łańcut	8,29%	3,04%
63	Majdan Królewski	1,75%	1,00%
64	Markowa	0,55%	5,00%
65	Medyka	3,68%	3,54%
66	Miejsce Piastowe	1,40%	14,46%
67	Mielec	1,89%	0,08%
68	Niebylec	8,06%	17,48%
69	Niwiska	8,08%	7,99%
70	Nowy Żmigród	10,05%	2,25%
71	Nozdrzec	3,01%	0,00%
72	Olszanica	4,74%	30,95%
73	Orły	0,27%	0,13%
74	Osiek Jasielski	1,95%	4,65%
75	Ostrów	1,62%	3,07%
76	Padew Narodowa	22,98%	32,18%
77	Pawłosiów	5,34%	0,11%
78	Przemyśl	1,50%	2,84%
79	Przeworsk	5,17%	3,08%
80	Pysznica	4,95%	1,40%
81	Radomyśl nad Sanem	5,00%	1,87%
82	Radymno	4,14%	2,61%
83	Rakszawa	0,46%	5,84%
84	Raniżów	6,18%	3,39%
85	Rokietnica	0,61%	14,81%
86	Roźwienica	0,34%	0,00%
87	Sanok	3,72%	2,69%
88	Skołyszyn	4,36%	11,95%
89	Solina	9,96%	10,38%
90	Stary Dzików	12,92%	2,53%
91	Stubno	2,36%	0,46%
92	Świlcza	8,33%	6,73%
93	Tarnowiec	2,36%	9,18%
94	Tryńcza	4,28%	7,95%
95	Trzebownisko	6,93%	4,61%
96	Tuszów Narodowy	9,05%	4,94%
97	Tyrawa Wołoska	0,13%	2,50%
98	Wadowice Górne	3,86%	11,81%
99	Wiązownica	4,42%	0,25%
100	Wielkie Oczy	12,93%	0,00%
101	Wielopole Skrzyńskie	15,65%	24,07%
102	Wiśniowa	3,72%	22,42%
103	Wojaszówka	13,12%	7,52%
104	Zaleszany	6,68%	27,36%
105	Zarszyn	3,69%	1,28%
106	Zarzecze	7,92%	17,95%
107	Żołynia	4,32%	4,83%
108	Żurawica	7,24%	3,74%
109	Żyraków	5,93%	12,56%
	Gminy wiejskie razem	**6,90%**	**7,82%**

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2019 roku **Tabela E1**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
	Samorząd województwa	**50,57%**	**11,55%**	**5,28%**	**2,58%**	**0,46%**	**0,13%**
	POWIATY						
1	bieszczadzki	11,01%	10,42%	20,32%	18,94%	7,06%	0,03%
2	brzozowski	12,59%	13,08%	31,77%	11,95%	3,82%	0,01%
3	dębicki	26,55%	6,18%	34,91%	10,15%	1,67%	0,21%
4	jarosławski	16,54%	6,39%	32,10%	10,90%	9,39%	0,07%
5	jasielski	20,35%	6,79%	34,04%	9,86%	4,73%	2,61%
6	kolbuszowski	21,65%	11,68%	27,59%	1,48%	1,98%	0,01%
7	krośnieński	17,78%	15,31%	25,50%	8,64%	12,00%	0,01%
8	leski	5,11%	14,85%	28,11%	2,89%	11,19%	0,00%
9	leżajski	8,94%	10,17%	33,85%	9,61%	8,18%	0,00%
10	lubaczowski	14,75%	6,86%	27,21%	17,34%	10,76%	0,06%
11	łańcucki	16,92%	11,17%	26,64%	6,78%	11,30%	0,10%
12	mielecki	11,40%	9,36%	39,44%	6,34%	6,34%	0,00%
13	niżański	21,16%	10,19%	30,89%	1,71%	6,52%	0,17%
14	przemyski	47,46%	13,67%	6,47%	9,79%	1,96%	0,05%
15	przeworski	16,01%	11,04%	27,55%	1,31%	3,53%	0,04%
16	ropczycko-sędziszowski	13,04%	11,34%	36,78%	13,06%	4,28%	0,08%
17	rzeszowski	26,89%	10,25%	15,37%	10,29%	5,42%	0,00%
18	sanocki	16,55%	10,63%	39,04%	2,02%	6,47%	0,12%
19	stalowowolski	12,26%	7,47%	37,72%	5,78%	4,81%	0,08%
20	strzyżowski	13,87%	7,32%	22,81%	9,79%	8,75%	0,04%
21	tarnobrzeski	10,90%	12,00%	28,67%	10,72%	9,85%	0,17%
	Powiaty razem	**17,76%**	**9,50%**	**30,06%**	**8,68%**	**6,41%**	**0,24%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
1	Krosno	7,55%	5,48%	29,72%	6,17%	3,95%	8,63%
2	Przemyśl	5,62%	5,89%	33,23%	9,72%	5,11%	4,86%
3	Rzeszów	16,69%	5,00%	31,19%	4,87%	3,24%	11,05%
4	Tarnobrzeg	2,92%	6,94%	36,88%	6,54%	3,11%	8,94%
	Miasta na prawach powiatu razem	**12,13%**	**5,42%**	**31,91%**	**5,98%**	**3,61%**	**9,52%**

1	2	3	4	5	6	7	8
	MIASTA						
1	Dębica	9,13%	6,53%	28,80%	6,23%	1,83%	11,89%
2	Dynów	7,30%	7,98%	25,98%	6,86%	0,99%	21,64%
3	Jarosław	6,20%	6,41%	29,33%	6,65%	1,24%	8,10%
4	Jasło	9,65%	7,30%	29,39%	8,94%	1,04%	8,82%
5	Leżajsk	10,50%	7,22%	29,06%	4,42%	1,56%	6,70%
6	Lubaczów	11,97%	9,22%	23,03%	3,76%	0,72%	13,07%
7	Łańcut	3,06%	8,79%	35,62%	4,48%	1,67%	7,67%
8	Mielec	7,43%	5,61%	31,71%	4,66%	1,32%	10,11%
9	Przeworsk	6,52%	7,60%	36,57%	6,83%	0,23%	8,44%
10	Radymno	1,99%	10,32%	26,10%	8,13%	0,56%	9,39%
11	Sanok	15,07%	5,35%	28,27%	4,96%	1,64%	10,08%
12	Stalowa Wola	11,22%	5,69%	23,45%	5,91%	0,80%	8,95%
	Miasta razem	**9,29%**	**6,48%**	**28,63%**	**5,89%**	**1,23%**	**9,79%**
	MIASTA-GMINY						
1	Baranów Sandomierski	2,90%	5,40%	23,24%	4,27%	0,87%	5,06%
2	Błażowa	6,40%	6,68%	35,83%	3,68%	1,01%	12,60%
3	Boguchwała	12,36%	6,61%	31,37%	3,48%	0,46%	4,25%
4	Brzostek	10,00%	4,87%	28,40%	6,63%	0,79%	14,94%
5	Brzozów	1,93%	9,13%	34,60%	4,69%	0,98%	7,14%
6	Cieszanów	17,71%	10,24%	23,78%	5,62%	0,91%	4,41%
7	Dukla	3,33%	8,52%	31,43%	7,77%	1,80%	7,98%
8	Głogów Małopolski	6,76%	5,05%	28,94%	7,33%	1,27%	12,63%
9	Iwonicz-Zdrój	2,18%	8,24%	40,10%	2,81%	1,14%	6,11%
10	Jedlicze	2,88%	9,22%	27,01%	5,68%	0,59%	11,25%
11	Kańczuga	2,26%	8,01%	35,39%	5,05%	0,29%	10,93%
12	Kolbuszowa	3,48%	7,75%	27,95%	5,23%	3,22%	12,07%
13	Kołaczyce	4,79%	8,55%	29,74%	8,27%	1,09%	5,17%
14	Lesko	1,76%	7,70%	25,71%	6,59%	1,18%	10,03%
15	Narol	5,59%	7,90%	22,36%	5,54%	0,78%	21,16%
16	Nisko	12,65%	8,04%	27,74%	4,18%	1,03%	11,16%
17	Nowa Dęba	6,75%	7,38%	30,86%	6,93%	0,22%	11,79%
18	Nowa Sarzyna	5,23%	6,15%	28,39%	5,59%	1,13%	14,65%
19	Oleszyce	5,64%	8,75%	30,69%	2,91%	0,29%	12,70%
20	Pilzno	3,23%	6,21%	34,06%	5,10%	0,64%	9,31%
21	Pruchnik	15,04%	6,93%	29,31%	6,17%	0,69%	4,97%
22	Przecław	4,88%	7,70%	30,02%	2,65%	0,69%	14,03%

1	2	3	4	5	6	7	8
23	Radomyśl Wielki	4,65%	5,61%	30,43%	4,01%	0,41%	22,77%
24	Ropczyce	1,83%	6,55%	30,51%	2,89%	1,10%	21,38%
25	Rudnik nad Sanem	11,52%	7,82%	26,35%	8,25%	1,11%	6,95%
26	Rymanów	3,88%	6,50%	29,47%	2,12%	1,77%	12,57%
27	Sędziszów Małopolski	3,89%	7,17%	34,32%	4,38%	0,82%	6,45%
28	Sieniawa	3,81%	9,75%	28,70%	5,02%	1,29%	8,84%
29	Sokołów Małopolski	7,72%	5,50%	26,91%	3,09%	0,28%	25,87%
30	Strzyżów	5,04%	7,94%	31,78%	8,48%	0,56%	8,49%
31	Tyczyn	11,38%	7,65%	28,24%	5,06%	1,96%	6,67%
32	Ulanów	10,70%	5,71%	22,16%	2,12%	1,07%	2,14%
33	Ustrzyki Dolne	5,96%	7,80%	24,92%	6,80%	1,05%	11,72%
34	Zagórz	4,76%	6,33%	23,26%	4,08%	0,96%	28,90%
35	Zaklików	9,16%	9,61%	27,85%	4,64%	1,24%	4,84%
	Miasta-gminy razem	**5,92%**	**7,18%**	**29,46%**	**4,99%**	**1,03%**	**12,04%**
	GMINY WIEJSKIE						
1	Adamówka	2,13%	6,86%	21,28%	3,83%	0,54%	30,95%
2	Baligród	3,09%	11,93%	27,60%	11,59%	1,08%	12,04%
3	Besko	4,15%	10,62%	25,13%	7,12%	1,29%	8,99%
4	Białobrzegi	1,65%	6,23%	33,12%	6,51%	0,40%	6,80%
5	Bircza	2,37%	11,79%	29,06%	8,89%	0,36%	4,49%
6	Bojanów	2,60%	8,25%	29,69%	6,81%	0,65%	9,95%
7	Borowa	3,29%	9,30%	24,73%	2,63%	0,84%	24,09%
8	Brzyska	5,37%	13,69%	28,30%	4,78%	0,88%	4,60%
9	Bukowsko	4,46%	11,21%	32,47%	5,20%	0,83%	4,32%
10	Chłopice	4,43%	8,36%	32,49%	4,50%	0,35%	7,28%
11	Chmielnik	7,82%	8,30%	30,56%	4,52%	1,17%	9,68%
12	Chorkówka	1,72%	6,17%	26,85%	2,31%	0,27%	13,33%
13	Cisna	3,76%	13,91%	19,27%	3,92%	2,72%	15,59%
14	Cmolas	6,44%	7,30%	33,74%	4,07%	0,48%	4,51%
15	Czarna (Bieszczadzka)	7,50%	13,00%	27,46%	4,59%	0,22%	11,47%
16	Czarna (Dębicka)	4,56%	6,97%	32,09%	4,03%	0,84%	6,24%
17	Czarna (Łańcucka)	4,75%	7,38%	31,45%	2,43%	0,26%	2,66%
18	Czermin	2,03%	5,65%	26,51%	1,86%	0,26%	24,88%
19	Czudec	5,02%	6,38%	34,40%	6,44%	0,52%	9,90%
20	Dębica	5,48%	5,04%	30,08%	3,46%	0,51%	13,31%
21	Dębowiec	3,89%	9,95%	32,16%	4,77%	0,34%	5,25%
22	Domaradz	3,13%	8,97%	35,95%	5,51%	0,52%	3,82%

1	2	3	4	5	6	7	8
23	Dubiecko	7,37%	9,28%	33,00%	7,70%	0,85%	4,55%
24	Dydnia	3,06%	9,10%	33,40%	6,06%	0,52%	9,40%
25	Dynów	5,76%	10,48%	36,02%	4,38%	0,79%	6,01%
26	Dzikowiec	8,78%	7,94%	28,61%	6,61%	0,81%	3,95%
27	Fredropol	0,57%	10,57%	29,23%	5,93%	1,87%	8,09%
28	Frysztak	6,71%	6,43%	30,21%	3,62%	1,04%	14,78%
29	Gać	3,24%	9,44%	23,56%	3,54%	0,30%	23,43%
30	Gawłuszowice	2,15%	13,35%	23,00%	2,99%	0,83%	19,73%
31	Gorzyce	3,78%	7,90%	31,44%	3,38%	0,92%	12,36%
32	Grębów	2,23%	6,22%	28,71%	3,41%	0,71%	27,94%
33	Grodzisko Dolne	3,48%	7,48%	21,18%	7,86%	1,22%	4,79%
34	Haczów	3,63%	8,50%	30,71%	3,33%	1,35%	4,57%
35	Harasiuki	8,25%	8,21%	29,99%	4,51%	1,75%	5,71%
36	Horyniec-Zdrój	4,38%	9,21%	18,41%	4,73%	0,67%	4,10%
37	Hyżne	4,34%	7,30%	34,90%	3,26%	1,24%	4,23%
38	Iwierzyce	4,37%	10,11%	31,87%	3,78%	0,50%	7,10%
39	Jarocin	8,29%	7,03%	23,97%	3,80%	0,86%	16,10%
40	Jarosław	4,07%	7,00%	30,28%	3,02%	0,20%	7,23%
41	Jasienica Rosielna	4,07%	5,52%	25,80%	6,38%	0,33%	30,64%
42	Jasło	5,10%	9,32%	27,46%	5,54%	0,30%	8,95%
43	Jaśliska	8,09%	12,23%	18,07%	4,24%	1,55%	11,83%
44	Jawornik Polski	2,58%	9,24%	18,84%	4,91%	0,92%	27,58%
45	Jeżowe	2,64%	5,76%	27,09%	4,06%	0,98%	27,47%
46	Jodłowa	1,84%	7,88%	19,95%	3,31%	0,49%	42,23%
47	Kamień	3,67%	8,37%	32,63%	13,50%	2,52%	3,95%
48	Komańcza	1,99%	12,78%	36,34%	3,48%	0,09%	8,84%
49	Korczyna	6,84%	8,75%	33,04%	5,10%	0,84%	5,69%
50	Krasiczyn	5,87%	8,07%	34,65%	4,25%	0,19%	6,61%
51	Krasne	4,90%	7,44%	36,73%	5,92%	1,34%	6,96%
52	Krempna	4,94%	16,56%	23,47%	6,63%	2,75%	6,75%
53	Krościenko Wyżne	3,05%	8,99%	30,18%	4,34%	0,86%	8,33%
54	Krzeszów	1,16%	7,58%	18,86%	3,21%	0,55%	5,26%
55	Krzywcza	3,31%	8,55%	28,85%	4,12%	0,01%	7,25%
56	Kuryłówka	6,55%	10,56%	26,26%	7,02%	0,46%	2,88%
57	Laszki	9,26%	9,77%	31,35%	4,24%	0,59%	4,14%
58	Leżajsk	4,86%	4,96%	33,22%	5,94%	1,05%	11,01%
59	Lubaczów	4,41%	6,82%	21,28%	5,16%	1,05%	27,85%

1	2	3	4	5	6	7	8
60	Lubenia	3,08%	9,63%	27,90%	3,23%	0,29%	8,77%
61	Lutowiska	4,91%	17,55%	27,75%	8,24%	1,44%	7,47%
62	Łańcut	7,44%	6,51%	37,52%	2,90%	1,49%	5,79%
63	Majdan Królewski	12,32%	7,18%	27,58%	4,47%	0,35%	11,57%
64	Markowa	4,81%	9,68%	31,78%	4,56%	0,23%	10,25%
65	Medyka	6,14%	9,55%	30,02%	3,12%	0,31%	5,71%
66	Miejsce Piastowe	4,10%	7,49%	27,32%	3,16%	0,79%	25,04%
67	Mielec	5,52%	6,99%	34,63%	2,78%	1,23%	15,90%
68	Niebylec	4,94%	5,65%	27,59%	2,43%	0,63%	25,47%
69	Niwiska	2,16%	8,78%	33,92%	4,69%	0,49%	10,27%
70	Nowy Żmigród	5,17%	8,63%	32,56%	5,56%	1,12%	7,80%
71	Nozdrzec	1,73%	12,07%	35,89%	7,71%	0,53%	3,77%
72	Olszanica	1,41%	8,15%	17,61%	5,31%	0,85%	11,90%
73	Orły	4,46%	9,17%	33,74%	4,31%	0,43%	7,33%
74	Osiek Jasielski	4,77%	9,57%	34,15%	4,80%	0,65%	5,91%
75	Ostrów	3,05%	7,58%	20,84%	2,58%	0,13%	42,52%
76	Padew Narodowa	8,06%	7,62%	18,25%	3,54%	0,07%	35,05%
77	Pawłosiów	4,58%	11,68%	26,97%	3,42%	0,20%	9,80%
78	Przemyśl	9,84%	7,37%	32,50%	3,99%	0,29%	5,30%
79	Przeworsk	4,72%	7,16%	33,22%	5,09%	0,15%	4,81%
80	Pysznica	11,22%	8,46%	29,44%	3,85%	1,12%	3,62%
81	Radomyśl nad Sanem	4,88%	11,05%	31,84%	7,17%	0,45%	5,61%
82	Radymno	6,03%	7,52%	27,71%	3,53%	0,49%	14,44%
83	Rakszawa	4,03%	7,89%	32,55%	5,15%	1,59%	10,68%
84	Raniżów	3,26%	9,43%	28,09%	7,92%	0,66%	3,49%
85	Rokietnica	5,16%	10,05%	25,30%	3,07%	0,52%	16,36%
86	Roźwienica	3,30%	8,66%	37,24%	4,51%	0,45%	5,12%
87	Sanok	4,41%	8,96%	24,80%	7,28%	0,35%	11,68%
88	Skołyszyn	7,69%	8,37%	32,76%	7,05%	1,43%	6,47%
89	Solina	4,65%	9,03%	20,29%	2,14%	0,26%	39,34%
90	Stary Dzików	2,38%	11,17%	25,86%	2,81%	0,67%	4,90%
91	Stubno	3,08%	11,35%	24,77%	5,14%	0,27%	6,08%
92	Świlcza	9,63%	7,54%	30,45%	5,32%	0,47%	8,34%
93	Tarnowiec	5,12%	7,49%	30,81%	4,57%	0,55%	6,37%
94	Tryńcza	13,15%	6,96%	24,80%	4,38%	0,33%	6,93%
95	Trzebownisko	12,98%	5,52%	28,76%	3,24%	1,36%	3,52%
96	Tuszów Narodowy	9,80%	8,03%	28,81%	8,36%	0,71%	4,34%

1	2	3	4	5	6	7	8
97	Tyrawa Wołoska	2,54%	16,72%	24,70%	5,31%	0,26%	9,08%
98	Wadowice Górne	2,77%	5,76%	28,17%	3,13%	0,63%	28,09%
99	Wiązownica	2,57%	7,98%	32,31%	3,82%	0,51%	6,01%
100	Wielkie Oczy	8,13%	13,33%	29,23%	3,54%	0,29%	2,54%
101	Wielopole Skrzyńskie	11,54%	6,84%	20,80%	3,29%	1,00%	9,80%
102	Wiśniowa	4,24%	7,17%	21,41%	5,03%	0,46%	30,94%
103	Wojaszówka	11,23%	6,82%	33,00%	3,10%	0,25%	7,25%
104	Zaleszany	3,61%	5,51%	19,09%	3,29%	0,14%	43,22%
105	Zarszyn	5,05%	10,48%	27,86%	6,45%	1,17%	4,75%
106	Zarzecze	0,90%	8,41%	25,16%	5,26%	1,71%	24,02%
107	Żołynia	5,07%	7,97%	32,48%	3,29%	0,54%	8,44%
108	Żurawica	5,18%	8,63%	35,25%	4,84%	1,43%	6,98%
109	Żyraków	3,97%	5,33%	28,07%	2,74%	0,35%	20,31%
	Gminy wiejskie razem	**5,24%**	**7,95%**	**28,97%**	**4,56%**	**0,72%**	**12,69%**

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2018–2019 **Tabela F1**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki majątkowe (w zł)		Dynamika wydatków majątkowych (w %)	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)	
		2018	2019	2019 / 2018	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7
	Samorząd województwa	**555 899 879**	**456 499 629**	**82,12%**	**48,63%**	**43,19%**
	POWIATY					
1	bieszczadzki	15 640 460	5 039 143	32,22%	34,30%	12,32%
2	brzozowski	10 324 706	7 210 873	69,84%	16,36%	11,24%
3	dębicki	38 434 216	48 874 733	127,16%	25,90%	29,90%
4	jarosławski	37 635 933	23 945 580	63,62%	21,87%	14,02%
5	jasielski	42 480 341	23 529 832	55,39%	30,70%	17,49%
6	kolbuszowski	11 511 669	9 600 026	83,39%	21,83%	17,34%
7	krośnieński	17 868 921	10 258 429	57,41%	20,55%	12,88%
8	leski	12 222 120	1 688 516	13,82%	31,18%	5,42%
9	leżajski	20 646 379	15 552 303	75,33%	21,28%	16,10%
10	lubaczowski	11 128 153	11 674 499	104,91%	14,50%	14,03%
11	łańcucki	17 514 062	11 918 634	68,05%	20,97%	14,51%
12	mielecki	23 857 320	18 518 019	77,62%	16,53%	12,42%
13	niżański	23 999 036	16 165 443	67,36%	32,99%	22,95%
14	przemyski	28 575 841	22 815 292	79,84%	42,85%	39,59%
15	przeworski	8 514 153	10 451 678	122,76%	12,12%	14,01%
16	ropczycko-sędziszowski	30 718 291	14 605 230	47,55%	30,21%	15,49%
17	rzeszowski	38 885 242	38 219 564	98,29%	26,40%	23,79%
18	sanocki	11 951 480	12 354 949	103,38%	13,34%	12,55%
19	stalowowolski	19 706 707	25 782 553	130,83%	16,82%	19,92%
20	strzyżowski	24 431 006	24 968 689	102,20%	28,36%	27,42%
21	tarnobrzeski	8 304 634	6 205 285	74,72%	18,51%	13,21%
	Powiaty razem	**454 350 671**	**359 379 270**	**79,10%**	**23,37%**	**18,20%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
1	Krosno	87 854 649	74 757 211	85,09%	24,51%	19,27%
2	Przemyśl	39 129 347	20 174 474	51,56%	10,04%	5,16%
3	Rzeszów	327 372 927	285 056 876	87,07%	23,70%	18,60%
4	Tarnobrzeg	26 215 192	22 212 184	84,73%	9,91%	7,66%
	Miasta na prawach powiatu razem	**480 572 115**	**402 200 745**	**83,69%**	**20,08%**	**15,46%**
	MIASTA					
1	Dębica	36 556 796	47 369 350	129,58%	17,14%	19,19%
2	Dynów	8 265 746	6 759 486	81,78%	25,32%	19,73%
3	Jarosław	30 942 177	21 749 302	70,29%	18,21%	11,89%
4	Jasło	10 366 740	19 593 472	189,00%	6,84%	11,15%
5	Leżajsk	5 477 563	14 841 467	270,95%	10,73%	22,47%
6	Lubaczów	11 579 107	14 876 228	128,47%	21,17%	23,79%
7	Łańcut	15 127 889	6 184 058	40,88%	18,02%	7,37%
8	Mielec	78 177 025	40 976 979	52,42%	24,48%	13,06%
9	Przeworsk	11 118 545	8 645 280	77,76%	15,75%	11,56%
10	Radymno	13 640 892	3 647 279	26,74%	41,42%	14,33%
11	Sanok	56 897 644	39 968 069	70,25%	28,60%	19,93%
12	Stalowa Wola	157 636 210	84 866 800	53,84%	38,03%	23,14%
	Miasta razem	**435 786 334**	**309 477 770**	**71,02%**	**24,30%**	**16,88%**
	MIASTA-GMINY					
1	Baranów Sandomierski	18 262 187	29 241 634	160,12%	31,75%	40,31%
2	Błażowa	11 000 909	6 465 374	58,77%	20,96%	12,31%
3	Boguchwała	29 898 025	21 414 524	71,63%	30,16%	20,96%
4	Brzostek	10 603 789	15 300 159	144,29%	16,82%	21,10%
5	Brzozów	11 686 109	5 997 441	51,32%	9,84%	5,09%
6	Cieszanów	10 223 876	6 844 786	66,95%	26,27%	18,46%
7	Dukla	6 285 748	6 835 578	108,75%	9,39%	9,46%
8	Głogów Małopolski	42 390 035	27 477 590	64,82%	33,85%	22,27%
9	Iwonicz-Zdrój	7 133 146	9 166 265	128,50%	15,17%	16,81%

1	2	3	4	5	6	7
10	Jedlicze	15 874 217	8 867 241	55,86%	24,21%	13,57%
11	Kańczuga	3 704 928	5 786 403	156,18%	7,46%	10,02%
12	Kolbuszowa	17 501 069	18 876 116	107,86%	16,06%	15,29%
13	Kołaczyce	10 193 711	3 279 186	32,17%	22,83%	7,97%
14	Lesko	8 316 684	11 380 318	136,84%	18,09%	21,30%
15	Narol	5 092 850	14 498 189	284,68%	13,52%	29,46%
16	Nisko	20 729 214	32 912 657	158,77%	22,48%	29,25%
17	Nowa Dęba	9 977 546	11 015 236	110,40%	13,62%	13,77%
18	Nowa Sarzyna	16 167 840	23 029 690	142,44%	16,99%	20,85%
19	Oleszyce	7 061 355	9 770 480	138,37%	22,08%	25,25%
20	Pilzno	21 759 929	15 055 547	69,19%	24,24%	16,86%
21	Pruchnik	22 702 819	8 209 704	36,16%	36,76%	16,01%
22	Przecław	13 378 616	8 884 384	66,41%	22,99%	14,94%
23	Radomyśl Wielki	15 173 477	18 634 919	122,81%	21,21%	22,86%
24	Ropczyce	13 256 681	36 503 978	275,36%	11,02%	23,84%
25	Rudnik nad Sanem	19 222 937	6 027 950	31,36%	37,66%	14,61%
26	Rymanów	19 964 654	27 343 555	136,96%	24,08%	28,35%
27	Sędziszów Małopolski	15 392 389	13 118 109	85,22%	14,81%	11,91%
28	Sieniawa	17 275 816	3 576 136	20,70%	36,78%	9,83%
29	Sokołów Małopolski	18 120 078	33 371 402	184,17%	20,80%	30,97%
30	Strzyżów	23 449 351	9 895 932	42,20%	23,70%	10,49%
31	Tyczyn	11 990 231	9 720 310	81,07%	21,53%	17,40%
32	Ulanów	18 160 086	10 558 274	58,14%	43,46%	25,30%
33	Ustrzyki Dolne	20 438 590	21 332 193	104,37%	23,03%	21,56%
34	Zagórz	16 153 913	24 013 376	148,65%	25,95%	31,84%
35	Zaklików	22 181 507	5 412 914	24,40%	41,92%	13,41%
	Miasta-gminy razem	**550 724 311**	**519 817 549**	**94,39%**	**22,13%**	**19,47%**
	GMINY WIEJSKIE					
1	Adamówka	5 913 989	8 776 886	148,41%	26,61%	32,61%
2	Baligród	1 388 476	1 393 543	100,36%	8,99%	8,99%
3	Besko	5 011 342	3 568 969	71,22%	22,48%	15,60%
4	Białobrzegi	6 602 909	2 527 653	38,28%	16,96%	6,53%
5	Bircza	4 191 862	2 338 046	55,78%	12,18%	7,16%
6	Bojanów	8 987 880	5 152 581	57,33%	23,11%	13,50%
7	Borowa	468 699	6 251 606	1333,82%	2,35%	22,32%
8	Brzyska	3 603 517	1 298 653	36,04%	11,93%	4,57%
9	Bukowsko	2 166 103	2 436 312	112,47%	7,82%	8,10%
10	Chłopice	2 082 670	1 277 596	61,34%	9,50%	5,60%
11	Chmielnik	13 227 154	3 867 469	29,24%	33,96%	11,74%
12	Chorkówka	13 699 385	26 574 111	193,98%	22,13%	34,09%
13	Cisna	2 914 268	4 747 081	162,89%	22,82%	29,90%
14	Cmolas	7 281 855	4 290 757	58,92%	20,38%	11,93%
15	Czarna (Bieszczadzka)	812 788	2 622 044	322,60%	7,99%	20,31%
16	Czarna (Dębicka)	20 100 232	5 605 318	27,89%	28,73%	9,28%
17	Czarna (Łańcucka)	16 802 410	8 790 906	52,32%	26,12%	14,35%
18	Czermin	2 697 157	19 256 359	713,95%	9,27%	39,02%
19	Czudec	12 045 349	7 939 383	65,91%	21,02%	13,66%
20	Dębica	35 117 747	21 977 962	62,58%	28,34%	18,50%
21	Dębowiec	5 243 133	3 500 767	66,77%	13,57%	8,61%
22	Domaradz	3 911 632	1 403 339	35,88%	13,94%	4,94%
23	Dubiecko	7 126 663	3 821 431	53,62%	16,09%	8,37%
24	Dydnia	12 074 646	5 651 076	46,80%	27,08%	14,04%
25	Dynów	3 446 795	2 111 193	61,25%	11,25%	6,59%
26	Dzikowiec	10 051 281	4 617 312	45,94%	28,89%	14,60%
27	Fredropol	1 894 812	1 222 533	64,52%	7,89%	4,98%
28	Frysztak	13 064 856	10 047 191	76,90%	25,84%	19,66%
29	Gać	3 098 825	5 479 083	176,81%	14,60%	21,85%
30	Gawłuszowice	567 245	2 546 444	448,91%	5,31%	18,91%
31	Gorzyce	17 767 211	11 799 208	66,41%	28,55%	18,93%
32	Grębów	11 186 680	14 439 424	129,08%	23,17%	25,56%
33	Grodzisko Dolne	13 172 455	12 034 976	91,36%	31,66%	27,19%

1	2	3	4	5	6	7
34	Haczów	8 187 411	6 820 593	83,31%	20,71%	16,29%
35	Harasiuki	819 551	3 481 030	424,75%	3,26%	11,19%
36	Horyniec-Zdrój	3 995 908	13 338 756	333,81%	17,51%	39,30%
37	Hyżne	11 726 495	3 424 144	29,20%	31,10%	10,34%
38	Iwierzyce	8 221 125	4 766 407	57,98%	21,92%	12,76%
39	Jarocin	5 065 779	5 114 719	100,97%	22,11%	21,00%
40	Jarosław	11 086 686	8 874 824	80,05%	20,76%	15,62%
41	Jasienica Rosielna	22 608 274	15 518 549	68,64%	42,18%	29,88%
42	Jasło	11 565 828	2 685 827	23,22%	17,50%	4,39%
43	Jaśliska	3 335 233	1 955 406	58,63%	23,67%	14,66%
44	Jawornik Polski	13 411 943	7 345 006	54,76%	40,86%	26,06%
45	Jeżowe	8 049 439	21 719 966	269,83%	15,84%	31,48%
46	Jodłowa	4 786 406	15 913 996	332,48%	18,24%	40,47%
47	Kamień	16 314 571	1 973 298	12,10%	34,23%	5,55%
48	Komańcza	609 841	142 664	23,39%	3,57%	0,80%
49	Korczyna	7 700 465	8 167 878	106,07%	16,18%	15,57%
50	Krasiczyn	1 590 064	3 722 283	234,10%	7,32%	14,91%
51	Krasne	16 961 492	6 334 527	37,35%	28,05%	11,08%
52	Krempna	2 780 942	371 544	13,36%	25,85%	4,24%
53	Krościenko Wyżne	3 513 093	2 765 186	78,71%	15,56%	11,82%
54	Krzeszów	7 199 922	12 799 086	177,77%	33,77%	43,82%
55	Krzywcza	3 546 632	2 274 851	64,14%	15,72%	9,91%
56	Kuryłówka	2 859 103	2 169 909	75,89%	10,92%	8,15%
57	Laszki	10 172 647	3 962 883	38,96%	27,54%	12,52%
58	Leżajsk	30 560 392	23 480 457	76,83%	29,66%	22,50%
59	Lubaczów	15 088 188	20 265 776	134,32%	30,30%	34,74%
60	Lubenia	4 079 493	3 627 671	88,92%	14,56%	12,24%
61	Lutowiska	2 281 177	1 425 954	62,51%	18,75%	11,67%
62	Łańcut	15 722 946	10 437 130	66,38%	16,70%	10,43%
63	Majdan Królewski	8 418 922	7 380 978	87,67%	20,62%	17,27%
64	Markowa	5 410 350	3 983 016	73,62%	18,04%	12,71%
65	Medyka	6 506 841	3 004 804	46,18%	20,90%	10,15%
66	Miejsce Piastowe	7 844 464	20 202 549	257,54%	14,66%	28,31%
67	Mielec	7 498 135	10 964 523	146,23%	14,31%	17,83%
68	Niebylec	8 051 585	17 641 680	219,11%	17,39%	28,89%
69	Niwiska	7 141 944	5 030 396	70,43%	22,34%	15,55%
70	Nowy Żmigród	10 402 337	2 886 358	27,75%	22,44%	7,10%
71	Nozdrzec	3 331 692	775 295	23,27%	9,32%	2,20%
72	Olszanica	2 747 207	16 038 935	583,83%	13,94%	45,40%
73	Orły	6 742 955	3 346 797	49,63%	15,84%	7,89%
74	Osiek Jasielski	2 325 523	525 796	22,61%	10,29%	2,28%
75	Ostrów	9 199 977	13 006 368	141,37%	14,57%	18,37%
76	Padew Narodowa	16 885 079	14 947 786	88,53%	48,26%	40,48%
77	Pawłosiów	4 291 383	1 496 594	34,87%	13,12%	4,55%
78	Przemyśl	8 717 731	7 432 226	85,25%	18,96%	15,32%
79	Przeworsk	7 871 420	7 903 164	100,40%	12,63%	11,72%
80	Pysznica	8 617 396	8 620 267	100,03%	19,86%	18,31%
81	Radomyśl nad Sanem	6 860 246	2 703 165	39,40%	20,35%	8,44%
82	Radymno	9 454 975	12 880 455	136,23%	18,73%	22,59%
83	Rakszawa	1 897 319	6 445 502	339,72%	6,05%	16,81%
84	Raniżów	7 531 529	4 351 165	57,77%	21,96%	13,21%
85	Rokietnica	3 551 955	4 963 806	139,75%	17,48%	21,51%
86	Roźwienica	1 331 365	1 086 155	81,58%	4,96%	3,58%
87	Sanok	16 195 246	14 631 176	90,34%	19,60%	16,51%
88	Skołyszyn	17 054 426	5 996 381	35,16%	27,81%	10,84%
89	Solina	17 214 888	17 194 491	99,88%	40,93%	38,72%
90	Stary Dzików	4 930 253	1 914 304	38,83%	20,56%	9,02%
91	Stubno	1 369 374	2 360 357	172,37%	7,91%	12,20%
92	Świlcza	22 079 648	12 778 297	57,87%	28,40%	16,40%
93	Tarnowiec	9 699 274	4 402 984	45,39%	23,26%	10,85%
94	Tryńcza	10 114 407	6 552 602	64,78%	24,72%	15,73%

1	2	3	4	5	6	7
95	Trzebownisko	51 078 939	40 387 399	79,07%	38,30%	30,30%
96	Tuszów Narodowy	8 239 958	6 889 470	83,61%	21,24%	16,75%
97	Tyrawa Wołoska	384 055	868 401	226,11%	3,79%	7,71%
98	Wadowice Górne	4 683 589	13 425 279	286,65%	14,12%	28,30%
99	Wiązownica	9 322 273	4 126 663	44,27%	17,94%	8,13%
100	Wielkie Oczy	4 509 510	2 086 177	46,26%	22,31%	11,00%
101	Wielopole Skrzyńskie	23 460 378	20 351 304	86,75%	41,01%	35,43%
102	Wiśniowa	7 621 294	16 548 270	217,13%	19,28%	32,11%
103	Wojaszówka	16 865 813	13 229 163	78,44%	34,67%	27,05%
104	Zaleszany	12 956 094	32 646 018	251,97%	25,79%	43,85%
105	Zarszyn	5 958 526	4 783 620	80,28%	14,88%	11,37%
106	Zarzecze	3 596 817	9 807 785	272,68%	10,81%	22,57%
107	Żołynia	3 380 662	3 681 620	108,90%	10,99%	10,62%
108	Żurawica	11 225 496	5 117 894	45,59%	19,77%	8,91%
109	Żyraków	11 358 686	24 853 860	218,81%	18,68%	30,48%
	Gminy wiejskie razem	**957 495 006**	**876 498 825**	**91,54%**	**21,83%**	**18,78%**

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2019 roku **Tabela G1**

Lp.	Nazwa jednostki	Zobowiązania (w zł)			Relacja zobowiązań do dochodów ogółem (w %)
		ogółem	w tym z tytułu:		
			papierów wartościowych	zobowiązań wymagalnych	
1	2	3	4	5	6
	Samorząd województwa	**212 360 001**	**0**	**0**	**18,33%**
	POWIATY				
1	bieszczadzki	17 528 100	0	0	38,76%
2	brzozowski	5 220 000	0	0	7,64%
3	dębicki	0	0	0	0,00%
4	jarosławski	44 550 341	0	50 341	25,04%
5	jasielski	32 565 000	0	0	23,59%
6	kolbuszowski	9 994 777	0	0	17,48%
7	krośnieński	19 331 546	0	0	21,54%
8	leski	6 784 970	0	0	21,59%
9	leżajski	1 091 907	0	0	1,00%
10	lubaczowski	22 730 557	0	0	26,92%
11	łańcucki	9 639 336	0	0	10,69%
12	mielecki	19 967 153	0	0	12,14%
13	niżański	740 000	0	0	0,93%
14	przemyski	78 000	0	0	0,13%
15	przeworski	16 448 767	0	0	21,16%
16	ropczycko-sędziszowski	16 392 430	0	0	16,71%
17	rzeszowski	22 160 000	0	0	13,52%
18	sanocki	26 222 173	0	110	25,23%
19	stalowowolski	43 533 731	0	0	35,84%
20	strzyżowski	36 973 077	0	0	45,96%
21	tarnobrzeski	9 271 200	0	0	18,79%
	Powiaty razem	**361 223 067**	**0**	**50 451**	**17,59%**

1	2	3	4	5	6
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
1	Krosno	231 144 821	0	0	55,43%
2	Przemyśl	138 900 781	24 420 000	284 115	34,08%
3	Rzeszów	794 545 210	0	821	54,12%
4	Tarnobrzeg	114 251 052	0	1 052	39,07%
	Miasta na prawach powiatu razem	**1 278 841 864**	**24 420 000**	**285 988**	**49,47%**
	MIASTA				
1	Dębica	43 017 507	0	0	18,03%
2	Dynów	8 270 904	0	0	24,52%
3	Jarosław	51 741 410	0	0	28,49%
4	Jasło	18 848 434	0	2 333	10,97%
5	Leżajsk	2 537 865	0	0	3,95%
6	Lubaczów	24 241 311	0	1 750	38,91%
7	Łańcut	35 070 000	0	0	37,40%
8	Mielec	27 003 594	0	3 594	8,27%
9	Przeworsk	21 972 627	0	0	28,94%
10	Radymno	4 454 489	0	0	14,79%
11	Sanok	78 759 739	60 515 000	162 621	41,03%
12	Stalowa Wola	196 764 479	0	5 479	58,40%
	Miasta razem	**512 682 359**	**60 515 000**	**175 777**	**28,37%**
	MIASTA-GMINY				
1	Baranów Sandomierski	10 046 691	0	1 144	14,65%
2	Błażowa	9 626 755	0	4 566	18,39%
3	Boguchwała	45 604 932	0	0	43,33%
4	Brzostek	13 200 000	0	0	18,43%
5	Brzozów	45 442 049	0	0	37,04%
6	Cieszanów	13 282 736	0	12 736	34,96%
7	Dukla	13 759 645	0	0	18,86%
8	Głogów Małopolski	53 527 247	0	6 332	45,41%
9	Iwonicz-Zdrój	16 630 934	0	122 000	31,85%
10	Jedlicze	4 815 152	0	80	7,10%
11	Kańczuga	5 540 119	0	0	9,94%
12	Kolbuszowa	37 706 403	0	0	32,92%
13	Kołaczyce	8 540 668	0	0	19,34%

1	2	3	4	5	6
14	Lesko	7 020 341	0	0	13,54%
15	Narol	14 762 589	0	0	31,76%
16	Nisko	14 552 513	0	0	14,06%
17	Nowa Dęba	14 155 640	0	0	17,51%
18	Nowa Sarzyna	21 280 000	0	0	19,52%
19	Oleszyce	10 077 520	0	0	27,82%
20	Pilzno	33 850 941	0	2 385	38,30%
21	Pruchnik	5 619 371	0	0	10,52%
22	Przecław	15 079 571	0	0	23,97%
23	Radomyśl Wielki	10 902 600	0	0	13,88%
24	Ropczyce	40 242 740	0	0	29,38%
25	Rudnik nad Sanem	8 870 859	0	0	20,47%
26	Rymanów	28 600 476	0	0	31,70%
27	Sędziszów Małopolski	26 462 176	0	49 925	24,64%
28	Sieniawa	24 449 000	0	0	66,32%
29	Sokołów Małopolski	21 776 750	0	0	21,59%
30	Strzyżów	31 389 883	0	0	32,33%
31	Tyczyn	29 082 252	0	0	56,23%
32	Ulanów	0	0	0	0,00%
33	Ustrzyki Dolne	21 889 041	0	4 941	23,60%
34	Zagórz	13 253 533	0	183	18,12%
35	Zaklików	8 588 404	0	0	17,70%
	Miasta-gminy razem	**679 629 529**	**0**	**204 292**	**25,96%**
	GMINY WIEJSKIE				
1	Adamówka	222 362	0	0	0,79%
2	Baligród	3 326 055	0	0	19,62%
3	Besko	1 476 500	0	0	6,26%
4	Białobrzegi	165 625	0	0	0,41%
5	Bircza	3 835 189	0	220 189	11,59%
6	Bojanów	3 652 124	0	0	9,16%
7	Borowa	2 519 298	0	38	9,09%
8	Brzyska	1 599 535	0	0	5,24%
9	Bukowsko	7 850 313	0	697	25,97%
10	Chłopice	3 900 000	0	0	15,65%

1	2	3	4	5	6
11	Chmielnik	7 723 433	0	0	20,22%
12	Chorkówka	11 916 349	0	0	17,32%
13	Cisna	5 027 404	0	85 369	32,92%
14	Cmolas	5 126 963	0	8 963	13,67%
15	Czarna (Bieszczadzka)	2 622 364	0	0	21,85%
16	Czarna (Dębicka)	24 599 499	0	0	37,97%
17	Czarna (Łańcucka)	17 608 030	0	0	28,30%
18	Czermin	7 050 000	0	0	15,97%
19	Czudec	9 142 650	0	0	15,92%
20	Dębica	8 575 282	0	0	7,07%
21	Dębowiec	10 169 634	0	0	23,51%
22	Domaradz	3 018 750	0	0	9,97%
23	Dubiecko	13 440 081	0	531	28,52%
24	Dydnia	4 823 448	0	0	11,72%
25	Dynów	5 276 239	0	4 827	16,47%
26	Dzikowiec	3 900 000	0	0	12,05%
27	Fredropol	7 739 578	0	915 149	30,03%
28	Frysztak	19 224 528	0	1 325	38,86%
29	Gać	3 374 560	0	0	14,73%
30	Gawłuszowice	1 766 950	0	0	13,12%
31	Gorzyce	15 647 424	0	0	24,35%
32	Grębów	15 927 000	0	0	30,36%
33	Grodzisko Dolne	6 431 344	0	0	14,08%
34	Haczów	4 074 509	0	43	10,09%
35	Harasiuki	3 500 000	0	0	11,07%
36	Horyniec-Zdrój	9 928 625	0	0	33,21%
37	Hyżne	7 495 312	0	0	20,36%
38	Iwierzyce	5 000 000	0	0	13,28%
39	Jarocin	974 371	0	0	3,88%
40	Jarosław	2 530 219	0	0	4,57%
41	Jasienica Rosielna	12 522 985	0	0	25,86%
42	Jasło	3 464 000	0	0	5,40%
43	Jaśliska	0	0	0	0,00%
44	Jawornik Polski	15 503 380	0	42	54,09%

1	2	3	4	5	6
45	Jeżowe	20 873 458	0	0	34,61%
46	Jodłowa	8 728 420	0	0	22,12%
47	Kamień	1 064 161	0	0	2,76%
48	Komańcza	5 623 980	0	0	30,01%
49	Korczyna	13 443 603	0	0	25,28%
50	Krasiczyn	0	0	0	0,00%
51	Krasne	16 184 080	0	0	27,10%
52	Krempna	828 509	0	427 247	7,73%
53	Krościenko Wyżne	600 000	0	0	2,56%
54	Krzeszów	10 437 763	0	0	41,87%
55	Krzywcza	3 003 671	0	0	11,46%
56	Kuryłówka	2 297 106	0	0	8,11%
57	Laszki	225 000	0	0	0,67%
58	Leżajsk	17 029 024	0	0	16,72%
59	Lubaczów	12 463 174	0	72 413	22,11%
60	Lubenia	5 969 933	0	0	19,37%
61	Lutowiska	684 000	0	0	5,77%
62	Łańcut	6 852 056	0	7 056	6,55%
63	Majdan Królewski	0	0	0	0,00%
64	Markowa	7 756 865	0	0	24,24%
65	Medyka	5 206 697	0	0	16,37%
66	Miejsce Piastowe	15 863 300	0	4 962	23,21%
67	Mielec	11 470 542	0	0	19,31%
68	Niebylec	2 500 000	0	0	4,41%
69	Niwiska	5 469 174	0	352	16,90%
70	Nowy Żmigród	11 920 511	0	0	28,51%
71	Nozdrzec	3 023 120	0	0	8,12%
72	Olszanica	4 002 144	0	2 144	12,58%
73	Orły	5 112 466	0	569	11,59%
74	Osiek Jasielski	3 667 466	0	0	14,74%
75	Ostrów	7 991 662	0	0	11,16%
76	Padew Narodowa	7 922 148	0	0	20,62%
77	Pawłosiów	3 487 000	0	0	10,16%
78	Przemyśl	5 115 723	0	994	10,21%

1	2	3	4	5	6
79	Przeworsk	1 250 000	0	0	1,85%
80	Pysznica	3 457 527	0	0	7,32%
81	Radomyśl nad Sanem	11 360 770	0	0	35,40%
82	Radymno	5 969 849	0	1 849	10,97%
83	Rakszawa	1 734 024	0	0	4,57%
84	Raniżów	4 825 289	0	0	13,89%
85	Rokietnica	2 121	0	2 121	0,01%
86	Roźwienica	11 426 133	0	539 185	37,55%
87	Sanok	15 900 000	0	0	18,38%
88	Skołyszyn	3 337 200	0	0	5,34%
89	Solina	14 879 606	0	0	37,82%
90	Stary Dzików	2 904 802	0	0	12,46%
91	Stubno	0	0	0	0,00%
92	Świlcza	12 954 829	0	0	16,13%
93	Tarnowiec	3 788 904	0	0	8,12%
94	Tryńcza	2 729 941	0	194	6,21%
95	Trzebownisko	28 071 286	0	0	22,12%
96	Tuszów Narodowy	3 298 675	0	0	7,60%
97	Tyrawa Wołoska	300 029	0	29	2,59%
98	Wadowice Górne	8 500 000	0	0	20,97%
99	Wiązownica	10 161 093	0	0	19,54%
100	Wielkie Oczy	5 570 000	0	0	29,36%
101	Wielopole Skrzyńskie	21 407 609	0	47 609	37,30%
102	Wiśniowa	16 641 890	0	0	33,93%
103	Wojaszówka	8 501 447	0	0	17,06%
104	Zaleszany	12 660 000	0	0	17,79%
105	Zarszyn	14 998 173	0	30 184	35,00%
106	Zarzecze	4 371 729	0	0	9,79%
107	Żołynia	8 070 352	0	176 141	23,10%
108	Żurawica	2 046 571	0	0	3,49%
109	Żyraków	22 694 736	0	0	29,57%
	Gminy wiejskie razem	**794 303 254**	**0**	**2 550 222**	**16,93%**

Dochody, wydatki i wynik jednostek samorządu terytorialnego w 2020 roku **Tabela A2**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody ogółem wykonane (w zł)	Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Relacja dochodów wykonanych do planowanych	Wydatki ogółem wykonane (w zł)	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	Wynik na koniec roku (w zł)	Miejsce w rankingu wg dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Samorząd województwa	**1 283 458 303**	**604**	**112,95%**	**1 203 294 889**	**566**	**80 163 414**	
	POWIATY						0	
1	bieszczadzki	50 484 691	2 340	103,37%	47 527 941	2 203	2 956 750	1
2	brzozowski	87 140 304	1 330	103,26%	78 879 912	1 204	8 260 392	13
3	dębicki	171 314 327	1 266	111,45%	148 465 435	1 097	22 848 891	16
4	jarosławski	212 296 304	1 768	102,12%	194 938 382	1 623	17 357 923	3
5	jasielski	153 117 940	1 352	105,07%	145 194 235	1 282	7 923 706	11
6	kolbuszowski	58 788 182	945	108,54%	51 038 288	821	7 749 894	20
7	krośnieński	98 454 064	878	108,01%	92 915 752	828	5 538 312	21
8	leski	45 647 234	1 728	123,00%	34 098 366	1 291	11 548 868	5
9	leżajski	134 867 671	1 948	98,24%	132 076 030	1 908	2 791 641	2
10	lubaczowski	96 780 310	1 760	101,88%	83 622 403	1 521	13 157 906	4
11	łańcucki	114 308 907	1 409	111,29%	94 590 330	1 166	19 718 577	8
12	mielecki	170 416 579	1 247	103,28%	174 228 026	1 275	-3 811 447	17
13	niżański	92 881 885	1 398	107,65%	78 395 086	1 180	14 486 798	10
14	przemyski	71 751 735	970	107,04%	59 013 572	798	12 738 163	19
15	przeworski	109 912 092	1 405	103,11%	95 696 373	1 223	14 215 719	9
16	ropczycko-sędziszowski	106 842 559	1 433	99,82%	92 947 922	1 246	13 894 636	7
17	rzeszowski	219 524 065	1 291	110,70%	174 141 000	1 024	45 383 066	14
18	sanocki	125 917 877	1 337	103,36%	114 487 666	1 216	11 430 211	12
19	stalowowolski	134 242 553	1 268	98,32%	123 246 837	1 164	10 995 717	15
20	strzyżowski	93 797 945	1 530	101,60%	84 828 400	1 384	8 969 546	6
21	tarnobrzeski	52 076 288	985	98,90%	50 434 315	954	1 641 973	18
	Powiaty razem	**2 400 563 512**	**1 352**	**104,76%**	**2 150 766 270**	**1 211**	**249 797 241**	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						**0**	
1	Krosno	411 564 764	8 920	100,33%	456 191 430	9 887	-44 626 666	1
2	Przemyśl	441 113 832	7 298	96,88%	417 256 705	6 903	23 857 127	4
3	Rzeszów	1 637 121 460	8 318	104,77%	1 627 970 265	8 271	9 151 195	2
4	Tarnobrzeg	353 918 879	7 597	100,46%	342 444 231	7 350	11 474 647	3
	Miasta na prawach powiatu razem	**2 843 718 935**	**8 125**	**102,28%**	**2 843 862 631**	**8 126**	**-143 696**	
	MIASTA						**0**	
1	Dębica	248 783 703	5 482	100,71%	247 008 925	5 443	1 774 778	7
2	Dynów	37 230 192	6 081	96,33%	35 347 849	5 774	1 882 343	3
3	Jarosław	195 107 926	5 220	92,19%	197 449 189	5 283	-2 341 263	10
4	Jasło	197 029 710	5 675	102,70%	189 060 664	5 445	7 969 045	5
5	Leżajsk	66 039 601	4 815	101,63%	63 368 460	4 620	2 671 141	12
6	Lubaczów	66 970 279	5 637	106,20%	68 051 338	5 728	-1 081 060	6
7	Łańcut	109 230 101	6 176	92,18%	108 654 213	6 144	575 889	2
8	Mielec	372 199 679	6 180	104,33%	384 066 319	6 377	-11 866 640	1
9	Przeworsk	78 294 009	5 143	92,72%	79 652 854	5 232	-1 358 845	11
10	Radymno	28 005 123	5 344	93,90%	27 713 838	5 289	291 285	8
11	Sanok	195 839 578	5 263	102,01%	198 277 479	5 329	-2 437 901	9
12	Stalowa Wola	342 035 510	5 684	94,19%	338 044 343	5 617	3 991 167	4
	Miasta razem	**1 936 765 411**	**5 614**	**98,72%**	**1 936 695 471**	**5 614**	**69 940**	
	MIASTA-GMINY						**0**	
1	Baranów Sandomierski	69 404 042	5 882	101,40%	67 612 845	5 730	1 791 197	7
2	Błażowa	55 871 549	5 150	100,09%	55 041 923	5 074	829 626	30
3	Boguchwała	118 013 465	5 669	104,97%	111 711 528	5 366	6 301 938	14
4	Brzostek	66 233 251	5 096	97,58%	63 115 934	4 857	3 117 318	32
5	Brzozów	140 118 518	5 266	96,39%	134 651 827	5 061	5 466 690	25
6	Cieszanów	38 026 004	5 342	93,50%	38 301 880	5 381	-275 876	22
7	Dukla	84 765 310	5 834	101,56%	83 476 656	5 746	1 288 654	9
8	Głogów Małopolski	131 774 151	6 657	106,60%	133 957 163	6 767	-2 183 012	1
9	Iwonicz-Zdrój	55 633 673	5 129	101,12%	54 120 274	4 990	1 513 400	31
10	Jedlicze	94 867 764	6 149	106,38%	89 463 389	5 799	5 404 375	3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
11	Kańczuga	63 781 384	5 191	98,05%	66 115 558	5 381	-2 334 174	28
12	Kolbuszowa	143 746 475	5 820	92,20%	122 518 907	4 961	21 227 568	10
13	Kołaczyce	49 036 248	5 487	102,68%	46 781 209	5 235	2 255 039	19
14	Lesko	62 755 611	5 559	100,95%	63 433 833	5 620	-678 222	16
15	Narol	50 154 524	6 325	99,52%	44 918 236	5 664	5 236 288	2
16	Nisko	116 311 028	5 221	92,45%	122 241 431	5 487	-5 930 404	26
17	Nowa Dęba	90 247 443	5 021	99,51%	84 177 459	4 684	6 069 984	34
18	Nowa Sarzyna	113 687 678	5 277	98,67%	105 811 533	4 912	7 876 145	24
19	Oleszyce	34 636 460	5 480	99,28%	31 315 668	4 955	3 320 792	20
20	Pilzno	92 874 772	5 090	104,70%	84 793 112	4 647	8 081 660	33
21	Pruchnik	55 747 484	5 773	101,64%	53 857 517	5 577	1 889 967	13
22	Przecław	67 886 532	5 647	101,11%	66 279 984	5 513	1 606 548	15
23	Radomyśl Wielki	86 551 296	6 049	102,89%	85 963 894	6 008	587 402	5
24	Ropczyce	145 900 889	5 296	100,31%	134 918 472	4 897	10 982 417	23
25	Rudnik nad Sanem	44 034 492	4 340	100,91%	40 290 985	3 971	3 743 507	35
26	Rymanów	97 556 002	6 132	101,74%	89 371 713	5 617	8 184 289	4
27	Sędziszów Małopolski	122 707 275	5 153	100,66%	116 721 375	4 902	5 985 900	29
28	Sieniawa	37 841 049	5 390	91,23%	41 445 700	5 904	-3 604 651	21
29	Sokołów Małopolski	101 331 398	5 867	97,34%	101 648 310	5 886	-316 912	8
30	Strzyżów	113 368 043	5 500	92,53%	115 706 683	5 613	-2 338 639	18
31	Tyczyn	61 426 409	5 817	104,60%	58 973 154	5 585	2 453 255	11
32	Ulanów	43 014 050	5 219	100,82%	32 944 942	3 997	10 069 108	27
33	Ustrzyki Dolne	94 820 013	5 531	95,03%	90 146 115	5 258	4 673 897	17
34	Zagórz	78 152 483	5 957	100,34%	70 048 404	5 339	8 104 079	6
35	Zaklików	49 372 929	5 802	109,08%	44 839 699	5 270	4 533 229	12
	Miasta-gminy razem	**2 871 649 694**	**5 542**	**99,58%**	**2 746 717 312**	**5 301**	**124 932 382**	
	GMINY WIEJSKIE						**0**	
1	Adamówka	25 379 271	6 298	98,13%	22 911 942	5 685	2 467 329	21
2	Baligród	24 643 665	7 769	94,86%	21 383 102	6 741	3 260 563	7
3	Besko	27 787 873	6 163	113,42%	26 569 698	5 893	1 218 176	25
4	Białobrzegi	47 425 296	5 423	102,53%	42 109 240	4 815	5 316 056	71
5	Bircza	39 101 867	6 022	98,28%	37 972 474	5 848	1 129 393	38
6	Bojanów	44 406 869	5 833	104,73%	44 601 363	5 859	-194 494	45

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	Borowa	27 492 568	4 990	101,72%	27 301 192	4 956	191 376	99
8	Brzyska	33 720 391	5 173	104,56%	30 738 616	4 716	2 981 774	88
9	Bukowsko	35 824 809	6 537	104,56%	33 349 847	6 086	2 474 962	17
10	Chłopice	31 555 666	5 705	103,14%	29 240 282	5 287	2 315 384	53
11	Chmielnik	42 432 202	6 102	102,05%	40 289 178	5 794	2 143 025	30
12	Chorkówka	71 425 277	5 304	103,52%	65 938 454	4 897	5 486 823	75
13	Cisna	14 187 067	8 125	74,86%	13 644 852	7 815	542 215	3
14	Cmolas	40 728 618	5 037	99,81%	39 104 778	4 836	1 623 840	98
15	Czarna (Bieszczadzka)	13 857 309	5 837	100,78%	12 656 020	5 331	1 201 289	44
16	Czarna (Dębicka)	63 741 446	4 843	98,32%	62 499 753	4 748	1 241 693	103
17	Czarna (Łańcucka)	69 273 362	5 847	103,24%	63 607 557	5 369	5 665 806	42
18	Czermin	38 505 559	5 441	102,14%	35 112 630	4 962	3 392 929	69
19	Czudec	64 387 402	5 449	104,37%	62 211 748	5 265	2 175 654	68
20	Dębica	141 175 189	5 453	101,44%	138 403 395	5 346	2 771 795	66
21	Dębowiec	48 580 424	5 488	105,60%	46 237 096	5 223	2 343 327	64
22	Domaradz	33 693 334	5 544	99,10%	32 134 845	5 288	1 558 489	63
23	Dubiecko	52 804 867	5 775	96,52%	51 203 513	5 600	1 601 354	50
24	Dydnia	49 002 433	6 195	102,84%	44 193 453	5 587	4 808 979	23
25	Dynów	38 089 481	5 560	94,46%	36 746 023	5 364	1 343 459	62
26	Dzikowiec	36 697 862	5 655	101,41%	33 376 985	5 144	3 320 877	55
27	Fredropol	33 049 558	6 064	90,69%	27 762 114	5 094	5 287 444	33
28	Frysztak	49 392 775	4 771	99,28%	49 717 167	4 802	-324 392	107
29	Gać	26 832 115	5 814	99,25%	25 774 125	5 585	1 057 990	46
30	Gawłuszowice	13 566 271	4 984	97,84%	12 658 189	4 650	908 082	100
31	Gorzyce	63 334 894	4 842	99,44%	61 861 833	4 729	1 473 062	104
32	Grębów	52 459 765	5 237	98,83%	53 470 466	5 338	-1 010 700	82
33	Grodzisko Dolne	41 436 738	5 165	100,66%	40 563 187	5 056	873 550	90
34	Haczów	48 771 049	5 347	100,70%	44 954 776	4 928	3 816 273	73
35	Harasiuki	39 283 934	6 473	95,09%	34 099 193	5 619	5 184 741	18
36	Horyniec-Zdrój	28 301 131	6 134	111,25%	23 174 538	5 023	5 126 593	27
37	Hyżne	47 432 988	6 717	103,02%	47 823 550	6 772	-390 563	14

1	2	3	4	5	6	7	8	9
38	Iwierzyce	47 428 669	6 122	105,11%	45 908 591	5 926	1 520 078	28
39	Jarocin	39 768 772	7 432	104,18%	36 856 855	6 888	2 911 917	9
40	Jarosław	61 923 679	4 675	102,20%	62 921 366	4 751	-997 686	109
41	Jasienica Rosielna	48 385 875	6 159	105,20%	44 652 532	5 684	3 733 342	26
42	Jasło	80 317 292	4 918	102,80%	77 888 784	4 770	2 428 509	102
43	Jaśliska	16 380 505	7 524	102,11%	15 755 359	7 237	625 146	8
44	Jawornik Polski	35 353 438	7 962	88,33%	35 477 990	7 991	-124 552	5
45	Jeżowe	78 772 955	7 802	106,95%	66 530 921	6 589	12 242 034	6
46	Jodłowa	33 535 539	6 264	100,28%	32 447 190	6 060	1 088 349	22
47	Kamień	41 405 031	6 036	101,92%	40 420 021	5 892	985 010	36
48	Komańcza	24 002 837	5 335	101,79%	22 575 690	5 018	1 427 147	74
49	Korczyna	64 805 160	5 798	101,14%	65 688 524	5 877	-883 364	47
50	Krasiczyn	27 130 931	5 246	102,14%	25 258 996	4 884	1 871 935	80
51	Krasne	68 300 303	5 847	98,56%	65 661 954	5 621	2 638 349	43
52	Krempna	10 386 782	5 593	97,70%	9 337 758	5 028	1 049 023	59
53	Krościenko Wyżne	28 298 954	5 046	99,04%	26 439 684	4 715	1 859 270	96
54	Krzeszów	30 192 230	7 111	107,78%	29 894 544	7 041	297 686	13
55	Krzywcza	31 598 554	6 563	85,06%	31 304 728	6 502	293 826	16
56	Kuryłówka	34 665 221	6 086	101,58%	30 204 202	5 303	4 461 020	31
57	Laszki	38 927 552	5 623	107,21%	33 144 385	4 788	5 783 167	57
58	Leżajsk	116 965 584	5 774	103,58%	109 624 008	5 412	7 341 576	51
59	Lubaczów	55 536 905	6 041	99,24%	53 981 607	5 871	1 555 297	34
60	Lubenia	37 298 853	5 791	106,23%	32 909 587	5 109	4 389 267	48
61	Lutowiska	13 296 780	6 458	88,62%	13 594 568	6 603	-297 789	19
62	Łańcut	122 906 236	5 588	96,17%	122 033 466	5 548	872 770	60
63	Majdan Królewski	51 122 395	5 216	106,00%	47 100 754	4 805	4 021 641	83
64	Markowa	36 416 214	5 617	101,73%	34 016 488	5 247	2 399 726	58
65	Medyka	33 896 630	5 189	100,94%	33 182 153	5 080	714 477	85
66	Miejsce Piastowe	71 147 872	5 195	99,84%	68 334 812	4 990	2 813 059	84
67	Mielec	77 185 824	5 745	106,31%	73 194 595	5 448	3 991 228	52
68	Niebylec	54 174 623	5 142	100,66%	48 571 680	4 611	5 602 944	91

1	2	3	4	5	6	7	8	9
69	Niwiska	36 852 566	6 064	102,59%	33 740 791	5 552	3 111 776	32
70	Nowy Żmigród	45 978 401	5 110	100,76%	43 288 848	4 811	2 689 553	93
71	Nozdrzec	40 669 182	5 116	96,77%	39 009 905	4 907	1 659 278	92
72	Olszanica	35 343 204	7 232	97,68%	33 170 739	6 788	2 172 465	12
73	Orły	50 515 728	5 683	103,03%	46 398 237	5 220	4 117 490	54
74	Osiek Jasielski	27 821 757	5 189	103,96%	24 387 971	4 548	3 433 786	86
75	Ostrów	72 042 049	9 791	84,90%	66 903 543	9 093	5 138 506	2
76	Padew Narodowa	26 584 271	4 936	96,43%	25 230 956	4 685	1 353 315	101
77	Pawłosiów	40 141 492	4 759	92,10%	36 866 650	4 371	3 274 842	108
78	Przemyśl	56 433 479	5 293	108,38%	50 637 114	4 749	5 796 365	77
79	Przeworsk	76 856 226	5 170	96,58%	72 595 597	4 883	4 260 629	89
80	Pysznica	54 309 024	4 827	108,42%	52 792 965	4 693	1 516 058	105
81	Radomyśl nad Sanem	36 965 591	5 053	98,68%	36 754 539	5 025	211 052	95
82	Radymno	70 478 761	6 180	100,55%	54 476 578	4 777	16 002 183	24
83	Rakszawa	39 518 140	5 362	102,04%	37 501 846	5 088	2 016 294	72
84	Raniżów	37 298 360	5 294	100,30%	32 478 858	4 610	4 819 502	76
85	Rokietnica	24 092 613	5 563	104,01%	21 749 823	5 022	2 342 790	61
86	Roźwienica	34 036 196	5 450	97,09%	33 807 275	5 413	228 921	67
87	Sanok	101 711 584	5 623	101,78%	96 895 472	5 357	4 816 113	56
88	Skołyszyn	65 581 962	5 244	105,09%	64 652 492	5 170	929 470	81
89	Solina	66 062 214	12 418	110,59%	55 082 831	10 354	10 979 384	1
90	Stary Dzików	33 299 371	8 071	106,60%	29 222 085	7 082	4 077 286	4
91	Stubno	24 616 535	6 376	100,79%	25 101 841	6 501	-485 306	20
92	Świlcza	88 895 224	5 466	86,51%	89 813 160	5 523	-917 936	65
93	Tarnowiec	46 724 016	5 108	100,43%	48 054 164	5 254	-1 330 148	94
94	Tryńcza	51 968 750	6 109	82,22%	45 925 651	5 399	6 043 099	29
95	Trzebownisko	148 186 086	6 597	113,73%	128 452 594	5 719	19 733 492	15
96	Tuszów Narodowy	60 365 244	7 322	99,38%	55 829 277	6 772	4 535 967	10
97	Tyrawa Wołoska	14 337 392	7 252	104,93%	12 895 958	6 523	1 441 434	11
98	Wadowice Górne	45 501 069	5 879	100,24%	43 159 997	5 577	2 341 072	40

1	2	3	4	5	6	7	8	9
99	Wiązownica	56 176 017	4 796	92,56%	56 600 126	4 833	-424 109	106
100	Wielkie Oczy	22 921 656	6 037	105,08%	20 712 153	5 455	2 209 503	35
101	Wielopole Skrzyńskie	46 919 897	5 781	99,26%	46 183 803	5 690	736 094	49
102	Wiśniowa	40 199 759	5 040	97,58%	41 132 947	5 157	-933 189	97
103	Wojaszówka	56 388 023	6 026	100,06%	60 875 379	6 505	-4 487 356	37
104	Zaleszany	59 606 955	5 427	107,92%	51 754 444	4 712	7 852 511	70
105	Zarszyn	48 168 057	5 188	98,13%	47 643 423	5 132	524 634	87
106	Zarzecze	42 615 710	5 888	97,29%	40 220 725	5 557	2 394 985	39
107	Żołynia	41 064 204	5 852	99,22%	37 741 463	5 379	3 322 742	41
108	Żurawica	68 057 136	5 255	96,34%	65 589 430	5 064	2 467 706	79
109	Żyraków	75 019 750	5 265	99,74%	74 011 056	5 194	1 008 693	78
	Gminy wiejskie razem	**5 221 633 167**	**5 721**	**100,44%**	**4 929 653 668**	**5 401**	**291 979 499**	

Struktura dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2020 roku (w %) oraz udział PIT i CIT w dochodach własnych **Tabela B2**

Lp.	Nazwa jednostki	Dochody własne	Subwencja ogólna	Dotacje celowe	udział 500+ w dochodach ogółem	Udział PIT w dochodach własnych	Udział CIT w dochodach własnych
1	2	3	4	5	6	7	8
	Samorząd województwa	**38,24%**	**24,59%**	**37,17%**		**13,38%**	**48,33%**
	POWIATY						
1	bieszczadzki	38,78%	31,31%	29,90%		19,60%	0,62%
2	brzozowski	26,33%	47,54%	26,13%		41,97%	0,91%
3	dębicki	39,43%	42,65%	17,92%		42,57%	2,22%
4	jarosławski	28,95%	49,10%	21,95%		32,03%	1,56%
5	jasielski	31,02%	49,48%	19,50%		39,99%	2,50%
6	kolbuszowski	30,00%	44,35%	25,65%		54,25%	2,16%
7	krośnieński	32,97%	42,04%	24,99%		57,58%	1,37%
8	leski	35,65%	41,03%	23,32%		24,69%	0,39%
9	leżajski	21,42%	55,15%	23,44%		36,50%	1,53%
10	lubaczowski	25,20%	45,17%	29,63%		28,24%	1,31%
11	łańcucki	30,24%	38,78%	30,98%		48,97%	1,89%
12	mielecki	36,19%	47,07%	16,74%		51,54%	3,33%
13	niżański	33,92%	50,79%	15,28%		33,22%	0,37%
14	przemyski	30,13%	43,37%	26,51%		49,20%	0,92%
15	przeworski	28,47%	31,88%	39,66%		39,51%	1,37%
16	ropczycko-sędziszowski	29,85%	52,51%	17,65%		40,15%	1,13%
17	rzeszowski	53,47%	24,83%	21,70%		29,99%	2,14%
18	sanocki	25,25%	47,71%	27,04%		54,90%	2,88%
19	stalowowolski	36,16%	44,65%	19,19%		46,27%	2,68%
20	strzyżowski	25,92%	49,50%	24,58%		39,96%	0,66%
21	tarnobrzeski	31,76%	44,50%	23,74%		56,09%	1,97%
	Powiaty razem	**32,90%**	**43,85%**	**23,25%**		**40,48%**	**1,86%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
1	Krosno	39,61%	27,82%	32,57%	10,75%	34,90%	5,74%
2	Przemyśl	35,66%	32,84%	31,50%	12,17%	39,51%	2,18%
3	Rzeszów	44,70%	23,97%	31,33%	13,21%	41,89%	4,17%
4	Tarnobrzeg	39,51%	30,22%	30,27%	11,27%	37,30%	1,39%
	Miasta na prawach powiatu razem	**41,92%**	**26,68%**	**31,40%**	**12,45%**	**40,08%**	**3,80%**

1	2	3	4	5	6	7	8
	MIASTA						
1	Dębica	45,87%	15,40%	38,73%	17,87%	41,91%	3,04%
2	Dynów	28,94%	26,17%	44,89%	17,24%	30,84%	1,90%
3	Jarosław	47,20%	16,78%	36,02%	17,26%	35,59%	3,61%
4	Jasło	50,87%	15,51%	33,61%	15,15%	31,19%	4,44%
5	Leżajsk	50,96%	13,18%	35,86%	17,35%	34,43%	3,43%
6	Lubaczów	41,52%	20,12%	38,36%	16,65%	30,45%	3,94%
7	Łańcut	51,76%	13,95%	34,29%	16,86%	32,49%	2,27%
8	Mielec	56,99%	13,02%	29,99%	16,04%	31,31%	4,28%
9	Przeworsk	43,92%	18,47%	37,61%	19,56%	41,11%	2,61%
10	Radymno	41,05%	22,05%	36,90%	16,19%	28,42%	2,01%
11	Sanok	52,38%	19,93%	27,69%	15,87%	31,74%	3,63%
12	Stalowa Wola	50,50%	13,70%	35,80%	15,50%	31,24%	3,50%
	Miasta razem	**50,01%**	**15,68%**	**34,31%**	**16,48%**	**33,45%**	**3,61%**
	MIASTA-GMINY						
1	Baranów Sandomierski	36,07%	26,53%	37,40%	15,72%	28,00%	0,47%
2	Błażowa	25,62%	40,62%	33,76%	20,95%	39,02%	0,42%
3	Boguchwała	40,28%	21,97%	37,75%	22,11%	45,04%	0,49%
4	Brzostek	20,95%	38,24%	40,81%	21,65%	39,54%	0,67%
5	Brzozów	32,28%	29,48%	38,24%	20,84%	37,41%	2,08%
6	Cieszanów	33,03%	31,12%	35,85%	16,15%	21,01%	0,33%
7	Dukla	28,54%	31,87%	39,60%	17,95%	30,08%	1,42%
8	Głogów Małopolski	47,37%	13,81%	38,82%	19,36%	28,24%	2,66%
9	Iwonicz-Zdrój	29,13%	33,27%	37,59%	20,42%	38,75%	0,18%
10	Jedlicze	36,60%	15,29%	48,11%	17,36%	33,14%	1,33%
11	Kańczuga	25,39%	35,62%	38,99%	19,60%	37,25%	5,12%
12	Kolbuszowa	49,63%	19,23%	31,14%	16,52%	26,51%	2,50%
13	Kołaczyce	19,84%	35,24%	44,92%	19,00%	41,76%	0,47%
14	Lesko	40,33%	27,06%	32,61%	15,78%	26,36%	0,85%
15	Narol	30,09%	31,26%	38,65%	14,26%	19,28%	0,18%
16	Nisko	46,22%	16,65%	37,13%	17,97%	36,67%	0,44%
17	Nowa Dęba	49,09%	15,75%	35,16%	16,55%	27,21%	1,87%
18	Nowa Sarzyna	31,35%	28,26%	40,40%	19,28%	26,13%	1,61%
19	Oleszyce	31,39%	31,57%	37,04%	18,56%	35,42%	0,37%
20	Pilzno	32,02%	26,07%	41,91%	23,02%	36,66%	1,86%

1	2	3	4	5	6	7	8
21	Pruchnik	22,42%	34,56%	43,02%	19,23%	31,41%	2,42%
22	Przecław	21,81%	31,02%	47,17%	21,90%	48,38%	0,26%
23	Radomyśl Wielki	29,00%	31,92%	39,08%	19,97%	31,92%	0,76%
24	Ropczyce	39,69%	21,40%	38,90%	22,76%	33,66%	1,37%
25	Rudnik nad Sanem	28,38%	29,59%	42,02%	20,56%	41,86%	0,50%
26	Rymanów	28,31%	34,40%	37,28%	17,21%	34,03%	0,70%
27	Sędziszów Małopolski	35,24%	26,65%	38,10%	22,63%	36,22%	1,68%
28	Sieniawa	27,03%	32,36%	40,61%	18,65%	30,34%	0,43%
29	Sokołów Małopolski	24,61%	32,39%	42,99%	20,62%	40,04%	0,74%
30	Strzyżów	31,71%	27,05%	41,24%	18,02%	34,88%	1,33%
31	Tyczyn	34,92%	23,97%	41,11%	22,13%	47,20%	0,72%
32	Ulanów	25,80%	34,42%	39,78%	16,19%	33,71%	0,61%
33	Ustrzyki Dolne	37,85%	25,70%	36,46%	16,60%	31,68%	1,57%
34	Zagórz	35,39%	23,71%	40,90%	17,38%	31,71%	0,77%
35	Zaklików	37,20%	29,30%	33,50%	15,59%	24,95%	0,87%
	Miasta-gminy razem	**34,38%**	**26,67%**	**38,94%**	**19,18%**	**33,35%**	**1,35%**
	GMINY WIEJSKIE						
1	Adamówka	19,73%	32,00%	48,27%	16,83%	29,53%	0,45%
2	Baligród	37,58%	24,55%	37,88%	11,38%	16,52%	0,06%
3	Besko	27,23%	33,32%	39,45%	18,38%	27,39%	1,79%
4	Białobrzegi	34,49%	28,09%	37,41%	22,99%	33,52%	0,85%
5	Bircza	21,77%	30,36%	47,87%	15,53%	35,16%	0,25%
6	Bojanów	16,95%	34,42%	48,63%	18,24%	43,03%	0,07%
7	Borowa	32,89%	29,37%	37,73%	21,31%	34,75%	-0,03%
8	Brzyska	21,55%	36,71%	41,74%	21,48%	38,37%	0,06%
9	Bukowsko	29,83%	33,97%	36,19%	18,56%	24,72%	0,02%
10	Chłopice	24,64%	29,26%	46,09%	16,62%	29,51%	0,13%
11	Chmielnik	32,82%	26,93%	40,25%	20,18%	41,04%	0,30%
12	Chorkówka	28,39%	33,02%	38,59%	20,26%	37,88%	3,68%
13	Cisna	60,76%	15,33%	23,91%	10,45%	15,55%	0,12%
14	Cmolas	18,91%	39,33%	41,76%	20,81%	47,50%	0,61%
15	Czarna (Bieszczadzka)	45,64%	20,80%	33,55%	16,06%	23,99%	0,17%
16	Czarna (Dębicka)	25,96%	34,13%	39,91%	23,75%	50,25%	0,03%
17	Czarna (Łańcucka)	38,55%	24,52%	36,93%	20,86%	32,13%	2,20%
18	Czermin	30,61%	30,66%	38,73%	20,55%	38,52%	0,08%

1	2	3	4	5	6	7	8
19	Czudec	24,91%	30,66%	44,43%	20,45%	53,97%	1,36%
20	Dębica	34,40%	19,20%	46,40%	21,08%	43,41%	5,68%
21	Dębowiec	25,00%	35,54%	39,46%	20,02%	31,74%	0,87%
22	Domaradz	20,39%	38,80%	40,81%	19,55%	40,66%	0,38%
23	Dubiecko	20,61%	37,54%	41,85%	17,88%	32,13%	0,07%
24	Dydnia	27,48%	35,58%	36,94%	16,37%	28,39%	0,06%
25	Dynów	20,47%	38,09%	41,44%	19,41%	32,26%	0,21%
26	Dzikowiec	19,65%	40,09%	40,26%	17,71%	25,96%	0,11%
27	Fredropol	36,97%	30,13%	32,90%	15,69%	17,83%	0,00%
28	Frysztak	22,10%	36,99%	40,91%	20,76%	46,37%	0,36%
29	Gać	26,34%	30,04%	43,62%	19,74%	29,47%	0,08%
30	Gawłuszowice	28,64%	30,56%	40,79%	21,40%	34,34%	0,04%
31	Gorzyce	38,68%	25,20%	36,12%	20,87%	40,10%	2,30%
32	Grębów	30,43%	30,30%	39,26%	20,34%	35,42%	0,32%
33	Grodzisko Dolne	26,41%	30,07%	43,52%	20,80%	62,12%	0,06%
34	Haczów	25,21%	37,34%	37,45%	20,95%	41,74%	0,07%
35	Harasiuki	28,80%	33,43%	37,77%	13,59%	20,56%	0,09%
36	Horyniec-Zdrój	25,09%	27,77%	47,14%	13,27%	27,80%	0,20%
37	Hyżne	23,71%	29,77%	46,52%	17,54%	30,46%	0,03%
38	Iwierzyce	31,46%	26,44%	42,10%	19,09%	36,21%	0,24%
39	Jarocin	21,14%	26,98%	51,88%	11,09%	26,62%	0,78%
40	Jarosław	31,53%	26,83%	41,65%	22,94%	40,98%	1,46%
41	Jasienica Rosielna	29,35%	31,97%	38,68%	19,32%	27,86%	0,07%
42	Jasło	30,44%	26,34%	43,23%	20,47%	41,98%	0,99%
43	Jaśliska	27,72%	28,59%	43,69%	12,57%	16,04%	0,02%
44	Jawornik Polski	18,13%	26,77%	55,11%	11,98%	31,16%	0,03%
45	Jeżowe	35,72%	29,63%	34,65%	14,33%	14,92%	0,26%
46	Jodłowa	24,57%	32,38%	43,05%	17,93%	26,21%	0,20%
47	Kamień	18,29%	40,08%	41,63%	17,61%	50,85%	1,82%
48	Komańcza	39,60%	31,95%	28,45%	14,37%	23,66%	0,52%
49	Korczyna	31,74%	30,50%	37,76%	19,24%	35,70%	0,95%
50	Krasiczyn	40,40%	20,66%	38,94%	20,64%	41,16%	0,11%
51	Krasne	45,73%	17,26%	37,01%	22,05%	35,75%	2,31%
52	Krempna	30,04%	33,26%	36,70%	16,25%	19,63%	0,01%
53	Krościenko Wyżne	35,75%	27,96%	36,29%	22,04%	46,27%	0,05%

1	2	3	4	5	6	7	8
54	Krzeszów	33,41%	23,40%	43,19%	12,92%	15,10%	0,38%
55	Krzywcza	24,64%	33,27%	42,09%	15,67%	22,26%	0,04%
56	Kuryłówka	24,05%	32,29%	43,67%	17,18%	24,21%	0,07%
57	Laszki	30,86%	33,30%	35,83%	18,05%	20,13%	0,01%
58	Leżajsk	34,78%	28,42%	36,81%	19,02%	23,44%	1,09%
59	Lubaczów	25,81%	30,35%	43,84%	16,93%	23,47%	2,14%
60	Lubenia	33,47%	26,39%	40,14%	19,64%	33,47%	0,06%
61	Lutowiska	55,36%	13,18%	31,46%	13,34%	19,02%	0,12%
62	Łańcut	35,03%	28,02%	36,95%	21,93%	35,04%	0,20%
63	Majdan Królewski	20,98%	40,86%	38,16%	20,03%	36,73%	0,04%
64	Markowa	28,22%	27,54%	44,24%	20,38%	33,04%	2,74%
65	Medyka	33,11%	25,89%	41,00%	20,60%	28,31%	0,62%
66	Miejsce Piastowe	29,94%	32,34%	37,72%	18,39%	41,36%	0,66%
67	Mielec	40,86%	25,34%	33,80%	18,95%	42,75%	0,16%
68	Niebylec	22,22%	37,09%	40,69%	21,13%	50,84%	0,16%
69	Niwiska	23,18%	37,99%	38,83%	17,81%	40,80%	0,04%
70	Nowy Żmigród	18,25%	39,22%	42,53%	18,98%	44,60%	0,27%
71	Nozdrzec	17,73%	40,90%	41,37%	19,45%	44,82%	0,15%
72	Olszanica	28,93%	28,54%	42,52%	11,76%	24,40%	0,01%
73	Orły	24,89%	32,26%	42,85%	19,57%	36,03%	0,51%
74	Osiek Jasielski	17,46%	38,49%	44,05%	19,70%	41,68%	0,04%
75	Ostrów	62,35%	15,96%	21,69%	11,93%	9,04%	0,07%
76	Padew Narodowa	28,28%	34,65%	37,07%	20,55%	36,07%	0,05%
77	Pawłosiów	36,93%	24,85%	38,22%	22,57%	40,09%	0,32%
78	Przemyśl	39,77%	23,38%	36,85%	20,18%	33,38%	0,62%
79	Przeworsk	29,42%	31,51%	39,06%	22,06%	38,44%	0,08%
80	Pysznica	38,56%	27,04%	34,40%	20,69%	46,19%	0,17%
81	Radomyśl nad Sanem	27,37%	36,04%	36,59%	18,06%	41,71%	0,01%
82	Radymno	33,71%	28,24%	38,05%	16,14%	19,77%	0,49%
83	Rakszawa	26,59%	33,68%	39,73%	21,90%	38,44%	6,91%
84	Raniżów	21,32%	34,65%	44,02%	20,37%	47,11%	-0,21%
85	Rokietnica	30,59%	28,46%	40,95%	19,50%	20,80%	2,59%
86	Roźwienica	26,72%	35,60%	37,68%	20,16%	31,00%	0,45%
87	Sanok	32,84%	27,42%	39,74%	20,42%	29,88%	0,71%
88	Skołyszyn	24,67%	31,59%	43,73%	19,03%	43,61%	4,24%

1	2	3	4	5	6	7	8
89	Solina	67,04%	8,23%	24,73%	7,56%	6,59%	0,11%
90	Stary Dzików	26,25%	16,30%	57,45%	11,45%	14,29%	0,09%
91	Stubno	31,25%	31,02%	37,73%	15,75%	18,33%	0,04%
92	Świlcza	35,23%	26,29%	38,48%	21,11%	39,67%	1,86%
93	Tarnowiec	22,75%	33,53%	43,72%	20,03%	47,46%	1,28%
94	Tryńcza	28,73%	23,57%	47,71%	19,16%	35,31%	0,68%
95	Trzebownisko	48,37%	15,76%	35,87%	19,23%	26,95%	11,18%
96	Tuszów Narodowy	26,06%	20,10%	53,85%	15,55%	40,94%	0,91%
97	Tyrawa Wołoska	18,17%	36,67%	45,16%	16,20%	45,48%	0,00%
98	Wadowice Górne	29,38%	26,13%	44,50%	20,09%	38,16%	2,66%
99	Wiązownica	23,96%	35,47%	40,57%	24,14%	41,74%	0,29%
100	Wielkie Oczy	30,41%	33,74%	35,85%	17,41%	16,96%	0,05%
101	Wielopole Skrzyńskie	21,27%	36,59%	42,14%	20,14%	30,52%	0,21%
102	Wiśniowa	21,82%	37,94%	40,24%	20,79%	43,35%	0,15%
103	Wojaszówka	21,50%	33,16%	45,34%	17,59%	48,51%	0,15%
104	Zaleszany	37,70%	24,27%	38,03%	19,43%	35,31%	-0,03%
105	Zarszyn	24,19%	36,56%	39,25%	19,76%	47,45%	0,25%
106	Zarzecze	25,48%	38,10%	36,41%	18,89%	29,65%	1,25%
107	Żołynia	37,88%	27,98%	34,15%	20,23%	51,95%	0,20%
108	Żurawica	38,26%	24,33%	37,42%	19,82%	31,00%	2,42%
109	Żyraków	37,61%	23,23%	39,16%	22,80%	39,96%	0,45%
	Gminy wiejskie razem	**30,97%**	**29,16%**	**39,87%**	**18,95%**	**33,19%**	**1,35%**

Dochody majątkowe w 2020 roku (w %) **Tabela C2**

Lp.	Nazwa jednostki	Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem	Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych	Relacja dochodów majątkowych wykonanych do planowanych
1	2	3	4	5
	Samorząd województwa	**28,77%**	**0,31%**	**141,41%**
	POWIATY			
1	bieszczadzki	25,51%	0,01%	146,07%
2	brzozowski	15,89%	0,12%	137,56%
3	dębicki	10,78%	0,12%	242,77%
4	jarosławski	10,49%	0,04%	121,19%
5	jasielski	9,26%	0,31%	207,95%
6	kolbuszowski	12,89%	2,93%	152,36%
7	krośnieński	13,79%	4,85%	262,44%
8	leski	23,50%	4,53%	429,40%
9	leżajski	12,48%	3,90%	84,26%
10	lubaczowski	14,97%	6,19%	125,50%
11	łańcucki	22,14%	0,01%	169,26%
12	mielecki	8,65%	0,32%	195,10%
13	niżański	21,52%	1,63%	147,50%
14	przemyski	17,12%	0,06%	124,38%
15	przeworski	31,40%	0,07%	111,95%
16	ropczycko-sędziszowski	8,01%	0,06%	89,44%
17	rzeszowski	31,95%	41,99%	134,17%
18	sanocki	16,59%	1,51%	121,33%
19	stalowowolski	9,84%	0,08%	135,21%
20	strzyżowski	6,18%	1,07%	98,96%
21	tarnobrzeski	4,34%	0,06%	99,64%
	Powiaty razem	**15,52%**	**8,93%**	**138,19%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU			
1	Krosno	11,09%	7,85%	110,14%
2	Przemyśl	2,33%	35,54%	42,16%
3	Rzeszów	13,16%	6,32%	186,37%
4	Tarnobrzeg	16,03%	52,51%	103,64%
	Miasta na prawach powiatu razem	**11,54%**	**15,43%**	**138,91%**
	MIASTA			
1	Dębica	10,52%	4,02%	97,69%
2	Dynów	15,07%	1,89%	78,62%
3	Jarosław	6,22%	1,79%	48,43%
4	Jasło	7,21%	1,57%	112,82%
5	Leżajsk	12,19%	6,64%	110,03%
6	Lubaczów	15,37%	14,07%	227,87%
7	Łańcut	16,66%	23,97%	70,13%
8	Mielec	14,19%	5,91%	143,50%
9	Przeworsk	5,63%	19,36%	82,92%
10	Radymno	10,44%	0,72%	85,35%
11	Sanok	8,37%	47,21%	234,02%
12	Stalowa Wola	8,57%	4,76%	124,46%
	Miasta razem	**10,35%**	**10,51%**	**108,11%**
	MIASTA-GMINY			
1	Baranów Sandomierski	21,25%	2,40%	109,73%
2	Błażowa	3,33%	0,25%	116,45%
3	Boguchwała	12,03%	1,28%	161,63%
4	Brzostek	2,67%	5,88%	70,50%
5	Brzozów	5,68%	15,09%	63,03%
6	Cieszanów	9,17%	15,32%	58,16%
7	Dukla	9,15%	6,08%	131,27%
8	Głogów Małopolski	19,66%	6,51%	141,62%
9	Iwonicz-Zdrój	3,31%	5,42%	159,97%
10	Jedlicze	24,31%	0,32%	125,35%
11	Kańczuga	3,57%	6,23%	100,44%
12	Kolbuszowa	17,62%	5,65%	70,37%
13	Kołaczyce	6,36%	0,31%	232,72%
14	Lesko	16,06%	10,97%	109,70%
15	Narol	12,97%	11,26%	77,32%
16	Nisko	13,15%	5,30%	55,80%
17	Nowa Dęba	13,54%	31,48%	135,95%

1	2	3	4	5
18	Nowa Sarzyna	11,17%	4,37%	98,66%
19	Oleszyce	6,42%	27,06%	105,86%
20	Pilzno	5,27%	0,50%	282,89%
21	Pruchnik	7,47%	0,10%	117,96%
22	Przecław	10,15%	1,10%	142,03%
23	Radomyśl Wielki	10,30%	2,42%	122,24%
24	Ropczyce	6,68%	16,97%	147,39%
25	Rudnik nad Sanem	4,53%	8,20%	110,53%
26	Rymanów	13,58%	5,29%	120,99%
27	Sędziszów Małopolski	7,53%	11,04%	131,56%
28	Sieniawa	10,35%	25,52%	56,24%
29	Sokołów Małopolski	11,94%	4,28%	81,29%
30	Strzyżów	14,64%	0,14%	68,02%
31	Tyczyn	10,78%	0,38%	134,71%
32	Ulanów	10,26%	5,69%	117,80%
33	Ustrzyki Dolne	9,64%	35,76%	82,66%
34	Zagórz	20,03%	7,46%	101,72%
35	Zaklików	14,73%	3,45%	207,41%
	Miasta-gminy razem	**11,39%**	**7,43%**	**100,37%**
	GMINY WIEJSKIE			
1	Adamówka	17,81%	11,45%	95,58%
2	Baligród	30,77%	7,47%	87,87%
3	Besko	15,66%	0,68%	364,70%
4	Białobrzegi	6,66%	49,10%	147,69%
5	Bircza	9,70%	9,56%	91,85%
6	Bojanów	12,38%	10,09%	159,42%
7	Borowa	12,39%	0,02%	120,39%
8	Brzyska	6,93%	0,40%	271,70%
9	Bukowsko	10,88%	7,82%	188,78%
10	Chłopice	16,76%	1,12%	133,41%
11	Chmielnik	8,12%	1,44%	152,99%
12	Chorkówka	5,50%	12,08%	165,95%
13	Cisna	13,06%	9,46%	30,68%
14	Cmolas	5,54%	0,16%	98,30%
15	Czarna (Bieszczadzka)	21,47%	31,12%	128,28%
16	Czarna (Dębicka)	2,26%	17,29%	99,97%
17	Czarna (Łańcucka)	11,45%	30,96%	134,08%
18	Czermin	10,82%	1,56%	95,63%
19	Czudec	9,85%	1,14%	156,54%
20	Dębica	15,86%	3,49%	101,83%
21	Dębowiec	9,48%	2,76%	170,47%
22	Domaradz	2,34%	7,19%	100,16%
23	Dubiecko	6,26%	9,05%	67,92%
24	Dydnia	13,85%	1,39%	141,97%
25	Dynów	7,40%	2,69%	48,52%
26	Dzikowiec	8,94%	7,43%	110,73%
27	Fredropol	17,73%	11,75%	71,26%
28	Frysztak	3,54%	2,68%	91,38%
29	Gać	9,90%	0,72%	106,84%
30	Gawłuszowice	6,21%	1,08%	98,20%
31	Gorzyce	6,91%	15,21%	88,72%
32	Grębów	8,66%	13,19%	98,80%
33	Grodzisko Dolne	4,89%	0,27%	100,26%
34	Haczów	8,48%	0,28%	121,02%
35	Harasiuki	19,13%	0,60%	78,67%
36	Horyniec-Zdrój	19,58%	6,43%	182,81%
37	Hyżne	25,00%	1,22%	116,29%
38	Iwierzyce	19,52%	0,00%	139,64%
39	Jarocin	36,47%	0,00%	106,71%
40	Jarosław	3,03%	1,79%	577,76%
41	Jasienica Rosielna	13,10%	4,54%	172,80%
42	Jasło	6,84%	1,84%	159,85%
43	Jaśliska	23,23%	0,26%	154,98%
44	Jawornik Polski	24,60%	4,77%	93,63%
45	Jeżowe	29,26%	2,63%	130,69%
46	Jodłowa	19,01%	0,00%	106,25%
47	Kamień	6,69%	12,66%	142,58%
48	Komańcza	11,29%	12,51%	147,88%
49	Korczyna	12,23%	1,83%	110,28%
50	Krasiczyn	7,14%	19,47%	99,99%

1	2	3	4	5
51	Krasne	11,50%	0,89%	97,72%
52	Krempna	10,17%	13,80%	88,72%
53	Krościenko Wyżne	5,61%	0,62%	100,00%
54	Krzeszów	30,14%	1,28%	134,35%
55	Krzywcza	19,98%	5,83%	53,74%
56	Kuryłówka	17,04%	10,65%	107,22%
57	Laszki	13,36%	4,56%	286,85%
58	Leżajsk	15,40%	1,81%	135,91%
59	Lubaczów	14,85%	14,03%	131,02%
60	Lubenia	15,34%	0,00%	131,85%
61	Lutowiska	14,05%	3,78%	71,25%
62	Łańcut	10,64%	5,15%	82,09%
63	Majdan Królewski	7,31%	1,17%	284,91%
64	Markowa	10,25%	5,97%	142,16%
65	Medyka	6,88%	6,17%	263,42%
66	Miejsce Piastowe	10,08%	0,00%	109,97%
67	Mielec	15,89%	0,00%	169,57%
68	Niebylec	7,82%	0,00%	99,88%
69	Niwiska	8,61%	0,00%	146,03%
70	Nowy Żmigród	3,81%	3,48%	170,77%
71	Nozdrzec	1,88%	5,88%	35,32%
72	Olszanica	28,25%	2,74%	96,32%
73	Orły	9,45%	6,53%	183,94%
74	Osiek Jasielski	7,96%	7,15%	220,53%
75	Ostrów	6,92%	0,63%	54,65%
76	Padew Narodowa	6,53%	64,15%	85,70%
77	Pawłosiów	5,80%	7,35%	45,56%
78	Przemyśl	8,80%	2,14%	382,01%
79	Przeworsk	7,73%	2,49%	61,13%
80	Pysznica	8,97%	3,16%	637,03%
81	Radomyśl nad Sanem	6,66%	11,93%	106,67%
82	Radymno	21,84%	42,39%	106,37%
83	Rakszawa	5,04%	3,32%	176,93%
84	Raniżów	7,22%	4,25%	106,18%
85	Rokietnica	8,10%	1,17%	162,36%
86	Roźwienica	3,22%	27,95%	63,36%
87	Sanok	9,98%	9,19%	125,67%
88	Skołyszyn	8,56%	1,22%	311,66%
89	Solina	46,68%	6,19%	129,17%
90	Stary Dzików	38,47%	8,96%	118,49%
91	Stubno	13,18%	1,76%	99,80%
92	Świlcza	10,32%	27,31%	42,28%
93	Tarnowiec	8,21%	1,88%	118,27%
94	Tryńcza	16,70%	2,61%	45,11%
95	Trzebownisko	16,25%	46,22%	212,15%
96	Tuszów Narodowy	31,54%	5,49%	103,88%
97	Tyrawa Wołoska	11,53%	0,09%	238,39%
98	Wadowice Górne	12,72%	0,87%	101,13%
99	Wiązownica	2,59%	36,27%	27,56%
100	Wielkie Oczy	12,16%	6,85%	152,72%
101	Wielopole Skrzyńskie	9,37%	5,36%	104,15%
102	Wiśniowa	2,66%	4,17%	68,06%
103	Wojaszówka	17,04%	0,37%	101,16%
104	Zaleszany	16,20%	16,58%	193,59%
105	Zarszyn	3,70%	12,72%	76,58%
106	Zarzecze	4,73%	1,44%	78,27%
107	Żołynia	4,51%	15,17%	108,18%
108	Żurawica	7,79%	6,26%	78,49%
109	Żyraków	13,51%	34,13%	115,80%
	Gminy wiejskie razem	**12,32%**	**8,64%**	**109,75%**

Udział środków pochodzących ze źródeł zagranicznych w dochodach ogółem (w %) **Tabela D2**

Lp.	Nazwa jednostki	Lata	
		2019	2020
1	2	3	4
	Samorząd województwa	**31,31%**	**24,98%**
	POWIATY		
1	bieszczadzki	11,47%	11,67%
2	brzozowski	1,59%	3,66%
3	dębicki	15,68%	4,26%
4	jarosławski	4,36%	5,35%
5	jasielski	1,38%	1,48%
6	kolbuszowski	10,06%	5,44%
7	krośnieński	1,30%	1,81%
8	leski	2,55%	4,53%
9	leżajski	3,73%	4,49%
10	lubaczowski	3,19%	2,93%
11	łańcucki	5,32%	2,99%
12	mielecki	3,68%	3,93%
13	niżański	1,85%	2,11%
14	przemyski	9,75%	7,84%
15	przeworski	7,89%	8,44%
16	ropczycko-sędziszowski	8,81%	3,86%
17	rzeszowski	6,96%	3,77%
18	sanocki	4,57%	4,35%
19	stalowowolski	3,21%	3,00%
20	strzyżowski	3,60%	6,68%
21	tarnobrzeski	4,74%	3,03%
	Powiaty razem	**5,56%**	**4,28%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU		
1	Krosno	10,18%	7,87%
2	Przemyśl	1,95%	1,44%
3	Rzeszów	8,16%	10,49%
4	Tarnobrzeg	2,70%	5,03%
	Miasta na prawach powiatu razem	**6,89%**	**8,03%**
	MIASTA		
1	Dębica	5,47%	2,99%
2	Dynów	8,95%	10,50%
3	Jarosław	2,45%	1,17%
4	Jasło	2,03%	2,35%
5	Leżajsk	5,62%	4,36%
6	Lubaczów	4,05%	1,08%
7	Łańcut	4,55%	8,13%
8	Mielec	4,85%	5,68%
9	Przeworsk	2,56%	1,31%
10	Radymno	10,23%	3,48%
11	Sanok	9,18%	0,39%
12	Stalowa Wola	5,00%	0,91%
	Miasta razem	**4,96%**	**2,98%**
	MIASTA-GMINY		
1	Baranów Sandomierski	26,17%	9,26%
2	Błażowa	5,78%	0,55%
3	Boguchwała	9,74%	5,53%
4	Brzostek	7,85%	1,40%
5	Brzozów	0,98%	1,73%
6	Cieszanów	0,00%	2,81%
7	Dukla	2,62%	4,91%
8	Głogów Małopolski	16,10%	10,74%
9	Iwonicz-Zdrój	3,93%	0,50%
10	Jedlicze	2,03%	13,13%
11	Kańczuga	0,82%	0,94%
12	Kolbuszowa	3,52%	1,46%
13	Kołaczyce	6,18%	1,62%
14	Lesko	3,62%	3,50%
15	Narol	13,19%	6,84%
16	Nisko	5,09%	5,25%
17	Nowa Dęba	2,79%	0,50%
18	Nowa Sarzyna	6,83%	4,08%
19	Oleszyce	12,68%	3,36%
20	Pilzno	8,24%	3,16%
21	Pruchnik	0,00%	0,68%

1	2	3	4
22	Przecław	9,96%	0,68%
23	Radomyśl Wielki	11,57%	5,24%
24	Ropczyce	6,81%	2,40%
25	Rudnik nad Sanem	3,16%	1,92%
26	Rymanów	12,15%	8,01%
27	Sędziszów Małopolski	2,38%	1,84%
28	Sieniawa	5,58%	5,27%
29	Sokołów Małopolski	11,74%	6,29%
30	Strzyżów	5,90%	10,26%
31	Tyczyn	2,48%	2,41%
32	Ulanów	11,28%	2,23%
33	Ustrzyki Dolne	4,54%	5,10%
34	Zagórz	15,54%	10,63%
35	Zaklików	16,84%	0,90%
	Miasta-gminy razem	**7,40%**	**4,49%**
	GMINY WIEJSKIE		
1	Adamówka	27,81%	11,89%
2	Baligród	3,30%	12,09%
3	Besko	10,80%	8,14%
4	Białobrzegi	2,63%	2,55%
5	Bircza	1,66%	1,69%
6	Bojanów	5,83%	3,31%
7	Borowa	15,98%	2,84%
8	Brzyska	5,18%	0,92%
9	Bukowsko	0,32%	0,32%
10	Chłopice	1,24%	6,69%
11	Chmielnik	7,20%	3,34%
12	Chorkówka	7,14%	1,57%
13	Cisna	15,78%	8,24%
14	Cmolas	2,41%	2,50%
15	Czarna (Bieszczadzka)	2,14%	2,18%
16	Czarna (Dębicka)	13,16%	0,29%
17	Czarna (Łańcucka)	6,28%	3,12%
18	Czermin	28,78%	6,62%
19	Czudec	2,43%	4,57%
20	Dębica	4,86%	10,96%
21	Dębowiec	6,31%	5,03%
22	Domaradz	0,62%	0,62%
23	Dubiecko	1,74%	1,14%
24	Dydnia	4,63%	1,70%
25	Dynów	0,39%	5,70%
26	Dzikowiec	4,36%	1,13%
27	Fredropol	0,21%	2,65%
28	Frysztak	9,48%	1,82%
29	Gać	3,97%	0,43%
30	Gawłuszowice	11,42%	0,73%
31	Gorzyce	10,13%	1,99%
32	Grębów	12,05%	5,31%
33	Grodzisko Dolne	18,87%	5,27%
34	Haczów	2,51%	5,51%
35	Harasiuki	2,24%	5,20%
36	Horyniec-Zdrój	21,58%	5,24%
37	Hyżne	10,49%	15,26%
38	Iwierzyce	1,31%	8,76%
39	Jarocin	3,23%	22,47%
40	Jarosław	1,03%	1,08%
41	Jasienica Rosielna	9,34%	1,99%
42	Jasło	1,04%	1,20%
43	Jaśliska	4,49%	19,52%
44	Jawornik Polski	22,11%	13,36%
45	Jeżowe	11,15%	4,08%
46	Jodłowa	32,69%	13,26%
47	Kamień	7,74%	1,07%
48	Komańcza	0,00%	0,73%
49	Korczyna	0,52%	3,55%
50	Krasiczyn	0,37%	0,37%
51	Krasne	9,88%	6,43%
52	Krempna	16,57%	0,96%
53	Krościenko Wyżne	2,30%	0,94%

1	2	3	4
54	Krzeszów	19,22%	17,38%
55	Krzywcza	3,79%	1,66%
56	Kuryłówka	4,20%	1,39%
57	Laszki	5,26%	1,88%
58	Leżajsk	6,48%	3,72%
59	Lubaczów	21,78%	4,77%
60	Lubenia	4,68%	10,00%
61	Lutowiska	0,86%	6,77%
62	Łańcut	3,04%	3,57%
63	Majdan Królewski	1,00%	2,51%
64	Markowa	5,00%	1,25%
65	Medyka	3,54%	0,90%
66	Miejsce Piastowe	14,46%	2,45%
67	Mielec	0,08%	4,76%
68	Niebylec	17,48%	1,03%
69	Niwiska	7,99%	4,43%
70	Nowy Żmigród	2,25%	0,32%
71	Nozdrzec	0,00%	1,29%
72	Olszanica	30,95%	20,74%
73	Orły	0,13%	0,31%
74	Osiek Jasielski	4,65%	7,49%
75	Ostrów	3,07%	2,04%
76	Padew Narodowa	32,18%	0,49%
77	Pawłosiów	0,11%	2,12%
78	Przemyśl	2,84%	0,19%
79	Przeworsk	3,08%	2,42%
80	Pysznica	1,40%	0,97%
81	Radomyśl nad Sanem	1,87%	0,43%
82	Radymno	2,61%	1,80%
83	Rakszawa	5,84%	1,15%
84	Raniżów	3,39%	2,07%
85	Rokietnica	14,81%	2,25%
86	Roźwienica	0,00%	0,50%
87	Sanok	2,69%	2,01%
88	Skołyszyn	11,95%	2,36%
89	Solina	10,38%	32,84%
90	Stary Dzików	2,53%	19,42%
91	Stubno	0,46%	0,41%
92	Świlcza	6,73%	3,44%
93	Tarnowiec	9,18%	0,85%
94	Tryńcza	7,95%	2,94%
95	Trzebownisko	4,61%	2,12%
96	Tuszów Narodowy	4,94%	18,02%
97	Tyrawa Wołoska	2,50%	0,69%
98	Wadowice Górne	11,81%	9,95%
99	Wiązownica	0,25%	1,16%
100	Wielkie Oczy	0,00%	3,50%
101	Wielopole Skrzyńskie	24,07%	3,57%
102	Wiśniowa	22,42%	1,34%
103	Wojaszówka	7,52%	13,07%
104	Zaleszany	27,36%	4,70%
105	Zarszyn	1,28%	1,81%
106	Zarzecze	17,95%	2,04%
107	Żołynia	4,83%	0,56%
108	Żurawica	3,74%	1,30%
109	Żyraków	12,56%	4,93%
	Gminy wiejskie razem	**7,82%**	**4,56%**

Środki pochodzące z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (2020) **Tabela DD2**

Lp.	Nazwa jednostki	Środki otrzymane z RFIL	
		plan	wykonanie
1	2	3	4
	Samorząd województwa	**0**	**120 000 000**
	POWIATY		
1	bieszczadzki	0	6 582 170
2	brzozowski	0	4 048 970
3	dębicki	0	11 092 688
4	jarosławski	0	5 533 279
5	jasielski	0	7 478 576
6	kolbuszowski	1 166 741	1 166 741
7	krośnieński	0	7 681 048
8	leski	190 761	8 579 987
9	leżajski	3 321 702	3 321 702
10	lubaczowski	500 000	5 500 000
11	łańcucki	0	10 913 496
12	mielecki	0	7 832 974
13	niżański	4 969 399	3 092 162
14	przemyski	2 099 455	3 021 175
15	przeworski	4 429 348	12 429 348
16	ropczycko-sędziszowski	4 316 089	4 316 089
17	rzeszowski	9 021 894	26 292 734
18	sanocki	2 032 276	2 032 276
19	stalowowolski	2 415 576	7 415 576
20	strzyżowski	1 136 492	1 136 492
21	tarnobrzeski	0	100 000
	Powiaty razem	**35 599 733**	**139 567 483**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU		
1	Krosno	563 939	11 812 815
2	Przemyśl	2 127 964	2 127 964
3	Rzeszów	4 255 326	29 750 538
4	Tarnobrzeg	7 372 981	7 372 981
	Miasta na prawach powiatu razem	**14 320 210**	**51 064 298**
	MIASTA		
1	Dębica	4 431 923	4 431 923
2	Dynów	385 000	1 091 951
3	Jarosław	4 583 345	4 583 345
4	Jasło	299 271	6 171 128
5	Leżajsk	0	3 751 129
6	Lubaczów	0	7 633 854
7	Łańcut	4 112 247	4 112 247
8	Mielec	15 225 823	15 225 823
9	Przeworsk	840 311	840 311
10	Radymno	670 198	670 198
11	Sanok	0	6 606 087
12	Stalowa Wola	7 245 616	22 245 616
	Miasta razem	**37 793 734**	**77 363 612**
	MIASTA-GMINY		
1	Baranów Sandomierski	4 033 429	4 033 429
2	Błażowa	0	526 069
3	Boguchwała	0	5 650 503
4	Brzostek	516 231	516 231
5	Brzozów	1 602 098	2 802 098
6	Cieszanów	1 038 122	1 038 122
7	Dukla	0	1 776 908
8	Głogów Małopolski	0	8 858 956
9	Iwonicz-Zdrój	653 626	653 626
10	Jedlicze	183 196	5 963 906
11	Kańczuga	881 007	881 007
12	Kolbuszowa	18 360 004	18 360 004
13	Kołaczyce	0	1 802 360
14	Lesko	1 961 690	3 645 409
15	Narol	2 002 477	2 002 477
16	Nisko	723 062	723 062
17	Nowa Dęba	0	4 000 000
18	Nowa Sarzyna	4 589 089	4 589 089
19	Oleszyce	0	500 000
20	Pilzno	0	719 072
21	Pruchnik	1 031 396	2 031 396
22	Przecław	205 136	2 505 666
23	Radomyśl Wielki	0	2 822 237
24	Ropczyce	987 201	1 401 482
25	Rudnik nad Sanem	500 000	500 000

26	Rymanów	1 617 111	3 617 111
27	Sędziszów Małopolski	1 384 325	1 384 325
28	Sieniawa	500 000	500 000
29	Sokołów Małopolski	0	2 527 871
30	Strzyżów	4 961 601	4 961 601
31	Tyczyn	1 486 226	3 486 226
32	Ulanów	1 034 152	1 034 152
33	Ustrzyki Dolne	992 646	992 646
34	Zagórz	2 244 839	6 054 908
35	Zaklików	956 512	4 956 512
	Miasta-gminy razem	**54 445 176**	**107 818 461**
	GMINY WIEJSKIE		
1	Adamówka	1 500 000	1 500 000
2	Baligród	0	3 769 220
3	Besko	561 361	2 061 361
4	Białobrzegi	607 714	1 607 714
5	Bircza	647 773	647 773
6	Bojanów	230 000	2 611 873
7	Borowa	0	597 789
8	Brzyska	0	1 500 000
9	Bukowsko	300 400	2 300 000
10	Chłopice	726 694	2 726 694
11	Chmielnik	83 558	1 358 686
12	Chorkówka	764 231	2 264 231
13	Cisna	0	500 000
14	Cmolas	638 379	638 379
15	Czarna (Bieszczadzka)	500 000	1 000 000
16	Czarna (Dębicka)	540 599	540 599
17	Czarna (Łańcucka)	1 336 137	3 336 137
18	Czermin	39 000	500 000
19	Czudec	910 000	3 387 056
20	Dębica	0	1 742 227
21	Dębowiec	0	1 906 062
22	Domaradz	500 000	500 000
23	Dubiecko	0	620 310
24	Dydnia	500 000	4 350 000
25	Dynów	0	500 000
26	Dzikowiec	565 328	1 665 328
27	Fredropol	4 700 000	4 700 000
28	Frysztak	791 832	791 832
29	Gać	1 337 433	1 787 433
30	Gawłuszowice	500 000	500 000
31	Gorzyce	0	1 202 314
32	Grębów	0	725 292
33	Grodzisko Dolne	562 960	562 960
34	Haczów	0	884 013
35	Harasiuki	0	3 546 502
36	Horyniec-Zdrój	428 487	3 500 000
37	Hyżne	330 000	2 175 165
38	Iwierzyce	1 409 865	3 409 865
39	Jarocin	218 507	218 507
40	Jarosław	0	1 548 846
41	Jasienica Rosielna	594 817	3 994 817
42	Jasło	0	2 328 682
43	Jaśliska	0	500 000
44	Jawornik Polski	1 069 649	1 069 649
45	Jeżowe	1 465 950	6 465 950
46	Jodłowa	1 032 624	1 832 624
47	Kamień	570 167	1 570 167
48	Komańcza	500 000	1 480 000
49	Korczyna	646 160	2 846 160
50	Krasiczyn	500 000	500 000
51	Krasne	0	1 847 404
52	Krempna	500 000	900 000
53	Krościenko Wyżne	746 093	746 093
54	Krzeszów	1 121 077	1 121 077
55	Krzywcza	1 343 263	3 343 263
56	Kuryłówka	891 967	2 391 967
57	Laszki	0	4 100 000
58	Leżajsk	2 657 677	8 657 677
59	Lubaczów	1 032 410	3 232 410
60	Lubenia	0	1 585 357
61	Lutowiska	500 000	1 000 000
62	Łańcut	953 435	3 453 435
63	Majdan Królewski	2 006 649	2 006 649
64	Markowa	350 000	1 500 000

65	Medyka	500 000	2 000 000
66	Miejsce Piastowe	1 693 253	2 893 253
67	Mielec	0	7 012 292
68	Niebylec	3 500 000	3 500 000
69	Niwiska	0	1 000 000
70	Nowy Żmigród	498 006	1 500 000
71	Nozdrzec	0	596 065
72	Olszanica	3 056 034	3 056 034
73	Orły	652 209	3 652 209
74	Osiek Jasielski	0	1 500 000
75	Ostrów	1 001 439	3 501 439
76	Padew Narodowa	500 000	500 000
77	Pawłosiów	719 746	719 746
78	Przemyśl	672 868	4 572 868
79	Przeworsk	0	2 203 220
80	Pysznica	0	4 144 922
81	Radomyśl nad Sanem	500 000	1 400 000
82	Radymno	2 388 111	4 988 111
83	Rakszawa	500 000	1 500 000
84	Raniżów	1 161 276	1 161 276
85	Rokietnica	0	1 000 000
86	Rożwienica	500 000	500 000
87	Sanok	2 602 204	5 602 204
88	Skołyszyn	0	1 204 823
89	Solina	0	6 966 255
90	Stary Dzików	0	4 606 180
91	Stubno	2 990 991	2 990 991
92	Świlcza	2 611 936	2 611 936
93	Tarnowiec	1 376 259	2 376 259
94	Tryńcza	2 068 818	4 068 818
95	Trzebownisko	0	9 119 021
96	Tuszów Narodowy	2 033 900	3 953 900
97	Tyrawa Wołoska	500 000	1 500 000
98	Wadowice Górne	0	1 009 685
99	Wiązownica	500 000	307 590
100	Wielkie Oczy	0	1 650 000
101	Wielopole Skrzyńskie	956 492	1 956 492
102	Wiśniowa	500 000	500 000
103	Wojaszówka	2 023 296	2 133 731
104	Zaleszany	0	4 563 345
105	Zarszyn	678 778	678 778
106	Zarzecze	1 470 000	1 470 000
107	Żołynia	500 000	500 000
108	Żurawica	3 396 367	3 396 367
109	Żyraków	120 000	1 537 018
	Gminy wiejskie razem	**81 884 179**	**245 762 377**

Struktura wydatków według ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej w 2020 roku **Tabela E2**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki (w %) w tym:					
		transport i łączność	administracja publiczna	oświata i wychowanie	pomoc społeczna	edukacyjna opieka wychowawcza	gospodarka komunalna i ochrona środowiska
1	2	3	4	5	6	7	8
	Samorząd województwa	**46,67%**	**10,66%**	**4,43%**	**5,05%**	**0,43%**	**0,08%**
	POWIATY						
1	bieszczadzki	13,46%	8,95%	17,00%	18,30%	5,20%	0,01%
2	brzozowski	12,96%	10,78%	30,77%	10,40%	3,44%	0,01%
3	dębicki	8,69%	7,15%	39,86%	12,69%	1,73%	0,07%
4	jarosławski	13,99%	5,85%	33,68%	11,18%	8,22%	0,04%
5	jasielski	17,27%	7,17%	36,69%	10,25%	4,65%	0,39%
6	kolbuszowski	11,77%	12,37%	32,83%	2,06%	2,20%	0,10%
7	krośnieński	25,15%	14,26%	25,15%	7,03%	10,04%	0,00%
8	leski	4,51%	13,21%	25,26%	2,48%	9,89%	0,01%
9	leżajski	18,26%	9,17%	28,60%	8,63%	6,76%	0,00%
10	lubaczowski	7,39%	6,78%	31,38%	19,56%	11,29%	0,04%
11	łańcucki	17,81%	10,83%	26,99%	6,51%	11,39%	0,03%
12	mielecki	18,03%	8,67%	38,31%	6,38%	5,60%	0,13%
13	niżański	17,96%	9,96%	33,34%	0,97%	6,20%	0,09%
14	przemyski	38,83%	14,58%	7,34%	11,56%	2,26%	0,03%
15	przeworski	29,04%	8,98%	18,16%	1,36%	2,11%	0,01%
16	ropczycko-sędziszowski	7,94%	10,71%	39,22%	14,26%	4,84%	0,09%
17	rzeszowski	19,36%	10,00%	16,44%	10,86%	6,65%	0,06%
18	sanocki	16,85%	10,08%	38,16%	1,84%	5,81%	0,11%
19	stalowowolski	7,85%	8,44%	42,33%	6,67%	5,73%	0,03%
20	strzyżowski	8,68%	7,78%	27,30%	12,48%	9,60%	0,02%
21	tarnobrzeski	9,03%	11,03%	28,72%	12,11%	10,23%	0,06%
	Powiaty razem	**15,72%**	**9,25%**	**30,78%**	**9,02%**	**6,26%**	**0,07%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
1	Krosno	18,08%	4,78%	26,47%	5,48%	2,73%	8,92%
2	Przemyśl	4,17%	4,84%	34,36%	9,42%	5,06%	5,47%
3	Rzeszów	15,59%	4,70%	31,86%	5,20%	2,98%	9,03%
4	Tarnobrzeg	8,90%	5,97%	32,70%	5,39%	2,82%	8,26%
	Miasta na prawach powiatu razem	**13,51%**	**4,89%**	**31,46%**	**5,89%**	**3,23%**	**8,39%**

1	2	3	4	5	6	7	8
	MIASTA						
1	Dębica	7,10%	5,73%	27,82%	6,37%	2,00%	9,16%
2	Dynów	5,35%	7,22%	26,53%	6,40%	0,89%	22,43%
3	Jarosław	5,07%	5,95%	28,21%	6,83%	1,20%	10,07%
4	Jasło	7,44%	7,18%	28,24%	9,66%	1,10%	8,54%
5	Leżajsk	5,42%	7,35%	25,49%	4,40%	1,54%	6,82%
6	Lubaczów	14,19%	8,13%	22,77%	3,42%	0,67%	13,47%
7	Łańcut	2,92%	6,47%	30,26%	3,53%	1,35%	11,90%
8	Mielec	7,80%	4,86%	29,22%	3,62%	1,18%	14,34%
9	Przeworsk	5,68%	7,21%	35,23%	6,35%	0,17%	8,07%
10	Radymno	11,04%	8,98%	23,74%	6,34%	0,63%	13,41%
11	Sanok	8,91%	5,83%	30,72%	5,36%	1,85%	8,42%
12	Stalowa Wola	6,70%	7,35%	25,86%	6,10%	0,95%	10,37%
	Miasta razem	**7,10%**	**6,33%**	**28,24%**	**5,71%**	**1,26%**	**10,84%**
	MIASTA-GMINY						
1	Baranów Sandomierski	2,78%	5,57%	28,53%	4,88%	0,98%	5,81%
2	Błażowa	7,78%	7,91%	34,84%	4,08%	1,15%	6,94%
3	Boguchwała	7,14%	7,31%	26,74%	3,37%	0,39%	6,58%
4	Brzostek	7,03%	6,41%	30,41%	7,51%	0,94%	7,06%
5	Brzozów	4,62%	6,78%	31,53%	4,49%	0,98%	7,87%
6	Cieszanów	15,03%	8,39%	23,87%	5,63%	0,98%	6,49%
7	Dukla	4,00%	7,02%	28,93%	6,71%	1,69%	10,24%
8	Głogów Małopolski	8,62%	5,29%	25,19%	5,01%	1,11%	10,19%
9	Iwonicz-Zdrój	5,77%	7,56%	34,76%	3,08%	1,07%	7,98%
10	Jedlicze	5,54%	7,89%	21,40%	4,35%	0,45%	19,30%
11	Kańczuga	3,87%	7,75%	35,31%	6,86%	0,27%	7,60%
12	Kolbuszowa	7,31%	8,37%	27,65%	5,18%	3,82%	7,46%
13	Kołaczyce	4,39%	7,86%	26,84%	7,82%	1,11%	7,98%
14	Lesko	3,91%	6,77%	23,12%	5,73%	0,85%	8,10%
15	Narol	2,70%	9,81%	26,28%	5,29%	0,62%	15,75%
16	Nisko	8,77%	7,94%	24,33%	3,93%	1,01%	11,94%
17	Nowa Dęba	6,38%	6,83%	31,08%	6,88%	0,11%	11,52%
18	Nowa Sarzyna	6,87%	7,46%	31,18%	6,47%	1,26%	6,11%
19	Oleszyce	4,09%	10,12%	32,31%	3,55%	0,39%	5,68%
20	Pilzno	5,62%	6,56%	32,40%	5,06%	0,66%	6,63%
21	Pruchnik	10,69%	6,83%	28,07%	5,79%	0,47%	7,01%
22	Przecław	4,26%	7,17%	28,07%	2,33%	0,63%	8,51%

1	2	3	4	5	6	7	8
23	Radomyśl Wielki	7,95%	5,82%	29,61%	3,82%	0,21%	17,22%
24	Ropczyce	4,05%	7,98%	32,34%	3,10%	1,45%	6,43%
25	Rudnik nad Sanem	3,95%	8,21%	26,53%	7,64%	1,29%	9,09%
26	Rymanów	3,24%	6,61%	33,14%	2,50%	1,98%	9,49%
27	Sędziszów Małopolski	6,79%	6,79%	32,46%	4,10%	0,80%	5,85%
28	Sieniawa	2,31%	9,11%	22,75%	4,23%	1,31%	14,55%
29	Sokołów Małopolski	5,33%	5,50%	28,45%	3,39%	0,83%	18,76%
30	Strzyżów	3,49%	6,51%	25,37%	6,61%	0,39%	23,64%
31	Tyczyn	8,57%	8,14%	28,08%	4,88%	1,79%	6,67%
32	Ulanów	2,44%	6,77%	29,60%	2,59%	1,27%	3,89%
33	Ustrzyki Dolne	4,41%	8,41%	27,21%	8,38%	1,30%	7,58%
34	Zagórz	6,51%	7,63%	24,03%	3,91%	0,94%	15,16%
35	Zaklików	5,93%	8,29%	27,48%	4,27%	1,26%	7,34%
	Miasta-gminy razem	**5,86%**	**7,23%**	**28,63%**	**4,90%**	**1,06%**	**10,01%**
	GMINY WIEJSKIE						
1	Adamówka	6,32%	10,29%	26,07%	4,95%	0,82%	7,99%
2	Baligród	1,28%	11,49%	22,28%	8,33%	0,80%	23,68%
3	Besko	2,80%	7,34%	24,11%	5,30%	1,22%	15,02%
4	Białobrzegi	3,42%	6,23%	29,10%	6,31%	0,33%	7,48%
5	Bircza	9,28%	10,56%	24,56%	10,58%	0,50%	5,65%
6	Bojanów	3,20%	7,19%	23,37%	5,51%	0,52%	16,84%
7	Borowa	14,43%	9,91%	26,49%	2,87%	0,81%	8,03%
8	Brzyska	3,98%	12,94%	27,04%	5,19%	1,01%	4,63%
9	Bukowsko	6,90%	10,31%	30,05%	4,51%	0,79%	4,69%
10	Chłopice	3,92%	6,47%	25,30%	3,63%	0,30%	21,06%
11	Chmielnik	10,13%	7,09%	26,47%	7,17%	1,08%	9,72%
12	Chorkówka	2,57%	7,31%	33,54%	3,17%	0,45%	5,01%
13	Cisna	4,68%	17,29%	21,53%	4,24%	2,97%	20,37%
14	Cmolas	5,72%	7,78%	30,36%	3,43%	0,42%	8,11%
15	Czarna (Bieszczadzka)	6,32%	13,99%	29,14%	4,66%	0,19%	6,27%
16	Czarna (Dębicka)	5,35%	6,65%	30,24%	3,77%	0,70%	7,19%
17	Czarna (Łańcucka)	3,66%	7,84%	32,60%	2,38%	0,23%	3,78%
18	Czermin	5,84%	7,35%	37,97%	2,49%	0,29%	8,84%
19	Czudec	2,74%	7,88%	31,18%	5,93%	0,40%	8,79%
20	Dębica	5,53%	4,52%	26,42%	2,86%	0,37%	16,38%
21	Dębowiec	4,69%	9,46%	28,83%	4,32%	0,27%	5,43%
22	Domaradz	5,48%	7,94%	29,66%	5,12%	0,30%	5,16%

1	2	3	4	5	6	7	8
23	Dubiecko	5,81%	10,34%	32,36%	8,92%	1,12%	4,96%
24	Dydnia	9,17%	9,42%	30,09%	5,84%	0,39%	5,21%
25	Dynów	3,60%	10,14%	33,61%	3,86%	0,95%	12,01%
26	Dzikowiec	5,15%	7,85%	31,01%	6,69%	0,58%	4,06%
27	Fredropol	3,46%	10,61%	29,41%	4,91%	1,82%	11,11%
28	Frysztak	4,97%	6,51%	31,45%	3,76%	1,30%	10,15%
29	Gać	5,74%	9,98%	25,06%	4,92%	0,18%	10,69%
30	Gawłuszowice	4,25%	14,83%	24,59%	3,10%	0,95%	6,26%
31	Gorzyce	3,47%	7,99%	32,74%	3,41%	1,01%	4,59%
32	Grębów	6,02%	6,72%	32,15%	3,85%	0,92%	13,15%
33	Grodzisko Dolne	10,21%	8,00%	25,58%	10,26%	0,79%	6,53%
34	Haczów	2,50%	7,75%	28,92%	2,92%	1,18%	5,91%
35	Harasiuki	2,33%	7,22%	28,80%	4,04%	1,66%	14,94%
36	Horyniec-Zdrój	3,66%	11,60%	26,22%	6,41%	0,91%	7,77%
37	Hyżne	8,77%	6,08%	28,06%	2,47%	0,85%	4,76%
38	Iwierzyce	6,75%	9,13%	31,25%	3,29%	0,37%	9,21%
39	Jarocin	5,72%	4,70%	18,96%	2,47%	0,71%	41,60%
40	Jarosław	4,04%	6,12%	26,03%	2,76%	0,16%	7,53%
41	Jasienica Rosielna	5,48%	6,37%	30,53%	8,33%	0,48%	10,76%
42	Jasło	11,29%	7,24%	22,40%	10,47%	0,30%	9,48%
43	Jaśliska	1,89%	11,60%	17,36%	4,08%	0,89%	8,16%
44	Jawornik Polski	13,65%	6,57%	15,63%	6,67%	1,19%	15,51%
45	Jeżowe	6,36%	5,83%	29,68%	3,73%	0,97%	17,90%
46	Jodłowa	2,70%	8,66%	24,38%	3,90%	0,72%	26,94%
47	Kamień	1,39%	7,83%	30,55%	8,55%	2,48%	4,55%
48	Komańcza	9,02%	12,12%	30,27%	2,80%	0,07%	8,41%
49	Korczyna	11,39%	8,08%	28,10%	4,24%	0,75%	7,06%
50	Krasiczyn	5,28%	8,53%	29,92%	4,15%	0,00%	7,89%
51	Krasne	3,96%	7,12%	29,55%	4,20%	1,29%	17,97%
52	Krempna	5,29%	16,63%	23,03%	5,84%	2,47%	6,82%
53	Krościenko Wyżne	7,30%	8,21%	29,44%	4,25%	0,62%	6,71%
54	Krzeszów	1,27%	7,80%	16,51%	3,40%	0,52%	11,89%
55	Krzywcza	24,21%	6,10%	23,54%	3,24%	0,01%	8,49%
56	Kuryłówka	8,05%	9,32%	23,71%	6,42%	0,42%	7,23%
57	Laszki	3,52%	10,29%	31,86%	3,92%	0,52%	7,40%
58	Leżajsk	2,01%	5,33%	31,10%	4,38%	1,13%	3,35%
59	Lubaczów	5,38%	7,83%	29,11%	7,15%	1,16%	5,19%

1	2	3	4	5	6	7	8
60	Lubenia	6,34%	8,59%	24,91%	2,89%	0,23%	9,43%
61	Lutowiska	0,43%	16,21%	24,88%	7,43%	1,64%	7,68%
62	Łańcut	13,04%	5,47%	30,96%	2,90%	1,40%	6,07%
63	Majdan Królewski	17,37%	6,81%	27,74%	4,15%	0,31%	5,27%
64	Markowa	5,26%	8,60%	30,23%	5,81%	0,24%	4,56%
65	Medyka	7,88%	8,99%	28,99%	3,02%	0,24%	7,55%
66	Miejsce Piastowe	6,88%	8,33%	28,35%	3,41%	0,88%	8,29%
67	Mielec	4,77%	6,26%	30,05%	2,26%	1,02%	14,02%
68	Niebylec	3,99%	7,59%	34,70%	3,20%	1,29%	6,97%
69	Niwiska	5,15%	8,35%	31,76%	4,09%	0,35%	5,23%
70	Nowy Żmigród	5,50%	8,03%	32,72%	4,98%	0,89%	5,18%
71	Nozdrzec	7,02%	10,41%	30,20%	7,09%	0,69%	3,86%
72	Olszanica	1,52%	8,93%	18,69%	4,93%	1,27%	4,47%
73	Orły	6,22%	9,14%	31,69%	3,86%	0,31%	6,62%
74	Osiek Jasielski	3,41%	9,54%	31,46%	4,66%	0,61%	5,50%
75	Ostrów	2,01%	6,55%	19,83%	2,39%	0,15%	43,27%
76	Padew Narodowa	5,01%	11,42%	27,10%	5,45%	0,07%	8,73%
77	Pawłosiów	3,77%	10,64%	24,18%	2,69%	0,11%	11,84%
78	Przemyśl	4,76%	7,75%	32,18%	3,79%	0,17%	8,42%
79	Przeworsk	4,86%	7,06%	31,33%	4,64%	0,15%	7,36%
80	Pysznica	5,69%	7,57%	28,15%	3,63%	1,11%	6,98%
81	Radomyśl nad Sanem	3,60%	10,07%	30,74%	6,20%	0,30%	7,03%
82	Radymno	7,28%	7,91%	30,27%	3,73%	0,39%	8,73%
83	Rakszawa	7,01%	8,22%	34,24%	5,39%	1,61%	4,50%
84	Raniżów	3,03%	9,16%	31,63%	7,73%	0,51%	5,44%
85	Rokietnica	4,02%	11,17%	28,31%	5,48%	0,90%	7,57%
86	Roźwienica	1,63%	12,90%	33,33%	3,87%	0,56%	6,46%
87	Sanok	4,51%	7,42%	22,47%	13,58%	0,39%	7,33%
88	Skołyszyn	6,79%	7,98%	29,20%	5,99%	1,08%	6,89%
89	Solina	3,65%	7,52%	17,52%	1,46%	0,15%	34,87%
90	Stary Dzików	4,99%	8,01%	20,80%	2,02%	0,58%	28,90%
91	Stubno	7,71%	8,71%	19,17%	3,86%	0,16%	8,34%
92	Świlcza	9,93%	6,91%	27,42%	4,00%	0,42%	11,07%
93	Tarnowiec	7,48%	6,62%	27,34%	3,67%	0,45%	7,23%
94	Tryńcza	7,12%	5,97%	20,65%	4,66%	0,33%	15,74%
95	Trzebownisko	8,30%	5,77%	29,16%	3,33%	1,68%	6,16%
96	Tuszów Narodowy	3,21%	5,52%	24,43%	4,51%	0,76%	26,31%

1	2	3	4	5	6	7	8
97	Tyrawa Wołoska	5,15%	15,57%	23,58%	4,42%	0,25%	6,53%
98	Wadowice Górne	1,45%	6,54%	31,95%	2,68%	0,78%	20,00%
99	Wiązownica	3,63%	7,32%	31,32%	2,70%	0,36%	8,64%
100	Wielkie Oczy	2,79%	12,55%	26,88%	3,25%	0,22%	3,38%
101	Wielopole Skrzyńskie	7,18%	9,38%	25,13%	4,36%	1,29%	4,57%
102	Wiśniowa	5,52%	9,92%	27,49%	5,49%	0,89%	6,13%
103	Wojaszówka	12,20%	5,28%	25,99%	2,77%	0,18%	15,28%
104	Zaleszany	4,70%	8,49%	28,41%	4,61%	0,11%	7,55%
105	Zarszyn	6,36%	8,71%	25,82%	5,28%	1,12%	5,98%
106	Zarzecze	3,00%	9,31%	31,66%	5,44%	2,99%	7,09%
107	Żołynia	7,79%	7,52%	32,58%	2,83%	0,61%	6,57%
108	Żurawica	5,93%	7,67%	32,12%	4,20%	1,27%	7,59%
109	Żyraków	6,00%	6,61%	32,91%	3,08%	0,45%	7,55%
	Gminy wiejskie razem	**5,98%**	**7,83%**	**28,26%**	**4,59%**	**0,73%**	**9,99%**

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2019–2020 **Tabela F2**

Lp.	Nazwa jednostki	Wydatki majątkowe (w zł)		Dynamika wydatków majątkowych (w %)	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %)	
		2019	2020	2020 / 2019	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7
	Samorząd województwa	**456 499 629**	**530 644 838**	**116,24%**	**43,19%**	**44,10%**
	POWIATY					
1	bieszczadzki	5 039 143	12 383 914	245,75%	12,32%	26,06%
2	brzozowski	7 210 873	15 499 605	214,95%	11,24%	19,65%
3	dębicki	48 874 733	9 070 835	18,56%	29,90%	6,11%
4	jarosławski	23 945 580	25 675 685	107,23%	14,02%	13,17%
5	jasielski	23 529 832	19 274 289	81,91%	17,49%	13,27%
6	kolbuszowski	9 600 026	8 643 302	90,03%	17,34%	16,93%
7	krośnieński	10 258 429	15 308 674	149,23%	12,88%	16,48%
8	leski	1 688 516	3 261 997	193,19%	5,42%	9,57%
9	leżajski	15 552 303	29 961 057	192,65%	16,10%	22,68%
10	lubaczowski	11 674 499	6 447 400	55,23%	14,03%	7,71%
11	łańcucki	11 918 634	19 262 689	161,62%	14,51%	20,36%
12	mielecki	18 518 019	26 112 774	141,01%	12,42%	14,99%
13	niżański	16 165 443	18 412 716	113,90%	22,95%	23,49%
14	przemyski	22 815 292	16 552 430	72,55%	39,59%	28,05%
15	przeworski	10 451 678	31 071 286	297,29%	14,01%	32,47%
16	ropczycko-sędziszowski	14 605 230	8 966 946	61,40%	15,49%	9,65%
17	rzeszowski	38 219 564	39 934 211	104,49%	23,79%	22,93%
18	sanocki	12 354 949	16 637 631	134,66%	12,55%	14,53%
19	stalowowolski	25 782 553	6 073 375	23,56%	19,92%	4,93%
20	strzyżowski	24 968 689	9 079 065	36,36%	27,42%	10,70%
21	tarnobrzeski	6 205 285	5 238 835	84,43%	13,21%	10,39%
	Powiaty razem	**359 379 270**	**342 868 715**	**95,41%**	**18,20%**	**15,94%**
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
1	Krosno	74 757 211	119 117 517	159,34%	19,27%	26,11%
2	Przemyśl	20 174 474	13 092 807	64,90%	5,16%	3,14%
3	Rzeszów	285 056 876	257 779 079	90,43%	18,60%	15,83%
4	Tarnobrzeg	22 212 184	48 788 954	219,65%	7,66%	14,25%
	Miasta na prawach powiatu razem	**402 200 745**	**438 778 357**	**109,09%**	**15,46%**	**15,43%**
	MIASTA					
1	Dębica	47 369 350	34 275 231	72,36%	19,19%	13,88%
2	Dynów	6 759 486	7 203 778	106,57%	19,73%	20,38%
3	Jarosław	21 749 302	22 884 232	105,22%	11,89%	11,59%
4	Jasło	19 593 472	21 113 761	107,76%	11,15%	11,17%
5	Leżajsk	14 841 467	12 342 831	83,16%	22,47%	19,48%
6	Lubaczów	14 876 228	16 337 343	109,82%	23,79%	24,01%
7	Łańcut	6 184 058	22 716 323	367,34%	7,37%	20,91%
8	Mielec	40 976 979	81 810 743	199,65%	13,06%	21,30%
9	Przeworsk	8 645 280	7 726 631	89,37%	11,56%	9,70%
10	Radymno	3 647 279	5 246 408	143,84%	14,33%	18,93%
11	Sanok	39 968 069	14 249 636	35,65%	19,93%	7,19%
12	Stalowa Wola	84 866 800	34 590 486	40,76%	23,14%	10,23%
	Miasta razem	**309 477 770**	**280 497 403**	**90,64%**	**16,88%**	**14,48%**
	MIASTA-GMINY					
1	Baranów Sandomierski	29 241 634	20 796 359	71,12%	40,31%	30,76%
2	Błażowa	6 465 374	5 924 066	91,63%	12,31%	10,76%
3	Boguchwała	21 414 524	19 686 587	91,93%	20,96%	17,62%
4	Brzostek	15 300 159	3 983 075	26,03%	21,10%	6,31%
5	Brzozów	5 997 441	10 460 636	174,42%	5,09%	7,77%
6	Cieszanów	6 844 786	6 159 758	89,99%	18,46%	16,08%
7	Dukla	6 835 578	11 403 028	166,82%	9,46%	13,66%
8	Głogów Małopolski	27 477 590	30 684 210	111,67%	22,27%	22,91%
9	Iwonicz-Zdrój	9 166 265	5 328 542	58,13%	16,81%	9,85%

1	2	3	4	5	6	7
10	Jedlicze	8 867 241	23 833 593	268,78%	13,57%	26,64%
11	Kańczuga	5 786 403	5 011 132	86,60%	10,02%	7,58%
12	Kolbuszowa	18 876 116	13 367 359	70,82%	15,29%	10,91%
13	Kołaczyce	3 279 186	4 797 558	146,30%	7,97%	10,26%
14	Lesko	11 380 318	15 063 843	132,37%	21,30%	23,75%
15	Narol	14 498 189	7 691 602	53,05%	29,46%	17,12%
16	Nisko	32 912 657	33 141 401	100,70%	29,25%	27,11%
17	Nowa Dęba	11 015 236	9 587 200	87,04%	13,77%	11,39%
18	Nowa Sarzyna	23 029 690	10 207 057	44,32%	20,85%	9,65%
19	Oleszyce	9 770 480	1 902 176	19,47%	25,25%	6,07%
20	Pilzno	15 055 547	4 440 282	29,49%	16,86%	5,24%
21	Pruchnik	8 209 704	8 156 286	99,35%	16,01%	15,14%
22	Przecław	8 884 384	9 701 921	109,20%	14,94%	14,64%
23	Radomyśl Wielki	18 634 919	17 332 938	93,01%	22,86%	20,16%
24	Ropczyce	36 503 978	9 900 626	27,12%	23,84%	7,34%
25	Rudnik nad Sanem	6 027 950	2 514 323	41,71%	14,61%	6,24%
26	Rymanów	27 343 555	14 315 881	52,36%	28,35%	16,02%
27	Sędziszów Małopolski	13 118 109	10 590 958	80,74%	11,91%	9,07%
28	Sieniawa	3 576 136	9 198 361	257,22%	9,83%	22,19%
29	Sokołów Małopolski	33 371 402	22 247 298	66,67%	30,97%	21,89%
30	Strzyżów	9 895 932	26 008 716	262,82%	10,49%	22,48%
31	Tyczyn	9 720 310	7 739 684	79,62%	17,40%	13,12%
32	Ulanów	10 558 274	5 317 205	50,36%	25,30%	16,14%
33	Ustrzyki Dolne	21 332 193	8 848 449	41,48%	21,56%	9,82%
34	Zagórz	24 013 376	14 639 819	60,97%	31,84%	20,90%
35	Zaklików	5 412 914	7 261 008	134,14%	13,41%	16,19%
	Miasta-gminy razem	**519 817 549**	**417 242 935**	**80,27%**	**19,47%**	**15,19%**
	GMINY WIEJSKIE					
1	Adamówka	8 776 886	3 888 295	44,30%	32,61%	16,97%
2	Baligród	1 393 543	4 823 320	346,12%	8,99%	22,56%
3	Besko	3 568 969	5 182 549	145,21%	15,60%	19,51%
4	Białobrzegi	2 527 653	3 106 398	122,90%	6,53%	7,38%
5	Bircza	2 338 046	4 127 901	176,55%	7,16%	10,87%
6	Bojanów	5 152 581	8 523 714	165,43%	13,50%	19,11%
7	Borowa	6 251 606	4 585 840	73,35%	22,32%	16,80%
8	Brzyska	1 298 653	1 430 102	110,12%	4,57%	4,65%
9	Bukowsko	2 436 312	3 150 087	129,30%	8,10%	9,45%
10	Chłopice	1 277 596	6 360 269	497,83%	5,60%	21,75%
11	Chmielnik	3 867 469	4 944 161	127,84%	11,74%	12,27%
12	Chorkówka	26 574 111	7 419 326	27,92%	34,09%	11,25%
13	Cisna	4 747 081	1 937 457	40,81%	29,90%	14,20%
14	Cmolas	4 290 757	5 011 933	116,81%	11,93%	12,82%
15	Czarna (Bieszczadzka)	2 622 044	1 540 265	58,74%	20,31%	12,17%
16	Czarna (Dębicka)	5 605 318	4 021 884	71,75%	9,28%	6,44%
17	Czarna (Łańcucka)	8 790 906	5 245 135	59,67%	14,35%	8,25%
18	Czermin	19 256 359	4 128 695	21,44%	39,02%	11,76%
19	Czudec	7 939 383	7 293 449	91,86%	13,66%	11,72%
20	Dębica	21 977 962	37 330 970	169,86%	18,50%	26,97%
21	Dębowiec	3 500 767	5 969 628	170,52%	8,61%	12,91%
22	Domaradz	1 403 339	2 020 842	144,00%	4,94%	6,29%
23	Dubiecko	3 821 431	3 920 254	102,59%	8,37%	7,66%
24	Dydnia	5 651 076	5 700 062	100,87%	14,04%	12,90%
25	Dynów	2 111 193	3 496 909	165,64%	6,59%	9,52%
26	Dzikowiec	4 617 312	4 322 118	93,61%	14,60%	12,95%
27	Fredropol	1 222 533	2 306 919	188,70%	4,98%	8,31%
28	Frysztak	10 047 191	5 275 936	52,51%	19,66%	10,61%
29	Gać	5 479 083	3 527 608	64,38%	21,85%	13,69%
30	Gawłuszowice	2 546 444	958 599	37,64%	18,91%	7,57%
31	Gorzyce	11 799 208	6 950 793	58,91%	18,93%	11,24%
32	Grębów	14 439 424	7 527 863	52,13%	25,56%	14,08%
33	Grodzisko Dolne	12 034 976	4 386 144	36,44%	27,19%	10,81%

1	2	3	4	5	6	7
34	Haczów	6 820 593	6 262 506	91,82%	16,29%	13,93%
35	Harasiuki	3 481 030	5 264 046	151,22%	11,19%	15,44%
36	Horyniec-Zdrój	13 338 756	2 315 487	17,36%	39,30%	9,99%
37	Hyżne	3 424 144	16 085 118	469,76%	10,34%	33,63%
38	Iwierzyce	4 766 407	10 904 701	228,78%	12,76%	23,75%
39	Jarocin	5 114 719	16 125 621	315,28%	21,00%	43,75%
40	Jarosław	8 874 824	10 733 059	120,94%	15,62%	17,06%
41	Jasienica Rosielna	15 518 549	5 579 671	35,95%	29,88%	12,50%
42	Jasło	2 685 827	7 270 859	270,71%	4,39%	9,33%
43	Jaśliska	1 955 406	3 560 489	182,08%	14,66%	22,60%
44	Jawornik Polski	7 345 006	11 019 465	150,03%	26,06%	31,06%
45	Jeżowe	21 719 966	15 983 572	73,59%	31,48%	24,02%
46	Jodłowa	15 913 996	7 882 968	49,53%	40,47%	24,29%
47	Kamień	1 973 298	5 496 739	278,56%	5,55%	13,60%
48	Komańcza	142 664	2 303 682	1614,76%	0,80%	10,20%
49	Korczyna	8 167 878	12 621 553	154,53%	15,57%	19,21%
50	Krasiczyn	3 722 283	2 091 475	56,19%	14,91%	8,28%
51	Krasne	6 334 527	8 356 561	131,92%	11,08%	12,73%
52	Krempna	371 544	173 035	46,57%	4,24%	1,85%
53	Krościenko Wyżne	2 765 186	2 152 039	77,83%	11,82%	8,14%
54	Krzeszów	12 799 086	12 461 256	97,36%	43,82%	41,68%
55	Krzywcza	2 274 851	8 405 047	369,48%	9,91%	26,85%
56	Kuryłówka	2 169 909	4 027 378	185,60%	8,15%	13,33%
57	Laszki	3 962 883	3 087 182	77,90%	12,52%	9,31%
58	Leżajsk	23 480 457	20 898 627	89,00%	22,50%	19,06%
59	Lubaczów	20 265 776	10 967 651	54,12%	34,74%	20,32%
60	Lubenia	3 627 671	4 504 172	124,16%	12,24%	13,69%
61	Lutowiska	1 425 954	2 169 421	152,14%	11,67%	15,96%
62	Łańcut	10 437 130	21 496 290	205,96%	10,43%	17,62%
63	Majdan Królewski	7 380 978	7 439 320	100,79%	17,27%	15,79%
64	Markowa	3 983 016	3 719 752	93,39%	12,71%	10,94%
65	Medyka	3 004 804	3 618 341	120,42%	10,15%	10,90%
66	Miejsce Piastowe	20 202 549	10 091 736	49,95%	28,31%	14,77%
67	Mielec	10 964 523	15 181 125	138,46%	17,83%	20,74%
68	Niebylec	17 641 680	2 543 593	14,42%	28,89%	5,24%
69	Niwiska	5 030 396	4 254 556	84,58%	15,55%	12,61%
70	Nowy Żmigród	2 886 358	1 691 198	58,59%	7,10%	3,91%
71	Nozdrzec	775 295	1 287 011	166,00%	2,20%	3,30%
72	Olszanica	16 038 935	10 830 099	67,52%	45,40%	32,65%
73	Orły	3 346 797	4 184 578	125,03%	7,89%	9,02%
74	Osiek Jasielski	525 796	1 328 677	252,70%	2,28%	5,45%
75	Ostrów	13 006 368	8 343 229	64,15%	18,37%	12,47%
76	Padew Narodowa	14 947 786	2 892 317	19,35%	40,48%	11,46%
77	Pawłosiów	1 496 594	2 656 311	177,49%	4,55%	7,21%
78	Przemyśl	7 432 226	4 240 236	57,05%	15,32%	8,37%
79	Przeworsk	7 903 164	8 971 757	113,52%	11,72%	12,36%
80	Pysznica	8 620 267	8 286 119	96,12%	18,31%	15,70%
81	Radomyśl nad Sanem	2 703 165	4 855 061	179,61%	8,44%	13,21%
82	Radymno	12 880 455	8 074 420	62,69%	22,59%	14,82%
83	Rakszawa	6 445 502	2 762 020	42,85%	16,81%	7,37%
84	Raniżów	4 351 165	2 364 990	54,35%	13,21%	7,28%
85	Rokietnica	4 963 806	1 312 782	26,45%	21,51%	6,04%
86	Roźwienica	1 086 155	2 692 953	247,93%	3,58%	7,97%
87	Sanok	14 631 176	14 259 231	97,46%	16,51%	14,72%
88	Skołyszyn	5 996 381	8 976 241	149,69%	10,84%	13,88%
89	Solina	17 194 491	25 483 676	148,21%	38,72%	46,26%
90	Stary Dzików	1 914 304	9 600 092	501,49%	9,02%	32,85%
91	Stubno	2 360 357	7 149 136	302,88%	12,20%	28,48%
92	Świlcza	12 778 297	15 857 905	124,10%	16,40%	17,66%
93	Tarnowiec	4 402 984	8 856 586	201,15%	10,85%	18,43%
94	Tryńcza	6 552 602	10 583 399	161,51%	15,73%	23,04%

1	2	3	4	5	6	7
95	Trzebownisko	40 387 399	21 057 275	52,14%	30,30%	16,39%
96	Tuszów Narodowy	6 889 470	19 452 109	282,35%	16,75%	34,84%
97	Tyrawa Wołoska	868 401	475 056	54,70%	7,71%	3,68%
98	Wadowice Górne	13 425 279	8 553 749	63,71%	28,30%	19,82%
99	Wiązownica	4 126 663	5 943 683	144,03%	8,13%	10,50%
100	Wielkie Oczy	2 086 177	2 614 428	125,32%	11,00%	12,62%
101	Wielopole Skrzyńskie	20 351 304	7 680 542	37,74%	35,43%	16,63%
102	Wiśniowa	16 548 270	4 043 002	24,43%	32,11%	9,83%
103	Wojaszówka	13 229 163	18 319 657	138,48%	27,05%	30,09%
104	Zaleszany	32 646 018	6 758 217	20,70%	43,85%	13,06%
105	Zarszyn	4 783 620	4 476 107	93,57%	11,37%	9,40%
106	Zarzecze	9 807 785	1 930 857	19,69%	22,57%	4,80%
107	Żołynia	3 681 620	3 870 944	105,14%	10,62%	10,26%
108	Żurawica	5 117 894	7 977 810	155,88%	8,91%	12,16%
109	Żyraków	24 853 860	11 648 453	46,87%	30,48%	15,74%
	Gminy wiejskie razem	**876 498 825**	**769 805 427**	**87,83%**	**18,78%**	**15,62%**

Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2020 roku **Tabela G2**

Lp.	Nazwa jednostki	Zobowiązania (w zł)			Relacja zobowiązań do dochodów ogółem (w %)
		ogółem	w tym z tytułu:		
			papierów wartościowych	zobowiązań wymagalnych	
1	2	3	4	5	6
	Samorząd województwa	**270 800 001**	**0**	**0**	**21,10%**
	POWIATY				
1	bieszczadzki	16 580 458	0	0	32,84%
2	brzozowski	4 670 000	0	0	5,36%
3	dębicki	0	0	0	0,00%
4	jarosławski	40 040 000	0	40 000	18,86%
5	jasielski	28 100 000	0	0	18,35%
6	kolbuszowski	11 340 777	0	0	19,29%
7	krośnieński	15 596 778	0	0	15,84%
8	leski	8 822 424	0	0	19,33%
9	leżajski	727 935	0	0	0,54%
10	lubaczowski	22 230 691	0	134	22,97%
11	łańcucki	8 693 540	0	0	7,61%
12	mielecki	17 967 153	0	0	10,54%
13	niżański	440 000	0	0	0,47%
14	przemyski	0	0	0	0,00%
15	przeworski	13 920 511	0	0	12,67%
16	ropczycko-sędziszowski	16 035 758	0	0	15,01%
17	rzeszowski	20 212 299	0	300	9,21%
18	sanocki	23 732 978	0	1 109	18,85%
19	stalowowolski	43 519 100	0	0	32,42%
20	strzyżowski	34 671 325	0	0	36,96%
21	tarnobrzeski	8 407 500	0	0	16,14%
	Powiaty razem	**335 709 228**	**0**	**41 543**	**13,98%**

1	2	3	4	5	6
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
1	Krosno	261 221 831	0	0	63,47%
2	Przemyśl	122 384 237	24 420 000	363 859	27,74%
3	Rzeszów	894 847 123	0	354	54,66%
4	Tarnobrzeg	117 249 635	27 163 000	0	33,13%
	Miasta na prawach powiatu razem	**1 395 702 827**	**51 583 000**	**364 213**	**49,08%**
	MIASTA				
1	Dębica	42 230 785	0	0	16,97%
2	Dynów	6 733 892	0	0	18,09%
3	Jarosław	57 047 410	0	0	29,24%
4	Jasło	17 310 188	0	2 382	8,79%
5	Leżajsk	4 765 129	0	0	7,22%
6	Lubaczów	30 603 667	0	475	45,70%
7	Łańcut	32 850 000	0	0	30,07%
8	Mielec	53 803 370	0	3 370	14,46%
9	Przeworsk	22 850 799	0	0	29,19%
10	Radymno	3 710 289	0	0	13,25%
11	Sanok	93 145 285	76 943 000	1 597 179	47,56%
12	Stalowa Wola	196 759 000	0	0	57,53%
	Miasta razem	**561 809 814**	**76 943 000**	**1 603 407**	**29,01%**
	MIASTA-GMINY				
1	Baranów Sandomierski	14 876 493	0	245	21,43%
2	Błażowa	10 415 836	0	0	18,64%
3	Boguchwała	48 842 059	0	0	41,39%
4	Brzostek	10 200 000	0	0	15,40%
5	Brzozów	43 942 049	0	0	31,36%
6	Cieszanów	14 526 005	0	16 005	38,20%
7	Dukla	16 241 299	0	2 399	19,16%
8	Głogów Małopolski	65 536 210	0	23 424	49,73%
9	Iwonicz-Zdrój	21 271 320	0	595 070	38,23%
10	Jedlicze	4 706 583	0	0	4,96%
11	Kańczuga	7 579 776	0	0	11,88%
12	Kolbuszowa	37 706 403	0	0	26,23%
13	Kołaczyce	8 211 036	0	0	16,74%

1	2	3	4	5	6
14	Lesko	11 142 746	0	0	17,76%
15	Narol	13 653 889	0	0	27,22%
16	Nisko	23 669 333	0	0	20,35%
17	Nowa Dęba	12 550 846	0	196	13,91%
18	Nowa Sarzyna	18 784 984	0	0	16,52%
19	Oleszyce	7 654 410	0	0	22,10%
20	Pilzno	33 085 606	0	0	35,62%
21	Pruchnik	4 960 724	0	0	8,90%
22	Przecław	15 322 834	0	0	22,57%
23	Radomyśl Wielki	12 034 400	0	0	13,90%
24	Ropczyce	35 260 643	0	0	24,17%
25	Rudnik nad Sanem	7 923 960	0	0	17,99%
26	Rymanów	26 223 476	0	0	26,88%
27	Sędziszów Małopolski	24 149 189	0	209	19,68%
28	Sieniawa	23 206 024	0	0	61,33%
29	Sokołów Małopolski	24 976 482	0	0	24,65%
30	Strzyżów	37 439 883	0	0	33,03%
31	Tyczyn	32 505 500	0	0	52,92%
32	Ulanów	0	0	0	0,00%
33	Ustrzyki Dolne	19 331 039	0	1 213	20,39%
34	Zagórz	9 794 783	0	43	12,53%
35	Zaklików	7 859 034	0	630	15,92%
	Miasta-gminy razem	**705 584 853**	**0**	**639 434**	**24,57%**
	GMINY WIEJSKIE				
1	Adamówka	0	0	0	0,00%
2	Baligród	4 011 600	0	77	16,28%
3	Besko	4 091 000	0	0	14,72%
4	Białobrzegi	0	0	0	0,00%
5	Bircza	3 091 202	0	171 202	7,91%
6	Bojanów	7 101 104	0	0	15,99%
7	Borowa	4 074 730	0	0	14,82%
8	Brzyska	684 422	0	185	2,03%
9	Bukowsko	6 838 000	0	0	19,09%
10	Chłopice	2 960 000	0	0	9,38%

1	2	3	4	5	6
11	Chmielnik	5 690 012	0	0	13,41%
12	Chorkówka	12 647 813	0	0	17,71%
13	Cisna	4 631 851	0	0	32,65%
14	Cmolas	4 087 133	0	20 453	10,04%
15	Czarna (Bieszczadzka)	2 417 363	0	1 999	17,44%
16	Czarna (Dębicka)	24 599 134	0	0	38,59%
17	Czarna (Łańcucka)	15 037 420	0	0	21,71%
18	Czermin	6 483 200	0	0	16,84%
19	Czudec	11 144 250	6 340 000	0	17,31%
20	Dębica	7 046 837	0	0	4,99%
21	Dębowiec	10 719 791	0	0	22,07%
22	Domaradz	2 362 727	0	0	7,01%
23	Dubiecko	12 821 185	0	2 150	24,28%
24	Dydnia	3 837 528	0	1 016	7,83%
25	Dynów	5 056 509	0	5 327	13,28%
26	Dzikowiec	2 600 000	0	0	7,08%
27	Fredropol	6 045 000	0	0	18,29%
28	Frysztak	20 061 207	0	363	40,62%
29	Gać	3 681 688	0	0	13,72%
30	Gawłuszowice	1 566 950	0	0	11,55%
31	Gorzyce	14 843 424	0	0	23,44%
32	Grębów	15 027 000	0	0	28,64%
33	Grodzisko Dolne	6 367 966	0	0	15,37%
34	Haczów	2 831 932	0	0	5,81%
35	Harasiuki	3 933 875	0	0	10,01%
36	Horyniec-Zdrój	8 513 812	0	270	30,08%
37	Hyżne	9 497 500	0	0	20,02%
38	Iwierzyce	6 380 500	0	0	13,45%
39	Jarocin	1 734 464	0	0	4,36%
40	Jarosław	4 952 926	0	118 072	8,00%
41	Jasienica Rosielna	11 943 133	0	0	24,68%
42	Jasło	3 402 600	0	0	4,24%
43	Jaśliska	0	0	0	0,00%
44	Jawornik Polski	13 254 994	0	8 146	37,49%

1	2	3	4	5	6
45	Jeżowe	16 313 627	0	0	20,71%
46	Jodłowa	10 724 646	0	42 146	31,98%
47	Kamień	1 805 344	0	0	4,36%
48	Komańcza	5 339 108	0	0	22,24%
49	Korczyna	16 620 894	0	0	25,65%
50	Krasiczyn	0	0	0	0,00%
51	Krasne	18 610 792	0	0	27,25%
52	Krempna	315 121	0	0	3,03%
53	Krościenko Wyżne	300 000	0	0	1,06%
54	Krzeszów	12 884 666	0	0	42,68%
55	Krzywcza	2 084 127	0	0	6,60%
56	Kuryłówka	1 483 000	0	0	4,28%
57	Laszki	0	0	0	0,00%
58	Leżajsk	19 411 518	0	2 494	16,60%
59	Lubaczów	14 625 761	0	726	26,34%
60	Lubenia	4 279 900	0	1 188	11,47%
61	Lutowiska	570 000	0	0	4,29%
62	Łańcut	7 600 000	0	0	6,18%
63	Majdan Królewski	0	0	0	0,00%
64	Markowa	6 792 965	0	0	18,65%
65	Medyka	6 864 402	0	0	20,25%
66	Miejsce Piastowe	15 502 230	0	0	21,79%
67	Mielec	15 263 406	0	0	19,77%
68	Niebylec	1 994 304	0	0	3,68%
69	Niwiska	5 297 542	0	0	14,37%
70	Nowy Żmigród	11 116 178	0	0	24,18%
71	Nozdrzec	2 335 320	0	0	5,74%
72	Olszanica	5 600 000	0	0	15,84%
73	Orły	4 091 897	0	0	8,10%
74	Osiek Jasielski	3 229 400	0	0	11,61%
75	Ostrów	6 155 968	0	0	8,54%
76	Padew Narodowa	7 009 256	0	698	26,37%
77	Pawłosiów	2 607 000	0	0	6,49%
78	Przemyśl	4 125 669	0	4 940	7,31%

1	2	3	4	5	6
79	Przeworsk	0	0	0	0,00%
80	Pysznica	5 529 661	0	161	10,18%
81	Radomyśl nad Sanem	12 309 610	0	0	33,30%
82	Radymno	5 425 424	0	424	7,70%
83	Rakszawa	1 334 024	0	0	3,38%
84	Raniżów	3 318 121	0	0	8,90%
85	Rokietnica	12 804	0	12 804	0,05%
86	Roźwienica	10 896 159	0	234 811	32,01%
87	Sanok	14 281 142	0	0	14,04%
88	Skołyszyn	6 004 800	0	0	9,16%
89	Solina	12 818 772	0	0	19,40%
90	Stary Dzików	2 190 387	0	0	6,58%
91	Stubno	0	0	0	0,00%
92	Świlcza	11 284 445	0	0	12,69%
93	Tarnowiec	3 772 298	0	0	8,07%
94	Tryńcza	4 366 731	0	0	8,40%
95	Trzebownisko	28 097 800	0	0	18,96%
96	Tuszów Narodowy	5 020 235	0	257	8,32%
97	Tyrawa Wołoska	210 000	0	0	1,46%
98	Wadowice Górne	7 375 000	0	0	16,21%
99	Wiązownica	7 987 493	0	0	14,22%
100	Wielkie Oczy	5 350 000	0	0	23,34%
101	Wielopole Skrzyńskie	22 367 221	0	42 221	47,67%
102	Wiśniowa	16 562 540	0	0	41,20%
103	Wojaszówka	12 085 927	0	0	21,43%
104	Zaleszany	11 670 000	0	0	19,58%
105	Zarszyn	15 776 361	0	0	32,75%
106	Zarzecze	4 831 729	0	0	11,34%
107	Żołynia	6 246 200	0	0	15,21%
108	Żurawica	92	0	92	0,00%
109	Żyraków	21 712 088	0	0	28,94%
	Gminy wiejskie razem	**787 864 889**	**6 340 000**	**672 220**	**15,09%**

Sprawozdawczość w zakresie operacji finansowych sektora samorządowego po zmianach przepisów

Przepisy nowego rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 roku *w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*[1] stosuje się po raz pierwszy do sporządzania sprawozdań kwartalnych Rb-Z, Rb-N, Rb-ZN za I kwartał 2021 roku oraz rocznych Rb-UZ za rok budżetowy 2021.

Zmiany w ogólnych zasadach sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Nowe rozporządzenie wprowadza kilka zmian w zasadach ogólnych sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Do podmiotów zobowiązanych do sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych włączono jednostki obsługujące (§ 1 ust. 2 pkt 3). Zgodnie z § 1 ust. 2 pkt 3 określenie „jednostka obsługująca" oznacza jednostkę obsługującą w rozumieniu art. 10b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*[2], art. 6b ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie powiatowym*[3] lub art. 8d ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie województwa*[4]. Oznacza to, że sprawozdania w zakresie operacji finansowych samorządowych jednostek organizacyjnych oraz samorządowych instytucji kultury mogą być sporządzane i przekazywane przez kierownika jednostki obsługującej daną jednostkę, odpowiednio do zakresu wykonywanych zadań wynikających z przepisów odrębnych.

Zmieniono treść określenia „koniec okresu sprawozdawczego". Sformułowanie „koniec okresu sprawozdawczego", według § 1 ust. 2 pkt 5 nowego rozporządzenia, oznacza ostatni dzień pierwszego, drugiego, trzeciego, czwartego kwartału kalendarzowego lub roku budżetowego. Sprawozdania w zakresie operacji finansowych sporządza się według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

Wprowadzono także zmianę w obiegu sprawozdań wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które po zmianach przekazują sprawozdania w zakresie operacji finansowych bezpośrednio do Głównego Urzędu Statystycznego, a nie poprzez urzędy marszałkowskie, jak dotąd.

Ponadto, ze względu na nikłe wykorzystywanie danych dotyczących należności z tytułu papierów wartościowych według wartości księgowej, zrezygnowano ze sprawozdań rocznych uzupełniających **Rb-UN** o stanie należności z tytułu papierów wartościowych według wartości księgowej.

---

[1] DzU 2020, poz. 2396.
[2] DzU 2020, poz. 713 i 1378.
[3] DzU 2020, poz. 920.
[4] DzU 2020, poz. 1668.

Ze względu na to, że aktualnie większość dokumentów i sprawozdań tworzona jest w postaci elektronicznej, zrezygnowano z dotychczas stosowanej zasady sporządzania i przekazywania sprawozdań w postaci papierowej, a pozostawiono jedynie formę dokumentu elektronicznego. Od 2021 roku wprowadzono formę dokumentu elektronicznego jako wyłączną formę sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych, jednak z pewnymi wyjątkami. Zgodnie z § 9 ust. 1 omawianego rozporządzenia, generalną zasadą obecnie jest, że sprawozdania Rb-Z, Rb-UZ, Rb-N oraz Rb-ZN są sporządzane w postaci elektronicznej i opatrywane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Takie rozwiązanie jest stosowane od kilku lat w sprawozdawczości budżetowej.

W zakresie jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego wprowadzono zasadę, że jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego albo jednostki obsługujące przekazują do zarządu jednostki samorządu terytorialnego sprawozdania w formie określonej przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego. Zarząd jednostki samorządu terytorialnego wskazuje, w jakiej formie samorządowe jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe sporządzają i przekazują sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Podobne rozwiązanie funkcjonuje w ramach sprawozdawczości budżetowej. Zgodnie z § 9 ust. 9 omawianego rozporządzenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego albo jednostki obsługujące przekazują zarządowi jednostki samorządu terytorialnego sprawozdania w formie pisemnej albo w postaci elektronicznej i opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

Według zapisów rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 roku obowiązuje ogólna zasada, że jednostki przekazują sprawozdania wyłącznie w formie dokumentu elektronicznego, czyli w postaci elektronicznej opatrzonej podpisem elektronicznym weryfikowalnym za pomocą kwalifikowanego certyfikatu lub podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, i przesyłane na elektroniczną skrzynkę podawczą odbiorcy lub adres do doręczeń elektronicznych. W sektorze samorządowym zasada ta głównie dotyczy przekazywania sprawozdań jednostkowych w zakresie operacji finansowych przez samorządowe osoby prawne.

W nowym rozporządzeniu wprowadzono zmianę dla jednostek samorządu terytorialnego, które – począwszy od sprawozdań za I kwartał 2021 roku – swoje sprawozdania zbiorcze Rb-Z, Rb-N i Rb-UZ dotyczące samorządowych osób prawnych przekazują do regionalnych izb obrachunkowych poprzez system informatyczny, obecnie służący do przekazywania tylko sprawozdań łącznych. Zgodnie z § 9 ust. 5–7 nowego rozporządzenia, jednostki samorządu terytorialnego od 2021 roku przekazują właściwym regionalnym izbom obrachunkowym pliki sprawozdań łącznych oraz sprawozdań zbiorczych wyłącznie w postaci elektronicznej, opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym z wykorzystaniem Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego BeSTi@.

Generalnie terminy sporządzania i przekazywania sprawozdań w zakresie operacji finansowych dla sektora samorządowego nie zmieniły się, a zmiany w tym zakresie w zasadzie mają charakter doprecyzowujący.

W załącznikach nr 5, 6 i 7, dotyczących terminów sporządzania i przekazywania sprawozdań, zmieniono przepis dotyczący obowiązującego terminu złożenia sprawozdania. Ze względu na wątpliwości, jakie wzbudzał zapis w poprzedniej wersji, doprecyzowano przepis i teraz brzmi on: „W przypadku, gdy ostatni dzień złożenia sprawozdania, w tym oznaczony datą, przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy – terminem złożenia sprawozdania jest – pierwszy dzień roboczy następujący po tym dniu". Jest to zmiana jedynie doprecyzowująca i dostosowująca do przepisów procedury administracyjnej.

Wychodząc naprzeciw zgłaszanym przez samorządy postulatom, wydłużono terminy składania sprawozdań jednostkowych Rb-N dotyczących należności oraz wybranych aktywów finansowych JST. Zgodnie z załącznikiem nr 6, termin złożenia sprawozdania jednostkowego Rb-N jednostki samorządu terytorialnego (jako jednostki budżetowej i jako organu) za I, II i III kwartał przedłużono o 11 dni. Termin ten upływa nie później niż 21 dni po upływie okresu sprawozdawczego. Przykładowo, sprawozdanie jednostkowe Rb-N jednostki samorządu terytorialnego za II kwartał należy złożyć nie później niż 21 lipca. Natomiast termin złożenia sprawozdania jednostkowego Rb-N jednostki samorządu terytorialnego (jako jednostki budżetowej i jako organu) za IV kwartał przedłużono o 18 dni, co oznacza, że będzie to nie później niż 19 lutego.

W związku ze stosowaniem w znakomitej większości przypadków formy przekazywania sprawozdań w zakresie operacji finansowych w wersji elektronicznej, wprowadzono przepis regulujący przekazywanie sprawozdań w zakresie operacji finansowych w przypadku awarii aplikacji służącej do przekazywania sprawozdań. Zgodnie z § 9 ust. 8 omawianego rozporządzenia, w przypadku braku możliwości terminowego przekazania sprawozdań, spowodowanego nieprawidłowym działaniem systemu informatycznego, sprawozdania przekazuje się najpóźniej pierwszego dnia roboczego następującego po dniu usunięcia awarii.

Zmiany w instrukcji sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych

W załączniku nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 roku wprowadzono kilka nowych terminów, a także zmieniono niektóre pojęcia stosowane dotąd przy sporządzaniu sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Było to konieczne w związku z potrzebą dostosowania treści rozporządzenia do obowiązującej terminologii i obecnie funkcjonujących rozwiązań w systemie prawa.

W sprawozdaniach Rb-Z i Rb-UZ wykazuje się kwoty zadłużenia ogółem w podziale na zobowiązania długoterminowe i zobowiązania krótkoterminowe. Jako „zobowiązanie długoterminowe" definiuje się zadłużenie, którego pierwotny termin spłaty czy też wykupu jest dłuższy niż rok. W nowym rozporządzeniu dookreślono definicję pierwotnego terminu spłaty, tj. spłaty lub wykupu, przez który należy rozumieć termin, wynikający z umowy, do końca którego dane zobowiązanie dłużnik zobowiązał się spłacić, niezależnie od harmonogramu spłat. W przypadku zmiany umowy, za pierwotny termin spłaty zobowiązania

uznaje się nowy termin, wynikający ze zmiany umowy, liczony względem terminu powstania zobowiązania do płatności.

Analogiczne zmiany wprowadzono w instrukcji dotyczącej sprawozdania Rb-N i dodano zapis: „W przypadku zmiany umowy za pierwotny termin zapłaty należności uznaje się nowy termin wynikający ze zmiany umowy liczony względem terminu powstania zobowiązania do płatności".

W instrukcji sporządzania sprawozdania Rb-N kolejny raz doprecyzowano zapis, że „do wartości nominalnej należności nie należy doliczać odsetek, opłaty prolongacyjnej, kosztów upomnienia i innych należności ubocznych".

Zgodnie ze zmienionym zapisem § 12 ust. 5 załącznika nr 8, wartości należności wykazywanych w sprawozdaniu Rb-N nie należy pomniejszać nie tylko o odpisy aktualizujące, ale też i o podatek VAT. Brzmienie tego przepisu oznacza, że w Rb-N należności należy wykazywać według pozostałej do spłaty przez dłużnika wartości brutto.

W instrukcji sporządzania sprawozdań w § 13 ust. 1 pkt 3 doprecyzowano zapis, dotyczący danych wykazywanych w sprawozdaniu Rb-N w wierszu N3.1 – „Gotówka", która definiowana jest jako stan gotówki w kasie jednostki wraz z pogotowiem kasowym według stanu na dzień sprawozdawczy. W nowym rozporządzeniu dodano zapis, że w przypadku gotówki w drodze, środki pieniężne należy wykazać w miejscu docelowym danej jednostki.

W rozporządzeniu z dnia 17 grudnia 2020 roku wprowadzono definicję instytucji parabankowych. Zgodnie z § 8 ust. 5 załącznika nr 8 do rozporządzenia, przez instytucje parabankowe rozumie się podmioty niebędące bankami, których przedmiotem działalności jest pośrednictwo finansowe, polegające na oferowaniu usług i produktów finansowych w formie umów pożyczek oraz innych umów zaliczanych do kategorii kredyty i pożyczki, a ich działalność nie jest objęta nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego. Zobowiązania wobec instytucji parabankowych powinny być wykazywane w sprawozdaniu Rb-Z w części A, w kolumnie 11 „Pozostałe krajowe instytucje finansowe". Ponadto zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w instytucjach parabankowych należy wykazać w kolumnie 5 części C3 – „Zobowiązania zaliczane do tytułu dłużnego – kredyty i pożyczki" sprawozdania Rb-Z.

W instrukcji sporządzania sprawozdania Rb-Z wprowadzono również doprecyzowujące zmiany w zakresie części F – „Lista jednostek sporządzających sprawozdania".

W nowym rozporządzeniu doprecyzowano określenia niektórych kategorii dłużników i wierzycieli:

– do „grupy II" sektora finansów publicznych dodano „państwowe fundusze celowe posiadające osobowość prawną", a wykreślono „państwowe instytucje filmowe";
– do „grupy III" sektora finansów publicznych dopisano „związki jednostek samorządu terytorialnego" i zaliczane do nich „związki metropolitalne";
– rozszerzono kategorię „banki", do których dodano „oddziały banków znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzone przez banki będące nierezydentami" oraz „spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe";

- w grupie „gospodarstwa domowe" dodane zostało wyjaśnienie, że kategoria ta obejmuje również zobowiązania wobec osób fizycznych zatrudnionych w jednostce sporządzającej sprawozdanie;
- w sprawozdaniu Rb-Z w kategorii przedsiębiorstwa niefinansowe doprecyzowano, że zaliczana dotąd do tej kategorii grupa „spółki" została zawężona do „spółek prawa handlowego";
- w definicji kategorii „instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych" dodano określenie, że podstawowe przychody podmiotów tej grupy pochodzą z dobrowolnych wpłat pieniężnych lub wkładów w naturze oraz z dochodów z tytułu własności;
- dodano określenie, że do wierzycieli i dłużników sektora finansów publicznych są zaliczani zarówno rezydenci, jak i nierezydenci w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2002 roku – *Prawo dewizowe*[5].

Zmiany we wzorach sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Zmiany rozporządzenia w zakresie operacji finansowych dotyczą również zmian we wzorach sprawozdań:

- zmieniony został wzór kwartalnego sprawozdania o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z (załącznik nr 1);
- zmieniono wzór rocznego sprawozdania uzupełniającego o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych Rb-UZ (załącznik nr 2);
- w związku z rezygnacją z otrzymywania informacji dotyczących danych uzupełniających o stanie zobowiązań i należności z tytułu papierów wartościowych według wartości księgowej wycofano się z obowiązku sporządzania sprawozdania Rb-UN, a w sprawozdaniu Rb-UZ usunięto dawną część A – „Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych według wartości księgowej".

W formularzu Rb-Z – kwartalnym sprawozdaniu o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji zmiany wystąpiły w zakresie części C – „Uzupełniające dane o niektórych zobowiązaniach jednostki samorządu terytorialnego". Dane w części C wykazują tylko jednostki samorządu terytorialnego.

Wzór części C1 – „Kredyty i pożyczki oraz wyemitowane papiery wartościowe na realizację programów, projektów lub zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*" nie uległ zmianie, zmieniło się tylko w instrukcji określenie, jakie dane powinny być wykazywane w części C1. W tej części należy wykazać zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych z budżetu państwa lub z innych źródeł oraz zobowiązania z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych jako zobowiązania z innych źródeł, w tym na współfinansowanie (udział własny).

Część C2 – „Zobowiązania związku współtworzonego przez JST" została ograniczona i z czterech wierszy w poprzednio obowiązującym wzorze pozostawiono tylko jeden wiersz, w którym wykazuje się dane dotyczące kwoty zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, przypadającej do spłaty i wykupu w danym okresie sprawozdawczym. W części

[5] DzU 2020, poz. 1708.

C2 wykazuje się planowaną i wykonaną kwotę zobowiązań związku współtworzonego przez JST, podlegającą doliczeniu w danym okresie sprawozdawczym do zobowiązań danego samorządu. Dane w tej części wykazują jednostki samorządu terytorialnego, które są członkami związków posiadających zobowiązania na koniec danego okresu sprawozdawczego. Zgodnie z art. 244 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*[6], do łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat i wykupów, o których mowa w art. 243 ust. 1, dodaje się, przypadające do spłaty w tym samym roku budżetowym, kwoty zobowiązań związku współtworzonego przez daną jednostkę samorządu terytorialnego w wysokości proporcjonalnej do jej udziału we wspólnej inwestycji współfinansowanej kredytem, pożyczką lub emisją obligacji spłacanych lub wykupywanych w danym roku budżetowym, a w pozostałych przypadkach – w wysokości proporcjonalnej do jej udziału we wpłatach wnoszonych na rzecz związku, którego jest członkiem. Samorządy, które nie należą do związku jednostek samorządu terytorialnego, nie uzupełniają części C2.

Wprowadzono nową część C3 – „Zobowiązania zaliczane do tytułu dłużnego – kredyty i pożyczki", w której JST powinny wykazywać zobowiązania zaliczane do tytułu dłużnego „kredyty i pożyczki", wykazane w części A sprawozdania Rb-Z, ale ujęte według innej klasyfikacji. Takie ujęcie ma umożliwić otrzymywanie danych w zakresie niestandardowych operacji finansowych dokonywanych przez JST.

Zobowiązania w części C3 wykazuje się w podziale na zobowiązania zaciągnięte z tytułu:

1. umów kredytu oraz pożyczek (wiersz 1),
2. umów o partnerstwie publiczno-prywatnym, które mają wpływ na poziom długu publicznego (wiersz 2),
3. papierów wartościowych, których zbywalność jest ograniczona (wiersz 3),
4. umów sprzedaży, w których cena jest płatna w ratach (wiersz 4),
5. umów leasingu zawartych z producentem lub finansującym, w których ryzyko i korzyści z tytułu własności są przeniesione na korzystającego z rzeczy (wiersz 5),
6. umów nienazwanych o terminie zapłaty dłuższym niż rok, związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu (wiersz 6).

Dane dotyczące zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego „kredyty i pożyczki" w części C3 w układzie podmiotowym wykazuje się w rozbiciu na grupy wierzycieli w mniejszej szczegółowości, niż w części A. W ramach wierzycieli krajowych wykazuje się zobowiązania wobec:

1. banków (kolumna 3),
2. pozostałych krajowych instytucji finansowych (kolumna 4),
3. w tym instytucji parabankowych (kolumna 5),
4. przedsiębiorstw niefinansowych (kolumna 6),
5. pozostałych wierzycieli (kolumna 7).

[6] J.t.: DzU 2021, poz. 305.

W grupie pozostałych wierzycieli krajowych należy wykazać łącznie zobowiązania jednostek sektora finansów publicznych (grupa I, grupa II, grupa III i grupa IV), „banku centralnego", „gospodarstw domowych" oraz „instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych". W kolumnie 8 należy wykazywać zobowiązania JST zaliczane do „kredytów i pożyczek" wobec wierzycieli zagranicznych, obejmujące łącznie „podmioty należące do strefy euro" oraz „pozostałe podmioty zagraniczne". Do sporządzania części C3 sprawozdania Rb-Z stosuje się definicje poszczególnych rodzajów zobowiązań i grup wierzycieli, podane w instrukcji sporządzania części A sprawozdania Rb-Z (paragraf 2 załącznika nr 8 do rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2020 roku). Istotnym warunkiem prawidłowego uzupełnienia części C3 jest zgodność kwot ogółem zobowiązań zaliczanych do kredytów i pożyczek z danymi wykazanymi
w części A sprawozdania Rb-Z w wierszu E2. „kredyty i pożyczki".

Zmiana formularza sprawozdania Rb-UZ – roczne uzupełniające o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych polega na rezygnacji z dotychczasowej części A, dotyczącej zobowiązań z tytułu papierów wartościowych według wartości księgowej i wprowadzeniu zmian w pozostałych częściach, polegających na zmianie numeracji części B na A – „Struktura walutowa tytułów dłużnych według wartości nominalnej" i części C na B – „Struktura terminowa zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych". Poza zmianą numeracji wzory tych tabel nie zmieniły się.

Formularze sprawozdań Rb-N i Rb-ZN w nowym rozporządzeniu nie zmieniły się.

Pozostałe drobne zmiany, obok niezbędnych zmian wynikających z konieczności dostosowania do nowych przepisów, mają charakter doprecyzowujący, a często wynikają z doświadczeń związanych z interpretacjami sporządzanymi dla jednostek sektora finansów publicznych w temacie niektórych zagadnień związanych ze sprawozdaniami w zakresie operacji finansowych.

Opracowanie:
LUCYNA KUŚNIERZ

Działalność Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie w latach 2019–2020

Regionalne izby obrachunkowe powołane zostały ustawą z dnia 7 października 1992 roku *o regionalnych izbach obrachunkowych*[1] jako państwowe organy nadzoru i kontroli jednostek samorządu terytorialnego, a także ich związków i stowarzyszeń w zakresie gospodarki finansowej oraz zamówień publicznych. Ustawa ta stanowi podstawę prawną działania tych izb.

Do aktów prawnych regulujących pozycję ustrojową i funkcjonalną regionalnych izb obrachunkowych należą:
- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 roku[2],
- Ustawa z dnia 7 października 1992 roku *o regionalnych izbach obrachunkowych*,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[3],
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie gminnym*[4],
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie powiatowym*[5],
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku *o samorządzie województwa*[6].

Zgodnie z ustawą regionalne izby obrachunkowe sprawują funkcje:
– nadzorczą,
– kontrolną,
– opiniodawczą,
– informacyjną oraz szkoleniową.

Działalność nadzorcza

Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie w latach 2019–2020 obejmowała swym nadzorem 198 jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa podkarpackiego, z tego:
– 156 gmin,
– 21 powiatów ziemskich,
– 4 miasta na prawach powiatu,
– 1 samorząd województwa,
– 14 zarejestrowanych związków międzygminnych, w tym 6 prowadzących działalność w zakresie spraw finansowych (wg uchwalonego budżetu i sporządzające sprawozdania),
– 2 zarejestrowane związki powiatowo-gminne prowadzące działalność w zakresie spraw finansowych (wg uchwalonego budżetu i sporządzające

[1] J.t.: DzU 2019, poz. 2137 z późn. zm.
[2] DzU 1997, Nr 78, poz. 483 z późn. zm.
[3] J.t.: DzU 2019, poz. 869 z późn. zm.
[4] J.t.: DzU 2019, poz. 506 z późn. zm. oraz J.t.: DzU 2020, poz. 713 z późn. zm.
[5] J.t.: DzU 2019, poz. 511 z późn. zm. oraz J.t.: DzU 2020, poz. 920.
[6] J.t.: DzU 2019, poz. 512 z późn. zm. oraz J.t.: DzU 2020, poz. 1668 z późn. zm.

sprawozdania). W dniu 30 grudnia 2019 roku związek międzygminny „Ziemia Lubaczowska" został przekształcony w związek powiatowo-gminny pod nazwą „Ziemia Lubaczowska".

Zarówno w roku 2019, jak i w 2020 odbyło się po 29 posiedzeń Kolegium Izby, podczas których zbadano łącznie **29 366** uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego oraz organów związków międzygminnych. W roku 2019 było to 14 486 uchwał i zarządzeń, natomiast w roku 2020 o 394 uchwały i zarządzenia więcej, czyli 14 880.

W wyniku badania nadzorczego uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego, a także uchwał związków międzygminnych w latach sprawozdawczych, Kolegium Izby dokonało następujących ustaleń:

- 28 578 z nich nie naruszało prawa (14 106 w roku 2019 oraz 14 472 w roku kolejnym),
- 788 naruszało prawo (380 w roku 2019 i 408 w roku 2020), w tym w sposób nieistotny w 2019 roku naruszały prawo 22 uchwały i zarządzenia oraz 52 w roku następnym.

W wyniku postępowania nadzorczego w latach 2019–2020 Kolegium Izby stwierdziło nieważność w sumie 261 uchwał i zarządzeń, z tego:

- 148 uznano za nieważne w całości,
- 113 uznano za nieważne w części.

W związku z usunięciem przez jednostki samorządu terytorialnego oraz związki międzygminne wskazanych przez Kolegium naruszeń prawa w wyznaczonym terminie, wszczęte postępowania łącznie w roku 2019 i 2020 zostały umorzone w **435** przypadkach. W **18** przypadkach Kolegium Izby stwierdziło naruszenie prawa bez stwierdzenia nieważności. Opisane sytuacje dotyczyły 9 uchwał i zarządzeń z 2019 roku oraz 9 uchwał i zarządzeń z 2020 roku. Szczegółowe informacje o rozstrzygnięciach nadzorczych badanych uchwał i zarządzeń przedstawiają **tabele 1A, 1B – 2A, 2B.**

Nieprawidłowości w badanych przez Izbę w latach 2019–2020 uchwałach i zarządzeniach dotyczyły:

- budżetu:
  - zaklasyfikowanie w planie wydatków w dziale 758 Różne rozliczenia, rozdziale 75818 Rezerwy ogólne i celowe wydatków na rezerwę celową na wydatki inwestycyjne do § 4810 Rezerwy, zamiast do § 6800 Rezerwy na inwestycje i zakupy inwestycyjne – naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*[7];
  - zaklasyfikowanie w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rozdziale 90095 Pozostała działalność, § 0690 kwoty 2 781 199,66 zł, z tytułu wpłat mieszkańców za udział w projekcie „Odnawialne źródła energii", oraz w § 6207, w kwocie 10 828 877,90 zł,

[7] DzU 2014, poz. 1053 z późn. zm.

z tytułu dotacji celowej w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 i pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, zamiast odpowiednio do rozdziału 90005 Ochrona powietrza atmosferycznego, w § 6299 Środki na dofinansowanie własnych inwestycji pozyskane z innych źródeł, jako wpłaty mieszkańców na udział w projekcie, oraz w § 6257, jako dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez JST – naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

– zaklasyfikowanie wydatków budżetu w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rozdziale 90095 Pozostała działalność, zamiast odpowiednio do rozdziału 90005 Ochrona powietrza atmosferycznego, z tytułu realizacji zadania „Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii szansą na poprawę jakości środowiska naturalnego", oraz montaż odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej – naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– wyodrębnienie szczególnej zasady wykonywania budżetu, wynikającej z ustawy z dnia 26 października 1982 roku *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*[8], w sposób nieodpowiadający zaplanowanym wydatkom na zadania realizowane zgodnie z cytowaną ustawą – naruszenie art. 237 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
– zaklasyfikowanie dochodów z tytułu opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego oraz opłaty za wyżywienie dzieci w przedszkolu w § 0830 Wpływy z usług, zamiast w § 0660 Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego oraz w § 0670 Wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego – naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– nieuwzględnienie wydatków budżetowych na zadanie dotyczące utrzymania oddziałów szkolnych – obecnych klas trzecich – w szkole podstawowej oraz brak podstaw do zabezpieczenia przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego środków w roku 2021 – naruszenie art. 233 pkt 1 ustawy *o finansach publicznych*;
– zaplanowanie w ramach budżetu obywatelskiego wydatku w kwocie 1 354 610,72 zł na finansowanie zadania – naruszenie przepisów § 6 ust. 1 w zw. z § 7 pkt 2, 5 i 8 uchwały w sprawie budżetu obywatelskiego miasta[9] i w zw. z art. 5a ust. 7 ustawy *o samorządzie gminnym* oraz art. 216 ust. 2 pkt 1 ustawy *o finansach publicznych*;

[8] DzU 2019, poz. 2277 z późn. zm.
[9] Dz. Urz. Woj. Podk. 2019, poz. 3162 z późn. zm.

- zmian budżetu:
  - rozdysponowanie rezerwy celowej, przeznaczonej na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego na cel niezwiązany z wykonywaniem tych zadań – naruszenie art. 259 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych* w zw. z art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2017 roku *o zarządzaniu kryzysowym*[10];
  - zmniejszenie wydatków w dziale 750, rozdział 75023, § 4300 o kwotę 24 000 zł oraz zwiększenie wydatków w dziale 600, rozdział 60016, § 4270 o kwotę 24 000 zł – naruszenie art. 233 pkt 3 ustawy *o finansach publicznych* oraz art. 60 ust. 2 pkt 4 ustawy *o samorządzie gminnym*, polegające na dokonaniu zmian w budżecie w zakresie nieobjętym wyłączną inicjatywą burmistrza;
  - niepodjęcie przez radę powiatu odrębnej uchwały określającej pomoc finansową dla Samorządu Województwa Podkarpackiego na realizację zadania publicznego – naruszenie art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy *o finansach publicznych*;
  - zaplanowanie wydatków niezwiązanych z kosztami wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej – naruszenie art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku *o ochronie przeciwpożarowej*[11];
  - zaplanowanie wydatków nieplanowanych w danej podziałce klasyfikacji budżetowej – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 4 i art. 30 ust. 2 pkt 4 ustawy *o samorządzie gminnym*;
  - nieokreślenie we wzorze umowy, że pomoc finansowa podlega zwrotowi wraz z odsetkami oraz określenie, że od zwróconych po terminach kwot niewykorzystanej pomocy lub wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem bądź pobranej nienależnie lub w nadmiernej wysokości nalicza się odsetki – naruszenie art. 252 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
  - dokonanie zmian budżetu Związku Gmin w zakresie należącym do wyłącznej kompetencji Zgromadzenia Związku – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 4 w zw. z art. 69 ust. 3 i art. 73a ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
  - zaplanowanie wydatku w formie dotacji celowej w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60004 Lokalny transport zbiorowy, grupa 1200, z przeznaczeniem na wpłaty dla Związku Gmin na realizację powiatowych przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej w kwocie 100 000 zł – wkład własny powiatu oraz odpowiednio nieważność zmniejszenia wydatku w dziale 757 Obsługa długu publicznego, rozdziale 75704 Rozliczenia z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa, grupa 1800, wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego w kwocie 100 000 zł, z którego sfinansowano zakwestionowany wydatek – naruszenie art. 64 ust. 1 i 3 ustawy *o samorządzie gminnym* w zw. z § 1, § 3 ust. 1, § 7 ust. 2 pkt 1 i 2 *Statutu Związku Gmin*;
  - nieokreślenie kwoty deficytu budżetu gminy – naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 3 ustawy *o finansach publicznych*;

[10] DzU 2019, poz. 1398 z późn. zm.
[11] DzU 2002, Nr 147, poz. 1229 z późn. zm.

- zaplanowanie w uchwale oraz załączonej tabeli dochodów Związku Gmin w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60004 Lokalny transport zbiorowy, § 2900 Wpływy z wpłat gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących, dochodów bieżących z tytułu dopłaty od Powiatu na sfinansowanie części usługi dotyczącej zapewnienia funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego w zakresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej w kwocie 72 103 zł – naruszenie art. 64 ust. 1 i 3 ustawy *o samorządzie gminnym* w zw. z § 1, § 3 ust. 1, § 7 ust. 2 pkt 1 i 2 *Statutu Związku Gmin*;
- zaplanowanie w uchwale oraz załączonej tabeli wydatków Związku Gmin w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60004 Lokalny transport zbiorowy, § 4300 Zakup usług pozostałych, wydatków bieżących w kwocie 72 103 zł, z przeznaczeniem na dopłatę do usługi dotyczącej zapewnienia funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego w zakresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej – naruszenie art. 64 ust. 1 i 3 ustawy *o samorządzie gminnym* w zw. z § 1, § 3 ust. 1, § 7 ust. 2 pkt 1 i 2 *Statutu Związku Gmin*;
- zmniejszenie dochodów bieżących budżetu o kwotę 276 000 zł w § 1 ust. 1 uchwały i w załączniku nr 1 do uchwały w dziale 600 Turystyka, rozdziale 63095 Pozostała działalność § 2058 Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego z tytułu dotacji na realizację projektu, zaplanowanie deficytu niezgodnego z przepisami prawa, zwiększenie przychodów budżetu o kwotę 276 000 zł z tytułu kredytów i pożyczek oraz zwiększenie limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek długoterminowych na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu – naruszenie art. 242 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych* w zw. z art. 73a ustawy *o samorządzie gminnym*;
- niezachowanie w wyniku wprowadzonych zmian w budżecie relacji, o której mowa w przepisie art. 242 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych* – naruszenie art. 242 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych* w zw. z art. 73a ustawy *o samorządzie gminnym*;
- niezachowanie w wyniku wprowadzonych zmian w budżecie relacji umożliwiających zaciągnięcie długoterminowego kredytu na finansowanie wydatków bieżących budżetu – naruszenie art. 242 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
- kwota faktycznie udzielonego poręczenia wyższa od łącznej kwoty poręczeń określonych w uchwale budżetowej – naruszenie art. 94 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
- upoważnienie wójta gminy do emitowania papierów wartościowych o wartości 9 734 000 zł, z tego na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów w kwocie 9 620 786,12 zł i na finansowanie planowanego deficytu budżetu w kwocie 113 213,88 zł, w sytuacji, gdy czynności prawnych polegających na emisji papierów

wartościowych w gminie dokonuje wójt – naruszenie art. 262 ust. 1–2 ustawy *o finansach publicznych* w zw. z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. b oraz art. 60 ust. 2 pkt 2 ustawy *o samorządzie gminnym*;

– zaklasyfikowanie dochodów z tytułu środków z Funduszu Pracy na realizację Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej" do § 2440 – dotacje otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych, zamiast do § 2690 – środki z Funduszu Pracy otrzymane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie dochodów w dziale 750 Administracja publiczna, rozdziale 75023 Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu), z tytułu otrzymanych środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na finansowanie działań obejmujących dokształcanie pracowników do § 2700 Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin (związków gmin), powiatów (związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł, zamiast do § 2440 Dotacje przekazane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących dla jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie zwiększenia dochodów o kwotę 75 000 zł w dziale 010 Rolnictwo i łowiectwo, rozdziale 01042 Wyłączenie z produkcji gruntów rolnych, w § 6610 Dotacje celowe otrzymane z gminy na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego, zamiast w § 6630 Dotacje celowe otrzymane z samorządu województwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego – tj. z naruszeniem przepisów rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– ujęcie dochodów z tytułu środków z Funduszu Dróg Samorządowych jako dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych powiatu – naruszenie art. 3 ust. 1 i 19 ustawy z dnia 23 października 2018 roku *o Funduszu Dróg Samorządowych*[12] oraz rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie zwiększenia dochodów o kwotę 3 004 000 zł w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60016 Drogi publiczne gminne, w § 6330 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych), zamiast w § 6350 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora

[12] DzU 2018, poz. 2161.

finansów publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

– zaklasyfikowanie dochodów budżetu gminy w dziale 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, rozdział 92195 Pozostała działalność, do § 2320 (wydatkowego) w kwocie 20 000 zł, jako dotacje celowe przekazane dla powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego, zamiast odpowiednio do § 2710 (dochodowego), jako dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie zwiększenia dochodów o kwotę 365 267 zł w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60016 Drogi publiczne gminne, § 6330 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych), zamiast w § 6350 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie w tabeli Nr 1 Wyszczególnienie zwiększeń w wydatkach budżetowych gminy na rok 2019 wydatku majątkowego w kwocie 100 000 zł z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego spółki Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o. w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rozdziale 90002 Gospodarka odpadami, § 6030 Wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy statutowych banków państwowych i innych instytucji finansowych, zamiast w rozdziale 90026 Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– nieprawidłowe ujęcie kwoty 27 388 zł po stronie wydatków majątkowych, zamiast bieżących w związku z otrzymanymi dochodami, w dziale 855 Rodzina, rozdziale 85505 Tworzenie i funkcjonowanie żłobków, § 2030 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących w kwocie 27 388 zł w sytuacji, gdy w tym rozdziale zaplanowano uprzednio wyłącznie wydatki majątkowe w kwocie 680 000 zł – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– nieprawidłowe zaklasyfikowanie zwiększenia dochodów o kwotę 5 838,49 zł w dziale 801 Oświata i wychowanie, rozdziale 80101 Szkoły podstawowe, w § 6290 Środki na dofinansowanie własnych inwestycji

gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł, zamiast w § 635 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

– zaklasyfikowanie dochodów z tytułu środków finansowych pozyskanych z PFRON do § 6290 Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł, zamiast do § 6350 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie dochodów z tytułu środków z funduszu prewencyjnego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych do § 0960 Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie w załączniku nr 1 do uchwały, w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60016 Drogi publiczne gminne, dochodów w kwocie 43 524,59 zł z tytułu otrzymanych środków z Funduszu Dróg Samorządowych na finansowanie zadania pn. „Przebudowa drogi dz. Nr ewid. 74 i 86 w km 0+000 – 0+105" – do § 6300 Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego, zamiast do § 6350 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie zwiększenia dochodów z tytułu dotacji w ramach programu „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest" o kwotę 36 125 zł w rozdziale 90002 Gospodarka odpadami, zamiast w rozdziale 90026 Pozostałe zadania związane z gospodarką odpadami – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zwiększenie wydatków budżetu w rozdziale 92120 Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w kwocie 25 000 zł, z tytułu dotacji dla parafii – naruszenie art. 77 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*[13];

[13] DzU 2020, poz. 282 z późn. zm.

- podjęcie uchwały na zwołanej nadzwyczajnej sesji rady powiatu bez przegłosowania wniosku o zmianę porządku obrad – naruszenie art. 15 ust. 2 i ust. 7 ustawy *o samorządzie powiatowym* oraz § 19 ust. 5 *Statutu Powiatu*;
- wprowadzenie zmian w budżecie w dziale 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, rozdziale 92105 Pozostałe zadania w zakresie kultury, w § 2360 Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221, finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom pożytku publicznego w kwocie 10 000 zł, w zakresie zadań realizowanych w ramach budżetu obywatelskiego poprzez zmniejszenie wydatków na zadanie, a zwiększenie na zadanie bez podstawy prawnej – naruszenie art. 5a ustawy *o samorządzie gminnym*;
- zaplanowanie dotacji bez rozpatrzenia wniosku ubiegającego się o dotację – naruszenie przepisu art. 126, art. 236 ust. 3 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*, art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*;
- określone źródła i kwoty przychodów i sfinansowania planowanego deficytu oraz źródła sfinansowania rozchodów z tytułu spłat rat kredytu pozostają w sprzeczności z ustalonymi w tym zakresie limitami zobowiązań, wynikającymi z uchwały budżetowej – naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 3, pkt 4, pkt 5, pkt 6 oraz art. 217 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*;
- dokonanie zmian w budżecie w zakresie objętym jego ustaleniem przez organ nadzoru w związku ze stwierdzeniem nieważności w części uchwały budżetowej – naruszenie art. 5a ust. 4 i art. 92 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym* oraz art. 15zn pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[14];
- zaklasyfikowanie w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rozdziale 90026 Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami, dochodów budżetu gminy w wysokości 18 898 zł, stanowiących środki z tytułu dotacji otrzymanej z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej do § 2440 Dotacje otrzymane z funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych, zamiast do § 2460 – Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych – naruszenie postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- zaklasyfikowanie środków z Funduszu Dróg Samorządowych do § 906 Przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków, zamiast do § 950 Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów

[14] DzU 2020, poz. 374 z późn. zm.

w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych;

- zaplanowanie w budżecie gminy wydatku na uzupełnienie dochodów rachunku w związku ze stratami poniesionymi w stołówce szkolnej i koniecznością zwrotu rodzicom wpłat dokonanych z góry za posiłki w miesiącu marcu 2020 roku – naruszenie art. 223 ust. 2 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*;
- zwiększenie wydatków o kwotę 20 000 zł na zakup samochodu służbowego dla Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego, sklasyfikowane w dziale 710, rozdziale 71015, § 6060 w wyniku rozdysponowania rezerwy ogólnej budżetu – naruszenie art. 222 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*;
- zaklasyfikowanie w § 1 w dziale 855 Rodzina, rozdziale 85504 Wspieranie rodziny, dochodów w kwocie 1 020 zł z tytułu otrzymanych środków z Funduszu Pracy na finansowanie dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny aktywnie działających w okresie zwalczania pandemii COVID-19 w ramach Programu „Asystent rodziny na rok 2020", otrzymanych na podstawie umowy zawartej z Wojewodą Podkarpackim – do § 2030 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych), zamiast do § 2690 Środki z Funduszu Pracy otrzymane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- zaklasyfikowanie dochodów z tytułu środków z Funduszu Dróg Samorządowych do § 2710 Dotacje celowe otrzymane z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań bieżących, zamiast do § 2170 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie art. 3 ust. 1 i 19 ustawy *o Funduszu Dróg Samorządowych*;
- zaklasyfikowanie zwiększenia wydatków w związku z udzieleniem dotacji dla stowarzyszenia będącego organem prowadzącym Publiczną Szkołę Podstawową o kwotę 74 655 zł w dziale 801 Oświata i wychowanie, rozdziale 80101 Szkoły podstawowe, w § 2590 Dotacja podmiotowa z budżetu dla publicznej jednostki systemu oświaty prowadzonej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną, zamiast w § 2820 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- nieprawidłowe zaklasyfikowanie zwiększenia dochodów z tytułu dofinansowania z Funduszu Dróg Samorządowych o kwotę 541 653 zł w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60016 Drogi publiczne gminne, w § 6330 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin,

związków powiatowo-gminnych), zamiast w § 6350 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

– zaklasyfikowanie wydatków za zakup sprzętu ratowniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w § 2630 Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, zamiast w § 2820 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– niewskazanie źródła sfinansowania deficytu – naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– zaklasyfikowanie dochodów na realizację projektu grantowego pn. „Zdalna Szkoła+" i wydatków nimi finansowanych w rozdziale 75077 Centrum Projektów Polska Cyfrowa, zamiast w rozdziale 80195 Pozostała działalność – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie w § 1 ust. 1 i ust. 2 uchwały, w dziale 700 Gospodarka mieszkaniowa, rozdziale 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami, dochodów i wydatków w kwocie 80 000 zł z tytułu otrzymanych środków na podstawie umowy o przyznaniu pomocy na finansowanie zadania realizowanego z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – do paragrafów klasyfikacji budżetowej z czwartą cyfrą „7" zamiast „8" – naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie wydatków z tytułu dotacji celowej na pomoc finansową dla powiatu do § 6620 Dotacje celowe przekazane dla powiatu na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego, zamiast do § 6300 Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zmniejszenie przychodów z kredytów i pożyczek oraz zwiększenie przychodów z tytułu wolnych środków na pokrycie deficytu w sytuacji niezawarcia w uchwale zapisu o zmianie źródeł finansowania deficytu – naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 3 ustawy *o finansach publicznych*;

- zaplanowanie zmniejszenia przychodów na pokrycie planowanego deficytu z tytułu wolnych środków o kwotę 4 058 000 zł w sytuacji, gdy uprzednio zaplanowanym źródłem pokrycia planowanego deficytu budżetu gminy w roku 2019 była nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych – naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 3 ustawy *o finansach publicznych*;
- zaklasyfikowanie w dziale 801 Oświata i wychowanie, rozdziale 80153 Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych, wydatków w kwocie 2 049,80 zł z przeznaczeniem na dotację dla niepublicznej szkoły podstawowej na finansowanie kosztów zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych do § 2540 Dotacja podmiotowa z budżetu dla niepublicznej jednostki systemu oświaty, zamiast do § 2820 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- nieprawidłowe zaklasyfikowanie zwiększenia dochodów o kwotę 5 000 zł w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60016 Drogi publiczne gminne, w § 2460 Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych, zamiast w § 2700 Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- nieprawidłowe zaklasyfikowanie przychodów w kwocie 5 190 zł w § 952 Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym, zamiast w § 951 Przychody ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- zaklasyfikowanie przychodów z tytułu wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych do § 957 Nadwyżki z lat ubiegłych, zamiast do § 950 Wolne środki – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
- zaklasyfikowanie w dziale 926 Kultura fizyczna, rozdziale 92601 Obiekty sportowe, dochodów w kwocie 500 000 zł z tytułu otrzymanych środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na finansowanie zadań inwestycyjnych do § 6330 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych), zamiast do § 6260 Dotacje

otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

– zaklasyfikowanie zwiększenia przychodów w całości jako wolnych środków, tj. środków stanowiących nadwyżkę środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek w sytuacji, gdy część tych przychodów stanowią środki, które powinny być klasyfikowane przez § 906 jako przychody wynikające z rozliczeń dotacji na realizację projektów finansowanych ze środków budżetu UE – naruszenie art. 217 ust. 2 pkt 6, 8 ustawy *o finansach publicznych* oraz rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie dochodów z tytułu dofinansowania z Funduszu Dróg Samorządowych w kwocie 7 327 140 zł w § 6430 Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych powiatu, zamiast w § 6350 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie dochodów z tytułu dotacji celowej z budżetu Województwa Podkarpackiego w kwocie 72 000 zł w § 6610 Dotacje celowe otrzymane z gminy na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego, zamiast w § 6630 Dotacje celowe otrzymane z samorządu województwa na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– zaklasyfikowanie w uchwale dochodów w kwocie 13 680 zł z tytułu otrzymanych środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na finansowanie działań obejmujących kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawcy do § 2170 Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych, zamiast do § 2440 Dotacje przekazane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących dla jednostek sektora finansów publicznych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;
– nieprawidłowe zaklasyfikowanie zwiększenia dochodów o kwotę 20 167,81 zł w dziale 801 Oświata i wychowanie, rozdziale 80101 Szkoły podstawowe, w § 0970 Wpływy z różnych dochodów, zamiast w § 0950

Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

– zaklasyfikowanie po stronie wydatków w dziale 758 Różne rozliczenia, rozdziale 75814 Różne rozliczenia finansowe, środków w kwocie 10 727 044 zł, pochodzących z rezerwy ogólnej przyznanej jednostkom samorządu terytorialnego, które utraciły środki na skutek wszczęcia przymusowej restrukturyzacji Podkarpackiego Banku Spółdzielczego z siedzibą w Sanoku, do § 8550 Różne rozliczenia finansowe, zamiast do § 2960 Przelewy redystrybucyjne – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*;

❖ wieloletniej prognozy finansowej i jej zmian:
– upoważnienie wójta gminy do przekazania kierownikom jednostek organizacyjnych gminy upoważnień do zaciągania zobowiązań z tytułu umów zawieranych na czas nieokreślony w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków za pomocą sieci wodno-kanalizacyjnej, to jest w zakresie upoważnienia, którego rada gminy nie udzieliła wójtowi gminy – naruszenie art. 228 ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*;
– ujęcie przedsięwzięcia jednorocznego w wykazie wieloletnich przedsięwzięć – naruszenie art. 226 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– niewskazanie przeznaczenia planowanych nadwyżek budżetu – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– błędne określenie w treści załącznika do uchwały wartości dotyczących kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego – naruszenie art. 229 ustawy *o finansach publicznych*[15];
– ujęcie udzielanej pożyczki krótkoterminowej jako rozchodów budżetu 2019 roku – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 5 ustawy *o finansach publicznych*;
– wprowadzenie do wykazu przedsięwzięć zadania, które nie odpowiada kryteriom określonym w ustawie *o finansach publicznych* – wydatki na to zadanie planowane są wyłącznie w jednym roku – naruszenie art. 226 ust. 3 i 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– ujęcie zadania niebędącego zadaniem gminy w wykazie przedsięwzięć oraz wydatków na to zadanie w prognozowanych wydatkach budżetu gminy na rok 2020 – naruszenie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy *o samorządzie gminnym* oraz art. 216 ust. 2 i 3 ustawy *o finansach publicznych*;
– ustalenie planowanych przychodów w 2019 roku w kwotach niezgodnych z uchwalonym budżetem po zmianach – naruszenie art. 226 w zw. z art. 229 ustawy o *finansach publicznych*;
– ujęcie kwoty przychodów z tytułu spłaty pożyczki udzielonej z budżetu gminy, przeznaczonej na spłatę zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek w roku 2019, w kolumnie 4.3 Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych, zamiast w kolumnie 4.4 Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 6a ustawy *o finansach*

[15] DzU 2017, poz. 2077 z późn. zm.

publicznych[16] poprzez wskazanie nieprawidłowego sposobu sfinansowania spłaty długu;
- określenie w kolumnie nr 6, w wierszu Wykonanie 2018, kwoty długu na koniec roku 2018 w wysokości 152 737 782,11 zł, zamiast kwoty 152 738 182,88 zł – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych* poprzez określenie kwoty długu na koniec roku 2018 w nieprawidłowej, zaniżonej wysokości, bez uwzględnienia zobowiązań wymagalnych w wysokości 400,88 zł, wynikających ze sprawozdania Rb-28S sporządzonego na koniec IV kwartału 2018 roku;
- wskazanie na koniec 2018 roku kwoty długu w wysokości nieodpowiadającej prawidłowemu wyliczeniu – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*;
- niewskazanie w części sprawozdania Rb-Z dotyczącej zobowiązań zaliczonych do tytułu dłużnego – kredyty i pożyczki, danych uzupełniających o długu i jego spłacie, kwoty długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków budżetu oraz wydatków zmniejszających dług – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*;
- brak określenia w kolumnie nr 10.1 przeznaczenia nadwyżek budżetowych w latach 2021–2026 na spłatę kredytów i pożyczek – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
- ujęcie w załączniku Nr 1 *Wieloletnia prognoza finansowa* przychodów w 2020 roku w kwocie 1 527 293,27 zł (kol. 4.3) jako wolnych środków, tj. środków stanowiących nadwyżkę środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 5 ustawy *o finansach publicznych*;
- nieprawidłowe zwiększenie przychodów i rozchodów budżetu o kwotę pożyczki krótkoterminowej – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 5 i pkt 6, a także art. 229 ustawy *o finansach publicznych*;
- niewłaściwie określony zakres upoważnienia w przypadku umowy dotyczącej zimowego utrzymania dróg powiatowych – naruszenie art. 228 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy *o finansach publicznych*;
- niepełne określenie przeznaczenia nadwyżki budżetu w latach objętych wieloletnią prognozą finansową – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
- niezgodne wartości w zakresie budżetu i związanych z nim kwot przychodów i rozchodów oraz długu jednostki samorządu terytorialnego przyjęte w wieloletniej prognozie finansowej i budżecie jednostki samorządu terytorialnego – naruszenie art. 229 ustawy *o finansach publicznych*;
- ujęcie w załączniku Nr 1 do uchwały kwoty 39 030,65 zł w pozycji 4.3 Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy, zamiast 4.2 Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych – naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 1 października 2019 roku *zmieniającego rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostek samorządu terytorialnego*[17];

[16] DzU 2017, poz. 2077 z późn. zm.
[17] DzU 2019, poz. 1903.

- brak określenia w kolumnie nr 10.1 przeznaczenia nadwyżek budżetowych w latach 2021–2034 w całości na spłatę kredytów i pożyczek – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
- wskazanie błędnej kwoty długu na koniec 2019 roku – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 6 oraz art. 229 ustawy *o finansach publicznych*;
- niewłaściwe zaklasyfikowanie przychodów z wolnych środków w pozycji 4.2 Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych, zamiast w pozycji 4.3 Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 5 ustawy *o finansach publicznych*;
- niewyodrębnienie w pozycji 4.2 i 4.2.1 nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych i wpisanie jej w pozycji 4.3 Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy, w kwocie 144 016 zł – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 5 ustawy *o finansach publicznych*;
- ujęcie w 2020 roku w kolumnie 3.1 kwoty 2 099 862 zł z tytułu prognozowanej nadwyżki budżetu przeznaczonej na spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych w sytuacji, gdy wynik budżetu stanowi nadwyżkę w kwocie 1 264 877 zł – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
- ujęcie w załączniku Nr 1 do uchwały kwoty 20 266,76 zł niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, w pozycji 4.5 Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu, zamiast 4.2 Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych – naruszenie zapisów rozporządzenia Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju *zmieniającego rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostek samorządu terytorialnego*;
- wykazanie w roku 2022 w kolumnie 3.1 Kwota prognozowanej nadwyżki budżetu przeznaczana na spłatę kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych nadwyżki w kwocie wyższej niż prognozowana w tym roku; nieuwzględnienie w kolumnie 6 w kwocie długu za 2019 rok kwoty zobowiązania wymagalnego w wysokości 42,32 zł oraz w kolumnie 6.1 kwoty tego zobowiązania przeznaczonego do spłaty z wydatków w 2020 roku; nieuwzględnienie w kolumnie 10.7 Wydatki zmniejszające dług kwoty zobowiązania wymagalnego w wysokości 42,32 zł, którego spłata jest planowana z wydatków 2020 roku; niewykazanie w kolumnie 10.6 spłaty zobowiązań już zaciągniętych z tytułu kredytów i pożyczek – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy *o finansach publicznych*;
- określenie w kolumnie nr 6 kwoty długu na koniec roku 2019 w wysokości 5 114 726 zł, zamiast w kwocie 5 115 723,07 zł oraz brak ujęcia w kolumnach nr 6.1, 10.7–10.7.3 danych dotyczących spłaty długu w wysokości 994,07 zł, stanowiącego zobowiązania wymagalne z tytułu dostaw towarów i usług, wynikające ze sprawozdań Rb-28S i Rb-Z sporządzonych na koniec IV kwartału 2019 roku – naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych* poprzez określenie kwoty długu na koniec roku 2019 w nieprawidłowej, zaniżonej wysokości oraz brak wskazania sposobu spłaty długu w pełnej wysokości;

- procedury uchwalania budżetu:
  - zawarcie w uchwale rady miasta postanowień określających obowiązki burmistrza, kierowników jednostek organizacyjnych, naczelników wydziałów i kierowników referatów urzędu miasta i skarbnika w zakresie przygotowania materiałów planistycznych do opracowania projektu budżetu oraz ustalenie terminów obowiązujących w trakcie opracowywania projektu uchwały budżetowej oraz zawarcie w uchwale wyłącznych kompetencji burmistrza w przedmiocie przygotowania projektu uchwały budżetowej i organizacji czynności z tym związanych, przysługujących mu jako organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego – naruszenie art. 233 i 234 ustawy *o finansach publicznych*;
  - zawarcie w uchwale postanowień, które są pozbawione podstaw prawnych, gdyż regulują materię, która obejmuje etap prac poprzedzających sporządzenie projektu uchwały budżetowej, w tym określenia obowiązków skarbnika, pracowników urzędu czy kierowników jednostek organizacyjnych na tym etapie – naruszenie przepisu art. 234 ustawy *o finansach publicznych*;

- emitowania obligacji oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez organ wykonawczy:
  - brak podstaw do wprowadzenia w 2019 roku zmian w uchwale stanowiącej o emisji obligacji w 2018 roku, podjętych w oparciu o postanowienia budżetu, który wygasł z upływem roku budżetowego – naruszenie art. 89 ust. 1 pkt 2 i 3 w zw. z art. 211 i 212 ust. 1 pkt 6 oraz art. 91 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;

- zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustaloną corocznie przez organ stanowiący:
  - postanowienie o możliwości realizacji w 2019 roku przez gminę zadania inwestycyjnego, mimo że w budżecie na 2019 rok nie określono wydatków majątkowych na to zadanie – naruszenie art. 51 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym* w związku z art. 236 ust. 1 i 4 pkt 1 ustawy *o finansach publicznych*;
  - niewskazanie przez radę gminy realnych źródeł sfinansowania zobowiązania inwestycyjnego – naruszenie art. 58 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
  - zaciągnięcie zobowiązania ponad budżet roku 2019 z jego spłatą w roku 2019 oraz 2020 – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e ustawy *o samorządzie gminnym*;
  - wskazanie dochodów własnych jako źródła pokrycia zobowiązania – naruszenie art. 6r ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*[18];
  - wskazanie jako źródła pokrycia zobowiązania dochodów w formie dotacji z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w kwocie 574 537 zł w sytuacji braku wykazania dochodów z tego tytułu w tej wysokości przewidzianych do osiągnięcia w roku 2020

[18] DzU 2019, poz. 2010 z późn. zm.

w wieloletniej prognozie finansowej gminy – naruszenie art. 58 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- brak podstaw prawnych do wydatkowania środków finansowych z budżetu powiatu na zadanie określone w uchwale, a co za tym idzie – do zaciągnięcia zobowiązania związanego z opracowaniem dokumentacji projektowej dotyczącej drogi wojewódzkiej – naruszenie art. 216 ust. 2 i 3 ustawy *o finansach publicznych*, art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy *o samorządzie powiatowym* oraz art. 19 ust. 4 ustawy *o drogach publicznych*[19];
- zaciągnięcie zobowiązania na lata przyszłe bez wskazania źródeł jego finansowania – naruszenie art. 58 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- postanowienie o zaciągnięciu zobowiązania w sytuacji braku uwzględnienia w wieloletniej prognozie finansowej wydatków na jego sfinansowanie – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e i art. 58 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym* w zw. z art. 227 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
- wskazanie w uchwale w sprawie zaciągnięcia zobowiązań finansowych wykraczających poza rok budżetowy 2020 źródła dochodu nieprzewidzianego w wieloletniej prognozie finansowej – naruszenie art. 58 ust. 1 ustawy o *samorządzie gminnym*;
- wskazanie jako źródła pokrycia zobowiązania środków funduszu sołeckiego w kwocie 32 354,60 zł w sytuacji, kiedy środki te stanowią wydatki budżetu gminy w 2021 roku – naruszenie art. 58 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- wskazanie w uchwale źródła pokrycia zobowiązania jako środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020, które to źródło nie znajduje odzwierciedlenia w wieloletniej prognozie finansowej gminy w roku 2021 jako dochody z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy *o finansach publicznych* – naruszenie art. 58 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- nieokreślenie lat spłaty zaciąganego zobowiązania – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e i art. 58 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym* oraz art. 3 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
- podjęcie decyzji o zaciągnięciu zobowiązania ze spłatą w roku 2021 w sytuacji braku wydatków majątkowych w tej wysokości przewidzianych do realizacji w roku 2021 w wieloletniej prognozie finansowej gminy – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. e ustawy *o samorządzie gminnym*;

❖ zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów:
- zaplanowanie w budżecie gminy dochodów z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na realizację przedsięwzięcia pn. „Uporządkowanie gospodarki ściekowej Etap II – budowa części kanalizacji sanitarnej oraz montaż instalacji fotowoltaicznych dla przepompowni i oczyszczalni ścieków" oraz zaciągnięcie pożyczki na wyprzedzające finansowanie tego zadania – naruszenie art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;
- brak określenia limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu

[19] DzU 2018, poz. 2068 z późn. zm.

Unii Europejskiej – naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy *o finansach publicznych*;

– zaciągnięcie pożyczki na pokrycie planowanego deficytu, tj. w wysokości przewyższającej faktyczną wysokość planowanego deficytu budżetu gminy na rok 2019 – naruszenie art. 89 ust. 1 pkt 2 oraz art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*;
– podjęcie decyzji o zaciągnięciu pożyczki na finansowanie przedmiotowego zadania w roku 2019 bez podjętej uchwały budżetowej na 2020 rok – naruszenie art. 211 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– podjęcie decyzji o zaciągnięciu przedmiotowej pożyczki w roku budżetowym 2019 w sytuacji, gdy zaciągnięcie pożyczki nastąpi w roku budżetowym 2020, na pokrycie planowanego deficytu bez powiązania z budżetem gminy na rok 2020 oraz niezgodnie z wieloletnią prognozą finansową, która nie przewiduje deficytu budżetu oraz przychodów w roku 2020 i rozchodów w latach 2021–2022 z tytułu zaciąganej pożyczki – naruszenie art. 211 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*;
– nieokreślenie w uchwale budżetowej limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych pożyczek na finansowanie wydatków majątkowych na wieloletnie przedsięwzięcie, który pozwoliłby na ustalenie, że zaciągnięta pożyczka nie przekroczy kwoty określonej w uchwale budżetowej – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. c oraz art. 58 ustawy *o samorządzie gminnym* w zw. z art. 90, art. 91 oraz art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*;
– podjęcie decyzji o zaciągnięciu pożyczki na finansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gmin należących do Związku Gmin" w roku budżetowym 2019, w sytuacji, gdy zaciągnięcie pożyczki nastąpi w latach budżetowych 2020–2022, bez powiązania z budżetami gminy na lata 2020–2022 oraz niezgodnie z wydatkami zaplanowanymi na przedsięwzięcie pn. „Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gmin należących do Związku Gmin Dorzecza Wisłoki" – naruszenie art. 90, art. 211 ust. 4 oraz art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*;
– podjęcie decyzji o zaciągnięciu przedmiotowej pożyczki w roku budżetowym 2019 w sytuacji, gdy zaciągnięcie pożyczki nastąpi w roku budżetowym 2020 na pokrycie planowanego deficytu bez powiązania z budżetem gminy na rok 2020 oraz niezgodnie z wieloletnią prognozą finansową, która nie przewiduje w 2020 roku deficytu budżetu w wysokości zaciąganej pożyczki – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. c oraz art. 58 ustawy *o samorządzie gminnym* w zw. z art. 90, art. 91 oraz art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy *o finansach publicznych*;
– zaciągnięcie długoterminowej pożyczki w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w roku budżetowym 2020 i zaplanowanie jej spłaty także w roku budżetowym 2020 – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. c ustawy *o samorządzie gminnym* i art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych*;
– nieokreślenie w uchwale budżetowej limitów zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – naruszenie art. 212 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 89 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy *o finansach publicznych*;

- udzielania pożyczek:
  - postanowienie przez radę gminy o udzieleniu pożyczki określonemu podmiotowi przy jednoczesnym ustaleniu maksymalnej wysokości pożyczek udzielanych przez wójta w roku budżetowym narusza kompetencje zastrzeżone dla wójta w art. 30 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. i ustawy o *samorządzie gminnym*;

- określenia zakresu i zasad przyznawania dotacji oraz stawek udzielanych dotacji dla jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego:
  - niezgłoszenie uchwały do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*[20];
  - nieokreślenie w sposób jednoznaczny wysokości dotacji, o którą może ubiegać się klub sportowy, ustalając jedynie próg maksymalny udzielanej dotacji – naruszenie ustawy z dnia 25 czerwca 2010 roku *o sporcie*[21];
  - nieustalenie w badanej uchwale okresu udzielania dotacji w wyższej wysokości niż określona w art. 20 ust. 1 ustawy *o finansowaniu zadań oświatowych* – naruszenie art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 27 października 2017 roku *o finansowaniu zadań oświatowych*[22] oraz art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
  - postanowienie w załączniku do uchwały, ustalającym szczegółowe zasady udzielania dotacji w tym zakresie: „Prace związane z usunięciem wyrobów azbestowych prowadzone będą przez firmę wyłonioną przez Dotującego zgodnie z ustawą *Prawo Zamówień Publicznych*" – naruszenie art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
  - niezgłoszenie Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi projektu uchwały przewidującej udzielenie pomocy *de minimis* – naruszenie art. 403 ust. 2–6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – *Prawo ochrony środowiska*[23] w związku z art. 7 ust. 3 i ust. 3a ustawy *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*;
  - postanowienie w załączniku do uchwały, określającym wzór wniosku o dotację, w zakresie żądania złożenia przez wnioskodawcę oświadczenia o treści: „Znane mi są skutki składania fałszywych oświadczeń wynikających z art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – *Kodeksu karnego*" – naruszenie art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
  - postanowienie w załączniku do uchwały, określającym wzór wniosku o dotację, w zakresie żądania wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych dla potrzeb urzędu gminy, niezbędnych przy udzielaniu dotacji, zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 roku *o ochronie danych osobowych*[24] – naruszenie art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;

[20] DzU 2018, poz. 362 z późn. zm.
[21] DzU 2018, poz. 1263.
[22] DzU 2017, poz. 2033 z późn. zm.
[23] DzU 2018, poz. 799 z późn. zm.
[24] DzU 2018, poz. 1000 z późn. zm.

- podanie we wzorze wniosku o przyznanie dotacji niewłaściwego celu przetwarzania danych osobowych, niezwiązanego z przedmiotem uchwały, tj. realizacji zadania związanego z usuwaniem z terenu gminy wyrobów zawierających azbest – naruszenie art. 13 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku *w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE* [25];
- brak zachowania procedury związanej z udzieleniem pomocy publicznej – naruszenie art. 7 ust. 3 i 3a oraz art. 12 ust. 1 ustawy *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*;
- rozszerzenie w zakresie kontroli ustawowej kompetencji do ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania – naruszenie art. 38 ust. 1 ustawy *o finansowaniu zadań oświatowych*;
- wprowadzenie dla podmiotów wykorzystujących dotację niezgodnie z celem, na jaki została przyznana, dodatkowych sankcji – naruszenie art. 250 i 251 ustawy *o finansach publicznych*;
- nieokreślenie przez organ stanowiący wysokości dotacji, która może być przyznana i scedowanie tego uprawnienia na organ wykonawczy, nieokreślenie jednoznacznego katalogu zadań realizowanych ze środków pochodzących z dotacji, nieokreślenie wag kryteriów wyboru ofert – naruszenie art. 27 ust. 2 ustawy *o sporcie*;
- brak opinii prezesa Urzędu Kontroli Konkurencji i Konsumentów dotyczącej procedury związanej z warunkami dopuszczalności pomocy publicznej – naruszenie przepisu art. 7 ust. 3 ustawy *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publiczne*j;
- zamieszczenie regulacji o zastosowaniu postanowień uchwały do okresu poprzedzającego jej podjęcie, tj. od stycznia 2019 roku – naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*[26];
- zawarcie w uchwale zapisu, że „udzielona pomoc finansowa nie może przekroczyć 80% wartości wykonywanych przez spółkę wodną zadań", tym samym nieokreślenie przez radę gminy wysokości tej dotacji, gdyż został ustalony tylko górny pułap wysokości tej dotacji, oraz ograniczenie kręgu podmiotów mogących ubiegać się o udzielenie dotacji do spółek wodnych, które nie prowadziły działalności w celu osiągnięcia zysku – naruszenie art. 443 ust. 4 ustawy – *Prawo wodne*[27];
- zawarcie we wniosku o udzielenie dotacji zwrotu „w szczególności" – brak określenia w sposób jednoznaczny wszystkich elementów składających się na zakres upoważnienia ustawowego – naruszenie art. 221 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*;
- nieokreślenie przez organ stanowiący wysokości dotacji, która może być przyznana i scedowanie tego uprawnienia na organ wykonawczy – naruszenie art. 27 ust. 2 w związku z art. 28 ustawy *o sporcie*;

[25] Dz.Urz.UE.L 2016, Nr 119 – *ogólne rozporządzenie o ochronie danych*.
[26] DzU 2017, poz. 1523.
[27] DzU 2018, poz. 2268 z późn. zm.

- błędne określenie terminu zwrotu dotacji – naruszenie art. 251 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
- nieokreślenie rodzaju dodatkowych dokumentów i informacji niezbędnych do prawidłowej oceny złożonego wniosku o rozliczenie przyznanej dotacji – naruszenie art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – *Prawo ochrony środowiska*[28];
- żądanie od stowarzyszenia ogrodowego, jako podmiotu niezaliczanego do sektora finansów publicznych, złożenia oświadczenia o zastosowaniu przy dokonywaniu zamówień przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – *Prawo zamówień publicznych*[29] – naruszenie art. 221 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych* oraz art. 3 ust. 1 ustawy – *Prawo zamówień publicznych*;
- podjęcie przez radę gminy uchwały, która nie spełnia wymogów, jakie stawiane są przepisom powszechnie obowiązującym i pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu, jakim jest ustawa – naruszenie art. 40 ust. 1 i art. 41 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- sformułowanie uchwały w sposób niezrozumiały dla przeciętnego adresata – naruszenie § 143 w związku z § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku *w sprawie zasad techniki prawodawczej* [30];
- przedłożenie w załączeniu do wniosku, zamiast samodzielnych dokumentów, a więc pozwoleń wydawanych w formie decyzji, przewidzianych przepisami o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wyłącznie w odniesieniu do zabytków wpisanych do rejestru zabytków, uzgodnienia przewidzianego przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku – *Prawo budowlane*[31] – naruszenie art. 39 ust. 3 ustawy – *Prawo budowlane*;
- zawarcie w załączniku do uchwały, w rubryce „Oświadczenia i podpisy" wymogu złożenia przez podmiot ubiegający się o dotację oświadczenia, że środki publiczne otrzymane od gminy zostały wydatkowane zgodnie z ustawą – *Prawo zamówień publicznych* – naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy – *Prawo zamówień publicznych*;
- uchylenie aktu prawa miejscowego uchwałą nieposiadającą takiego charakteru – naruszenie art. 2 i art. 7 *Konstytucji RP*;
- regulowanie przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w drodze uchwały zakresu kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji bez podstaw prawnych do tego – naruszenie art. 38 ust. 1 w związku z art. 36 ustawy z dnia 27 października 2017 roku *o finansowaniu zadań oświatowych*[32];
- niedopełnienie procedury dotyczącej warunków dopuszczalności pomocy publicznej – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* [33];

[28] DzU 2009, poz. 1396 z późn. zm.
[29] DzU 2019, poz. 1843 z późn. zm.
[30] DzU 2016, poz. 283.
[31] DzU 2020, poz. 1333 z późn. zm.
[32] J.t.: DzU 2020, poz. 2029.
[33] J.t.: DzU 2020, poz. 708.

- nieokreślenie terminu do złożenia wniosku o udzielenie dotacji, a ograniczenie się do stwierdzenia, że udzielenie dotacji może nastąpić po złożeniu przez właściciela bądź posiadacza zabytku wniosku w tej sprawie do wójta gminy – naruszenie art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*;
- podjęcie postanowienia dotyczącego warunków zwrotu przyznanej dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku – naruszenie art. 251 i art. 252 ustawy *o finansach publicznych*;
- określenie terminu udzielania pomocy *de minimis* do dnia 31 grudnia 2023 roku – naruszenie art. 7 ust. 4 oraz art. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 717/2014 z dnia 27 czerwca 2014 roku *w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury*[34];
- określenie wyłącznie górnego pułapu dotacji udzielanej dla spółek wodnych – naruszenie art. 443 ust. 4 ustawy – *Prawo wodne*;
- scedowanie kompetencji rady gminy dotyczących udzielania dotacji dla spółek wodnych na wójta gminy – naruszenie art. 443 ust. 4 ustawy – *Prawo wodne*;
- podjęcie uchwały bez podstawy prawnej – naruszenie art. 7 *Konstytucji RP*;
- brak określenia wysokości udzielanej dotacji, nieokreślenie kryteriów oceny wniosków ani ich uwag, co uniemożliwiło dokonanie obiektywnego wyboru wniosków; zamieszczenie w uchwale postanowień wykraczających poza kompetencje; niezgłoszenie projektu uchwały Prezesowi UOKiK w celu zaopiniowania – naruszenie przepisu art. 27 ust. 2 ustawy *o sporcie*, art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym* oraz art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* [35];
- uchylenie uchwały o udzieleniu pomocy finansowej i pozostawienie w uchwale budżetowej na 2019 rok wydatków na udzielenie pomocy finansowej bez odrębnej uchwały określającej rodzaj tej pomocy – naruszenie art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy *o finansach publicznych*;
- nieuwzględnienie w projekcie uchwały zastrzeżeń ze strony UOKiK – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*;
- nakładanie przez organ stanowiący gminy na wnioskodawcę obowiązku składania oświadczenia o znajomości przepisów *Kodeksu karnego* w zakresie ponoszenia odpowiedzialności za podanie danych niezgodnych z rzeczywistością w procesie udzielania dotacji celowej – wykroczenie poza zakres upoważnienia ustawowego określonego w art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – *Prawo ochrony środowiska*[36] i art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- ustalenie dopłat dla taryfowej grupy odbiorców usług – grupa 1, w zakresie dotyczącym odbiorców usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, tj. dla części taryfowej grupy odbiorców usług, na okres, w którym gmina nie świadczyła dla nich usług zbiorowego zaopatrzenia

[34] Dz.Urz.UE.L 2014, Nr 190.
[35] DzU 2007, Nr 59, poz. 404 ze zm.
[36] DzU 2019, poz. 1396 ze zm.

w wodę – naruszenie art. 24 ust. 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*[37];
- dokonanie zmian w załączniku do uchwały rady miasta w związku z upoważnieniem do sporządzenia i ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały – naruszenie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 roku *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*[38];
- podjęcie uchwały określającej wysokość dotacji na poziomie ustawowym – naruszenie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 roku *w sprawie Zasad techniki prawodawczej*;
- odesłanie w załączniku do uchwały pt. „Informacja o wykorzystaniu dotacji z budżetu gminy" w punkcie 2: „Wykaz wydatków poniesionych i uwzględnionych w ewidencji księgowej beneficjenta dotacji według kategorii, o których mowa w art. 35 ust. 2 ustawy *o finansowaniu zadań oświatowych*" oraz w nagłówku tabeli w kolumnie: „Kategoria wydatków, o których mowa w art. 35 ust. 2 ustawy *o finansowaniu zadań oświatowych*", do art. 35 ust. 2, zamiast do art. 35 ust. 1 cytowanej ustawy – naruszenie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 roku *o finansowaniu zadań oświatowych*[39];

❖ podatków i opłat lokalnych:
- niewskazanie jako przesłanki zróżnicowania stawki rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej, a jedynie powierzchnię budynków lub ich części, w związku z tym różnicowanie wysokości stawek podatku od nieruchomości nie stanowi pomocy *de minimis*, gdyż nie zostały spełnione łącznie oba warunki, o których mowa w piśmie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – naruszenie art. 5 ust. 4 w zw. z art. 20c ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*[40];
- brak kompetencji rady gminy do wprowadzenia zwolnień przedmiotowych, innych niż określone w przepisie art. 7 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* i w art. 10 ust. 1 ustawy *o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw*[41];
- określenie w załącznikach do uchwały, zawierających wzór deklaracji na podatek od nieruchomości, na podatek rolny i na podatek leśny przeznaczony dla Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy, w rubryce „składający", danych dotyczących podmiotu opodatkowania podatkiem od nieruchomości, rolnym i leśnym niezgodnych z zakresem podmiotowym tej deklaracji, który wynika z uchwały – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 8 w zw. z art. 3 oraz art. 6 ust. 9 pkt 1, ust. 11 i 13 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 3 ust. 1 oraz art. 6a ust. 8 pkt 1, ust. 10 i 11 ustawy z dnia 15 listopada 1984 roku *o podatku rolnym*[42], art. 2 oraz art. 6 ust. 5 pkt 1, ust. 7 i 9 ustawy z dnia 30 października

[37] DzU 2019, poz. 137 z późn. zm.
[38] J.t.: DzU 2019, poz. 1461.
[39] DzU 2020, poz. 17 z późn. zm.
[40] DzU 2018, poz. 1445 z późn. zm.
[41] DzU 2003, Nr 188, poz. 1840.
[42] DzU 2017, poz. 1892.

2002 roku *o podatku leśnym*[43] oraz § 25 ust. 1 w związku z § 143 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów *w sprawie Zasad techniki prawodawczej*;
- wprowadzenie do wzoru informacji podatkowej daty urodzenia, imienia ojca i matki – naruszenie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku *w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO)*[44];
- ustalenie stawki podatku dla ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o liczbie osi trzy i dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów nie mniej niż 12 ton, mniej niż 40 ton dla innych systemów zawieszenia osi jezdnych w wysokości większej, niż maksymalna stawka tego podatku ustalona na 2019 rok przez Ministra Finansów, która wynosi 2 458,70 zł – naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- ustalenie, że „Wynagrodzenie zostanie wypłacone inkasentom w terminie do ostatniego dnia miesiąca, w którym upłynie termin płatności podatków" – brak kompetencji organu stanowiącego gminy do podjęcia takiej regulacji w akcie prawa miejscowego – naruszenie art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- zarządzenie poboru w drodze inkasa kosztów upomnień oraz należnych odsetek związanych z poborem podatków wykraczających poza kompetencje organu stanowiącego – naruszenie art. 6 ust. 12 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 6b ustawy *o podatku rolnym* oraz art. 6 ust. 8 ustawy *o podatku leśnym*;
- brak podstaw prawnych do ustalenia terminu wypłaty wynagrodzenia inkasentom w miesiącu, w którym dokonują rozliczenia się z inkasa – naruszenie zasady praworządności (art. 7 *Konstytucji RP*), która wymaga, aby wszystkie rozstrzygnięcia organów administracji publicznej miały swoją podstawę prawną;
- ustalenie przez radę gminy dziennych stawek opłaty targowej, zarządzenie jej poboru w drodze inkasa i wyznaczenie inkasentów bez uprzedniego wprowadzenia ww. opłaty – naruszenie art. 15 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- nadanie przez radę gminy przedmiotowej uchwale mocy obowiązującej z dniem jej podjęcia, bez postanowień dotyczących publikacji tego aktu prawnego – naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*;
- zawarcie w uchwale postanowień dotyczących zasad wypłaty wynagrodzenia dla inkasentów podatków – rolnego, leśnego i od nieruchomości, od osób fizycznych i opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy *o samorządzie gminnym* oraz art. 6 ust. 8 ustawy *o podatku leśnym*, art. 6b ustawy *o podatku rolnym*, art. 6 ust. 12 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* oraz art. 6l ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;

[43] DzU 2017, poz. 1821.
[44] Dz.Urz.UE.L 2016, Nr 119.

- niezawarcie w uchwale postanowień dotyczących okresu obowiązywania uchwały – naruszenie art. 20b ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, w zw. z art. 7 ust. 4 i art. 8 rozporządzenia Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku *w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis*[45];
- nałożenie na inkasentów obowiązku pobierania podatków od płatników w sytuacji, gdy inkasent obowiązany jest do pobrania podatku od nieruchomości, podatku rolnego oraz podatku leśnego wyłącznie od podatników będących osobami fizycznymi – naruszenie art. 6 ust. 12 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 6b ustawy *o podatku rolnym*, art. 6 ust. 8 ustawy *o podatku leśnym* w zw. z art. 9 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – *Ordynacja podatkowa*[46];
- ustalenie zróżnicowanych podmiotowo stawek opłaty uzdrowiskowej – naruszenie art. 17 ust. 1a oraz art. 19 pkt 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- wprowadzenie w uchwale ulgi podatkowej, gdy organ stanowiący uprawniony jest do wprowadzenia zwolnień poprzez postanowienie, że podatnikom, u których obowiązek podatkowy powstał zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, udziela się ulgi w podatku od nieruchomości, w postaci obniżenia obowiązujących w danym roku podatkowym stawek podatku od nieruchomości za budynki lub ich części o 50%, która obejmuje okres dwóch kolejnych lat następujących po okresie wskazanym w art. 6 ust. 2 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* oraz art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- wprowadzenie do uchwały ulgi podatkowej, gdy organ stanowiący uprawniony jest do wprowadzenia zwolnień poprzez postanowienie, że podatnikom, u których obowiązek podatkowy powstał na skutek zakupu nieruchomości na terenie miasta, udziela się ulgi w podatku od nieruchomości, w postaci obniżenia obowiązujących w danym roku podatkowym stawek podatku od nieruchomości za budynki lub ich części o 100% w pierwszym roku zameldowania na terenie miasta, a o 50% w kolejnych dwóch latach i udzielona ulga dotyczy osób nowo zameldowanych na pobyt stały na terenie miasta – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* oraz art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- niewskazanie, że uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego – naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*;
- wprowadzenie w uchwale ulgi podatkowej niezgodnie z zakresem upoważnienia ustawowego uprawniającego organ stanowiący gminy do wprowadzenia zwolnień – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* oraz art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- niedoprecyzowanie w uchwale i wniosku o udzielenie zwolnienia, że warunek nieposiadania zaległości oraz składane oświadczenia w zakresie braku posiadania zaległości związane są z zaległościami podatkowymi

[45] Dz.Urz.UE.L 2013, Nr 352.
[46] DzU 2019, poz. 900 z późn. zm.

względem budżetu miasta – naruszenie art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- zobowiązanie w uchwale burmistrza miasta przy składaniu sprawozdania z wykonania budżetu miasta za rok poprzedni do przedłożenia radzie miasta informacji o podmiotach, którym udzielono zwolnienia od podatku od nieruchomości oraz o wysokości zwolnienia i liczbie utworzonych miejsc pracy w sytuacji, gdy na mocy przepisu art. 37 ust. 2 pkt f i pkt g ustawy *o finansach publicznych* wprowadzono obowiązek podania przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia 31 maja roku następnego: wykazu osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w zakresie podatków lub opłat udzielono ulg, odroczeń, umorzeń lub rozłożono spłatę na raty w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł, oraz wykazu osób prawnych i fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono pomocy publicznej – naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* i art. 40 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- postanowienie, że uchwała obowiązuje do daty późniejszej aniżeli określona w stosownych przepisach – naruszenie art. 8 rozporządzenia Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku *w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis*;
- ustalenie stawki podatku rolnego na rok 2021 za 1 ha przeliczeniowy, a tym samym przekroczenie kompetencji ustawowej przez organ stanowiący – naruszenie art. 6 ust. 3 ustawy *o podatku rolnym*;
- uzależnienie wysokości dziennej stawki opłaty targowej wyłącznie od zajętej powierzchni targowiska i nieokreślenie jednocześnie sposobu ustalenia stawki tej opłaty, ani też maksymalnej wysokości opłaty, którą zobowiązani są pobrać inkasenci w sytuacji, gdy w danym dniu podmioty dokonują sprzedaży w różnych miejscach na terenie gminy z zastosowaniem różnych form sprzedaży – naruszenie art. 19 pkt 1 lit a ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- podejmowanie w drodze uchwały organu stanowiącego decyzji odnośnie do spraw podatkowych indywidualnych podatników – naruszenie § 15 ust. 1 pkt 3–5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 roku *w sprawie właściwości organów podatkowych* oraz art. 1c ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- zawieszenie poboru opłaty targowej – naruszenie art. 15 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- niedopełnienie procedury dotyczącej warunków dopuszczalności pomocy publicznej, polegającej na przedstawieniu projektu uchwały celem zaopiniowania przez Prezesa Urzędu Kontroli Konkurencji i Konsumentów w sytuacji zwolnienia z podatku od nieruchomości stanowiącego pomoc *de minimis* – naruszenie art. 7 ust. 3 i art. 20b ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych* w zw. z art. 7 ust. 3 ustawy *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*;
- wykroczenie poza granice kompetencji przysługujących organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego – naruszenie art. 6 ust. 12

ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*, art. 6b ustawy *o podatku rolnym* oraz art. 6 ust. 8 ustawy *o podatku leśnym*;
- nieustalenie terminu płatności opłaty miejscowej – naruszenie przepisu art. 19 pkt 1 lit. b ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*;
- uzależnienie prawa do zwolnienia z podatku od nieruchomości od złożenia wniosku o udzielenie ww. zwolnienia oraz ograniczenie prawa do zwolnienia z podatku poprzez określenie wielkości środków przeznaczonych na udzielenie pomocy w postaci zwolnienia z tego podatku – naruszenie art. 15p ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*;
- zawarcie postanowień dotyczących sytuacji nienaliczania opłaty prolongacyjnej – naruszenie delegacji ustawowej z art. 57 § 7 Ordynacji podatkowej;
- przedłużenie w dniu 30 kwietnia terminu płatności rat podatku od nieruchomości, płatnego w kwietniu – naruszenie przepisu art. 15q ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych;

❖ opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi:
- nadanie aktowi prawa miejscowego wstecznej mocy obowiązującej oraz określenie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi „dla nieruchomości zamieszkałych", zamiast stawki opłaty „od gospodarstwa domowego", tj. niezgodnie z wybraną metodą ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 4 ust. 1, art. 5 ustawy *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*, oraz art. 6j ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ustalenie miesięcznej stawki opłaty za pojemniki o określonej pojemności bez określenia, czy dotyczą one odpadów komunalnych zbieranych i odbieranych w sposób selektywny, czy nieselektywny – naruszenie art. 6j ust. 3 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- błędne określenie terminu wejścia w życie uchwały – naruszenie art. 6n ust. 1 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*;
- niedopuszczalne ustalanie przez radę gminy dodatkowych kryteriów różnicowania stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6k oraz 6j ust. 2a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- uzależnienie zmniejszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi o 40% od naliczanej sumy miesięcznej dla osoby posiadającej Kartę Dużej Rodziny – naruszenie art. 6k ust. 4 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ustalenie trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w formie inkasa, pomimo braku podjęcia uchwały w sprawie zarządzenia poboru opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

w drodze inkasa oraz wyznaczenia inkasentów i określenia wysokości wynagrodzenia za inkaso – naruszenie art. 6l ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- nadanie uchwale wstecznej mocy obowiązującej – naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 13 pkt 2 ustawy *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*;
- określenie terminu wejścia w życie ryczałtowej rocznej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w trakcie roku podatkowego – naruszenie art. 6j ust. 3b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ustalenie ryczałtowej stawki opłaty od domku letniskowego, która ma charakter roczny, kilka miesięcy po rozpoczęciu roku, którego ta opłata dotyczy – naruszenie przepisów art. 6j ust. 3b i 3c ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* w zw. z art. 2 *Konstytucji RP*;
- zobowiązanie mieszkańców gminy, w § 2 ust. 1 uchwały oraz w treści deklaracji w załączniku do uchwały, do określonego zachowania, tj. złożenia deklaracji w terminie wcześniejszym od dnia, w którym uchwała zacznie obowiązywać – naruszenie art. 6n ust. 1 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- zawarcie w deklaracji danych wykraczających poza zakres ustawowy i niesłużących bezpośredniemu wyliczeniu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6m ust. 1a i 1b oraz 6n ust. 1 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- nałożenie na właściciela nieruchomości obowiązku selektywnego odbierania odpadów komunalnych – naruszenie art. 7 i 94 *Konstytucji RP* oraz art. 6k ust. 3 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- niewprowadzenie oświadczenia o kompostowaniu bioodpadów stanowiących odpady komunalne w kompostowniku przydomowym i niezawarcie zapisów umożliwiających wyliczenie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z uwzględnieniem częściowego zwolnienia z opłaty właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady – naruszenie art. 6m ust. 1 oraz art. 6n ust. 1 w zw. z art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- błędne określenie terminu złożenia deklaracji – naruszenie art. 6m ust. 1 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ograniczenie przez radę miejską częściowego zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi członków rodzin wielodzietnych, którzy posiadają Kartę Dużej Rodziny – naruszenie art. 6k ust. 4 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- brak możliwości składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej oraz nieokreślenie wprost w uchwale wykazu dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji – naruszenie art. 6m ust. 1a oraz art. 6n ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- błędne odniesienie częściowego zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w stosunku do przyjętej wcześniej przez radę

miejską metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- postanowienie, że wyznaczeni inkasenci dokonują czynności osobiście, a ich umocowanie wygasa automatycznie z chwilą utraty stanowiska przez sołtysa – naruszenie art. 6l ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ustalenie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi podwyższonej w stosunku do stawki, uwzględniającej zwolnienie z części tej opłaty właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w przydomowym kompostowniku – naruszenie art. 6k ust. 3 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- żądanie przez organ gminy danych osób trzecich, które w żaden sposób i na żadnym etapie nie uczestniczą w procedurze dotyczącej naliczania czy egzekwowania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6m ust. 1b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz art. 51 ust. 1 *Konstytucji RP*;
- żądanie podania daty urodzenia od składającego deklarację właściciela nieruchomości w sytuacji, gdy w tej samej deklaracji wymaga się podania numeru ewidencyjnego PESEL, jako danych wykraczających poza sferę danych koniecznych do określenia wysokości opłaty, które nadto nie są niezbędne do wystawienia tytułu wykonawczego, zgodnie z art. 27 ustawy *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*[47] – naruszenie art. 6m ust. 1b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- postanowienie o fakultatywnym naliczeniu wyższej opłaty w przypadku stwierdzenia niedopełnienia obowiązku selektywnej zbiórki odpadów w sytuacji, gdy ustawa nakłada na organ wykonawczy gminy obowiązek określenia, w drodze decyzji, wysokości opłaty z zastosowaniem podwyższonej stawki opłaty – naruszenie art. 6ka ust. 3 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz art. 40 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- nieustalenie od 1 stycznia 2020 roku metody i podwyższonej stawki opłaty za odpady komunalne zbierane i odbierane w sposób selektywny, dotyczące tej samej kategorii nieruchomości, na których powstają odpady komunalne zbierane i odbierane w sposób selektywny; postanowienia uchwały pozostają w sprzeczności z innymi obowiązującymi uchwałami, regulującymi zagadnienia związane z ustaleniem opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w stanie prawnym obowiązującym od dnia 1 stycznia 2020 roku – naruszenie art. 6k ust. 3 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz art. 40 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- ustalenie zwolnienia właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, dotyczącego gospodarstw domowych o liczbie osób niezgodnej z liczbą osób przyjętą w metodzie ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;

[47] DzU 2020, poz. 1427 z późn. zm.

- nałożenie na inkasenta obowiązku wpłaty w terminie pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6l ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, w zw. z art. 47 § 4a ustawy – *Ordynacja podatkowa*;
- przekroczenie maksymalnych stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w odniesieniu do nieruchomości niezamieszkałych – naruszenie art. 6k ust. 2 pkt 5 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- wprowadzenie niższej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w przypadku kompostowania bioodpadów, zamiast zwolnienia z części opłaty z tego tytułu – naruszenie przepisu art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ustalenie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w stosunku do nieruchomości niezamieszkałych, które nie zostały objęte systemem gospodarowania odpadami – naruszenie art. 6c ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- zawarcie w deklaracji możliwości wyboru zbierania odpadów w sposób selektywny albo nieselektywny – naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- objęcie zwolnieniem wszystkich właścicieli nieruchomości w sytuacji, gdy zwolnienie przysługuje tylko właścicielom nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi – naruszenie art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- niedopełnienie przez organ stanowiący obowiązku określenia wzoru deklaracji, zapewniającego prawidłowe obliczenie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6n ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- błędne określenie terminu wejścia w życie uchwały – naruszenie przepisów art. 6m ust. 1 i 2 w zw. z art. 6c ust. 2 i art. 6i ust. 1 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- błędne pouczenia o okolicznościach powodujących obowiązek złożenia deklaracji – naruszenie art. 6m ust. 1 w zw. z art. 6i ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- błędne ustalenie podwyższonej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6k ust. 3 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- nieprawidłowe określenie terminu wejścia w życie stawki opłaty ryczałtowej oraz terminu wejścia w życie aktu prawa miejscowego – naruszenie art. 6j ust. 3b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy *o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych*;
- ustalenie ryczałtowej stawki opłaty od domku letniskowego zamiast od nieruchomości, na której znajdują się domki letniskowe – naruszenie art. 6n ust. 1 w zw. z art. 6i ust. 1 pkt 3 oraz art. 6j ust. 3b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- określenie terminu złożenia deklaracji przez właściciela nieruchomości zamieszkałej w powiązaniu z okolicznością, jaką jest powstanie na danej

nieruchomości odpadów komunalnych – naruszenie art. 6m ust. 1 w zw. z art. 6i ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- wprowadzenie zwolnienia dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w przydomowym kompostowniku, od gospodarstwa domowego, niezgodnie z przyjętą metodą ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jako iloczyn liczby mieszkańców oraz stawki opłaty – naruszenie art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- nieustalenie dla nieruchomości niezamieszkałych stawki opłaty za odpady zbierane i odbierane w sposób selektywny (stawki podstawowej) oraz stawki podwyższonej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny – naruszenie art. 6j ust. 3 oraz 6k ust. 1 pkt 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- zamieszczenie w części deklaracji wykazu załączników, podczas gdy badana uchwała nie przewiduje takich załączników i nie określa wykazu dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji – naruszenie art. 6n ust. 2 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- czasowe dopuszczenie możliwości nieselektywnego zbierania odpadów komunalnych na nieruchomościach, na których nie zamieszkują mieszkańcy oraz brak określenia terminu, do którego będzie ono obowiązywać – naruszenie art. 3 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw*[48];
- uzależnienie przyznania zwolnienia z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od zbierania i odbierania odpadów w sposób selektywny – naruszenie art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- niezgodne z przepisem określenie terminu złożenia deklaracji: 14 dni od dnia zaistnienia zmiany danych będących podstawą ustalenia wysokości należnej opłaty – naruszenie art. 6m ust. 1 w związku z art. 6i ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- postanowienie we wzorze deklaracji o wykazaniu liczby osób zameldowanych na terenie nieruchomości oraz osób zameldowanych, a nie zamieszkujących nieruchomość – naruszenie art. 6m ust. 1a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- nałożenie obowiązku wyliczenia wysokości kwartalnej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6i ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- nieuwzględnienie przy ustalaniu kwoty zwolnienia żadnego czynnika różnicującego wysokość zwolnienia ze względu na liczbę osób zamieszkujących poszczególne gospodarstwa domowe lub ilość kompostowanych w danym gospodarstwie bioodpadów – naruszenie art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ustalenie stawki opłaty dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, za pojemnik przeznaczony

[48] DzU 2019, poz. 1579.

do zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, bez uwzględnienia wymogu proporcjonalności stawek do pojemności pojemników w zakresie pojemników o pojemności 120 litrów i 240 litrów (kwotowe stawki opłaty zostały ustalone w wysokościach wyższych niż maksymalne) – naruszenie art. 6j ust. 3, art. 6k ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2a pkt 5 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;

– określenie w uchwale wymogu spełnienia przesłanki selektywnej zbiórki odpadów jako warunku częściowego zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z tytułu posiadania kompostownika przydomowego i kompostowania w nim bioodpadów stanowiących odpady komunalne – naruszenie art. 6k ust. 4a i 4b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– ustalenie przez organ stanowiący gminy ryczałtowej stawki opłaty oraz stawki opłaty podwyższonej od nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy, lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, w sytuacji, gdy nie podjęto uchwały, w której postanowiono o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne – naruszenie art. 6j ust. 3b w związku z art. 6c ust. 2 ustawy *o utrzymaniu porządku i czystości w gminach*;
– ustalenie miesięcznej stawki opłaty od gospodarstwa domowego w wysokości przekraczającej maksymalną wysokość – naruszenie art. 6j ust. 3b oraz art. 6k ust. 2a pkt 4 i ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– wprowadzenie zwolnienia w części stawki opłaty zamiast w części opłaty – naruszenie art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– bezpodstawne żądanie w załączniku do uchwały oświadczenia, że odpady będą gromadzone w sposób selektywny zgodnie z regulaminem o utrzymaniu czystości i porządku w gminie – naruszenie art. 6n w zw. z art. 6m ust. 1 i 1a oraz art. 6c ust. 2, art. 6i ust. 1 i art. 6j ust. 3b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– zamieszczenie w objaśnieniach w załączniku informacji odnośnie do wyliczenia miesięcznej opłaty „w zależności od wyboru metody gromadzenia odpadów", informacji o deklarowaniu gromadzenia odpadów w sposób selektywny, obowiązku zmiany deklaracji w przypadku zmiany sposobu gromadzenia odpadów, w sytuacji, gdy dokonywanie wyboru metody gromadzenia odpadów nie jest możliwe ze względu na ustawowy obowiązek zbierania odpadów w sposób selektywny – naruszenie art. 6n w zw. z art. 6m ust. 1 i 1a oraz art. 6c ust. 2, art. 6i ust. 1 i art. 6j ust. 3b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– żądanie, w załącznikach do uchwały, określenia sposobu gromadzenia odpadów w sytuacji ustawowego obowiązku zbierania odpadów w sposób selektywny – naruszenie art. 6n w zw. z art. 6m ust. 1 i 1a oraz art. 6c ust. 2, art. 6i ust. 1 i art. 6j ust. 3b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
– zawarcie w pouczeniu w załączniku do uchwały informacji o kontroli liczby osób zamieszkujących nieruchomość, podczas gdy ta liczba nie

ma znaczenia dla wyliczenia opłaty za gospodarowanie odpadami z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a takiej nieruchomości dotyczy wzór deklaracji określony w załączniku nr 2 do uchwały – naruszenie art. 6n w zw. z art. 6m ust. 1 i 1a oraz art. 6c ust. 2, art. 6i ust. 1 i art. 6j ust. 3b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- brak określenia we wzorze deklaracji stanowiącym załącznik do uchwały pozycji służących wyliczeniu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne oraz ujęcie we wzorze deklaracji pozycji dotyczących wyposażenia nieruchomości w kompostownik – naruszenie art. 6m ust. 1a i art. 6n ust. 1 pkt 1 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- brak uwzględnienia w wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie nieruchomości zabudowanej budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kwoty przysługującego zwolnienia z tytułu posiadania kompostownika przydomowego i gromadzenia w nim bioodpadów stanowiących odpady komunalne – naruszenie art. 6n w zw. z art. 6m ust. 1 i 1a oraz art. 6c ust. 2, art. 6i ust. 1 i art. 6j ust. 3b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- uzależnienie zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od posiadania Karty Dużej Rodziny – naruszenie art. 6n ust. 1, art. 6m ust. 1a i 1b w zw. z art. 6k ust. 4 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- żądanie podania w deklaracji danych dotyczących imion rodziców – zbędnych przy wyliczaniu wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – naruszenie art. 6m ust. 1b ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- żądanie potwierdzenia liczby osób zameldowanych na nieruchomości, jak również zameldowanych, a nie zamieszkujących nieruchomość – naruszenie art. 6m ust. 1a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, którzy zagospodarowują bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych, w wysokości 0,10 zł miesięcznie przypadającej na jednego mieszkańca – naruszenie art. 6k ust. 4a ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;
- ustalenie jednolitej stawki opłaty za pojemnik lub worek o określonej pojemności, jeżeli właściciel nieruchomości wypełnia obowiązek zbierania i odbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, oraz jednolitej stawki podwyższonej, jeżeli nie wypełnia obowiązku zbierania i odbierania odpadów w sposób selektywny – naruszenie art. 6j ust. 3, art. 6k ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2a pkt 5 ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*;

❖ absolutorium:
- podjęcie przez radę miejską uchwały w przedmiocie absolutorium bez podania przyczyn odmowy udzielenia burmistrzowi absolutorium z tytułu realizacji budżetu za 2019 rok – naruszenie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy *o samorządzie gminnym* oraz art. 7 *Konstytucji RP*;

- brak dokonania przez radę miejską kompleksowej oceny wykonania budżetu i ustalenia sytuacji finansowej gminy na koniec 2019 roku – naruszenie art. 271 w zw. z art. 44 ustawy o *finansach publicznych* w zw. z art. 60 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- analiza wybranych jednostkowo elementów wskazanych niewykonanych dochodów i wydatków inwestycyjnych bez ustalenia ich wpływu na realizację budżetu w roku 2019 jako całości – naruszenie art. 271 w zw. z art. 44 ustawy *o finansach publicznych* w zw. z art. 60 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- nieustalenie obiektywnych przyczyn braku realizacji wybranych dochodów i wydatków oraz nieustalenie, czy prezydent ponosi winę za niewykonanie budżetu w tym zakresie – naruszenie art. 271 w zw. z art. 44 ustawy *o finansach publicznych* w zw. z art. 60 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- dokonanie oceny wybranych elementów budżetu pod kątem ich procentowego wykonania w stosunku do założonego planu, zamiast pod kątem zasad prawidłowego gospodarowania finansami, tj. pod kątem zgodności z prawem, zasad ekonomii, celowości i rzetelności – naruszenie art. 271 w zw. z art. 44 ustawy *o finansach publicznych* w zw. z art. 60 ustawy *o samorządzie gminnym*;

❖ pozostałych uchwał i zarządzeń:
- upoważnienie kierowników jednostek do zaciągania zobowiązań do określonej kwoty – naruszenie art. 228 ust. 2 zdanie 1 ustawy *o finansach publicznych* w zw. z § 3 uchwały gminy w sprawie wieloletniej prognozy finansowej;
- wyrażenie zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki ze wskazaniem roku 2020 – naruszenie art. 2 ust. 3 ustawy *o funduszu sołeckim*[49];
- niezaplanowanie w budżecie gminy wydatków na udzielenie pomocy rzeczowej dla województwa na realizację zadania dotyczącego przebudowy drogi wojewódzkiej – naruszenie art. 220 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
- zwiększenie w dziale 710 Działalność usługowa, rozdziale 71004 Plany zagospodarowania przestrzennego, § 0960 Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej, dochodów bieżących z tytułu darowizny pieniężnej w kwocie 12 000 zł i odpowiednim zwiększeniu w § 1 ust. 2 w tabeli w dziale 710 Działalność usługowa, rozdziale 71004 Plany zagospodarowania przestrzennego, § 4300 Zakup usług pozostałych, wydatków bieżących w kwocie 12 000 zł, z przeznaczeniem na opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w sytuacji, gdy wskazanie w umowie darowizny jej skonkretyzowanego celu stanowi naruszenie kompetencji burmistrza do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz kompetencji rady miejskiej do jego uchwalenia – naruszenie art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku *o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*[50],

[49] DzU 2014, poz. 301.
[50] DzU 2018, poz. 1530 z późn. zm.

w zw. z art. 888 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku – *Kodeks cywilny*[51] oraz art. 13 ust. 1, art. 21 ust. 1 i 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*[52];
- uwzględnienie przez radę miejską wniosku sołectwa dotyczącego przeznaczenia środków funduszu sołeckiego na rok 2020, pomimo niezgodności wniosku z wymogami formalnymi – naruszenie art. 5 ust. 9 ustawy *o funduszu sołeckim*;
- nieokreślenie we wzorze umowy, że pomoc finansowa podlega zwrotowi wraz z odsetkami – naruszenie art. 252 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
- podjęcie uchwały w sprawie ustalenia planu finansowego rachunku środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 przez radę miejską zamiast poprzez zarządzenie prezydenta miasta – naruszenie art. 65 ust. 12 ustawy *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*;
- niepodjęcie odrębnej uchwały w przedmiocie udzielenia pomocy rzeczowej dla województwa w sytuacji podjęcia uchwały o zaciągnięciu zobowiązania ponad kwotę określoną w budżecie gminy na 2020 rok – naruszenie art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy *o finansach publicznych*;
- uwzględnienie przez radę miejską wniosku sołectwa dotyczącego przeznaczenia środków funduszu sołeckiego na 2020 rok, pomimo niezgodności wniosku z wymogami formalnymi – naruszenie art. 5 ust. 9 ustawy *o funduszu sołeckim*;
- wskazanie w uchwale źródła pokrycia zobowiązania jako dotacji w ramach programu RPO WP na lata 2014–2020, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w roku 2021 i 2022, które to źródło nie znajduje odzwierciedlenia w wieloletniej prognozie finansowej gminy w latach 2021 i 2022 jako dochody z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy *o finansach publicznych* (kolumny 9.1 i 9.2) – naruszenie art. 58 ustawy *o samorządzie gminnym*;
- zwiększenie wysokości środków funduszu sołeckiego dla jednego sołectwa, z pominięciem pozostałych sołectw, bez określenia zasad zwiększania wysokości środków na poszczególne sołectwa – naruszenie art. 4 ust. 1 ustawy *o funduszu sołeckim*;
- podjęcie przez radę gminy w dniu 31 sierpnia 2020 roku uchwały o niewyrażeniu zgody na wyodrębnienie w budżecie roku 2021 funduszu soleckiego – naruszenie art. 2 ust. 2 ustawy *o funduszu sołeckim*.

Zarówno w roku 2019, jak i w roku 2020 nie wystąpił przypadek ustalenia budżetu przez Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie dla jednostek samorządu terytorialnego bądź związków.

W roku 2019 do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wpłynęły dwie skargi skierowane przez jednostki samorządu terytorialnego na uchwały Kole-

[51] DzU 2018, poz. 1025 z późn. zm.
[52] DzU 2018, poz. 1945 z późn. zm.

gium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie dotyczące zmian w budżecie jednostki. Jedna skarga została oddalona w całości (sygn. akt: I SA/Rz 578/19 z dnia 15 października 2019 roku), natomiast druga skarga została rozpatrzona przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w 2020 roku (sygn. akt: I SA/Rz 915/19).

W roku kolejnym do WSA w Rzeszowie wpłynęło 11 skarg skierowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na uchwały Kolegium Izby. Dotyczyły one budżetu, zmian w budżecie jednostki, wyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego, zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu JST, podatków i opłat lokalnych, gospodarowania odpadami komunalnymi oraz zakresu upoważnienia z art. 33 ust. 4 ustawy *o samorządzie gminnym*.

W przypadku 2 skarg uchylono rozstrzygnięcie nadzorcze Kolegium w całości, 7 skarg zostało oddalonych w całości, 1 skarga została odrzucona, natomiast 1 skarga nie została rozpatrzona przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie do dnia 31 grudnia 2020 roku.

Ponadto, w roku 2019 do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wpłynęły **cztery** skargi z art. 229 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – *Kodeks postępowania administracyjnego* oraz **sześć** skarg nienależących do właściwości Izby, które zostały przekazane według właściwości. Natomiast w 2020 roku do tutejszej Izby wpłynęło **sześć** skarg z art. 229 ww. ustawy, a także **siedem** skarg, które nie należały do właściwości Izby i zostały przekazane zgodnie z właściwością.

Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w 2019 roku skierował **dwa** zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych, natomiast w roku 2020 było to o dwa zawiadomienia więcej.

Zarówno w roku 2019, jak i 2020 nie wpłynęły do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie powiadomienia skarbników jednostek samorządu terytorialnego o przypadkach dokonania kontrasygnaty na pisemne polecenie zwierzchnika.

Działalność opiniodawcza

Cały zakres działalności opiniodawczej regionalnych izb obrachunkowych określony został w art. 13 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*. Zgodnie z brzmieniem powyższego artykułu, działania opiniodawcze izb dotyczą:

– wydawania, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, opinii o możliwości spłaty kredytu, pożyczki;
– wydawania, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, opinii o możliwości wykupu papierów wartościowych;
– wydawania opinii o przedkładanych projektach uchwał budżetowych jednostek samorządu terytorialnego;
– wydawania opinii o przedkładanych przez zarządy powiatów oraz województw, a także przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) informacjach o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze;

- wydawania opinii o przedkładanych przez zarządy powiatów i województw oraz przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) sprawozdaniach z wykonania budżetu wraz z informacjami o stanie mienia jednostek samorządu terytorialnego i objaśnieniami;
- wydawania opinii o wnioskach komisji rewizyjnych organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego w sprawie absolutorium;
- wydawania opinii w sprawie uchwały rady gminy o nieudzieleniu wójtowi absolutorium;
- wydawania opinii o przedkładanych projektach uchwał o wieloletnich prognozach finansowych;
- wydawania opinii o programach postępowań naprawczych jednostek samorządu terytorialnego.

Na podstawie przepisów ustawy *o finansach publicznych*, regionalne izby obrachunkowe wydają również opinie:

- o prawidłowości planowanej kwoty długu jednostki samorządu terytorialnego (art. 230 ust. 4);
- o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jednostkę samorządu terytorialnego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1);
- o możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego przez jednostkę samorządu terytorialnego w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3).

Opinie wydawane są przez działające w regionalnych izbach obrachunkowych, wyznaczone przez Prezesa Izby, trzyosobowe składy orzekające złożone z członków Kolegium. Od uchwał składów orzekających służy odwołanie do Kolegium Izby. W przypadku postępowania odwoławczego opinie wydawane są przez pełny skład Kolegium Izby.

W roku 2019 Składy Orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wydały łącznie **1574** opinii, natomiast w roku kolejnym było ich **1527**.

Opinie wydawane przez Składy Orzekające RIO w Rzeszowie dotyczyły:

Rodzaj opinii	Liczba przypadków	
	Rok 2019	**Rok 2020**
możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	173	131
możliwości wykupu papierów wartościowych	17	16
projektów uchwał budżetowych JST	194	185
informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	190	190
sprawozdań z wykonania budżetu JST	190	190
wniosków komisji rewizyjnych o udzielenie absolutorium	190	191
możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 3 ustawy *o finansach publicznych*)	126	135
możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ustawy *o finansach publicznych*)	117	125
projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	198	184
prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ustawy *o finansach publicznych*)	179	180

W latach sprawozdawczych Składy Orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej **nie wydawały opinii** dotyczących uchwał w sprawie programu postępowania naprawczego.

Z łącznej liczby **3101** opinii wydanych w latach 2019 i 2020 – Składy Orzekające wydały opinie:

	Rok 2019	**Rok 2020**
pozytywne	1143	1140
pozytywne z uwagami	415	378
pozytywne z zastrzeżeniami	6	4
negatywne	10	5

Opinie negatywne w latach 2019–2020 dotyczyły: projektów uchwał budżetowych (3 gminy), projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych (5 gmin) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (1 gmina), możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w uchwale budżetowej (1 gmina), sprawozdań z wykonania budżetu (1 związek), wniosku komisji rewizyjnej o udzielenie absolutorium (2 gminy oraz 1 związek), uchwały o nieudzieleniu absolutorium (1 gmina).

Przyczyny wydania przez Składy Orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie opinii negatywnych w latach sprawozdawczych to:

- planowanie zaciągania nowych zobowiązań na pokrycie deficytu budżetu gminy, mających wpływ na niespełnienie w 2021 roku relacji, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
- niezachowanie w projekcie uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej relacji z art. 242 ust. 1 ustawy *o finansach publicznych*;
- brak w sprawozdaniu z wykonania budżetu wszystkich danych wymaganych przepisem art. 269 ustawy *o finansach publicznych*;
- ujęcie w sprawozdaniu danych dotyczących wykonania budżetu w zakresie wydatków w kwotach niezgodnych z danymi wynikającymi ze statystycznej sprawozdawczości budżetowej, tj. Rb-28S i Rb-NDS;
- sformułowanie wniosku o nieudzielenie burmistrzowi absolutorium bez podania przyczyn odmowy;
- zaplanowanie w projekcie budżetu wydatków bieżących w kwocie wyższej aniżeli kwota dochodów bieżących;
- przekroczenie wskaźnika spłaty długu w projekcie uchwały budżetowej;
- sformułowanie wniosku o udzielenie wójtowi absolutorium przez komisję rewizyjną bez zapoznania się z informacją o stanie mienia gminy;
- podjęcie uchwały w sprawie wykonania budżetu oraz wniosku o udzielenie absolutorium przez niepełny skład komisji rewizyjnej;
- sformułowanie wniosku o nieudzielenie wójtowi absolutorium przez komisję rewizyjną bez zapoznania się z opinią Składu Orzekającego RIO o sprawozdaniu z wykonania budżetu gminy za 2019 rok.

W roku 2019 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie nie rozpatrywało odwołań od opinii Składów Orzekających, natomiast w roku kolejnym Kolegium Izby Obrachunkowej rozpatrzyło **jedno** odwołanie, które zostało uwzględnione.

Pełną informację o wydanych opiniach przedstawiają **tabele 3A i 3B**.

Informacja o uchwałach i zarządzeniach organów jednostek samorządu terytorialnego i związków międzygminnych zbadanych przez RIO w Rzeszowie w 2019 roku **Tabela 1A**

Lp.	Uchwały i zarządzenia w zakresie spraw finansowych dotyczące:	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń		Wyniki badania nadzorczego							
		Ogółem w 2019 r. *(kol. 5+6)*	w tym: uchwał i zarządzeń organów wykonawczych	bez naruszenia prawa	z naruszeniem prawa *(kol. 7+8+9+12)*	z tego:					
						z nieistotnym naruszeniem prawa	wszczęte postępowania umorzono	nieważne *(kol. 10+11)*	z tego:		inne rozstrzygnięcia[1]
									nieważne w części	nieważne w całości	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	budżetu	**190**	X	174	16	4	12	0	0	0	0
2	wieloletniej prognozy finansowej	**1 277**	88	1 228	49	4	34	11	3	8	0
3	zmian budżetu[2]	**9 952**	6 192	9 872	80	14	44	13	9	4	9
4	procedury uchwalania budżetu	**7**	0	5	1	0	0	2	2	0	0
5	emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez organ wykonawczy	**25**	0	23	2	0	1	1	0	1	0
6	zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustalaną corocznie przez organ stanowiący	**818**	X	783	35	0	26	9	0	9	0
7	zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów	**260**	0	236	24	0	14	10	0	10	0
8	udzielania pożyczek[3]	**35**	0	32	3	0	1	2	0	2	0
9	udzielania poręczeń[4]	**26**	3	23	3	0	3	0	0	0	0
10	zaciągania krótkoterminowych pożyczek i kredytów	**18**	7	17	1	0	1	0	0	0	0
11	zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego[5]	**331**	0	289	42	0	24	18	7	11	0
12	podatków i opłat lokalnych[6], w tym	**1 004**	0	887	117	0	74	43	23	20	0
	opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi[7]	**446**	X	378	68	0	45	23	13	10	0
13	absolutorium	**188**	X	188	0	0	0	0	0	0	0
14	pozostałe uchwały i zarządzenia	**355**	0	349	6	0	2	4	0	4	0
Ogółem		**14 486**	**6 290**	**14 106**	**380**	**22**	**236**	**113**	**44**	**69**	**9**

1) Dotyczy np. uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa bez stwierdzenia nieważności lub uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczących minionego roku budżetowego.

2) W tym uchwały dot. upoważnienia organu wykonawczego JST do dokonania zmian w budżecie oraz przekazywania uprawnień do dokonywania zmian w budżecie kierownikom jednostek organizacyjnych.

3) W tym uchwały dot. ustalenia maksymalnej wysokości pożyczek udzielanych przez organ wykonawczy w roku budżetowym.

4) W tym uchwały dot. ustalenia maksymalnej wysokości poręczeń udzielanych przez organ wykonawczy w roku budżetowym.

5) W tym uchwały dot. udzielenia pomocy finansowej.

6) W tym uchwały dot. wzorów formularzy deklaracji i informacji podatkowych oraz uchwały podjęte na podstawie ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.*

7) W tym uchwały dot. wyboru metody ustalenia opłaty, ustalenia stawki opłaty oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności (art. 6k), określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty oraz inkasa opłaty (art. 6l), określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty składanej przez właścicieli nieruchomości (art. 6n).

Wyniki badania nadzorczego uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego i związków komunalnych w 2019 roku

Tabela 2A

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń *(kol. 4+6)*	Wyniki postępowania nadzorczego															
			bez naruszenia prawa	4 : 3 %	z naruszeniem prawa *(kol. 8+10+12+18)*	6 : 3 %	z tego:											
							z nieistotnym naruszeniem prawa	8 : 3 %	wszczęte postępo-wania umorzono	10 : 3 %	nieważne *(kol. 14+16)*	12 : 3 %	z tego:				inne rozstrzyg-nięcia*)	18 : 3 %
													nieważne w części	14 : 3 %	nieważne w całości	16 : 3 %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	**Ogółem**	**14 486**	**14 106**	**97,4**	**380**	**2,6**	**22**	**0,2**	**236**	**1,6**	**113**	**0,8**	**44**	**0,3**	**69**	**0,5**	**9**	**0,1**
	z tego:																	
2	gminy	11 775	11 450	97,2	325	2,8	20	0,2	207	1,8	95	0,8	37	0,3	58	0,5	3	0,0
3	powiaty	1 534	1 508	98,3	26	1,7	1	0,1	13	0,8	6	0,4	1	0,1	5	0,3	6	0,4
4	miasta na prawach powiatu	927	903	97,4	24	2,6	1	0,1	16	1,7	7	0,8	4	0,4	3	0,3	0	0,0
5	samorząd województwa	150	150	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
6	związki JST	100	95	95,0	5	5,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

*) Dotyczy np. uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa bez stwierdzenia nieważności lub uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczących minionego roku budżetowego.

Wyniki działalności opiniodawczej RIO w Rzeszowie i charakter opinii wydanych w 2019 roku **Tabela 3A**

Lp.	Opinie w sprawie	Liczba wydanych opinii				
		Ogółem	Charakter wydanych opinii			
			pozytywne	pozytywne z uwagami	pozytywne z zastrzeżeniami	negatywne
1	2	3	4	5	6	7
1	**Ogółem**	**1 574**	**1 143**	**415**	**6**	**10**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	**173**	**169**	**3**	**1**	**0**
	b) projektów uchwał budżetowych JST	**194**	**51**	**140**	**1**	**2**
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	**190**	**148**	**42**	**0**	**0**
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	**190**	**100**	**85**	**4**	**1**
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	**190**	**178**	**12**	**0**	**0**
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	**17**	**17**	**0**	**0**	**0**
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 u.f.p.)	**117**	**115**	**2**	**0**	**0**
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	**198**	**70**	**123**	**0**	**5**
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 u.f.p.)	**126**	**121**	**3**	**0**	**2**
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 u.f.p.)	**179**	**174**	**5**	**0**	**0**
	l) programu postępowania naprawczego	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	z tego:					
2	**gminy**	**1 323**	**959**	**350**	**5**	**9**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	160	156	3	1	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	156	34	120	0	2
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	156	121	35	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	156	78	74	4	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	156	145	11	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	15	15	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	102	100	2	0	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	160	56	99	0	5
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	109	106	1	0	2
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	153	148	5	0	0
	l) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
	powiaty	**151**	**108**	**42**	**1**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	2	2	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych	23	11	11	1	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	21	17	4	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	21	13	8	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	21	20	1	0	0
3	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	9	9	0	0	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	23	6	17	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	11	10	1	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	20	20	0	0	0
	l) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0
	miasta na prawach powiatu	**37**	**30**	**7**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	7	7	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych	4	0	4	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	4	3	1	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	4	3	1	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	4	4	0	0	0
4	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	1	1	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	2	2	0	0	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	4	3	1	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	3	3	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	4	4	0	0	0
	l) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0
	samorząd województwa	**9**	**6**	**3**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	1	1	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych	1	0	1	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	1	0	1	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	1	0	1	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	1	1	0	0	0
5	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	1	1	0	0	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	1	1	0	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	1	1	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	1	1	0	0	0
	l) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
	związki międzygminne	**54**	**40**	**13**	**0**	**1**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	3	3	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych	10	6	4	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	8	7	1	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	8	6	1	0	1
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	8	8	0	0	0
6	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	1	1	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	3	3	0	0	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	10	4	6	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	2	1	1	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	1	1	0	0	0

Informacja o uchwałach i zarządzeniach organów jednostek samorządu terytorialnego i związków międzygminnych zbadanych przez RIO w Rzeszowie w 2020 roku **Tabela 1B**

Lp.	Uchwały i zarządzenia w zakresie spraw finansowych dotyczące:	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń		Wyniki badania nadzorczego							
		Ogółem w 2020 r. *(kol. 5+6)*	w tym: uchwał i zarządzeń organów wykonawczych	bez naruszenia prawa	z naruszeniem prawa *(kol. 7+8+9+12)*	z tego:					
						z nieistotnym naruszeniem prawa	wszczęte postępowania umorzono	nieważne *(kol. 10+11)*	z tego:		inne rozstrzygnięcia [1]
									nieważne w części	nieważne w całości	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	budżetu	**192**	X	184	8	0	7	1	1	0	0
2	wieloletniej prognozy finansowej	**1 251**	135	1 199	52	23	23	6	2	4	0
3	zmian budżetu [2]	**10 666**	7 232	10 581	85	26	40	10	4	6	9
4	procedury uchwalania budżetu	**6**	0	6	0	0	0	0	0	0	0
5	emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez organ wykonawczy	**14**	0	13	1	0	1	0	0	0	0
6	zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustalaną corocznie przez organ stanowiący	**957**	X	937	20	0	7	13	1	12	0
7	zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów	**92**	0	76	16	0	14	2	0	2	0
8	udzielania pożyczek [3]	**28**	3	26	2	0	2	0	0	0	0
9	udzielania poręczeń [4]	**3**	0	3	0	0	0	0	0	0	0
10	zaciągania krótkoterminowych pożyczek i kredytów	**6**	0	6	0	0	0	0	0	0	0
11	zasad i zakresu przyznawania dotacji z budżetu jednostki samorządu terytorialnego [5]	**166**	0	136	30	2	10	18	5	13	0
12	podatków i opłat lokalnych [6], w tym:	**995**	0	812	183	1	92	90	56	34	0
	opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi [7]	**575**	X	427	148	1	75	72	47	25	0
	podatków i opłat lokalnych oraz opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi podejmowane w zw. z COVID-19 [8]	**55**	X	43	12	0	3	9	6	3	0
13	absolutorium	**187**	X	185	2	0	0	2	0	2	0
14	pozostałe uchwały i zarządzenia	**317**	2	308	9	0	3	6	0	6	0
Ogółem		**14 880**	**7 372**	**14 472**	**408**	**52**	**199**	**148**	**69**	**79**	**9**

1) Dotyczy np. uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa bez stwierdzenia nieważności lub uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczących minionego roku budżetowego.

2) W tym uchwały dot. upoważnienia organu wykonawczego JST do dokonania zmian w budżecie oraz przekazywania uprawnień do dokonywania zmian w budżecie kierownikom jednostek organizacyjnych.

3) W tym uchwały dot. ustalenia maksymalnej wysokości pożyczek udzielanych przez organ wykonawczy w roku budżetowym.

4) W tym uchwały dot. ustalenia maksymalnej wysokości poręczeń udzielanych przez organ wykonawczy w roku budżetowym.

5) W tym uchwały dot. udzielenia pomocy finansowej.

6) W tym uchwały dot. wzorów formularzy deklaracji i informacji podatkowych oraz uchwały podjęte na podstawie ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.*

7) W tym uchwały dot. wyboru metody ustalenia opłaty, ustalenia stawki opłaty oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności (art. 6k), określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty oraz inkasa opłaty (art. 6l), określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty składanej przez właścicieli nieruchomości (art. 6n).

8) Dotyczy uchwał podejmowanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.*

Wyniki badania nadzorczego uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego i związków komunalnych w 2020 roku

Tabela 2B

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba zbadanych uchwał i zarządzeń *(kol. 4+6)*	Wyniki postępowania nadzorczego															
			bez naruszenia prawa	4 : 3 %	z naruszeniem prawa *(kol. 8+10+12+18)*	6 : 3 %	z tego:											
							z nieistotnym naruszeniem prawa	8 : 3 %	wszczęte postępowania umorzono	10 : 3 %	nieważne *(kol. 14+16)*	12 : 3 %	z tego:				inne rozstrzygnięcia*)	18 : 3 %
													nieważne w części	14 : 3 %	nieważne w całości	16 : 3 %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	**Ogółem**	**14 880**	**14 472**	**97,3**	**408**	**2,7**	**52**	**0,3**	**199**	**1,3**	**148**	**1,0**	**69**	**0,5**	**79**	**0,5**	**9**	**0,1**
	z tego:																	
2	gminy	12 107	11 745	97,0	362	3,0	45	0,4	179	1,5	131	1,1	64	0,5	67	0,6	7	0,1
3	powiaty	1 561	1 539	98,6	22	1,4	5	0,3	13	0,8	3	0,2	2	0,1	1	0,1	1	0,1
4	miasta na prawach powiatu	902	882	97,8	20	2,2	1	0,1	4	0,4	14	1,6	3	0,3	11	1,2	1	0,1
5	samorząd województwa	221	220	99,5	1	0,5	0	0,0	1	0,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
6	związki JST	89	86	96,6	3	3,4	1	1,1	2	2,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

*) Dotyczy np. uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa bez stwierdzenia nieważności lub uchwał/zarządzeń z naruszeniem prawa dotyczących minionego roku budżetowego.

Wyniki działalności opiniodawczej RIO w Rzeszowie i charakter opinii wydanych w 2020 roku **Tabela 3B**

Lp.	Opinie w sprawie	Liczba wydanych opinii				
		Ogółem	Charakter wydanych opinii			
			pozytywne	pozytywne z uwagami	pozytywne z zastrzeżeniami	negatywne
1	2	3	4	5	6	7
1	**Ogółem**	**1 527**	**1 140**	**378**	**4**	**5**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	**131**	**131**	**0**	**0**	**0**
	b) projektów uchwał budżetowych JST	**185**	**46**	**137**	**1**	**1**
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	**190**	**145**	**45**	**0**	**0**
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	**190**	**107**	**83**	**0**	**0**
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	**190**	**181**	**6**	**0**	**3**
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	**16**	**16**	**0**	**0**	**0**
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 u.f.p.)	**125**	**124**	**0**	**1**	**0**
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	**184**	**92**	**92**	**0**	**0**
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 u.f.p.)	**135**	**124**	**10**	**1**	**0**
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 u.f.p.)	**180**	**174**	**5**	**1**	**0**
	l) programu postępowania naprawczego	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	z tego:					
2	**gminy**	**1 275**	**948**	**321**	**2**	**4**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	118	118			
	b) projektów uchwał budżetowych JST	150	34	115	0	1
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	156	117	39	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	156	83	73	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	155	149	4	0	2
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	13	13	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	109	108	0	1	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	1	0	0	0	1
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	149	72	77	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	115	107	8	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	153	147	5	1	0
	l) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
	powiaty	**155**	**117**	**36**	**2**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	5	5	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	21	5	15	1	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	21	19	2	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	21	15	6	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	21	19	2	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
3	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	10	10	0	0	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	21	12	9	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	15	12	2	1	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	20	20	0	0	0
	l) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0
	miasta na prawach powiatu	**42**	**31**	**11**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	7	7	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	5	0	5	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	4	2	2	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	4	3	1	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	4	4	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	3	3	0	0	0
4	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	3	3	0	0	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	5	2	3	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	3	3	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	4	4	0	0	0
	l) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0
	samorząd województwa	**9**	**5**	**4**	**0**	**0**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	1	1	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych JST	1	0	1	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	1	0	1	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	1	0	1	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	1	1	0	0	0
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
5	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	1	1	0	0	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	1	0	1	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	1	1	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	1	1	0	0	0
	l) programu postępowania naprawczego	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7
6	**związki JST**	**46**	**39**	**6**	**0**	**1**
	a) możliwości spłaty kredytów lub pożyczek	0	0	0	0	0
	b) projektów uchwał budżetowych	8	7	1	0	0
	c) informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze	8	7	1	0	0
	d) sprawozdań z wykonania budżetu JST	8	6	2	0	0
	e) wniosków komisji rewizyjnych o absolutorium	9	8	0	0	1
	f) możliwości wykupu papierów wartościowych	0	0	0	0	0
	g) możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej	2	2	0	0	0
	h) uchwał o nieudzieleniu absolutorium	0	0	0	0	0
	i) projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych	8	6	2	0	0
	j) możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej	1	1	0	0	0
	k) prawidłowości planowanej kwoty długu	2	2	0	0	0

Działalność kontrolna

W latach 2019–2020 Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej przeprowadził ogółem 99 kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, z tego w roku 2019 były to 44 kontrole kompleksowe, 3 kontrole problemowe oraz 3 kontrole doraźne. Natomiast w 2020 roku przeprowadzono 44 kontrole kompleksowe, 4 kontrole problemowe i 1 kontrolę doraźną. Lata sprawozdawcze były latami porównywalnymi pod względem liczby przeprowadzonych kontroli gospodarki finansowej.

Przyjęty plan kontroli, zarówno w roku 2019, jak i 2020 obejmował 44 kontrole kompleksowe jednostek samorządu terytorialnego. W roku 2019 plan obejmował również jedną kontrolę problemową koordynowaną, dotyczącą zagadnienia „Finansowanie kultury fizycznej i sportu przez jednostki samorządu terytorialnego w latach 2017–2018", którą przeprowadzono w 3 jednostkach samorządu terytorialnego. W 2020 roku plan kontroli obejmował natomiast 5 kontroli problemowych koordynowanych przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Białymstoku – „Gospodarowanie opłatami pobranymi za żywienie dzieci w szkołach podstawowych i przedszkolach prowadzonych przez gminy".

Zgodnie z decyzjami Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie, w 2019 roku przeprowadzono 3 kontrole doraźne, w tym 3 kontrole sprawdzające wykonanie wydanych wniosków pokontrolnych, natomiast w roku kolejnym przeprowadzono jedną kontrolę doraźną, sprawdzającą wykonanie wydanych wniosków pokontrolnych. Realizacja wykonania wniosków pokontrolnych sprawdzana była także w trakcie prowadzenia kontroli kompleksowych. Szczegółową realizację kontroli według jednostek przedstawia **tabela 4**.

W kontrolach przeprowadzonych w latach 2019–2020 zweryfikowano łącznie 42 zawiadomienia o nieprawidłowościach dotyczących działalności jednostek samorządu terytorialnego, sygnalizowanych w informacjach i prośbach o przeprowadzenie kontroli, otrzymanych od instytucji, podmiotów gospodarczych i osób fizycznych (rok 2019 – 34, rok 2020 – 8). Tak znaczna różnica pomiędzy rokiem 2019 a 2020 spowodowana była wystąpieniem pandemii COVID-19, a tym samym ograniczeniem działalności kontrolnej do niezbędnego minimum.

Stwierdzone w kontrolach nieprawidłowości dały podstawę do sporządzenia i przekazania kontrolowanym jednostkom w sumie 97 wystąpień pokontrolnych, zawierających opis nieprawidłowości, ich źródła, przyczyny i osoby odpowiedzialne oraz wnioski pokontrolne, mające na celu usunięcie nieprawidłowości, jak i podjęcie działań, które pozwoliłyby zapobiec powstawaniu podobnych nieprawidłowości w przyszłości, a także usprawnić funkcjonowanie jednostek. W roku 2019 było to 48 wystąpień pokontrolnych, natomiast w 2020 roku 49 wystąpień. Można zauważyć znaczącą porównywalność w latach kolejnych w stosunku do wydawanych przez inspektorów kontroli wystąpień pokontrolnych. Kopie wystąpień przekazano do wiadomości organom stanowiącym jednostek samorządu terytorialnego. Liczba wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych wyniosła ogółem 1528 (w roku 2019 było to 807 wniosków, natomiast w roku kolejnym

– 721), w tym po kontrolach kompleksowych w 2019 było ich 797, natomiast w roku 2020 ich liczba wyniosła 721. Wystąpienia pokontrolne sporządzone po kontroli kompleksowej zawierały średnio 18 wniosków w roku 2019 oraz 15 wniosków w roku kolejnym.

W latach sprawozdawczych najczęściej stwierdzane były następujące nieprawidłowości (2019 – 2020):

- brak lub niewłaściwe stosowanie mechanizmów kontroli zarządczej (40% – 38% skontrolowanych jednostek),
- brak lub niewłaściwe opracowanie dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości (14% – 16%),
- nieprowadzenie wszystkich wymaganych ksiąg rachunkowych lub nieprawidłowe ich prowadzenie (17% – 15%),
- nieprawidłowe stosowanie klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków (39% – 39%),
- nieprawidłowe sporządzanie sprawozdań (26% – 22%),
- nierzetelne lub nieprawidłowe ewidencjonowanie operacji gotówkowych (11% – 9%),
- nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji (32% – 30%),
- nieterminowe regulowanie zobowiązań (20% – 18%),
- nieweryfikowanie lub nierzetelne weryfikowanie deklaracji podatkowych (29% – 25%),
- dokonywanie przypisu podatków pomimo niedoręczenia decyzji wymiarowych lub niezłożenia deklaracji podatkowej (17% – 17%),
- niewłaściwe podejmowanie lub zaniechanie egzekucji zaległości z tytułu podatków i opłat (38% – 38%),
- niepobieranie lub pobieranie w nieprawidłowej wysokości odsetek od nieterminowych wpłat należności budżetowych (20% – 20%),
- wykazywanie w sprawozdaniach nieprawidłowych skutków udzielonych ulg, zwolnień i obniżek stawek podatkowych (19% – 19%),
- nieprawidłowości przy pobieraniu opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (17% – 15%),
- nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami komunalnymi (21% – 23%),
- niezgodne z przepisami ustalanie i wypłacanie wynagrodzeń pracownikom (16% – 16%),
- nieprawidłowości przy rozliczaniu kosztów podróży służbowych (22% – 22%),
- nieprawidłowości w udzielaniu zamówień publicznych (34% – 30%),
- nieprawidłowości przy udzielaniu dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych (32% – 33%),
- nieprzestrzeganie przepisów przy zbyciu nieruchomości (25% – 20%),
- nieprzestrzeganie przepisów przy innym niż sprzedaż i użytkowanie wieczyste rozdysponowaniu mienia komunalnego – najem, dzierżawa, trwały zarząd itp. (11% – 12%).

W powyższym zestawieniu nieprawidłowości zauważalna jest stabilizacja procentowa w ich występowaniu.

Finansowe rezultaty kontroli, zestawione w dwóch kategoriach określających skalę stwierdzonych nieprawidłowości, przedstawiają się następująco:

– nieprawidłowości finansowe – obejmujące uszczuplenia środków publicznych, kwoty uzyskane z naruszeniem prawa, wydatkowane z naruszeniem prawa, wydatkowane w następstwie działań niezgodnych z prawem, kwoty odpowiadające nierzetelnym danym w ewidencji finansowo-księgowej oraz sprawozdawczości i inne nieprawidłowości w wymiarze finansowym wyniosły w roku 2019 – 770 mln zł, natomiast w roku 2020 – 550 mln zł;
– korzyści finansowe – będące efektem działania podjętego w związku z ustaleniami kontroli jeszcze w trakcie jej trwania oraz realizacją wniosków pokontrolnych, w postaci oszczędności uzyskanych w wyniku działań kontrolnych, pożytków finansowych w postaci należnych środków publicznych lub innych składników aktywów, innych nieutraconych pożytków finansowych lub oszczędności lub pożytków finansowych uzyskanych dla obywatela bądź podmiotów spoza sektora finansów publicznych wyniosły w roku 2019 – 155 tys. zł, natomiast w roku 2020 było to 120 tys. zł.

W oparciu o przepisy art. 9 ust. 3 i 4 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych* właściwe organy kontrolowanych jednostek zgłosiły do Kolegium Izby zastrzeżenia do wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych.

Dane liczbowe dotyczące zastrzeżeń zgłoszonych do wniosków pokontrolnych przedstawia poniższe zestawienie.

ROK 2019

JST	Liczba wydanych wniosków ogółem	Liczba kwestionowanych wniosków	Zastrzeżenia		
			oddalone	uwzględnione	częściowo uwzględnione
Województwo	0	0	0	0	0
Powiaty	10	1	0	0	0
Gminy	797	0	0	0	0
Inne jednostki	0	0	0	0	0
Razem	**807**	**1**	**0**	**0**	**0**

ROK 2020

JST	Liczba wydanych wniosków ogółem	Liczba kwestionowanych wniosków	Zastrzeżenia		
			oddalone	uwzględnione	częściowo uwzględnione
Województwo	0	0	0	0	0
Powiaty	26	1	1	0	0
Gminy	693	1	1	0	0
Inne jednostki	2	0	0	0	0
Razem	**721**	**2**	**2**	**0**	**0**

W wyniku stwierdzonych w latach 2019–2020 nieprawidłowości, Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie przekazała ogółem 40 zawiadomień, z tego:

– do organów ścigania łącznie 12 zawiadomień (rok 2019 – 4, rok 2020 – 8),
– do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych łącznie 28 zawiadomień (rok 2019 – 18, rok 2020 – 10).

W roku 2019 poinformowano Ministerstwo Finansów o ujawnieniu przypadków sporządzenia nierzetelnych sprawozdań z wykonania dochodów budżetów 12 gmin, poprzez zaniżenie ogółem o 148 711 zł oraz zawyżenie o 906 718 zł skutków obniżenia górnych stawek podatków, skutków udzielonych ulg, umorzeń i zwolnień, oraz skutków decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy – *Ordynacja podatkowa*.

Ujawnione przez inspektorów Wydziału Kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie fakty popełnienia czynów wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych dały podstawę do złożenia 18 zawiadomień do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych w Rzeszowie. Natomiast w roku 2020 ujawnione przez inspektorów Wydziału Kontroli fakty popełnienia czynów wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych dały podstawę do złożenia 10 zawiadomień do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych w Rzeszowie.

W trakcie czynności kontrolnych inspektorzy prowadzili instruktaż w zakresie prawidłowej interpretacji przepisów prawnych i ich stosowania w praktyce.

Tabela 4

Realizacja kontroli gospodarki finansowej w 2019 roku

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej
	Kontrole kompleksowe
1.	Miasto Rzeszów
2.	Powiat Leżajski
3.	Miasto Dynów
4.	Miasto i Gmina Głogów Małopolski
5.	Miasto i Gmina Przecław
6.	Miasto i Gmina Strzyżów
7.	Miasto i Gmina Tyczyn
8.	Gmina Chmielnik
9.	Gmina Domaradz
10.	Gmina Dydnia
11.	Gmina Gać
12.	Gmina Hyżne
13.	Gmina Leżajsk
14.	Gmina Lubenia
15.	Gmina Mielec
16.	Gmina Wielopole Skrzyńskie
17.	Gmina Wojaszówka
18.	Powiat Jasielski
19.	Miasto Jasło
20.	Miasto i Gmina Jedlicze
21.	Miasto i Gmina Brzozów
22.	Miasto i Gmina Zagórz
23.	Gmina Jasienica Rosielna
24.	Gmina Miejsce Piastowe
25.	Gmina Osiek Jasielski
26.	Miasto Przemyśl
27.	Miasto i Gmina Oleszyce
28.	Miasto i Gmina Sieniawa
29.	Gmina Chłopice
30.	Gmina Krzywcza
31.	Gmina Lubaczów
32.	Gmina Pawłosiów
33.	Gmina Stary Dzików
34.	Gmina Tryńcza
35.	Miasto i Gmina Baranów Sandomierski
36.	Miasto i Gmina Nowa Sarzyna
37.	Miasto i Gmina Rudnik nad Sanem
38.	Miasto i Gmina Ulanów
39.	Gmina Bojanów

40.	Gmina Gorzyce	
41.	Gmina Harasiuki	
42.	Gmina Jarocin	
43.	Gmina Padew Narodowa	
44.	Gmina Radomyśl nad Sanem	
	Kontrole koordynowane centralnie	
45.	Miasto Rzeszów	
46.	Miasto Mielec	
47.	Miasto i Gmina Sieniawa	
	Kontrole doraźne	
48.	Gmina Jedlicze	*kontrola sprawdzająca*
49.	Gmina Dębowiec	*kontrola sprawdzająca*
50.	Gmina Nozdrzec	*kontrola sprawdzająca*

Realizacja kontroli gospodarki finansowej w 2020 roku

Lp.	**Nazwa jednostki kontrolowanej**
	Kontrole kompleksowe
1.	Miasto na prawach powiatu Krosno
2.	Miasto na prawach powiatu Tarnobrzeg
3.	Miasto Dębica
4.	Miasto Jarosław
5.	Miasto Mielec
6.	Miasto Przeworsk
7.	Miasto Sanok
8.	Miasto Stalowa Wola
9.	Miasto i Gmina Boguchwała
10.	Miasto i Gmina Brzostek
11.	Miasto i Gmina Nisko
12.	Miasto i Gmina Nowa Dęba
13.	Miasto i Gmina Pruchnik
14.	Miasto i Gmina Rymanów
15.	Miasto i Gmina Sokołów Małopolski
16.	Powiat Dębicki
17.	Powiat Leski
18.	Powiat Łańcucki
19.	Powiat Ropczycko-Sędziszowski
20.	Gmina Brzyska
21.	Gmina Bukowsko
22.	Gmina Czarna (powiat dębicki)
23.	Gmina Czarna (powiat łańcucki)
24.	Gmina Fredropol
25.	Gmina Grębów

26.	Gmina Horyniec-Zdrój
27.	Gmina Jasło
28.	Gmina Jaśliska
29.	Gmina Jawornik Polski
30.	Gmina Jeżowe
31.	Gmina Jodłowa
32.	Gmina Krasne
33.	Gmina Krościenko Wyżne
34.	Gmina Krzeszów
35.	Gmina Laszki
36.	Gmina Lutowiska
37.	Gmina Pysznica
38.	Gmina Stubno
39.	Gmina Trzebownisko
40.	Gmina Tyrawa Wołoska
41.	Gmina Wadowice Górne
42.	Gmina Wielkie Oczy
43.	Gmina Zaleszany
44.	Gmina Żyraków
Kontrole koordynowane centralnie	
45.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krasnem
46.	Szkoła Podstawowa w Laszkach
47.	Szkoła Podstawowa w Stubnie
48.	Szkoła Podstawowa w Zaleszanach
Kontrole doraźne	
49.	Miasto Łańcut

Kontrola sprawozdawczości

Regionalne izby obrachunkowe, stosownie do postanowień art. 9a ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, kontrolują pod względem formalnym i rachunkowym kwartalne sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządów terytorialnych oraz wnioski o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej. Do zadań regionalnej izby obrachunkowej należy weryfikacja sprawozdań otrzymanych od jednostek i przesłanie ich do Ministerstwa Finansów oraz Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Sprawozdania budżetowe

W roku 2019 jednostki samorządu terytorialnego przekazały do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie **5308** sprawozdań budżetowych (w tym 869 korekt), natomiast w roku 2020 było to **5296** sprawozdań budżetowych (w tym 858 korekt). Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem, sprawozdania budżetowe sporządzane za okresy sprawozdawcze były przekazywane przez jednostki samorządu terytorialnego do Regionalnej Izby Obrachunkowej wyłącznie w wersji elektronicznej, a następnie do Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Jednostki samorządu terytorialnego przekazały ponadto do wiadomości Izby w roku 2019:
- **3106** sprawozdań o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami – Rb-50 (w tym 294 korekty),
- **883** sprawozdania z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami – Rb-27ZZ (w tym 150 korekt),
- **371** sprawozdań podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego – SP-1 (w tym 53 korekty).

Natomiast w roku 2020 było to:
- **3474** sprawozdania o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami – Rb-50 (w tym 380 korekt),
- **895** sprawozdań z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami – Rb-27ZZ (w tym 162 korekty),
- **360** sprawozdań podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego – SP-1 (w tym 36 korekt).

Sprawozdania w zakresie operacji finansowych

W roku 2019 przyjęto i skontrolowano łącznie z korektami **5377** sprawozdań w zakresie operacji finansowych. W roku 2020 było to o 44 sprawozdania mniej.

Jednostki samorządu terytorialnego przekazały w 2019 roku **1937** sprawozdań łącznych w zakresie budżetów JST (w tym 229 korekt), obejmujących zobowiązania oraz należności samorządów, a także ich jednostek organizacyjnych, natomiast w roku 2020 były to **1922** sprawozdania (w tym 216 korekt). Sprawozdania te były przekazywane w formie elektronicznej, opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym. Sprawozdania łączne w zakresie operacji finansowych były przekazywane przez JST do Regionalnej Izby Obrachunkowej, a następnie do Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Ponadto w latach sprawozdawczych jednostki samorządu terytorialnego przekazały do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie **6851** (w tym 199 korekt) sprawozdań zbiorczych w zakresie operacji finansowych, obejmujących zobowiązania oraz należności jednostek nadzorowanych posiadających osobowość prawną oraz pozostałych jednostek. Kolejno, w roku 2019 było to 3440 sprawozdań, w tym 114 korekt, natomiast w roku 2020 – 3411 sprawozdań, w tym 85 korekt. Sprawozdania te były przekazywane przez jednostki samorządu terytorialnego zarówno w wersji elektronicznej, jak i w formie dokumentu. Jednostki mogły przekazywać sprawozdania wyłącznie w formie elektronicznej tylko wtedy, gdy zostały one opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym bądź podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP.

Zarówno w roku 2019, jak i w roku kolejnym, na podstawie łącznych oraz zbiorczych sprawozdań otrzymanych z jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego, pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie sporządzili **20** sprawozdań zbiorczych, które przekazano do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto, zgodnie z § 10 ust. 8 rozporządzenia *w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych*, w przypadku otrzymania korekt sprawozdań regionalna izba obrachunkowa sporządza korektę sprawozdań w terminie do 5 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym otrzymała te korekty od jednostek samorządu terytorialnego. Razem sporządzono **118** korekt sprawozdań w zakresie budżetów JST oraz w zakresie jednostek posiadających osobowość prawną, a także pozostałych jednostek – obejmujących dane z terenu województwa podkarpackiego, które przekazano do Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W roku 2019 było to 61 korekt sprawozdań, natomiast w roku 2020 było ich o 4 mniej.

Sprawozdania finansowe

W 2019 roku przyjęto **207** bilansów z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego i **201** łącznych sprawozdań finansowych jednostek budżetowych oraz zakładów budżetowych, natomiast w roku 2020 było ich **214**. Ponadto w roku 2019 do Izby wpłynęły **194** bilanse skonsolidowane (w tym 3 korekty), natomiast w roku kolejnym odnotowano wpływ **200** bilansów skonsolidowanych. Wersja elektroniczna powyższych sprawozdań została przekazana do Ministerstwa Finansów z wykorzystaniem elektronicznego Systemu Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego – BeSTi@.

Wnioski o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków położonych na terenie specjalnych stref ekonomicznych

W roku 2019 skontrolowano pod względem formalnym oraz rachunkowym prawidłowość **dwóch** wniosków o przyznanie części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów w specjalnych strefach ekonomicznych. W roku 2020 był to **jeden** wniosek.

Sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli

Zgodnie z postanowieniami art. 30a ust. 5 ustawy *Karta Nauczyciela*, organy prowadzące szkoły, będące jednostkami samorządu terytorialnego, przedkładają regionalnej izbie obrachunkowej sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez tę jednostkę. Sprawozdania sporządza się w formie pisemnej, a do regionalnej izby obrachunkowej przekazywane są one również w formie elektronicznej. W 2019 roku pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie przyjęli i skontrolowali **183** sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli wraz z **jedną** korektą, natomiast w roku kolejnym były to **182** sprawozdania. Dane ze sprawozdań zostały udostępnione Wydziałowi Kontroli Gospodarki Finansowej, a także dodatkowo przekazane do Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych.

Sprawozdania w zakresie pomocy publicznej dla przedsiębiorców

W roku 2019 zebrano oraz przekazano elektronicznie do Ministerstwa Finansów **186** rocznych sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych, w roku 2020 było ich o 3 więcej (**189**).

Działalność informacyjna i szkoleniowa

W związku z art. 1 ust. 4 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, izba ma obowiązek prowadzenia działalności informacyjnej oraz szkoleniowej.

Do form prowadzonej działalności należą szkolenia, wydawany przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Rzeszowie biuletyn – „Budżet Samorządu Terytorialnego”, współpraca przy opracowywaniu publikacji przez inne instytucje, pisemne interpretacje i wyjaśnienia, publikacje na stronach internetowych oraz udzielanie instruktażu w zakresie praktycznego stosowania przepisów w bezpośrednich kontaktach z pracownikami samorządowymi.

Działalność szkoleniowa

W roku 2019 Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie zorganizowała **trzy** szkolenia, w których wzięło udział **408** pracowników jednostek samorządu terytorialnego.

Tematyka szkoleń przedstawiała się następująco:

– Uprawnienia i obowiązki wójta (burmistrza, prezydenta) w zakresie gospodarki finansowej gminy;
– Absolutorium dla zarządu z tytułu wykonania budżetu za rok 2018 z uwzględnieniem zadań i roli komisji rewizyjnej;
– Wybrane zagadnienia z zakresu finansów publicznych. Ramy prawne opracowania i wykonania budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego na rok 2020.

Natomiast w roku 2020 zostało zorganizowane **5** szkoleń w 4 tematach, w których wzięło udział **711** pracowników jednostek samorządu terytorialnego.

Tematyka szkoleń przedstawiała się następująco:

– Sprawozdawczość budżetowa i sprawozdawczość w zakresie operacji finansowych;
– Zamknięcie ksiąg rachunkowych, sporządzanie sprawozdań finansowych za 2019 rok;
– Ramy prawne opracowywania i wykonywania budżetu oraz wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego na rok 2021;
– Nowa ustawa – *Prawo zamówień publicznych*.

Prowadzącymi szkolenia byli pracownicy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie (członkowie Kolegium Izby, zastępca Naczelnika i starszy specjalista Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń) oraz eksperci z różnych dziedzin gospodarki finansowej samorządów spoza Izby. Ze względu na okres pandemii, w roku 2020 dwa szkolenia zostały przeprowadzone w formie *on-line* przy użyciu internetowej platformy szkoleniowej.

Działalność informacyjna

W związku z działalnością informacyjną prowadzoną w latach 2019–2020, Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie zamieszczała na stronie internetowej własne komunikaty, wyjaśnienia Ministerstwa Finansów, informacje o zmieniających się przepisach prawa, a także przypomnienia o zbliżających się terminach przekazywania sprawozdań przez jednostki samorządu terytorialnego. Izba udzielała również wyjaśnień, zarówno pisemnych, jak i telefonicznych, w zakresie swoich kompetencji ujętych w ustawie *o regionalnych izbach obrachunkowych*.

Na stronie internetowej Izby: www.rzeszow.rio.gov.pl zamieszczane były na bieżąco informacje dla jednostek samorządu terytorialnego dotyczące zmian w obowiązujących przepisach prawa, komunikaty o szkoleniach organizowanych przez Izbę oraz informacje dotyczące zasad i programów stosowanych przy przekazywaniu sprawozdań do regionalnych izb obrachunkowych.

W roku 2019 wydano jubileuszowy zeszyt nr 25 „Budżetu Samorządu Terytorialnego". Tematy poruszone w publikacji przedstawiały się następująco:
– Kompetencje organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego do dokonywania zmian w budżecie;
– Nadzór regionalnej izby obrachunkowej w zakresie podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego uchwał zobowiązaniowych;
– Budżet obywatelski;
– Finansowanie z budżetów jednostek samorządu terytorialnego niepublicznych jednostek oświatowych – wybrane zagadnienia;
– Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2017 roku.

Biuletyn zawierał również informacje na temat działalności Izby w 2017 roku, a także istotne wyjaśnienia i interpretacje wydane przez Ministerstwo Finansów.

W 2020 roku został wydany zeszyt nr 26 „Budżetu Samorządu Terytorialnego". Tym razem poruszono w nim następujące tematy i zagadnienia:
– Nieprawidłowości w gospodarce finansowej jednostek samorządu terytorialnego na terenie województwa podkarpackiego w 2018 roku;
– Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego na Podkarpaciu w 2018 roku;
– Nowe przedłużone terminy przekazywania sprawozdań w związku z COVID-19.

Biuletyn zawierał także informacje na temat działalności Izby w 2018 roku oraz wyjaśnienia i interpretacje wydane przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 roku *o dostępie do informacji publicznej*[53], Izba udostępniała informacje oraz dokumenty związane z realizacją zadań w ramach działalności nadzorczej, kontrolnej i opiniodawczej. Ogółem udzielono **39** prostych i przetworzonych informacji.

Na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej publikowane były teksty uchwał Kolegium Izby, podjętych podczas posiedzeń w latach 2019 i 2020.

W latach sprawozdawczych Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie wykonywał opracowania oraz analizy na zlecenie: Sejmu RP, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Finansów, Głównego Urzędu Statystycznego, Ministerstwa Rozwoju, Ministerstwa Zdrowia, Rzecznika Praw Obywatelskich, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Marszałka Województwa Podkarpackiego, Wojewody Podkarpackiego, Prokuratury Rejonowej w Sanoku i w Lubaczowie.

Po zakończeniu każdego kwartału roku budżetowego pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń opracowywali informację dotyczącą poziomu zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego w celu monitorowania sytuacji w tym zakresie. Informacja była przekazywana do wykorzystania członkom Kolegium Izby.

[53] DzU 2019, poz. 1429 z późn. zm. oraz j.t.: DzU 2020, poz. 2176.

Pracownicy Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń oraz Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej w każdym roku opracowywali materiały do „Sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego" w zakresie działalności nadzorczej, opiniodawczej, kontrolnej oraz informacyjno-szkoleniowej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Rzeszowie dla potrzeb Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych.

Naczelnik i zastępca Naczelnika Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń opracowali podrozdziały do „Sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2018 roku", przedkładanego, zgodnie z art. 25a ust. 1 pkt 7 ustawy *o regionalnych izbach obrachunkowych*, Sejmowi i Senatowi.

Opracowanie:
NATALIA KOŁODZIEJ

Wyjaśnienia i interpretacje

Pismo Dyrektora Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego w Ministerstwie Finansów z dnia 1 marca 2021 roku dotyczące stosowania przepisów prawa łagodzących rygory ograniczające zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego oraz wyjaśnienia w zakresie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*[1]

Zgodnie z art. 15zob ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[2], ograniczenia określonego w art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku *o finansach publicznych*[3] w zakresie spłaty zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego nie stosuje się do wykupów papierów wartościowych, spłaty rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, odpowiednio emitowanych lub zaciągniętych w 2020 roku do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki, będącego skutkiem wystąpienia COVID-19. Zauważenia wymaga, że zaciąga się kredyt lub pożyczkę oraz emituje się papiery wartościowe. Należy zatem przyjąć, że użyte w ww. przepisie art. 15zob ustawy *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* słowa „zaciąganych" lub „emitowanych" odnoszą się odpowiednio do kredytów i pożyczek oraz papierów wartościowych.

Również przepis art. 243 ust. 1 pkt 3 ustawy *o finansach publicznych* wyróżnia spłaty rat zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego oraz wydatki bieżące na obsługę tych zobowiązań, w tym odsetki od kredytów i pożyczek. W związku z powyższym wartość odliczenia „do równowartości kwoty ubytku w wykonanych dochodach jednostki" odnosi się do kwoty kapitału zaciąganego zobowiązania.

W zakresie klasyfikacji budżetowej, Ministerstwo Finansów uprzejmie wyjaśnia:

1. Wsparcie ze środków Funduszu Dopłat dotyczy tworzenia przez jednostki samorządu terytorialnego zasobu lokali mieszkalnych na wynajem. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2006 roku *o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomiesz-*

[1] DzU 2014, poz. 1053 z późn. zm.
[2] DzU 2020, poz. 1842 z późn. zm.
[3] DzU 2021, poz. 305.

czeń[4], finansowe wsparcie udzielane jest z Funduszu Dopłat przez Bank Gospodarstwa Krajowego na wniosek beneficjenta wsparcia, w tym przypadku gminy. Zgodnie z art. 5 ust. 2 powołanej ustawy, warunkiem uruchomienia finansowego wsparcia jest zawarcie przez gminę umowy z inwestorem. Wsparcie to stanowi udział gminy w kosztach tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem i przekazywane jest inwestorowi jako rekompensata z tytułu świadczenia usług publicznych w rozumieniu przepisów prawa Unii Europejskiej, dotyczących pomocy publicznej z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym. Finansowe wsparcie otrzymane z Funduszu Dopłat należy zatem ująć w § 629 „Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł". Natomiast w przypadku wydatków z tytułu rekompensaty przysługującej inwestorowi świadczącemu usługę publiczną w ogólnym interesie gospodarczym, polegającą na najmie lokali mieszkalnych, powinny one być klasyfikowane zgodnie z zapisami umowy zawartej z inwestorem.

2. Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 23 października 2018 roku *o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg*[5], dofinansowanie może zostać przekazane wnioskodawcy po zawarciu przez niego umowy na realizację zadania objętego wnioskiem o dofinansowanie. Ustęp 4 ww. artykułu wskazuje, że przedmiotowa umowa określa w szczególności:
   1) szczegółowy opis zadania, na które dofinansowanie zostało udzielone, oraz termin jego oddania do użytkowania;
   2) przyznaną wysokość dofinansowania;
   3) tryb i termin płatności dofinansowania;
   4) wysokość udziału środków własnych;
   5) tryb i termin rozliczenia dofinansowania w zakresach rzeczowym i finansowym;
   6) termin zwrotu niewykorzystanego dofinansowania;
   7) tryb kontroli wykonania zadania.

Stosownie do art. 31 ww. ustawy, podmiotem odpowiedzialnym za kontrolę jest właściwy wojewoda, który, w przypadku niedokonania zwrotu dofinansowania, wydaje decyzję określającą kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego nalicza się odsetki. O wydaniu decyzji wojewoda informuje dysponenta Funduszu. Należy przy tym zaznaczyć, że przepisy ustawy definiują dofinansowanie pobrane w nadmiernej wysokości jako dofinansowanie otrzymane w wysokości wyższej niż określona w umowie, o której mowa w art. 28 ust. 1, lub wyższej niż niezbędna na dofinansowanie danego zadania.

Jednocześnie z uzasadnienia do ustawy wynika, że w art. 31 przyjęto uregulowania dotyczące dotacji zawarte w art. 169 ustawy *o finansach publicznych*, z uwzględnieniem specyfiki zadań, które będą dofinansowane ze środków Funduszu oraz ustawowych warunków, na mocy których będzie ono przyznawane.

[4] DzU 2020, poz. 508.
[5] DzU 2020, poz. 1430 z późn. zm.

Zgodnie z art. 45 ust. 5 ustawy, do udzielenia dofinansowania ze środków Funduszu Dróg Samorządowych na zadania, o których mowa w ust. 1 (które zostały zakwalifikowane do otrzymania w 2019 roku dotacji), przepisy art. 25 ust. 2–4, art. 26–31 oraz art. 38 stosuje się odpowiednio. W związku z powyższym, wydatki w 2020 roku na zwrot części środków uzyskanych w 2019 roku z Funduszu Dróg Samorządowych, których wysokość okazała się nadmierna po rozstrzygnięciu przetargów na wyłonienie wykonawców budowy dróg gminnych, należy ująć w § 669 „Zwroty niewykorzystanych dotacji oraz płatności, dotyczące wydatków majątkowych". Paragraf ten najbliżej oddaje sens ekonomiczny operacji zwrotu dofinansowania pobranego w nadmiernej wysokości.

Pismo Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 27 lutego 2021 roku aktualizujące informacje o możliwościach udzielenia ulg w podatkach lokalnych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19

W nawiązaniu do pisma z dnia 10 kwietnia 2020 roku, znak: PS2.844.79.2020, w sprawie wprowadzania przez gminy dodatkowych preferencji w podatku od nieruchomości w związku z COVID-19 przekazuję zaktualizowane informacje o możliwościach udzielania ulg w podatkach lokalnych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19.

Instrumenty wsparcia w podatku od nieruchomości

Ustawą z dnia 9 grudnia 2020 roku *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*[6] została przedłużona możliwość stosowania przez gminy preferencji w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu z powodu skutków, jakie wywołał COVID-19 (art. 15p ust. 1 oraz art. 15q ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*[7], zwanej dalej ustawą *o COVID-19*).

Od 16 grudnia 2020 roku, w drodze uchwały rady gminy, możliwe jest:

1) wprowadzenie, za wybrane miesiące pierwszego półrocza 2021 roku, zwolnienia z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, oraz
2) przedłużenie terminów płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w wybranych miesiącach pierwszego półrocza, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2021 roku. W ramach ww. kompetencji gminy mogą samodzielnie określić grupy przedsiębiorców uprawnionych do korzystania z preferencji w podatku od nieruchomości, gdyż pojęcie „grup przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19" nie zostało zdefiniowane w przepisach. Pomocą mogą zostać objęci wszyscy przed-

[6] DzU 2020, poz. 2255.
[7] DzU 2020, poz. 1842 z późn. zm.

siębiorcy, niezależnie od rozmiarów prowadzonej przez nich działalności, w tym również mikroprzedsiębiorcy oraz mali i średni przedsiębiorcy, spełniający warunek pogorszenia płynności finansowej.

Wsparcie, o którym mowa powyżej, stanowi pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Komunikacie Komisji – *Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19*[8] (dalej: *Tymczasowe ramy*)[9]. Szczegółowe wyjaśnienia zostały zamieszczone na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów[10].

Niezależnie od stosowania przez gminę nowych rozwiązań w zakresie wprowadzania zwolnień i przedłużenia terminów płatności rat podatku od nieruchomości, możliwe jest również zastosowanie instrumentów wynikających z przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku *o podatkach i opłatach lokalnych*[11], (dalej: u.p.o.l.), tj.:

– różnicowanie i obniżenie, w trakcie roku podatkowego, wysokości stawek podatku od nieruchomości (art. 5 u.p.o.l.),
– wprowadzanie innych niż ustawowe zwolnień przedmiotowych z tego podatku (art. 7 ust. 3 u.p.o.l.).

Instrumenty wsparcia w opłacie targowej

Ustawą z dnia 9 grudnia 2020 roku *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*, wprowadzone zostało rozwiązanie polegające na zawieszeniu poboru opłaty targowej w 2021 roku. Zgodnie z art. 31zzm ust. 1 ustawy *o COVID-19*, od dnia 1 stycznia 2021 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku nie pobiera się opłaty targowej, o której mowa w art. 15 ust. 1 ustawy *o podatkach i opłatach lokalnych*.

W związku z zawieszeniem poboru opłaty targowej wprowadzony został mechanizm rekompensowania gminom utraconych dochodów z tej opłaty[12].

Instrumenty wsparcia udzielanego na podstawie przepisów *Ordynacji podatkowej*

Samorządowe organy podatkowe, właściwe w sprawach podatków lokalnych, mają również możliwość przyznawania indywidualnych ulg w spłacie zobowiązań podatkowych na podstawie art. 67b w związku z art. 67a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – *Ordynacja podatkowa*[13] (dalej: *Ordynacja podatkowa*).

W przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, na wniosek podatnika możliwe jest:

[8] Dz. Urz. UE C 91I z dnia 20.03.2020, str. 1, z późn. zm.
[9] Zgodnie z art. 15zzzh ust. 1 pkt 1 ustawy *o COVID-19*.
[10] 5 https://www.uokik.gov.pl/covid19_a_pomoc_publiczna.php#faq3972.
[11] DzU 2019, poz. 1170.
[12] Art. 31zzm ust. 2–5 ustawy *o COVID-19*.
[13] DzU 2020, poz. 1325 z późn. zm.

1) odroczenie terminu płatności podatku lub rozłożenie zapłaty podatku na raty;
2) odroczenie lub rozłożenie na raty zapłaty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub odsetek od nieuregulowanych w terminie zaliczek na podatek;
3) umorzenie w całości lub w części zaległości podatkowych, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej.

W przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, przepis art. 67b *Ordynacji podatkowej* przewiduje możliwość udzielania tego rodzaju ulg zarówno w formule pomocy *de minimis* (pkt 2), jak również w ramach innych przeznaczeń pomocy (pkt 3). W tym ostatnim przypadku, stosownie do art. 67b § 2 i 3 *Ordynacji podatkowej*, ulgi mogą być udzielane jako pomoc indywidualna zgodna z programami rządowymi lub samorządowymi albo udzielane w ramach programów pomocowych określonych w odrębnych przepisach.

Wsparcie, udzielone na podstawie art. 67a § 1 pkt 1 i 2 *Ordynacji podatkowej* (odroczenie lub rozłożenie na raty) w związku z COVID-19 – w przypadku podatku, którego termin płatności upływa po dniu 31 grudnia 2019 roku, lub zaległości podatkowej powstałej po tym dniu – zgodne z warunkami zawartymi w *Tymczasowych ramach*, stanowi pomoc publiczną mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce[14].

Pomoc ta została zaakceptowana przez Komisję Europejską w dniu 13 listopada 2020 roku w ramach programu SA.57172 (2020/N), pomoc w ramach tego programu może być zatem udzielana od 13 listopada 2020 roku.

W kwestii ww. pomocy przydatne mogą być wyjaśnienia dla urzędów skarbowych i izb administracji skarbowej, opracowane przez Ministerstwo Finansów i opublikowane na stronie UOKiK[15].

Informuję także, że 21 lipca 2020 roku zostały podpisane, a następnie opublikowane na stronie Ministerstwa Finansów *Objaśnienia podatkowe w sprawie nowych preferencji stosowanych w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19*, zawierające również wyjaśnienia w zakresie podatku od nieruchomości, które mają na celu m.in. ułatwienie gminom stosowania nowych preferencji w tym podatku[16].

Pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 24 lutego 2021 roku w sprawie finansowania zadań finansowanych ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19

W związku z wystąpieniem z dnia 8 lutego 2021 roku Nr KRRIO/0011/0700-1/3/2021, w sprawie ujmowania przez JST środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, uprzejmie informuję. Stosownie do treści art. 65 ust. 11–13 ustawy z dnia 31 marca 2020 roku *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,*

[14] Zgodnie z art. 15zzzh ust. 1 pkt 2 ustawy *o COVID-19*.
[15] https://www.uokik.gov.pl/covid19_a_pomoc_publiczna.php#faq3972. 11 d.
[16] https://www.podatki.gov.pl/pit/wyjasnienia-pit/objasnienia-covid/.

innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw[17], jednostki samorządu terytorialnego gromadzą środki z Funduszu na wydzielonym rachunku dochodów i przeznaczają na wydatki związane z przeciwdziałaniem COVID-19 w ramach planu finansowego tego rachunku. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu oraz zarząd województwa dysponują środkami oraz opracowują plan finansowy dla tego rachunku.

Mając na uwadze względy systemowe, środki z Funduszu COVID-19 powinny być ujmowane w budżecie JST, z zachowaniem ich wyodrębnienia w ramach szczególnych zasad wykonywania budżetu JST.

Przez wyodrębnioną ewidencję rozumie się ewidencję wyodrębnioną w ramach już prowadzonych przez daną jednostkę ksiąg rachunkowych. Polega ona na wyodrębnieniu operacji poprzez wprowadzenie do zakładowego planu kont odrębnych kont syntetycznych, analitycznych i pozabilansowych w takim układzie, aby możliwym było spełnienie wymagań w zakresie sporządzenia sprawozdań finansowych i innych rozliczeń.

Obecnie trwają prace analityczne mające na celu określenie potrzeby wprowadzenia zmian do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku *w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*, w zakresie wyszczególnienia podziałek klasyfikacji budżetowej dla środków otrzymywanych przez jednostki samorządu terytorialnego z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Niezależnie od powyższego proponuję, aby obecnie do otrzymywanych przez jednostki samorządu terytorialnego środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, wobec których istnieje obowiązek wyodrębnienia w ramach szczególnych zasad wykonywania budżetu jednostek samorządu terytorialnego – stosować następującą klasyfikację:

– dla dochodów na realizację zadań bieżących – § 270 „Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł”;
– dla dochodów na realizację zadań majątkowych, w tym realizowanych ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych – § 629 „Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł”;
– dla dochodów związanych z realizacją zadań zleconych – § 097 „Wpływy z różnych dochodów”.

W związku z powyższym, środki otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na zadania, o których mowa w ww. piśmie KRRIO:

– w przypadku transportu osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2, w tym osób niepełnosprawnych oraz organizacji punktów informacji telefonicznej – należy

[17] DzU 2020, poz. 568.

ująć w dziale 851 „Ochrona zdrowia”, rozdział 85195 „Pozostała działalność”, § 097 „Wpływy z różnych dochodów”;

– w przypadku środków na realizację Programu „Wspieraj Seniora” należy ująć w dziale 852 „Pomoc społeczna”, rozdział 85295 „Pozostała działalność”, § 270 „Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł”.

Skład osobowy RIO w Rzeszowie

Prezes	– *Zbigniew K. Wójcik*
Zastępca Prezesa	– *Mirosław Paczocha*
Kolegium	– *Zbigniew K. Wójcik* Przewodniczący Kolegium – *Stanisław Biesiadecki* – *Maria Czarnik-Golesz* – *Edyta Gawrońska* – *Mariusz Hadel* Koordynator Zespołu w Krośnie – *Ryszard Kata* – *Jerzy Kos* – *Janusz Mularz* – *Alicja Nowosławska-Cwynar* – *Mirosław Paczocha* Koordynator Zespołu w Tarnobrzegu – *Urszula Pisarska* – *Sabina Szałankiewicz* – *Iwona Szymańska* – *Piotr Świątek* – *Agnieszka Trojnar* – *Krzysztof Wacek* Koordynator Zespołu w Przemyślu – *Waldemar Witalec*
Naczelnik Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej	– *Jan Cwynar*
Zastępca Naczelnika Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej	– *Ryszard Panek*

Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń	– *Lucyna Kuśnierz*
Zastępca Naczelnika Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń	– *Beata Łajtar*
Kierownik Biura	– *Anna Opalińska*
Radca Prawny	– *Maria Rzucidło*

Regionalna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie

Przewodniczący	– *Mirosław Paczocha*
Zastępca Przewodniczącego	– *Waldemar Witalec*

Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych właściwy w sprawach rozpatrywanych przez Regionalną Komisję Orzekającą w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie

Rzecznik	– *Janusz Mularz*
Zastępca Rzecznika	– *Alicja Nowosławska-Cwynar*

ADRESY

Regionalna Izba Obrachunkowa w Rzeszowie	
	35-064 Rzeszów, ul. A. Mickiewicza 10 35-959 Rzeszów 2, skr. poczt. 290 tel.: 17 85 900 50, 17 85 900 51, 17 86 269 26 fax: 17 85 900 52 lub wewn. 117 **e-mail: sekretariat@rzeszow.rio.gov.pl** **http://www.rzeszow.rio.gov.pl**
Prezes:	tel.: 17 85 215 25 **e-mail: prezes@rzeszow.rio.gov.pl**
Zastępca Prezesa:	tel.: 17 85 215 25 **e-mail: viceprezes@rzeszow.rio.gov.pl**
Kolegium:	tel.: 17 85 215 25, wewn. 113 **e-mail: kolegium@rzeszow.rio.gov.pl**
Naczelnik Wydziału Kontroli Gospodarki Finansowej:	tel.: 17 86 267 82 lub 17 85 900 50, wewn. 121 **e-mail: wkgf@rzeszow.rio.gov.pl**
Naczelnik Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń:	tel.: 17 85 900 47 lub 17 85 900 50, wewn. 124
Z-ca Naczelnika Wydziału Informacji, Analiz i Szkoleń:	tel.: 17 85 900 50, wewn. 125 **e-mail: wias@rzeszow.rio.gov.pl**
Kierownik Biura:	tel.: 17 86 267 86 lub 17 85 215 25, wewn. 102 **e-mail: biuro@rzeszow.rio.gov.pl**
Radca Prawny:	tel.: 17 85 215 25, wewn. 105 **e-mail: radca@rzeszow.rio.gov.pl**
Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń:	tel.: 17 85 900 45, 17 85 900 46 **e-mail: rzeszow@rio.gov.pl** **e-mail: sprawozdania@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych* **e-mail: zal@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania sprawozdań o zaległych należnościach przedsiębiorców* **e-mail: informacje@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania informacji (ankiet, analiz itp.)* **e-mail: szkolenia@rzeszow.rio.gov.pl** *– do korespondencji związanej ze szkoleniami* **e-mail: karta.nauczyciela@rzeszow.rio.gov.pl** *– do przesyłania sprawozdań z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli*

Regionalna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie:	tel.: 17 85 900 50, wewn. 112 **e-mail: kndfp@rzeszow.rio.gov.pl**
Rzecznik Dyscypliny Finansów Publicznych właściwy w sprawach rozpatrywanych przez Regionalną Komisję Orzekającą w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych przy RIO w Rzeszowie:	tel.: 17 85 900 50, wewn. 112, 129 **e-mail: rzecznik@rzeszow.rio.gov.pl**

Zespół Zamiejscowy w Krośnie

38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 5
tel.: 13 43 261 66, 13 43 642 88,
13 43 697 30, 13 43 697 31

e-mail: krosno@rzeszow.rio.gov.pl
– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Zespół Zamiejscowy w Tarnobrzegu

39-400 Tarnobrzeg, ul. Św. Barbary 12
tel.: 15 82 330 66, 15 82 224 56

e-mail: tarnobrzeg@rzeszow.rio.gov.pl
– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Zespół Zamiejscowy w Przemyślu

37-700 Przemyśl, ul. Św. Jana Nepomucena 7
tel.: 16 67 877 66, 16 67 857 79

e-mail: przemysl@rzeszow.rio.gov.pl
– do przesyłania sprawozdań w zakresie operacji finansowych